

Міністерство освіти і науки, молоді та спорту України

Донецький державний університет управління

Кафедра економіки підприємства

Студентське наукове товариство

**«Україна у світовому інтеграційному просторі:
економічні, соціальні, політичні, екологічні та
правові проблеми»**

**МАТЕРІАЛИ ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
ІНТЕРНЕТ-КОНФЕРЕНЦІЇ СТУДЕНТІВ, АСПІРАНТІВ ТА
МОЛОДИХ ВЧЕНИХ, ПРИСВЯЧЕНОЇ 20-ТИРІЧЧЮ ДонДУУ**

Донецьк, 17-18 квітня 2012 року

Україна у світовому інтеграційному просторі: економічні, соціальні, політичні, екологічні та правові проблеми: матеріали всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції студентів, аспірантів та молодих вчених, присвяченої 20-тиріччю ДонДУУ. – Донецьк, 17-18 квітня 2012р. – Донецьк:, 2012. – 221 с.

До збірника увійшли наукові доповіді учасників Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції студентів, аспірантів та молодих вчених, присвяченої 20-тиріччю ДонДУУ, які відображають результати самостійних наукових досліджень щодо інтеграції України у світовий глобалізаційний простір.

Редакційна колегія кафедри:

Жидченко В.Д. – к.е.н., проф. – голова редакційної колегії;
Іванова Т.Л. – к.е.н., доц. – заст. голови редакційної колегії;
Шкуренко О.В. – ст. викл. – відповідальний редактор.
Лазаренко Н.В., к.е.н., доц.; Аміров Р.З., к.т.н., доц.

Тексти матеріалів конференції подаються в авторській редакції. Відповідальність за точність, достовірність і зміст поданих матеріалів несуть автори.

URL інтернет-конференції: **<http://confer-dsum.ucoz.ua/>**.

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ 1. ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ У СВІТОВУ ЕКОНОМІКУ

<i>Дегерменджи Д.О., Хазах А.О., Скопец О.В.</i> Місце України в глобальній інформаційній спільноті	9
<i>Кирильчук Т.В., Концова Х.О., Шкуренко О.В.</i> Проблеми та перспективи інтеграції України в світову економіку.....	12
<i>Кошеленко В.С.</i> Міграційні процеси в Україні в умовах глобалізації.....	16
<i>Кравченко А.О., Циган Р.М.</i> Вплив інтеграційних процесів на реформування обліку в Україні.....	19
<i>Плескач В.П., Харламов Ю.Ю., Збиранник О.М.</i> Впровадження досвіду роздрібної торгівлі на ринок Польщі.....	22
<i>Соколов М.Ю., Шкуренко О.В.</i> Інтернаціоналізація та інтеграція економіки України в міжнародний економічний простір.....	25
<i>Федішина В.В., Цибулько Т.Л.</i> Перспективи інтеграції України до ЄС.....	29
<i>Швець Д.О., Швець М.О., Цибулько Т.Л.</i> Проблеми та перспективи формування інноваційно-інвестиційної моделі розвитку економіки на прикладах провідних країн.....	33
<i>Ягмурджи О.А., Кошеленко В.С.</i> Інтеграція України у світове господарство: напрям розвитку та проблеми.....	37

СЕКЦІЯ 2. ВПЛИВ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ НА РОЗВИТОК НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ, ЇЇ РЕГІОНІВ І ПІДПРИЄМСТВ

<i>Ковча Ю.О., Борисенко А.М.</i> Вплив глобалізації на розвиток національної економіки.....	41
<i>Кутіщєва А.А., Шкурєнко О.В.</i> Вплив глобалізаційних процесів на економіку України.....	45
<i>Куцак Н.Д., Попова Ю.М.</i> Застосування методу FMEA в логістиці.....	48
<i>Лук'янчикова Ю.В., Попова Ю.М.</i> Інформаційні потоки в системі управління організацією.....	51
<i>Очеретько Н.О., Жидченко В.Д.</i> Обґрунтування заходів щодо розв'язання проблем функціонування та розвитку ПАТ «Донецьккокс».....	54
<i>Сергієнко А.О., Спицина Н.С.</i> Інтеграція України у світове господарство – умова стабільності внутрішнього і зовнішнього режиму України.....	58
<i>Трофимова А.С., Кошеленко В.В.</i> Вплив глобалізації на економіку України.....	62
<i>Чирак І.М., Козюк В.В.</i> Вплив глобалізаційних процесів на розвиток фінансового ринку України: позитивні та негативні сторони.....	67

СЕКЦІЯ 3. ІНТЕГРАЦІЯ УКРАЇНИ У ЄС: ПЕРЕВАГИ ТА РИЗИКИ

<i>Гончарова Є.М., Шкуренко О.В.</i> Ризики інтеграції України до європейської спільноти.....	71
<i>Гусаков В.С., Шкуренко О.В.</i> Інтеграція України до ЄС: проблеми та перспективи подальшої співпраці.....	75
<i>Качан А.В., Іванова Т.Л.</i> Стратегічне управління витратами на шахтах України і Донецької області.....	78
<i>Носс В.Г., Шкуренко О.В.</i> Інтеграція України до Європейського Союзу: переваги та недоліки.....	83
<i>Піскун Д.В., Борисенко А.М.</i> Вплив зони вільної торгівлі з Європейським Союзом на провідну експортоорієнтовану галузь економіки України.....	86
<i>Сасенко А.С., Глухова В.І.</i> Перспективи вступу України в Євросоюз.....	90
<i>Сметаннікова М.С., Шкуренко О.В.</i> Особливості державної підтримки сільського господарства в країнах Євросоюзу.....	94
<i>Стешин С.С., Шкуренко О.В.</i> Економічні аспекти інтеграції України до Європейського Союзу.....	98
<i>Фоменко К.А., Борисенко А.М.</i> Інтеграція України в Європейський Союз.....	101
<i>Хмельницька В.П., Скопец О.В.</i> Проблеми вступу України в ЄС.....	104

СЕКЦІЯ 4. ІННОВАЦІЙНО-ІНВЕСТИЦІЙНИЙ ВЕКТОР ІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ У СВІТОВЕ ГОСПОДАРСТВО

<i>Бабкова Г.М., Іванова Т.Л.</i> Вибір і обґрунтування конкурентної бізнес-стратегії на основі концепції здатностей і компетенцій підприємства.....	108
<i>Іващенко Є.О., Шкуренко О.В.</i> Державний інституціональний механізм забезпечення інноваційної діяльності.....	112
<i>Калашиников С.О., Шкуренко О.В.</i> Проблеми та пріоритети інноваційної політики України.....	116
<i>Капран М.В., Кудряшова В.В., Скопец О.В.</i> Інтеграція України в міжнародний фінансовий простір.....	121
<i>Колеснікова І.Е., Шиков М.М.</i> Розвиток інтегруючих в міжнародному просторі виробництв металургійного комплексу.....	125
<i>Мартиненко Ю.О., Тхір А.М., Романінець Р.М.</i> Проблеми інноваційного розвитку економіки України.....	128
<i>Мішина Ю.О., Ковальова М.Л.</i> Інновації як напрям інтеграції України в світову економіку.....	132
<i>Нікішонков С.С., Шкуренко О.В.</i> Інноваційно-інвестиційний вектор інтеграції України у світове господарство.....	137
<i>Омельяненко В.А.</i> Прямі іноземні інвестиції та інноваційний розвиток.....	141
<i>Ховрак І.В.</i> Регіональні аспекти інноваційної діяльності.....	145
<i>Черноус К.В., Салига К.С.</i> Методологія дослідження економічної ефективності інноваційних проектів.....	149

СЕКЦІЯ 5. ОСОБЛИВОСТІ СУСПІЛЬНО-ПОЛІТИЧНОГО ТА ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ У МІЖНАРОДНОМУ ПРОСТОРИ

<i>Іващенко Є.О., Халецька А.А.</i> Інституціональний механізм сприяння розвитку громадського суспільства в Донецькій області.....	154
<i>Косенок Ю.С., Боталова Н.П.</i> Соціальна функція податків і її значення для економіки та суспільства.....	158
<i>Кошулько О.В., Беспарточна О.І.</i> Демографічна ситуація в Україні, її регіональні особливості.....	161
<i>Медінцева А.О., Зінченко О.В., Романінець Р.М.</i> Транспортна інфраструктура України: стан і проблеми посткризового розвитку.....	165
<i>Опарін А.І., Шиков М.М.</i> Особливості інтеграції України у ЄС.....	169
<i>Подганюк О., Шаповал Ю., Романінець Р.М.</i> Інфляційні процеси в Україні як фактор нестабільності економіки.....	173
<i>Татаринська Т.В., Борисенко А.М.</i> Дослідження проблеми зайнятості населення України.....	177
<i>Теряник Ю.С., Борисенко А.М.</i> Аналіз чинників зростання продуктивності праці на вугільних підприємствах України.....	180
<i>Хорольська Я.Г., Шкуренко О.В.</i> Україна на міжнародному інвестиційному ринку.....	184
<i>Шара В.І., Авраменко О.І.</i> Податкова політика як важель економічного розвитку держави.....	188
<i>Шевчик Т.С., Борисенко А.М.</i> Розвиток франчайзингу в Україні: стан, проблеми, перспективи.....	191
<i>Ярчевська С.Г., Шумаєва О.О.</i> Місцеві бюджети, їх стійкість та подальший розвиток.....	194

СЕКЦІЯ 6. СТРАТЕГІ ЕКОНОМІЧНОЇ, СОЦІАЛЬНОЇ І ЕКОЛОГІЧНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ В МЕЖАХ СОТ

<i>Грибкова Н.С., Борисенко А.М.</i> Державне регулювання і підтримка сільськогосподарського виробництва в Україні.....	199
<i>Донська Т.О., Кравчук М.О., Цибулько Т.Л.</i> Сучасні проблеми економічного розвитку України.....	202
<i>Кривобок В.О., Цибулько Т.Л.</i> Гармонізація українського законодавства з європейським.....	206
<i>Потапенко Г.Є., Іванова Т.Л.</i> Заробітна плата як мотиваційний механізм підвищення ефективності виробництва на підприємствах вугільної промисловості.....	209
<i>Резникова Д.М., Шиков М.М.</i> Протиріччя галузей національного виробництва в межах СОТ.....	214
<i>Ярмоленко В.С., Шкуренко О.В.</i> Проблеми та перспективи вступу України до СОТ.....	217

СЕКЦІЯ 1. ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ У СВІТОВУ ЕКОНОМІКУ

МІСЦЕ УКРАЇНИ В ГЛОБАЛЬНІЙ ІНФОРМАЦІЙНІЙ СПІЛЬНОТІ

*Дегерменджи Даная Олександрівна,
Хазах Анжела Олегівна, студентки
Донецького державного
університету управління
e-mail: angela-xx@rambler.ru*

*Скопець Олена Валентинівна,
асистент Донецького державного
університету управління*

Актуальність теми дослідження обумовлена нагальною потребою формування, визначення та побудови суспільства нового типу, яке у країнах світу протягом останніх десятиліть все частіше характеризується як інформаційне суспільство.

На глобальному рівні існує ціла низка актуальних питань, які людство покликане вирішити у найближчий час. Україна ще не усвідомила свою роль та місце в нових умовах.

Україна – країна, яка в свій час побудувала перший в Європі комп'ютер, була одним з провідних науково-технологічних центрів з інформатики, мікроелектроніки, виробництва обчислювальної техніки тощо Радянського Союзу, місцем розробки однієї з перших в світі національної програми інформатизації, базою підготовки високопрофесійних та конкурентоспроможних на світовому ринку праці фахівців в цій сфері за останні роки втратила свої позиції [1].

Тому є багато об'єктивних та суб'єктивних причин, основними з яких є перманентні економічна, соціальна та політична нестабільності, непослідовне та неефективне державне управління у сфері інформатизації, відсутність ефективної системи реалізації стратегічних цілей та недостатність політичної волі в реалізації завдань розбудови інформаційного суспільства, низький рівень наукового, інформаційно-аналітичного, організаційного, методичного, нормативно-правового та фінансового забезпечення процесів в цій сфері. Важливим напрямком розвитку інформаційного

суспільства є удосконалення системи державного управління, яке повинно відповідати вимогам та викликам.

Не останню роль в стратегії побудови інформаційного суспільства грає визначення та прийняття стандартів інформаційної відкритості влади при забезпеченні необхідних вимог захисту інформації та національного інформаційного простору. Зняття грифів необґрунтованого обмеження доступу до інформації розпорядчого характеру центральних органів влади є важливими кроками на цьому шляху. Визначення узгоджених зі світовими національними стандартів щодо інформаційних технологій, програмного забезпечення, яке використовується в державному секторі, перехід на відкриті стандарти - запорука більш повного використання інтелектуального потенціалу вітчизняних програмістів, уникнення порушень авторських прав та підвищення рівня інформаційної безпеки [2].

Єдність інформаційної політики та процесів інформатизації, як практичної її реалізації повинні складати, але не складають, основу національної стратегії побудови інформаційного суспільства.

Сьогодні в законодавстві України не достатньо чітко визначено концептуальні засади правового регулювання процесів інформаційної взаємодії та управління інформаційними відносинами. Інформаційні системи що створюються за програмою інформатизації майже не взаємодіють, не формують доступні загальнодержавні інформаційні ресурси в ході повсякденного функціонування. Так, за власними положеннями, більшість центральних органів влади мають право отримувати від інших органів влади інформацію для виконання своїх повноважень, але практично жоден не має обов'язків щодо формування відповідних інформаційних ресурсів, порядку їх супроводження та використання, а окремі органи влади навіть спромоглися затвердити тарифи на надання населенню та юридичним особам інформацію, яку фактично сформували за бюджетні кошти (тобто за податки тих, кому пропонуються послуги). Повнота оцінки стану інформатизації країни залежить від визначення та моніторингу відповідних показників інформатизації.

Невирішеною проблемою залишається створення єдиної системи вимірювання розвитку інформаційного суспільства в Україні, що значно ускладнює формування та реалізацію ефективної національної політики та державного управління [3]. Для завдань оцінювання стану інформаційного суспільства в Україні застосовують результати дослідження різних міжнародних

організацій, учасників ринку ІКТ, які не завжди за оцінками фахівців є повними та об'єктивними.

Достовірні й точні статистичні дані є ключовим чинником для розуміння економічних і соціальних явищ, вони дозволяють більш ясно представляти тенденції в бізнесі й у суспільстві, оцінювати результати політики, спрямованої на регулювання цих тенденцій, і, отже, слугують підставою для вироблення майбутньої стратегії.

В якості інтегрованої характеристики рівня розвитку інформаційного суспільства або його структурних елементів використовуються композитні ІКТ-індекси (е-індекси), побудовані на базі наборів ІКТ-індикаторів, при цьому вибір індикаторів і методика побудови індексу в значній мірі залежить від обраних пріоритетів.

Загальна кількість індикаторів змінюється майже щорічно. Індекс інформаційного суспільства (ISI) запропонований і використовується компанією IDC, що традиційно займається аналізом стану ІКТ в різних країнах і галузях економіки, і видавництвом World Times. Індекс ISI обчислюється як сума відповідних субіндексів, але методика нормалізації індикаторів і розрахунку субіндексів є комерційною інформацією. На сайті IDC наводяться значення індексу для 53 країн, України серед них немає.

За результатами дослідження Міжнародного фонду "Відродження" в Україні стабільно збільшується кількість органів державної влади та органів місцевого самоврядування, фізичних та юридичних осіб, які використовують у своїй діяльності окремі технології електронного урядування, дистанційного навчання, телемедицини тощо.

Серед вітчизняних новацій слід відмітити щорічний статистичний бюлетень про наявність парку обчислювальної техніки "Обчислювальна техніка в Україні", що відображає один з часткових показників стану розвитку інформаційного суспільства в Україні [4].

Прискорене й ефективне формування сучасного суспільства можливе лише шляхом створення та прогресивного функціонування ринку інформаційних продуктів і послуг (ІПП) як основи отримання, опрацювання й обміну інформаційними ресурсами, підвищення рівня знань та інформаційної культури. Це все є запорукою прискореного розгортання всіх галузей та секторів економіки, створення позитивного іміджу України, інтеграції її у світовий економічний простір та й нарешті зайняття гідних місць в глобальній інформаційній спільноті.

Література

1. Дюжев, Д.В. Інформаційне суспільство: соціально-правові аспекти суспільного розвитку/ Д. В. Дюжев // Наука. Релігія. Суспільство. – 2010. – № 1. – С. 116-122.
2. Рубан Р.В. Информатизация и новая информационная технология в управлении научно – техническим прогрессом /В. Рубан.// - К.: «Знание» , 2009. – С.20-24.
3. Рогоза, М.Є. Информатизація суспільства [Електронний документ]. – (<http://www.rusnauka.com/>).
4. Інформаційне суспільство в Україні: глобальні виклики та національні можливості: аналіт. доп. / Д. В. Дубов, О. А., Ожеван, С.Л.Гнатюк.[Електронний документ].– (http://www.niss.gov.ua/content/articles/files/dubov_infsus-31058.pdf)

ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ В СВІТОВУ ЕКОНОМІКУ

*Кирильчук Тетяна Володимирівна,
Концова Христина Олександрівна,
студентки Донецького державного
університету управління
e-mail: Tanya.kir.23@mail.ru*

*Шкуренко Ольга Володимирівна,
ст. викладач Донецького
державного університету
управління*

Україна – це доволі велика країна зі значними природними ресурсами та важливим географічним положенням. Після розпаду Радянського Союзу багато економічних зв'язків з іншими країнами було втрачено. Але жодна держава не може розвиватися без зовнішніх зв'язків, і тому дуже важливим є питання інтеграції України в світове господарство. Це доволі складний, але й також і дуже важливий процес для України, який відкриває для неї нові перспективи, шляхи розвитку, переваги та водночас потребує серйозних змін і розвитку в українській економіці.

Актуальність даної теми полягає в тому, що зараз на всьому світовому економічному та політичному просторі проблеми

інтеграційних процесів є однією з найважливіших тем для дискусій. Для України використання зовнішньоекономічних зв'язків є важливим напрямом розвитку економіки та національного господарства. В даній роботі будуть розглянуті основні проблеми на шляху інтеграції України до світової економіки та перспективи, які цей процес відкриє перед нею.

Метою даної роботи є дослідження інтеграційних процесів України, визначення практичного значення входження країни в світовий економічний простір і розгляд проблем, що постають перед Україною на шляху до цього процесу.

Перш за все, слід визначити, що таке світове господарство. Світове господарство - це цілісний економічний організм, що виступає матеріальною основою держав світового співтовариства, в якому вже склалися певні відносини попиту й пропозиції, конкуренції і монополії, макроекономічної рівноваги. Інтеграційні процеси та їх розвиток є найбільш характерною рисою розвитку сучасного світового господарства.

Формально Україна є членом ООН і входить до держав світового співтовариства. Вона визнає й виконує статут ООН та міжнародне право, які регулюють міждержавні, політичні, дипломатичні, соціальні, культурні та економічні міжнародні відносини. Отже, Україна певною мірою співпрацює з країнами світу. Проте реально переваги міжнародних економічних відносин країна може використовувати лише тоді, коли її економіка буде інтегрована в світове господарство, тобто буде складовою частиною цього господарства [1].

Загалом Україна має потенціал до подальшого розвитку. Це і вигідне географічне становище, і велика кількість робочої сили, і наявність значної кількості природних ресурсів. Але цей потенціал не використовується на повну силу.

Для того, щоб увійти до світового економічного товариства, Україна має відповідати певним вимогам і стандартам, мати відповідний рівень економічного та промислового розвитку.

Оскільки вступ України до Світової організації торгівлі (СОТ) є важливим кроком на шляху інтеграції країни у світогосподарську структуру, реалізації стратегії євроінтеграції, необхідно мати для експорту такі товари, що мають попит на зовнішніх ринках та відповідають міжнародним стандартам якості. Але на даному етапі розвитку України наша продукція не може конкурувати на світових

ринках. Навіть ті товари, що мають попит на зовнішніх ринках, не відповідають міжнародним стандартам або реалізуються за цінами, які є завищеними. Тому ці товари не можуть скласти конкуренцію більш якісній і дешевій продукції, що постачається на зовнішні ринки іншими країнами.

Очевидно, що після вступу до СОТ українська продукція не витримує конкуренції серед інших товарів на зовнішніх ринках. У зв'язку з цим, варто підкреслити, що передумовою входження на світовий ринок має стати розробка та виготовлення продукції, яка б була конкурентоспроможною. Україна потребує суттєвих змін у деяких галузях промисловості (це, наприклад, машинобудування, легка промисловість, виробництво окремих видів продовольчих товарів та споживчих товарів довготривалого користування), сільського господарства, сфери послуг (зокрема медичних, телекомунікаційних, страхових, окремих секторів ділових послуг тощо).

Серед інших проблем входження України до світового господарства можна виокремити не надто сприятливий інвестиційний клімат, певні законодавчі перешкоди, низький рівень освітньо-кваліфікаційної підготовки спеціалістів, слабкий науково-технічний прогрес, застарілі методи виробництва на підприємствах і т.п. [2].

Якщо розглядати проблему недостатніх інвестицій, то можна сказати, що за своїм потенціалом Україна має багато сприятливих умов для інвестування, зокрема такі як дешева робоча сила, відносно невисока вартість оренди, близькість до потужних ринків збуту і сировини (ринки ЄС та країн Азії). Проте є і ряд суттєвих недоліків: відсутність кваліфікованих кадрів, недостатньо розвинута інфраструктура, суперечності у законодавстві, пасивність держави щодо стимулювання інвестицій у відповідні галузі, – усунення яких створить сприятливий інвестиційний клімат в Україні [3].

Вирішення цих проблем — необхідна умова припливу іноземних інвестицій, що у свою чергу могло б сприяти включенню України у світовий загальноцивілізаційний процес. Необхідно, насамперед, домагатися макроекономічної стабілізації, зменшення ризику капіталовкладень, пов'язаного з відсутністю правових і організаційних гарантій, підвищення прибутковості інвестицій.

Також варто відмітити, що через занепад власного виробництва Україна стає все більш економічно залежною від інших країн, доповненням розвинутих країн в якості постачальника не готової

продукції, а лише сировини та напівфабрикатів. З такою тенденцією в подальшому Україна може перетворитися на країну, що залежить від інших та є постачальником на ринок праці дешевої робочої сили.

Для запобігання цього явища та забезпечення надійного соціально-економічного положення жителів Україна повинна орієнтувати свою діяльність на закріплення зовнішньоекономічних зв'язків, розвиток міжнародної торгівлі, залучення іноземних інвестицій.

Дуже серйозною є проблема збільшення імпорту, що у подальшому може привести до девальвації гривні. У якості приклада зростання імпорту можна сказати, що у 2009 році розрив між об'ємом експорту та імпорту був \$5,7 млрд. За даними на 2010 рік він збільшився до \$9,3 млрд. В порівнянні з 2009 роком імпорт зріс втричі [5]. Це свідчить про те, що Україна неспроможна навіть внутрішній ринок забезпечити якісною продукцією, не кажучи вже про експорт її на світовий ринок.

Необхідно переглянути технології виробництва та обладнання на підприємствах забезпечити матеріальну базу для виготовлення більш якісної, дешевої і тому більш конкурентоспроможної продукції для експорту її на зовнішній ринок [4].

Очевидним є той факт, що для подолання кризи в країні та стабілізації економіки важливою є інтеграція України в світове господарство. Тому розвиток зовнішньоекономічних науково-технічних та валютно-фінансових відносин України з державами світового співтовариства може стати одним із найважливіших факторів стабілізації господарства. Необхідно прагнути до покращення економічного положення в країні та прикладати якісь зусилля для подолання проблем, що заважають Україні стати повноправним учасником світової економіки.

Глобалізація перетворила нашу планету на один великий ринок, і тому Україні, аби зберегти свою суверенність та подолати економічну кризу, необхідно відшукати на ньому своє місце [5].

Як показує практика, інтеграція в світову економіку – це доволі довгий і складний процес, протягом якого країні доводиться стикатися з багатьма проблемами. Зокрема для України це є низька конкурентоспроможність продукції, не надто сприятливий інвестиційний клімат, певні законодавчі перешкоди, низький рівень якості освіти і т.д. Вирішення та усунення цих проблем допоможе створити сприятливі умови для процесів світової інтеграції.

Необхідно розуміти, що без зовнішніх зв'язків жодна країна не зможе повноцінно функціонувати та розвиватися та врешті решт приречена на занепад. Тому необхідно робити все можливе для того, аби з гідністю долучитися до світової економіки та представити нашу країну в світі як розвинену, повноцінну та здатну конкурувати з іншими.

Література

1. Дахно И. И. Международная экономика. Учебное пособие. – Киев: МАУП, 2006. – 478с.
2. Дедеркал Г.П. Напрямки інтегрування України в сучасну світову економічну систему// Актуальні проблеми економіки, 2008. – №8, - С. 64-66.
3. Мартиненко В.Ф. Залучення зовнішніх інвестицій в економіку України: методологічний аспект// Зовнішня торгівля: право та економіка, 2008. - №4. – С. 91-97.
4. Пасховер А. Потребительское отношение. Импорт вытесняет с полок магазинов остатки украинского продукта// Кореспондент. – 2011. – № 16-17
5. Стеценко Ж.В. Формування експортного потенціалу в Україні// Економіка та держава, 2008. - №7. – С. 22-25

МІГРАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ В УКРАЇНІ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

*Кошеленко Вікторія Василівна,
ст. викладач Донецького
державного університету
управління
e-mail: KoshelenkoVika@yandex.ru*

Проблема міграції має глобальний вимір. На сьогодні на планеті нараховується 214 млн. мігрантів. Щорічно в міграційних процесах приймають участь до 2% населення Землі [4, с.5]. Україна не залишається в стороні від цих процесів, а бере в них активну участь. За даними Світового Банку, Україна знаходиться на 5 місці в світі з міграції та на 11 з імміграції [3].

Впливаючи на загальну чисельність населення і його соціально-економічну структуру, міграція перетворюється на постійну складову

політичного, соціально-економічного і культурного розвитку суспільства, причину зміни самого типу суспільства. Тому міграційні процеси та їх наслідки є надзвичайно важливим чинником для оцінювання перспектив розвитку.

Науковим дослідженням міграцій трудових ресурсів в Україні займалися А. Гайдуцький [2], І. Гнибіденко, В. А. Колот, Е. Лібанова, О. Малиновська [5], Ю. Мартиненко, І. Мельник, О. Новікова, Я. Пилинський, О. Поважний [7], В. Роговий, Г. Ситник, В. Скуратівський, В. Смолянук, О. Снігова, В. Трощинський, А. Шаповал та інші. Однак, незважаючи на істотний внесок перелічених вчених у вивчення особливостей зовнішніх міграцій населення України, зазначена проблема все ще залишається малодослідженою та гостро постає перед українським суспільством.

Метою роботи є визначення основних напрямів державного регулювання міграційних процесів в Україні.

Вихід України на світову арену як самостійної держави спричинив значне підвищення мобільності її населення, що в умовах кризових явищ в економіці розвивалася, здебільшого, у формі трудової міграції громадян за кордон. За даними на 2010 рік, за кордоном знаходиться 6,6 млн. українців, що виїхали у різні роки (це майже 15% від загальної кількості нинішнього населення країни). За кількістю емігрантів Україна поступається тільки Мексиці (11,9 млн.), Індії (11,4 млн.), Росії і Китаю (11,1, 8,3 млн. відповідно) [3].

Світовий досвід показує, що переважна більшість трудових мігрантів – це ті особи, які мають мінімальний капітал, достатній для того, щоб здійснити подорож за кордон, оформити відповідні візові та подорожні документи, сплатити за послуги посередників тощо. Це справедливо і стосовно України. Незважаючи на наявність навіть мінімальних фінансових ресурсів, більшість людей, які виїжджають з України з метою працевлаштування за кордоном, – це люди, які не мають стабільного прибутку, що міг би забезпечити гідний рівень прожиткового мінімуму для них самих та їхніх родин на Батьківщині [6, с. 123-124].

В сучасній міграційній політиці розвинених країн можна виділити наступні складові:

- 1) заходи на національному і міжнародному рівнях по врегулюванню міграційних потоків і вдосконалення контролю за ними (включаючи вимоги за поданням притулку);
- 2) протидія нелегальній міграції і нелегальній зайнятості

іноземних робочих;

3) заходи, метою яких є забезпечення інтеграції мігрантів в національний ринок праці і приймаючу країну. Останнє пов'язане з узгодженням політики у сфері міграції з міжнародною співпрацею в контексті розширення Європейського Союзу.

Найактуальнішим питанням залишається легітимізація трудових міграцій та максимальна взаємовигода країн-реципієнтів та країн-донорів від трудових міграційних процесів [1, с.37-40].

Водночас позитивний потенціал трудової міграції в Україні найповніше може бути використаний лише за умови повернення мігрантів на батьківщину [5, с. 114].

З огляду на вищевикладене, дії державних органів нашої країни у сфері міграційної політики мають бути спрямовані передусім на:

- створення умов для скорочення виїзду на заробітки за кордон;
- захист прав громадян, які працюють за кордоном;
- забезпечення більш сприятливих можливостей їхнього працевлаштування в зарубіжних країнах;
- заохочення повернення мігрантів на батьківщину та максимальне використання результатів трудової міграції в інтересах розвитку домогосподарств мігрантів, місцевих громад, регіону та країни в цілому.

Нагальною є потреба інформаційного та консультативного забезпечення для тих, хто бажає працювати за кордоном. Однак нерозв'язаною залишається головна комплексна проблема — підвищення рівня життя в Україні. Лише реальні ефективні кроки в цьому напрямі дадуть змогу громадянам України повною мірою працювати на себе і свою державу, а на Захід їздити по досвід, знання або задля презентації власних здобутків чи з туристичною метою. Співпраця у розв'язанні проблем трудової міграції українців, налагодження науково-технічного співробітництва, розвиток культурного діалогу сприяють становленню й розвитку Української держави, наближенню українського суспільства до норм і стандартів європейського співтовариства.

Література

1. Весельська Л.А. Трудова міграція і соціальна безпека: аналіз наслідків та перспектив у контексті українських реалій / Л.А. Весельська // Економіка та держава. – 2011. – №4. – С. 111-115.
2. Гайдучий А.П. Масштаби доходів українських трудових

мігрантів / А.П. Гайдуцький // Економіка та держава. – 2008. - №2. - С. 96-99.

3. За останні роки Україну залишили 6,6 млн.. людей [Електронний ресурс]. – Режим доступу: // <http://tsn.ua/ukrayina/z-ukrayini-vzhe-viyihali-ponad-6-milyoniv-lyudey.html>

4. Кіпень В.П., Авксентьев М.В. Міграційний потенціал України. – Донецьк: Східний видавничий дім, 2011. – 128 с.

5. Малиновська О.А. Україна, Європа, міграція: міграції населення України в умовах розширення ЄС – К.: Бланк-Прес, 2008. – 171 с.

6. Міграційні процеси в сучасному світі: світовий, регіональний та національний виміри (Поняттєвий апарат, концептуальні підходи, теорія та практика): Енциклопедія / За ред. Ю.І. Римаренка. – К.: Довіра, 2007. – 912 с.

7. Поважний О.С. Міграційна політика Європейських держав: сучасні тенденції / О.С. Поважний, І.М. Сікорська // Менеджер. – 2011. – №4. – С. 5-10.

ВПЛИВ ІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ НА РЕФОРМУВАННЯ ОБЛІКУ В УКРАЇНІ

*Кравченко Антон Олександрович,
студент Кременчуцького
національного університету
імені Михайла Остроградського
e-mail: kidnamedcudi@inbox.ru*

*Циган Раїса Миколаївна
ст. викладач Кременчуцького
національного університету
імені Михайла Остроградського*

Інтеграція економіки у європейську та світову, покращення інвестиційного клімату у державі вимагають наявності якісної і достовірної інформації про фінансовий стан та господарську діяльність її підприємств. Основним постачальником такої інформації є бухгалтерський облік. На сучасному етапі розвитку економіки України необхідною умовою ефективної підприємницької діяльності є його реформування відповідно до потреб користувачів.

Бухгалтерський облік – надзвичайно важлива складова економічного життя країн. Для створення єдиних правил ведення обліку та його удосконалення, захисту інтересів користувачів необхідне регулювання бухгалтерського обліку. Питання сучасного стану та розвитку обліку розглядалися у роботах багатьох вітчизняних вчених та науковців: С. Ф. Голов [1], І. А. Белоусової [2], Ф.Ф. Бутинця [3], М.С. Пушкаря [4], П.Я. Хомина [5] та інших.

Нині бухгалтерський облік, як і вся економіка країни, знаходиться у скрутному становищі, основними причинами якого є: відсутність послідовної концепції реформування бухгалтерського обліку, недосконалість змісту Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», значна відмінність податковим і бухгалтерським законодавством.

Законодавство України й досі не дає чіткі відповіді на питання, за міжнародними чи національними стандартами працюють наші підприємства, і для яких підприємств які стандарти мають переваги? Що стосується застосування стандартів іншими підприємствами, які працюють із позиковими фінансовими інструментами, інститутами спільного інвестування, страховими компаніями, пенсійними фондами, компаніями з управління активами, то це питання на законодавчому рівні також не вирішене. Окреме запитання стосується впровадження Міжнародних стандартів фінансових звітностей в державному секторі.

Міжнародні стандарти бухгалтерського обліку є цілісною, гнучкою й такою, що постійно удосконалюється, системою бухгалтерського обліку, яка виникла внаслідок інтеграційних процесів в економіці та спрямована на зближення обліку і звітності в різних країнах світу. Для вирішення цієї проблеми, тобто для уніфікації бухгалтерського обліку в міжнародному аспекті використовуються два підходи: гармонізація та стандартизація. За визначенням професора Ф. Ф. Бутинця [3], гармонізація обліку передбачає певну відповідність і узгодженість, дотримання принципів ведення бухгалтерського обліку, складання звітності групою країн чи їх об'єднанням. У свою чергу, професор М. Я. Остап'юк відзначає, що гармонізація бухгалтерського обліку передбачає функціонування в кожній країні своєї моделі організації обліку і системи стандартів, але головне, щоб вони суттєво не відрізнялися від аналогічних стандартів в інших країнах, тобто, щоб перебували в гармонії одне з одним [5].

Першочерговим завданням для держави є розробка й адекватне застосування методології бухгалтерського обліку та звітності, що відповідає міжнародним стандартам, як найбільш уніфікованим вимогам до організації та ведення бухгалтерського обліку, орієнтованих на зближення національних систем обліку з принциповими положеннями міжнародних стандартів фінансової звітності. Крім того, необхідно встановити з боку держави правила і процедури обробки інформації та складання фінансової звітності тільки для зовнішніх користувачів, а безпосередньо суб'єктам підприємства - дати змогу самостійно встановлювати межі та форми ведення обліку для внутрішніх потреб управління, включаючи ведення в окремій системі рахунків і реєстрів обліку доходів, витрат, товарно-грошових потоків у потрібному самому підприємству аспекті деталізації та регламентації [6].

Перехід на міжнародні стандарти обліку і звітності вимагає визначення єдності кваліфікаційних критеріїв та ознак різновидів обліку. Українською актуальним є питання виділення критеріїв їх застосування у практичній діяльності підприємств, з'ясування мети. Особливо це стосується системи бухгалтерського обліку і затверджених національних Положень (стандартів) бухгалтерського обліку, податкового і бухгалтерського обліку і звітності, які складені на основі міжнародних принципів відміни від нормативної основи ведення господарських операцій суб'єктів господарювання.

Отже, впровадження міжнародних стандартів обліку і звітності в Україні передбачає:

1. Застосування міжнародних принципів обліку та звітності в системі бухгалтерського обліку України.
2. Вирішення питань щодо гармонізації та стандартизації обліку в Україні відповідно до вимог міжнародних стандартів бухгалтерського обліку.
3. Визначення єдності кваліфікаційних критеріїв та ознак різновидів обліку

Література

1. Голов С.Ф., Костюченко В.М. Бухгалтерський облік і фінансова звітність за міжнародними стандартами. Практичний посібник.-К.: Лібра, 2004. – 880 с

2. Белоусова, І. Ефективні антикризові заходи потребують сильної і сучасної бухгалтерської професії [Текст] / І. Белоусова, С.Голов // Голос України. – 2009, 19 березня. - №49 (45-49).

3. Бутинець, Ф. Ф. Проблеми науки бухгалтерського обліку: реалії [Текст] / Ф. Ф. Бутинець – Житомир : Рута, 2005. – 324с.

4. Пушкар, М.С. Креативний облік (створення інформації для менеджерів) [Текст] / Я. Д. Крупка // Бухгалтерський облік і аудит. – 2006. – 334с.

5. Хомин, П. Я. Парадигма й контрверзи бухгалтерського обліку та звітності (спроба консеквентного аналізу) [Текст] : монографія / П. Я. Хомин, Г. П. Журавель. – Тернопіль : Економічна думка, 2007. – 298с.

6. Даньків Й. Я. Стандартизація обліку і аудиту: Навч. посібн. / Й. Я. Даньків, М. Р. Лучко, М. Я. Остап'юк – К.: Знання, 2005 – 310с.

7. Єфименко Т.І. Проблеми та завдання реформування бухгалтерського обліку в Україні: Доповідь на міжнародній науково-практичній конференції: “Міжнародні стандарти бухгалтерського обліку та фінансової звітності: досвід та перспективи впровадження в країнах перехідної економіки” 28.02.2007р. – www.minfin.gov.ua

ВПРОВАДЖЕННЯ ДОСВІДУ РОЗДРІБНОЇ ТОРГІВЛІ НА РИНОК ПОЛЬЩІ

*Плескач Василь Петрович,
Харламов Юрій Юрійович
студенти Кременчуцького
національного університету
ім. М. Остроградського
e-mail: kharlamov_iurii@mail.ru*

*Збиранник Оксана Миколаївна,
аспірант Кременчуцького
національного університету
ім. М. Остроградського*

Магазини біля будинку мають на сьогоднішній день багатий досвід роботи на ринку роздрібної торгівлі. Вони виникли задовго до появи популярних нині супер- гіпермаркетів. У наш час магазинам

досить складно нав'язати конкуренцію великим торговим мережам в ціновому сегменті, але, магазини біля будинку зайняли свою нішу купівельного попиту. Перш за все вони характеризуються тим, що є не тільки місцем для купівлі-продажу продуктів, а також місце спілкування з особистим підходом до кожного споживача і врахуванням їхніх вподобань та інтересів. Такий сервіс сучасні супермаркети надати не можуть.

Магазин біля будинку – невеликий магазин, призначений для забезпечення поточних потреб покупців, які живуть неподалік. Найчастіше розташований безпосередньо в самому будинку, на його першому або цокольному поверсі [1].

Асортимент такого магазину має бути максимально збалансованим і складатися з товарів повсякденного попиту, оскільки покупки «поруч із будинком» відбуваються щодня і включають в себе основні товари споживчого кошика.

Метою дослідження є визначення можливостей виходу на польський ринок роздрібної торгівлі та обґрунтування впровадження формату «магазин біля будинку». Досягнення цієї мети можливе у наслідок врахування переваг малого формату магазинів за рахунок її гнучкості до змін кон'юнктури продовольчого роздрібного ринку.

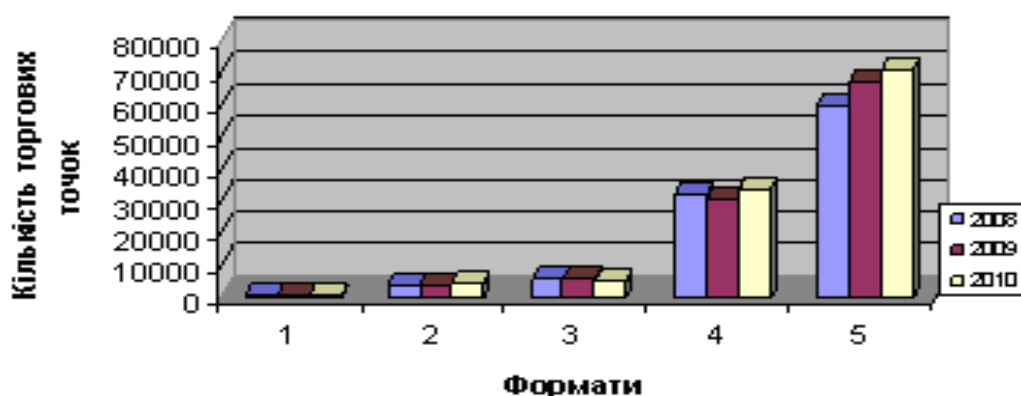
Виходячи з цих переваг та швидкого розвитку мережі, що досліджується, доцільно виходити на шлях світової інтеграції. Дослідивши внутрішні ринки найближчих держав автори зупинили свій вибір на Польщі, що спричинено низкою спільних факторів, які існують на українському та польському ринках. До них належать: динаміка розвитку (до недавнього часу обидва ринки показували темпи зростання, вище, ніж у країнах Західної Європи), структура продажів (як і раніше, близько половини продажів доводиться на традиційний роздріб), міжнародна привабливість (значна кількість населення робить обидва ринки привабливими для міжнародних інвесторів), споживчі переваги (багато в чому, подібні тенденції споживання, характерні для країн Східної Європи). А також, одним з головних чинників вибору ринку Польщі є співпраця держав у проведенні проекту європейського масштабу, а саме "Євро 2012".

Також, було проведено ряд досліджень безпосередньо польського ринку, проаналізовано динаміку та структуру різних форматів роздрібної торгівлі [2,3].

Таблиця 1

Динаміка та структура різних форматів роздрібно́ї торгівлі

Формат	2008	2009	2010	Динаміка, 2009-2008, %	Динаміка, 2010 -2009, %
Гіпермаркети	222	245	267	+10	+9
Супермаркети	3199	3567	3916	+12	+10
Великі продуктові магазини	5587	5430	5125	-3	-6
Середні продуктові магазини	32 068	31951	32 547	0	+2
Малі продуктові магазини	59 827	66773	70706	+10	+6

Рис.1 Графічне зображення динаміка різних форматів роздрібно́ї торгівлі

Дані таблиць свідчать про постійне зростання попиту на споживчі товари, які найбільше реалізуються за допомогою роздрібно́ї торгівлі. Проаналізувавши темпи і закономірності приросту, а також спираючись на фактори, які вплинули на економічне становище Польщі, спрогнозовано подальшу поведінку ринку. Тобто встановлено, що на даному етапі там відбувається так звана війна національних гіпермаркетів та дискаунтерів. У свою чергу це дозволяє невеликим магазинам перебувати у стабільному стані та при вигідних обставинах - розвиватись, що обумовлює інтерес до даного ринку.

Виходячи з головної стратегії діяльності об'єкту дослідження – вихід на зовнішні ринки держав близького зарубіжжя з подальшою світовою глобалізацією, має відбутися у напрямку польського ринку.

Такий підхід є економічно вигідним і впливає з політичної, соціальної та культурної ідентичності країн.

Література

1. Белявцев М.І. Інфраструктура товарного ринку / Белявцев М.І., Шестопалова П.В. Інфраструктура товарного ринку. – К.: Центр навч. літ-ри, 2005.- 416 с.
2. Шишков Ю.В. Интеграционные процессы на пороге XXI века. Почему не интегрируются страны СНГ. – М.: III тысячелетие, 2001. – 112 с.
3. Стровский Л.Е., Серегин Э.В. Интеграция как высшая форма развития международных экономических отношений // Экономические науки. – 2005. - №2. – 57 с.

ІНТЕРНАЦІОНАЛІЗАЦІЯ ТА ІНТЕГРАЦІЯ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНА В МІЖНАРОДНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ ПРОСТІР

*Соколов Микола Юрійович,
студент Донецького державного
університету управління
e-mail: nikolay_socolov@mail.ru*

*Шкуренко Ольга Володимірівна,
ст. викладач, Донецького
державного університету
управління*

Останніми роками важливою характеристикою середовища, в якому формуються й реалізуються економічні стратегії суб'єктів різного рівня, стає становлення та розвиток глобальної економіки. Глобалізація веде до формування єдиного середовища здійснення виробничо-господарських, фінансових та управлінських операцій, яке керується умовами кон'юнктури глобального рівня. Це певною мірою розмиває межі національних суспільних систем та може суттєво порушувати принцип їхньої органічності.

Досягнення економічного та соціального відродження України значною мірою пов'язане з інтеграцією її в міжнародну економічну систему, активною і зростаючою участю не лише в регіональному, а й міжнародному поділі праці, ефективному використанні його переваг і

вигод.

Питання участі України в інтеграційних процесах освітлені в публікаціях таких вітчизняних вчених і спеціалістів, як В.Андрійчук, О.Білорус, В.Будкін, І.Бураковський, В.Вергун, А.Галучинський, Г.Климк, А.Кредисов, Д.Лукашенко, В.Новицький, Ю.Пахомов, О.Плотніков, А.Поручник, А.Румянцев, В.Степаненко, А.Филипенко та інші.

Ціль дослідження – розглянути процеси інтернаціоналізації та інтеграції економіки України в міжнародний економічний простір.

Можливості тієї чи іншої країни щодо включення у світовий економічний простір та міжнародну економічну систему визначаються показником відкритості її економіки.

Існують різні експертні оцінки відкритості української економіки. Так, за рейтингом "Heritage Foundation)) і "Wallstreet journal)), у 1998 р. із 161 країни Україні відведена 124 позиція, а експерти Всесвітнього банку в 1999 р. оцінювали економіку України як "закриту" [2].

У 2010 році Україна посіла 162 місце (із значенням індексу 46,4%), погіршивши свій минулорічний результат на 10 позицій і скотившись до рівня кінця 1990-х (у 1999 році – 43,7%). Динаміка Індексу економічної свободи очевидно демонструє, як після стрімкого покращення результату, починаючи з кінця 90-х років, Україна після 2005 року розпочала стійкий рух назад (Рис. 1). Але навіть найкращий результат України – 55,8%, якого вона досягла у 2005 році, був нижчим на 3,8 в.п.1 за середньосвітове значення (59,6%), тоді як у 2010 році – вже на 13 в.п. нижче. Фактично за всіма складовими Індексу Україна має нижчі показники за середньосвітові, окрім компонентів «Торговельна політика» та «Фіскальна політика».

Джерело: the Heritage Foundation & the Wall Street Journal

Рис. 1. Динаміка індексу економічної свободи України [1]

Аналіз основних складових зведеного Індексу економічної свободи 2010 (Рис. 2) свідчить, що найбільш провальними були дії української влади в таких питаннях, як: інвестиції, регуляторна політика, втручання уряду, фінансова політика, корупція, право власності, монетарна політика.

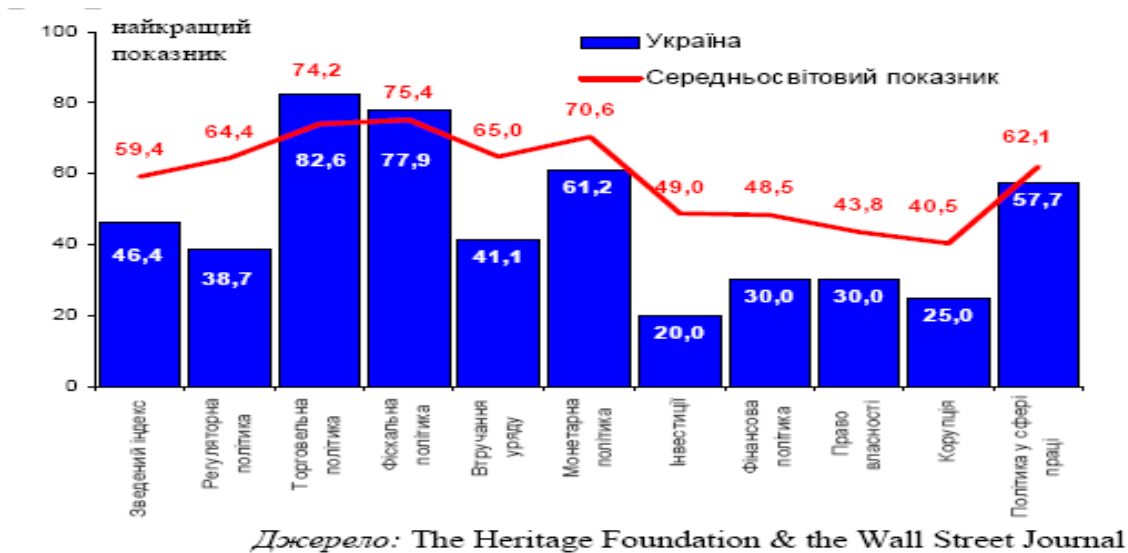

Рис. 2. Індекс економічної свободи 2010 [1]

Але ця відкритість відбиває не зростаючу конкурентоспроможність українських товарів, а законсервовані структурні диспропорції (непомірну залежність від імпорту енергоносіїв та вимушений експорт низько-технологічної металургійної продукції, виробництво якої поглинає значну частку "критичного" енергоімпорту). Майже половина вартості нашого експорту (41%) припадає на чорні метали; в імпорті 32% становить нафта й газ. Частка машин і устаткування низька як у експорті (14%), так і в імпорті (28%), тоді як у розвинутих країнах вона значно перевищує 30% [2].

Цілеспрямованість інтернаціоналізації української економіки ускладнюють такі зовнішні фактори впливу:

- значне посилення міжнародної конкуренції на основних товарних ринках світу;
- істотне підвищення вимог споживачів до технологічного рівня та якості товарів, що зробило цінові фактори конкурентоспроможності вторинними, а фактори швидкості технологічних інновацій та гарантій якості - первинними;
- вжиття багатьма зарубіжними країнами більш витончених

форм протекціонізму та дискримінації українських експортерів (ускладнення процедур сертифікації продукції, розширення використання механізму антидемпінгових розслідувань та ін.);

- активне використання провідними країнами заходів відкритого державного протекціонізму на окремих ринках, включаючи ринки озброєнь та сучасної високотехнічної продукції (наприклад, літакобудування, обладнання для АБС тощо);

- обмеженість доступу до міжнародних інструментів регулювання торговельних режимів через відсутність членства в системі СОТ;

- складність входження в міжнародні проекти високотехнологічного співробітництва через невідповідність міжнародним критеріям захисту прав інтелектуальної власності;

- висока взаємна конкуренція інтересів України та інших постсоціалістичних країн на міжнародних товарних і кредитно-інвестиційних ринках.[3]

Для активного включення України в процес міжнародної економічної інтеграції необхідно створити відповідні умови.

Суть цих умов зводиться до створення в Україні такої соціально-економічної та політичної системи, котра була б поєднаною з міжнародними інтеграційними системами. Іншими словами, економіка України повинна бути здатною до функціонування з міжнародними угрупованнями в одній системі координат.

Згадана поєднаність досягається за допомогою становлення в Україні адекватних міжнародним інтеграційним угрупованням політико-правових, економічних, соціально-культурних та інфраструктурних відносин.

Як важливу умову включення України в інтеграційні процеси можна виокремити розвиток двосторонніх та багатосторонніх її відносин із сусідніми державами.

Досить сприятливими чинниками для розвитку цих відносин є:

- наявність неконфліктних кордонів між сусідніми державами;
- спільність історичної долі;
- традиційність взаємних економічних та гуманітарних зв'язків;
- єдність природного середовища;
- однорідність рівня соціально-економічного розвитку.

Усі ці пріоритети можуть бути реалізовані в результаті продуктивної співпраці з міжнародними економічними організаціями: МВФ, Всесвітнім банком, системою СОТ та ін. За

умовами реалізації власної стратегії інтернаціоналізації Україна має перспективи досягнення певної міжнародної конкурентоспроможності. Успішна реалізація усіх цих інтеграційних процесів має такі позитивні наслідки для економіки України:

- залучення іноземних інвестицій для прискореного соціально-економічного розвитку окремих регіонів;
- заручення передових технологій, ноу-хау;
- створення нових робочих місць;
- розвиток взаємовигідного товарообміну;
- створення наукових впроваджувальних центрів;
- удосконалення системи підготовки кадрів;
- взаємний обмін фахівцями з різних галузей знань;
- вирішення екологічних проблем.

Література

1. Аналітичний огляд «Результат України у світових рейтингах»
<http://www.bank.gov.ua/doccatalog/document>
2. Глобалізація і безпека розвитку: Монографія / О. Г. Білорус, Д. Г. Лук'яненко та ін. — К.: КНЕУ, 2001.
3. Соколенко С.І. Глобалізація і економіка України.—К.:Логос, 1999.

ПЕРСПЕКТИВИ ІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ ДО ЄС

*Федішина Вікторія Валентинівна,
студентка Донецького
державного університету
управління
e-mail: vfedishina@mail.ru*

*Цибулько Тетяна Леонтіївна,
к.е.н., доцент Донецького
державного університету
управління*

Актуальність проблеми взаємовідносин України з гігантом процесів європейської інтеграції та кооперації Європейським Союзом є беззаперечна.

Основним завданням дослідження є вивчення сучасного впливу всіх основних груп факторів на глибину інтеграційних стосунків України з Євросоюзом та отримання висновків щодо реальної готовності України інтегруватися до ЄС та аналіз стану внутрішнього потенціалу Європейського Союзу щодо подальшого розширення, в тому числі за рахунок України.

Європейський вибір України є природним та цілком закономірним. Такий вибір можна пояснити декількома факторами.

По-перше, це географічна та цивілізаційна близькість між Україною та Європою.

По-друге, історична традиція співпраці українців із іншими європейськими народами.

Водночас, Україна, як одна із засновниць СНД, виступає за розвиток найширших торговельно-економічних та інших зв'язків між країнами СНД на засадах суверенного партнерства, рівноправності і взаємовигоди.

По-четверте, це “євро стандарти ” економічного процвітання, політичної стабільності, соціального благополуччя, демократії та особистої свободи громадянина. Наша держава, реформуючи свою економіку та законодавство і беручи широкомасштабну участь у загальноєвропейських справах для безпеки та стабільності на континенті, вже найближчим часом спроможна заявити про себе як про потужну європейську країну і, можливо, вступ України до ЄС не буде здаватись занадто віддаленим у часі або навіть чимось нереальним. Поступове включення економіки України до системи міжнародного поділу праці (МПП), світових інтеграційних процесів є актуальною темою. Нинішня ситуація характеризується глобальною трансформацією усіх країн світу до нового якісного стану.

Вплив регіональної економічної інтеграції на зовнішню торгівлю країни залежить від рівня економічного розвитку країн-членів, форми інтеграції, типу та змісту підписаних угод. В українській економічній літературі проблеми регіональної економічної інтеграції та її зв'язок із зовнішню торгівлю досліджували В. Будкін, І. Бураковський, Ю. Пахомов, В. Чижигов, А. Макій, Ю. Макогон, С.Писаренко. Значний внесок у дослідженні даної проблеми належить таким зарубіжним науковцям як А.Вінтерс, М.Емерсон, Б.Олін, С.Ліндер, Д.Тарп, М.Шіфф, М.Кемп та інші.

Соціально-економічні зміни в житті нашої держави торкнулися всіх без винятку сторін суспільного життя. Відхід від

адміністративно-командної системи господарювання й управління потребує докорінної перебудови та реконструкції економіки, створення власної моделі економічного розвитку, яка відображає особливості нашої держави, бо, як уже неодноразово підкреслювалось, не варто бездумно копіювати західну модель економіки. Те, що Захід пройшов за кілька століть, нам необхідно зробити максимум за одне-півтора десятиліття. І якщо брати до уваги сучасні особливості економіки України, її принципово інші структури виробництва, механізми енергозабезпечення, а це істотні відмінності, специфіку геополітичного становища, то очевидно є необхідність власної концепції реформування української економіки.

Однією зі складових економічних перетворень є інтеграція національної економіки у світову і, зокрема, європейську. На цьому шляху перед економікою України постає багато проблем. Найістотнішою є невідповідність форм обліку і звітності, методик розрахунку більшості показників, які характеризують ступінь економічного розвитку держави, прийнятим у більшості країн світової співдружності. В майбутньому велике значення буде мати інтеграція України в Європу. Україна широким фронтом виходить на західноєвропейський соціально-економічний простір. Таким чином, самотійність України зовсім не означає її самоізоляції на міжнародній арені. Сучасні тенденції світового розвитку ставлять перед Україною нові проблеми та потребують від неї активної участі в їх рішенні. Характерною рисою сучасного світового соціально-економічного розвитку є бурхлива динаміка інтеграційних процесів у світі та Європі зокрема. При цьому навіть ті країни, які не входять до складу інтеграційних об'єднань, неминуче відчують на собі їх відчутний вплив. На європейському континенті таким інтеграційним угрупованням є Європейський Союз, розширення якого приведе до того, що за 3-5 років Україна матиме з Євросоюзом спільний кордон. Це відкриє нові можливості для поглиблення співпраці, та водночас і змусить відповідати на нові виклики. Для України європейська інтеграція - це шлях модернізації економіки, подолання технологічної відсталості, залучення іноземних інвестицій і новітніх технологій, створення нових робочих місць, підвищення конкурентної спроможності вітчизняного товаровиробника, вихід на світові ринки, насамперед на ринок ЄС. На його частку припадає 41,4 % світового товарного експорту та 39,8 % імпорту, 42,8 % сагового експорту та 41,9 % імпорту послуг. Тому для будь-якої країни співробітництво з

Європейським Союзом означає можливість отримати істотні економічні здобутки, які, зрештою, сприятимуть економічному зростанню та підвищенню життєвого рівня населення. Економічне об'єднання країн на регіональній основі зумовлено тим, що зростаючі обсяги багатомасштабного виробництва багатьох країн стають занадто великими для їх внутрішніх ринків, тому створення ширшого єдиного економічного простору є сприятливим чинником розвитку та підвищення їх конкурентоспроможності. Європейську інтеграцію Україна розглядає як досвід і шлях модернізації економіки, подолання технологічної відсталості, покращення інвестиційного клімату, підвищення конкурентоспроможності національного виробництва тощо. Європейський вибір України зумовлений, передусім, об'єктивним чинником: саме в Україні знаходиться географічний центр Європи, за площею території (603,7 тис. км²), вона посідає друге місце в Європі, поступаючись лише Росії. Україна прагне стати міцною демократичною соціальною державою, якими є більшість країн ЄС. Орієнтація на досягнення в майбутньому високого рівня розвитку та безпеки стимулює Україну сьогодні проводити реформи. Інтеграція в Європу повинна вивести нашу країну на вищий рівень життя, бо:

- 1) ринок ЄС набагато місткіший, ніж на інших напрямках нашого співробітництва;
- 2) орієнтирами для України мають стати високі стандарти виробництва, екології, захисту прав людини;
- 3) навіть в умовах глобальної фінансової кризи ЄС почувається значно впевненіше, ніж інші економічні об'єднання у світі;
- 4) цей курс утворює подальшу співпрацю у сферах торгівлі, інвестицій тощо.

До недоліків вступу України в ЄС можна віднести проблеми правового регулювання економічних відносин. Слід звернути увагу на чинники, що ускладнюють торгівлю України з країнами ЄС. Це низька конкурентоспроможність українських товарів і послуг на ринках ЄС; висока собівартість експортної продукції; кількісні обмеження торгівлі певними товарами; високі європейські стандарти та технічні регламенти (сертифікація, санітарні норми, екологічні вимоги); труднощі, пов'язані із забезпеченням національного режиму та формальностями, пов'язаними з імпортом і експортом, митною оцінкою, захистом інтелектуальної власності.

Таким чином, євро інтеграційні прагнення України потрібно вважати мотивацією для прискорення демократичних та економічних перетворень в країні, розглядаючи можливість вступу в об'єднання в довгостроковій перспективі. Одночасно з цим, вкрай важливим є підвищення «євро інтеграційної культури» громадян, кожний з яких повинен розуміти, для чого держава прагне до ЄС, і що отримає від зближення та членства з об'єднанням.

Література

1. Шнирков О.І., Копійка В.В., Муравйов В.І. Україна – Європейський Союз: економіка, політика, право: Монографія / Шнирков О.І., Копійка В.В., Муравйов В.І. – К.: Видавничо-поліграфський центр Київського університету, 2006. – 268с.
2. Козик В.В., Панкова Л.А., Даниленко Н.Б. Міжнародні економічні відносини: Навч. посібник. – К.: Знання, 2004. – 406 с.

ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ФОРМУВАННЯ ІННОВАЦІЙНО – ІНВЕСТИЦІЙНОЇ МОДЕЛІ РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ НА ПРИКЛАДАХ ПРОВІДНИХ КРАЇН

*Швець Дар'я Олександрівна,
Швець Марія Олександрівна,
студентки Донецького
державного університету
управління
e – mail: Dariana.S@mail.ru*

*Цибулько Тетяна Леонтіївна,
к.е.н., доцент Донецького
державного університету
управління*

Реалії сучасного розвитку провідних країн світу доводять, що основними його чинниками є інноваційні - високі технології, які забезпечують економічну стійкість мікро- і макросистем, їх конкурентоспроможність як на внутрішньому, так і на світовому ринках. Зважаючи на це, дослідження теоретичних і практичних питань формування державної інноваційно-інвестиційної політики становить важливу проблему в сучасній науці.

На необхідності формування чіткої державної політики у сфері інновацій та інвестицій наголошують зарубіжні та вітчизняні вчені. Питання науково-методичних основ державного регулювання інвестиційної та інноваційної діяльності досліджується в роботах В.М.Гейця, М.Данько, Л.А.Жаліло, А.К.Кінаха, Б.Санто, О.Ф.Уткіна, С. Лакіш, А. Мерзляк, О. Михайловської, Т. Покотило, Н. Свірідової, Г. Смовкіної, В. Чернобасвої, О. Шевченко, О. Саліхова, В. Пшеничної, В. Будкіна, А. Дегтяр, М. Гончаренка та інших.

Інноваційні процеси, поширення високотехнологічних виробництв стали неодмінним атрибутом стратегії сучасного економічного зростання. Вони безпосередньо пов'язані з динамікою інвестиційної та загальної економічної активності. Інновації у вигляді нових конкурентоспроможних технологій і товарів забезпечують до 90% приросту ВВП промислово розвинених країн світу. Світова практика доводить, що для забезпечення стабільного зростання інвестиції повинні становити 19-25% ВВП [1]. Виникає питання, як же дійти до такого результату? У світовій практиці виділяють декілька ефективних моделей інноваційного розвитку. І у кожній з них можна знайти ефективні рішення щодо інноваційно – інвестиційної діяльності. Так, американська модель характеризується відсутністю центру регулювання інноваційної діяльності, але розроблений механізм координації й система законодавчих актів спрямована на стимулювання ширшого використання ресурсного потенціалу приватного бізнесу і зменшення державного фінансування.

Великої уваги в інноваційно – інвестиційній діяльності заслуговує Японія. НДДКР у цій країні мають такі особливості: активна роль держави в загальній координації науково- дослідних робіт; широкомасштабні державні програми НДДКР; вагоме фінансування приватними компаніями прикладних досліджень і дослідно-конструкторських розробок; найбільша у світі кількість заявок на отримання патентів; найвищий у світі рівень імпорту об'єктів інтелектуальної власності [2].

У Китаї підтримка інноваційного розвитку спрямована на ефективне використання природних ресурсів. Отже, йдеться про модель, орієнтовану на використання ресурсної бази певного регіону. В Україні її можна застосовувати в регіонах, що мають специфічні природні ресурси, наприклад рекреаційні, кліматичні чи видобувні [5].

Цікавий досвід здійснення інноваційно-інвестиційної політики в Великобританії, де немає централізованого регулювання науково-дослідною діяльністю. Замість цього існує добре розроблений механізм взаємодії, який дозволяє здійснювати координацію на державному рівні. Її основне завдання – ефективність комерціалізації результатів наукової діяльності, забезпечення якості продукції відповідно до світових стандартів, просування нової продукції на ринки [3].

В Україні її можна застосовувати в регіонах, що мають специфічні природні ресурси, наприклад рекреаційні, кліматичні чи видобувні [5].

Стратегічною метою інноваційно-інвестиційної політики України повинно стати забезпечення позитивної економічної динаміки за рахунок використання комплексу "інвестиції-інновації", формування внутрішніх інноваційно-інвестиційних механізмів саморозвитку національної економіки. Виходячи із зазначеної мети, обґрунтуємо зміст завдань політики, які потребують першочергового та перспективного вирішення.

До першочергових завдань слід віднести:

- створення сприятливого інвестиційного клімату та простих правил "гри";
- створення умов для нарощування внутрішніх інвестиційних ресурсів;
- стимулювання припливу іноземних інвестицій;
- стимулювання розвитку науки і освіти.

Виконання цих завдань створить умови для вирішення і перспективних завдань:

- створення нових робочих місць та підвищення технологічного рівня існуючих;
- удосконалення галузевої структури господарства в напрямку розвитку інноваційних виробництв;
- зміна структури зайнятості населення;
- забезпечення стійких темпів економічного зростання;
- перехід до інноваційно-інвестиційної моделі розвитку [4].

Аналізуючи досвід провідних країн в організації і стимулюванні інноваційної діяльності, можна сказати, що одним з важливих, на наш погляд, напрямом формування ефективної моделі інноваційно-інвестиційного розвитку в Україні є вдосконалення механізму управління даної сфери, що у свою чергу вимагає підготовки

висококваліфікованих управлінських кадрів, залучення всіх адміністративних і економічних механізмів, завдяки яким держава може регулювати цю діяльність.

Вивчення зарубіжного досвіду інноваційного розвитку, стимулювання і підтримки інвестування в інноваційну галузь допоможе Україні уникнути багатьох помилок в організації і реалізації власної унікальної, моделі інноваційного розвитку.

Література

1. Саліхов О. Б. П'ять кроків до створення та успішної реалізації національної інноваційної стратегії. Досвід Європи / О. Б. Саліхов, О. В. Крехівський // Економіка та держава. – 2010. – № 1. – С. 9–15.
2. Стадник В.В., Йохна М.А. Інноваційний менеджмент: Навч. посібник. – К.: Академвідав, 2006. – 464 с.
3. Кузнєцова А.Я. Фінансування інвестиційно-інноваційної діяльності: Монографія / Інститут економічного прогнозування НАН України. – Л.: Львів. банківський інститут НБУ, 2005.-320 с.
4. Мартиненко В. Формування державного механізму управління інвестиційним процесом в Україні: проблеми невизначеності та методи їх зняття // Економіка України. - 2004. - №8. - С.50-56.
5. Голубенко Г.О. Інвестиційна підтримка інноваційної діяльності підприємств: автореферат дисертації. – Луганськ: СЛУ ім. В.Даля, 2002. – 24 с.

ІНТЕГРАЦІЯ УКРАЇНИ У СВІТОВЕ ГОСПОДАРСТВО: НАПРЯМ РОЗВИТКУ ТА ПРОБЛЕМИ

*Ягмурджі Олена Анатоліївна,
студентка Донецького
державного університету
управління
e-mail: Elenka.fin@yandex.ua*

*Кошеленко Вікторія Василівна,
ст. викладач Донецького
державного університету
управління*

Розбудова незалежної України об'єктивно потребує входження її у світове господарство на організаційно-економічних засадах ринкових відносин на принципах рівноправності та взаємної вигоди у співробітництві.

Об'єктивна необхідність інтеграції України у світове господарство і розвитку її міжнародних відносин безпосередньо впливає передусім з потреб використання у національній системі відтворення міжнародного поділу праці для прискорення переходу до ринкової економіки країни з метою її розвитку і зростання багатства суспільства. Така необхідність сприяє формуванню ефективної структури економіки країни. Зовнішньоекономічні зв'язки в процесі інтеграції України у світове господарство охоплюють також комплекс екологічних проблем, що розв'язуються спільними зусиллями. Нарешті, розвиток зовнішньоекономічних відносин відкриває додаткові можливості у створенні належних умов для задоволення життєвих потреб народу України.

Проблеми інтеграції України у світове господарство висвітлено в працях багатьох зарубіжних і вітчизняних вчених серед яких: Аніловська Г. [1], Вірбулевська О.В. [2], Ликтян Д.Т. [4], Масленніков М.І. [5], Родічева Л.Ю. [7], Руда О. [8] та ін.

Вчені дослідили важливість ролі інтеграції української економіки у глобальні міжнародні економічні процеси. Разом з тим ця проблема потребує подальших теоретико-методологічних та прикладних розробок.

Мета роботи полягає в аналізі позитивних та негативних

факторів, що впливають на інтеграцію України у світове господарство та надання рекомендацій щодо регулювання цього процесу.

Українська зовнішня політика має чітку спрямованість: одним із найважливіших її пріоритетів визначено інтеграцію в європейські структури, зокрема Європейський Союз. Разом з тим Україна повністю усвідомлює важливість гармонійних двосторонніх відносин зі своїми сусідами та активної участі в регіональних організаціях. Кризова ситуація, в якій зараз знаходиться вся Європа, дещо призупинила розвиток інтеграційних процесів в Україні. Очевидною є нагальна необхідність кроків, спрямованих на підвищення конкурентноздатності української економіки. Адже для реалізації своїх планів наша держава в міжнародному співтоваристві має бути активним експортером товарів та послуг, надійним і передбачуваним партнером міжнародним суб'єктам. Протягом 2007–2010рр. зовнішній торговельний оборот зменшився в середньому на 30–40% [3]. Погіршилася структура як експорту, так і імпорту. Експорт продукції окремих галузей став неефективним. Сировинна спрямованість українського експорту зумовлює його вразливість до коливань цін на світовому ринку. Всі ці та інші обставини зумовлюють необхідність розроблення напрямів інтеграції України у світове господарство, підтверджують їх своєчасність і необхідність.

Україна посідає значне місце у сільсько-господарському світовому секторі, промисловому (найбільш значущі сектори діяльності українського господарювання), має торгові морські шляхи та газо-транспортні вузли. Таким чином, Україна має явні позитивні чинники для входження в світове господарство.

До сприятливих факторів входження України у світове господарство можна віднести:

- геополітичне розташування між Західною Європою і Азією;
- наявність дешевої робочої сили, здатної до кваліфікованої й наукоємної праці;
- сприятливі природно-кліматичні умови, багаті природні ресурси;
- потенційно великий ринок збуту товарів і послуг;
- значний науково-технічний потенціал національної економіки України.

До факторів, що гальмують процеси інтеграції України у світову економіку відносять:

- певну відірваність від головних напрямів сучасного науково-технічного і економічного розвитку (з розпадом СРСР);
- нераціональну участь України в міжнародному розподілі праці;
- велику енергозалежність від інших країн;
- нераціональну структуру експорту й імпорту;
- неадаптованість вітчизняного законодавства до європейського й світового;
- залежність від міжнародних фінансових організацій (значний зовнішній борг країни);
- внутрішню (політичну) нестабільність.

На даному етапі переважають фактори, що гальмують інтеграційні процеси України у світове господарство.

Серед переваг інтеграційних процесів для України є участь в СОТ. Вступ в СОТ – це сильний поштовх для розвитку експорту. Хоча при тому здійснюються великі ризики. Зокрема, це стосується галузей АПК, легкої промисловості, автомобільного й авіабудування, а також сфери послуг. Тому дуже важливо підвищити конкурентоспроможність цих галузей, працювати над питаннями, які стосуються сертифікації, стандартизації та якості продукції. Державі необхідно провести ринкове реформування аграрного сектора та лібералізувати доступ до ринку аграрної продукції. Важливим є факт, що Україна приєдналася до Протоколу про внесення змін до Міжнародної конвенції про спрощення та гармонізацію митних процедур (так званої Кіотської конвенції) [6]. З урахуванням основних положень цієї конвенції, Державна митна служба України буде удосконалювати й покращувати взаємодію з митними службами країн – Російської Федерації, Республіки Білорусь та Республіки Польща, які є її партнерами у справі збільшення обсягів зовнішньої торгівлі та забезпечення її безпеки, щоб міжнародне партнерство мало традиційний, стабільний і стійкий характер.

Надалі Україні для організації взаємодії зі світовим господарством потрібно сконцентруватися на досягненні таких цілей: підвищити національну конкурентоспроможність, спільно протистояти викликам глобалізації; використовувати перевагу «економіки масштабу», що дозволить розширити ринок, зменшити трансакційні витрати, створити нову комбінацію чинників виробництва, стимулювати притік прямих іноземних інвестицій,

сприяти модернізації і структурним реформам в економіці, залучити країни, що формують ринкову економіку або здійснюють глибокі економічні реформи до регіональних торговельних угод країн з вищим рівнем розвитку; розглядати цей процес як канал передавання господарського досвіду.

Наближення економіки України до світових та європейських інтеграційно-господарських процесів обумовлює необхідність подальшого й глибшого ринкових реформ прискорення інституційних змін, здійснення широкомасштабних та глибоких структурних перетворень, відчутного скорочення тіньового сектору. На сучасному етапі розвитку зовнішньоекономічної політики нашої держави доцільним напрямом економічної інтеграції є одночасна співпраця зі вищенаведеним и структурами світового господарства (вступ до нових та перспективних, які матимуть позитивні наслідки у розвитку України), а не безоглядна спрямованість на якийсь один інтеграційний напрям.

Література

1. Аніловська Г. Інтеграція України у світове господарство / Г. Аніловська // Фінанси України. – 2004. – № 1. – С. 24-28.
2. Вірбулевська О.В. Проблеми інтеграційних процесів в Україні / О.В. Вірбулевська, А.О. Шамрай // Галицький економічний вісник. – 2009. – №4(23). – С.91-95 – (Економіка і регіон)
3. Державний комітет статистики [Електронний ресурс]. – Режим доступу: // www.ukrstat.gov.ua
4. Ликтян Д.Т. Економічна інтеграція та глобалізація. Проблеми сучасності / Д.Т. Ликтян. – Київ: КНЕУ, 2005. – 420 с.
5. Масленніков М.І. Глобальная экономика – развилки структурного кризиса: науч.докл. / Н.И. Масленников. – М.: Институт современного развития, 2011. – 33с. (С.20).
6. Міжнародна конвенція про спрощення і гармонізацію митних процедур [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/995_643
7. Родічева Л.Ю. Інтеграція України у світове господарство / Л.Родічева // Галицький економічний вісник. – 2011. – №2(31). – С.5-9 – (економіка та управління національним господарством)
8. Руда О. Проблеми інтеграції України у світове господарство / Руда О. // Галицький економічний вісник. – 2010. – №4(29). – С.68-72 – (проблеми мікро- та макроекономіки України)

СЕКЦІЯ 2. ВПЛИВ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ НА РОЗВИТОК НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ, ЇЇ РЕГІОНІВ І ПІДПРИЄМСТВ

ВПЛИВ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ НА РОЗВИТОК НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ

*Ковча Юлія Олександрівна,
студентка Донецького
державного університету
управління*

*Борисенко Анжела Михайлівна,
ст. викладач Донецького
державного університету
управління
e-mail: lika2008-67@yandex.ru*

На сучасному етапі розвитку світової економіки глобалізація не забезпечує перерозподіл фінансових ресурсів на користь менш розвинутих країн і зумовлює все більшу різницю у розвитку та фінансовій стабільності її учасників.

Найхарактернішим є те, що у міру відкритості національної економіки глобальним процесам, все більше сил спрямовується на пристосування до умов світового економічного середовища. Однак глобалізація не забезпечує нові моделі розвитку національної економіки, а все більше акцентує увагу на виборі власної програми економічного розвитку країни та її ефективній реалізації.

Питання аналізу впливу процесів глобалізації на розвиток національних економічних систем досліджували такі зарубіжні та вітчизняні вчені, як Дж. Даннінг, Й. Шумпетер, Дж. Сорос, Дж. Кейнс, М. Портер, А.С.Філіпенко, О.І.Рогач, О. Білорус, І.Р Боднар, О.Г. Пеньков, О.І. Олексюк та багато інших [1].

Економічний інтерес до країн Європейського Союзу зумовлений політичними цілями нашої країни та потенційними можливостями її інтеграції до європейської економічної зони. Метою цієї політики є досягнення стабільного розвитку економіки, який в довгостроковому періоді забезпечить високі темпи зростання. Сама система стосовно змін зовнішнього середовища залишиться гнучкою та чутливою,

оскільки лише за стабільного розвитку стає можливою реалізація зовнішньоекономічної політики України.

Науковці одностайно погоджуються з необхідністю структурної перебудови вітчизняної економіки, точніше із запровадженням такої моделі її розвитку, яка б сприяла розвитку конкурентоспроможності української економіки.

Різноманітність економічних процесів і явищ у світовій економіці зумовлює існування великої кількості підходів щодо оцінки їх впливу та наслідків. Перш за все в якості основного економічного результату діяльності економічних систем різних країн виступає рівень добробуту населення, що виражається через частку валового національного продукту (ВНП) на душу населення. Особливо важливим цей показник стає в умовах глобалізації, оскільки саме це явище повинне сприяти в першу чергу зростанню рівня добробуту населення країн-учасників, а вже потім розвитку провідних галузей економіки тієї чи іншої країни.

В умовах глобалізаційних процесів ВНП має стабільно зростати під впливом участі на світовому ринку, відкритості національної економіки до зарубіжних інноваційних моделей розвитку, іноземних інвестицій, відкриття представництв національних підприємств у інших країнах та переливу капіталу між країнами.

Одним із найбільш загальних та уніфікованих у економічній науці економічних показників, що характеризують отримані результати окремої держави, чи окремої системи міжнародних економічних груп виступає валовий внутрішній продукт (ВВП) [2]. Від його обсягів прямо залежить фінансове забезпечення функціонування країни протягом року. В умовах глобалізації ВВП, як і ВНП, повинен зростати. Це пояснюється тим, що явище глобалізації сприяє відкриттю не лише представництв національних фірм за кордоном, а і навпаки: поширення товарів, робіт, послуг іноземних підприємств на національному ринку не за рахунок імпорту, а на основі безпосереднього іноземного представництва. Цьому також сприяє інвестиційна привабливість регіонів країни та сприятливі умови для участі на національному ринку.

Прослідкуємо вплив глобалізації на економіку України, провівши аналіз динаміки ВВП (табл. 1).

Темпи росту ВВП України за 2006-2011 роки [3, 4]

Рік	Номінальний ВВП, млн. грн.	Реальний ВВП, % до попереднього року
2007	720731	107,9
2008	948056	102,3
2009	913345	85,2
2010	1082569	104,1
2011	1316600	105,2

З даних таблиці можна зробити висновок, що показники номінального та реального ВВП країни з 2010 року має тенденцію до зростання, але, якщо порівнювати з 2007 роком, реальний ВВП зменшився на 3,8%. Однак це явище пояснюється не лише зростанням прожиткового мінімуму у державі (в такому випадку темпи приросту були б рівними), а й глобалізаційними процесами (зокрема експортом).

Основним макроекономічним результатом діяльності економічних систем та їх об'єднань виступає показник доданої вартості (логічний еквівалент чистого приросту капіталу чи прибутку). Він виступає частиною ВВП та ВВП, однак його частка залежить від ефективності господарювання суб'єктів економіки та обраної ними стратегії розвитку на національному та світовому ринках. Саме здатність економічної системи генерувати приріст доданої вартості забезпечує її потенціал розвитку та конкурентоспроможності у довгостроковому періоді.

Для України, яка перебуває у стані глибокої кризи, затяжних інфляційних процесів (щоб не ускладнювати ситуацію зростанням державного боргу, приватизацією, зростанням рівня безробіття та подальшим зниженням обсягів ВВП і ВВП) необхідно змінювати стратегію своєї діяльності. На сучасному ж етапі бажання майже миттєво реформувати економіку країни за стандартами ЄС є невиправданим з економічної точки зору [5]. Доцільно скористатися постійним супутником глобалізації – регіоналізацією. Регіоналізація дозволяє краще враховувати особисті можливості тих чи інших територій, сприяє збереженню національних ринків. Також необхідно переглянути митну політику країни, щоб запобігти подальшому знеціненню національної валюти та захистити вітчизняного виробника.

При перерозподілі ВВП визначальними завжди є видатки на соціальний захист, соціальне забезпечення та на розвиток інноваційних технологій. Однак при сучасному стані економіки країни, спрямування великої частки ВВП лише на розвиток інновацій було б недоцільним через довгий термін їх впровадження та окупності. Доцільніше спрямовувати переважну частину отриманих від Міжнародного валютного фонду позик не на покриття та обслуговування боргу країни, а інвестувати їх в найбільш прибуткові галузі та підприємства, які є основним експортерами країни, у формі кредитування та держзакупівель, при цьому враховувати кон'юнктуру на світовому та національному ринку. Це буде сприяти зростанню обсягів ВВП, стабілізуючи національну грошову одиницю [5].

Література

1. Світова економіка: Підручник / А.С.Філіпенко, О.І.Рогащ, О.І.Шнирков та ін. - К.: Либідь, 2009. – 239 с.
2. Ликтян, Д.Т. Економічна інтеграція та глобалізація. Проблеми сучасності [Текст] / Д.Т. Ликтян. – Київ: КНЕУ, 2005. – 420 с.
3. «Госстат улучшил оценку номинального ВВП Украины» [Електронний ресурс]. Режим доступа: <http://www.kommersant.ua/news/1905082>
4. Державна служба статистики України. [Електронний ресурс]. Режим доступа: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
5. Юркова Д.О. «Вплив глобалізації на розвиток національної економіки» [Електронний ресурс]. // Режим доступа: <http://ekonomistoff.ru/vpliv-globalizaci%D1%97-narozvitok nacionalno%D1%97-ekonomiki/>

ВПЛИВ ГЛОБАЛІЗАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ НА ЕКОНОМІКУ УКРАЇНИ

*Кутіщева Анастасія Андріївна,
студентка Донецького
державного університету
управління
e-mail: nastusha@i.ua*

*Шкуренко Ольга Володимирівна,
ст. викладач Донецького
державного університету
управління*

На сьогоднішній день наша країна неповністю готова до глобальної інтеграції і міжнародної конкуренції. Але держава з таким потенціалом не може залишатися ізольованою. Тому її пріоритетним завданням має стати наближення вітчизняної економіки до рівня провідних країн світу шляхом активізації інноваційного процесу, підвищення стимулів до праці, покращення інвестиційного клімату, адаптації законодавства до сучасних умов господарювання, всебічну підтримку підприємництва [1]. Як не парадоксально, але саме глобалізація - процес, що долає територіальні і культурні кордони країн, - створює можливість для вироблення національно орієнтованих зовнішньоекономічних стратегій в рамках нових реальностей.

Такі аспекти глобалізації і інтеграції економіки як вплив глобалізації на економічне зростання регіонів, а також країни в цілому розглянуті в роботах таких науковців, як: В.О.Ананьїна, В.С.Будкіна, З.С.Варналія [4], В. М. Василенко [5], В.А.Вергун, О.В.Гаврилюк та інших.

Головна увага сучасних концепцій зосереджена на тому, як залучитися до міжнародного ринку. Для цього достатньо мати товари з низькою вартістю, але країна, що має дешеву робочу силу та ресурси в умовах глобалізації ризикує перетворитися на ресурс для більш розвинутих країн, не отримуючи при цьому всіх переваг від глобалізації. Світова економічна наука здебільшого використовує макроекономічний аналіз стосовно проблем створення, реформування зовнішньоекономічного сектора країни, міжнародної економічної

інтеграції, дослідження на мікроекономічному рівні, як правило, орієнтовані на аналіз діяльності підприємств, тісно не пов'язаний з макроекономічними складовими. За рейтингами міжнародних економічних організацій Україна за рівнем конкурентоздатності посідає одне з останніх місць. Курс уряду на лібералізацію зовнішніх відносин не виправдав покладених на нього надій і не реалізував конкурентні переваги України. Доцільність лібералізації зовнішньоекономічних відносин мала б бути досліджена на перших етапах відкриття кордонів, оскільки далеко не однакові умови та розбіжності обумовлювали суттєву різницю між економічними системами України та високорозвинених країн. Показники розвитку української економіки у порівнянні із найбільшими торговельними партнерами свідчать про недоречність беззастережного відкриття кордонів. Так, за даними Світового банку, ВВП на душу населення в Україні є одним з найнижчих у світі (вона в 2011 році посідає 122 місце) [6]. Виробничо-промисловий комплекс України в сучасних умовах нездатний адаптуватися до попиту на світовому ринку, про що говорить досить низький ВВП на душу населення він складає 7,2 тисяч доларів [2].

Покращити становище України на світовому ринку можливо завдяки застосуванню ефективної інноваційної та зовнішньоекономічної політики[3].

За даними Державного комітету статистики, Зовнішньоторговельний оборот товарами за 2011 рік склав 981,2 млн. дол. США, що на 39,0% більше минулорічного показника. Зростання обсягів товарообігу відбулося за рахунок збільшення імпорту – на 47,7% (562,5 млн. дол. США) та на 28,9% експорту товарів (418,7 млн. дол. США).

Не кращим чином для України виглядає галузева структура зовнішньої торгівлі послугами. Впливову частину, а саме 67,9%, усіх експортованих послуг займають транспортні. Причому в структурі транспортних послуг, що здійснює транзит російських енергоносіїв через українську територію в країни Західної Європи. Потім ідуть залізничний (14%), повітряний (10,2%), морський (10,1%) та інші види транспорту, в тому числі автомобільний (6,6%).

Зі значним відривом від транспортних в структурі зовнішніх послуг виділяють ділові, професійні та технічні послуги (13,8%), туризм (3,7%), фінансові послуги (3,6%) і ремонт (3,6%). Потім ідуть послуги зв'язку (2,7%), комп'ютерні (1,7%), будівельні (1,1%),

страхові (0,9%), ліцензійні (0,2%) та інші послуги.

Отже, для формування ринку зовнішніх послуг Україна користується головним чином своїм вигідним транзитним транспортно-географічним положенням на шляху з Росії до Західної Європи та існуючою виробничою інфраструктурою (газотранспортною та іншими транспортними системами). Водночас прогресивні інформаційні послуги, що є головним показником розвитку індустріальних країн, в українському експорті представлені в мізерній пропорції.

Загальна продуктивність праці в українській економіці, розрахована як об'єм ВВП із урахуванням паритету купівельної спроможності на одного зайнятого, становить 16% від рівня Сполучених Штатів.

В 2011 році тільки 39% українського сталевого прокату було зроблено за допомогою ефективних з погляду працезатрат машин безперервного лиття. Для порівняння: у Росії цей показник 71%, а в Кореї і в Японії - 98%³.

Після проведеного аналізу можна зробити висновок, що глобалізація веде до зростання конкуренції у світовому масштабі, викликає поглиблення спеціалізації та поділу праці із властивими їм наслідками - зростанням продуктивності праці та скороченням витрат. Кінець минулого сторіччя супроводжувався глобальними трансформаціями в політичній, економічній, науково-технічній сферах.

Отже, головним завданням інноваційної політики держави в епоху поширення глобалізаційних процесів має стати забезпечення збалансованої взаємодії наукового, технічного і виробничого потенціалів, вдосконалення механізму активізації інноваційної діяльності суб'єктів підприємництва, поширення інновацій в сферах економіки.

Література

1. Глобалізація та особливості сучасної економічної кризи / В. Ключко // Економіка України. — 2011. — №9
2. Малащук Д.В. Вплив інтеграційних зв'язків на конкурентоспроможність української економіки // Формування ринкових відносин в Україні. — 2005. - №3. —
3. Конкурентоспроможність як фактор інвестиційної привабливості видів економічної діяльності / Т. Мацибора //

Економіка України. — 2011. — №9

4. Варналій З. Регіональний розвиток України: проблеми та пріоритети//Економіст - 2005. - № 6.

5. Василенко В.М. Оцінка впливу глобалізації на економічне зростання країни//Наукові праці Донецького національного технічного університету. Серія: Економічна. – 2004. – №69. – с.35-42

6. Світовий банк [Електронний ресурс] - <http://www.worldbank.org/>

7. Державний комітет статистики України. [Електронний ресурс] - <http://www.ukrstat.gov.ua/>

ЗАСТОСУВАННЯ МЕТОДУ FMEA В ЛОГІСТИЦІ

*Куцак Наталія Дмитрівна,
студентка Донецького
державного університету
управління
e-mail: kutsak.natali@yandex.ua*

*Попова Юлія Миколаївна,
к.е.н., ст. викладач Донецького
державного університету
управління*

В останні роки в господарській практиці ряду країн відбулися істотні зміни, стали використовуватися нові методи і технології управління, які базуються на концепції логістики. Це прискорює процес отримання інформації та підвищує рівень сервісу. Використання цього методу дозволяє виявити потенційні дефекти, їх причини та наслідки, оцінити ризик підприємства і вжити заходи для усунення або зниження небезпеки збоїв чи простоїв виробництва.

В різних сферах господарювання FMEA, як метод та напрями його застосування розглядали наступні вчені: Т. В. Алесинська, Т. П. Дементьева, Л. С. Дішанова, М. І. Розно А. А. Філінчук [1-4]. Однак, необхідно відзначити, що у більшості опублікованих робіт автори не приділяли уваги використанню цієї методології в логістиці. Метою даної роботи є розкриття сутності та мету застосування FMEA, як одного з сучасних методів в логістиці.

В даний час термін «логістика» широко використовується в діловому світі й визначає теорію і практику руху сировини, матеріалів, виробничих, трудових і фінансових ресурсів, готової продукції від їх джерела до споживача. Найважливішим аспектом логістики є можливість впливати на стратегію і тактику роботи підприємства, на створення нових конкурентних переваг для фірми на ринку, тобто на її кінцеві цілі [1].

Застосування логістики прискорює процес отримання інформації, підвищує рівень сервісу. Логістика координує діяльність усього підприємства в цілому. Одним з варіантів вирішення даних проблем є застосування FMEA-методу [2]. Метод FMEA (Failure Mode and Effects Analysis) – «Аналіз характеру і наслідків відмов», також називають «Аналіз потенційних невідповідностей та їх наслідків», з'явився в США в середині 60-х років і був використаний вперше при розробці проекту космічного корабля «Аполлон», а потім у медицині та ядерної техніці. У 80-і роки метод отримав подальший розвиток під назвою FMEA і знайшов застосування в інших галузях промислового виробництва США, а потім в Європі та Японії.

Даний метод, що включає в себе проведення аналізу і виявлення найбільш критичних кроків з метою управління якістю продукції. Це не єдине визначення FMEA. Згідно військовому стандарту США MIL-STD-1629 (Procedures for Performing a Failure Mode Effects and Criticality Analysis), FMEA - це процедура, за допомогою якої проводиться аналіз всіх можливих помилок системи та визначення результатів або ефектів на систему з метою класифікації всіх помилок щодо їх критичності для роботи системи.

FMEA-метод ґрунтується враховує: принцип (робота команди міжфункціональних фахівців); умову (команда повинна складатися з різних фахівців, які мають достатній практичний досвід роботи з подібними об'єктами); методику (члени команди пророкують потенційно можливі «неприємності» (дефекти, відмови), їх причини та наслідки). Далі виробляється кількісна оцінка «неприємностей» за трьома критеріями: S - значимості за наслідками, O - частоті ймовірної появи і D - можливості виявлення при виготовленні продукції. Якщо узагальнена оцінка даного дефекту відповідно до цих критеріїв виявляється вище певної межі, то FMEA-команда проводить коригувальні дії.

В даний час метод FMEA застосовується як у технічних, так і інших галузях. При цьому він може бути продуктивно використаний

при аналізі закупівель, організації роботи, програмному забезпеченні і в інших випадках. Досліджуваний метод є ефективним інструментом підвищення якості як для розробників і конструкторів, так й інженерів, які пов'язані з організацією праці, процесами й виробництвом. Він дозволяє ідентифікувати недоліки способу та продукції, що виготовляється за новими розробками. Метод FMEA дозволяє виявити потенційні дефекти, їх причини та наслідки, оцінити ризики підприємства і вжити заходів для усунення або зниження небезпеки.

Отже, FMEA - це загальноприйнятий і самостійний інструмент, який формує базу для подальшого застосування аналітичних та статистичних методів. Структура FMEA містить відомі елементи методик структуризації, аналізу та оцінки, разом з переліком заходів та обов'язковими контрольними нормативами. Метод FMEA вимагає систематичного документування своїх міркувань та ідей. З точки зору підприємства, документування постійно поповнює досвід роботи. Це влаштовує також і замовника, який переконується в тому, що виконавці критично підходять до перевірки власної роботи. Все це дозволяє завчасно оцінити ризик від появи невідповідностей і знизити або взагалі уникнути витрат на усунення наслідків відмов. При послідовному застосуванні методу FMEA можна з самого початку виявити потенційні невідповідності і уникнути їх появи в продукції. Метод FMEA дозволяє виявити потенційні невідповідності, їх причини та наслідки, оцінити ризик підприємства і вжити заходів для усунення або зниження небезпеки

Логістика є інтегруючою концепцією, яка сприяє формуванню системного погляду на фірму. Якісне, комплектне і своєчасне виробництво - це і є мета виробничої логістики, а здійснити логістику виробництва без проблем і додаткових витрат – це мета FMEA-методу. Він дозволяє використовувати методи виявлення потенційних дефектів, їх причини та наслідки, оцінювати ризики підприємства і вживати заходи для усунення або зниження небезпеки.

Література

1. Алесинская Т.В. Основы логистики. Общие вопросы логистического управления: учебное пособие / Т. В. Алесинская. – Таганрог.: ТРТУ, 2005. – 126 с.

2. Анализ видов и последствий потенциальных отказов FMEA: справочное руководство. Крайслер корпорейшн, Дженерал Моторс корпорейшн / Пер. с англ. – Н. Новгород: АТ «НДЦ КД», СМЦ «Приоритет», 2000. – 21- 67 с.

3. Дементьева Т. П. Менеджмент якості технологічної підготовки виробництва на основі застосування FMEA-методу / Т. П. Дементьева, Л. С. Дішанова, А.А. Філінчук // Менеджмент якості продукції та послуг : матеріали III Міжнар. наук. техн. конфер. (27-28 квітня 2010, м. Брянськ) / Під ред. О. А. Горленко: в 2 т. – Брянськ, 2010. – 113 с.

4. Розно М. І. Як навчитися дивитися вперед та впровадження FMEA-методології / Розно М. І. // Методи менеджменту якості. - 2000. - № 6 – 58 с.

ІНФОРМАЦІЙНІ ПОТОКИ В СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ ОРГАНІЗАЦІЄЮ

*Лук'янчикова Юлія Володимирівна,
студентка Донецького державного
університету управління
e-mail: Lukyan4ikova@gmail.com*

*Попова Юлія Миколаївна, к.е.н., ст.
викладач Донецького державного
університету управління*

Підвищення ефективності організації та її оптимізація пов'язані з необхідністю використання найбільш ефективних форм її управління. Застосування таких форм пов'язане з використанням інформаційного простору організації, склад якого визначається інформаційним ресурсом – інформацією. Основна задача організації полягає у ефективному і раціональному використанні інформації. Для вирішення цієї задачі керівництву організації необхідна оперативна і достовірна інформація з метою прийняття управлінських рішень.

Інформаційні потоки представляють собою сукупність повідомлень, які об'єктивно відображають розвиток процесів у господарській діяльності і передаються по каналам зв'язку для здійснення оперативного управління [1]. Цінність інформації є головним в системі управління, тому необхідно приділяти увагу

оптимізації системи інформаційних потоків. Інформація характеризується наступними властивостями:

- регулярністю надходження;
- повнотою – її достатність для прийняття рішення;
- достовірністю – її відповідність до об'єктивної реальності;
- зрозумілістю, тобто інформація не повинна вимагати «розшифровки»;
- корисністю, тобто ефект від використання інформації повинен перекивати затрати на її отримання;
- своєчасністю, тобто інформація повинна надходити тоді, коли має сенс її аналізувати;
- релевантністю, тобто інформація повинна допомагати у прийнятті рішення.

У сучасному світі характерним є постійне збільшення потоків інформації, що несе у собі суперечливість. Тобто, чим більший обсяг інформації, тим більше можливість використання корисної її частини для прийняття управлінського рішення. Але з іншого боку діє закон Парето – згідно статистичним дослідженням, якщо інформація збільшується вдвічі, її корисність становить не більш 20%, а 80%, які залишилися, не носять корисного характеру. Отже, велике значення має пошук ефективних алгоритмів виділення корисної частини інформації із загального її потоку для ефективного використання її у прийнятті раціональних управлінських рішень.

Крім важливості властивостей інформації, важливу роль займає її правильне направлення. Для управління інформаційним ресурсом потрібна організація інформаційної діяльності. Вона здійснюється у наступних основних напрямках:

- підтримка та розвиток інформаційної системи управління організацією;
- виявлення та відбір основних джерел інформації;
- збір та обробка інформації, оцінка її повноти, достовірності і значущості,
- прийняття організаційних рішень;
- аналіз інформації, виявлення тенденцій;
- розробка прогнозів і альтернатив поведінки підприємства;
- прийняття управлінських рішень для реалізації стратегічних планів;

- формування та постійне оновлення бази знань підприємницьких ідей і пов'язаних з ними ризиків та ін. [2, с.17].

Для отримання додаткових переваг у діяльності підприємства необхідно забезпечити активне використання інформаційного ресурсу у системі управління організації. Переробка інформації формує знання про поточний стан виробництва, завдяки яким здійснюється вплив на виробничі, фінансові і адміністративно-господарські процеси. Дослідження інформації допомагає знайти не тільки шляхи до розробки нового товару або послуги, але й забезпечити виправданий ризик вибору нового напрямку у виробництві, формування нового ринку.

Процес управління який базується на результатах обробленої інформації, передбачає вибір та застосування менеджерам таких дій, які дозволять управляти відповідними підрозділами організації. Результатом такого управління є підтримання заданої ефективності виробничого процесу і реалізація відповідної бізнес-функції організації.

Регулярна активна діяльність менеджера у сфері глобальних інформаційних мережах дозволить сформувати зв'язки, які збільшать інформаційний ресурс системи управління з отриманням додаткового прибутку.

Таким чином, для ефективного управління організацією та підвищення її ефективності потрібно не тільки використовувати існуючу інформацію з відповідними властивостями, але й застосовувати методи, технології та засоби пошуку, обробки, розподілення інформації для використання її у прийнятті управлінського рішення, з наступною її організацією і направленням до джерела управління. Методи за допомогою яких здійснюють відбір та пошук необхідної інформації вимагає застосування кваліфікованих працівників, фінансових ресурсів та новітніх технологій. Найбільш поширена в наш час – це безпаперова технологія, яка включає:

1. Роботу користувача на ПЕОМ у режимі управління.

2. Наскрісну інформаційну підтримку на всіх етапах проходження інформації на основі інтегрованої бази даних, яка забезпечує єдину уніфіковану форму зображення, зберігання, пошуку, відображення, відновлення і захисту інформації.

3. Безпаперовий процес обробки інформації, при якому на папері фіксується лише остаточний варіант розрахунків у вигляді.

4. Інтерактивний (діалоговий) режим рішення задачі (отримання необхідних показників) з широкими можливостями для користувача.

5. Можливість колективного виконання документів на основі об'єднаної каналами зв'язку групи ПЕОМ, які працюють в одному режимі.

6. Можливість адаптивної перебудови форм і способу подання інформації у процесі рішення задачі або при одержанні необхідних показників [3,с.27].

Література

1. Васенев К. А. Анализ информационных потоков промышленного предприятия в контроллинге // Управление компанией. – 2003 - №2 – с. 46-56.

2. Меняев М.Ф. Информационные технологии управления: Учебное пособие; В 3 кн. - М.: Омега-Л, 2003. Книга 3: Системы управления организацией – 464 с.

3. Кельдер Т.Л. Системи обробки економічної інформації. - Запоріжжя: Видання ЗДУ, 2001. – 210 с.

ОБГРУНТУВАННЯ ЗАХОДІВ ЩОДО РОЗВ'ЯЗАННЯ ПРОБЛЕМ ФУНКЦІОНУВАННЯ ТА РОЗВИТКУ ПАТ «ДОНЕЦЬККОКС»

*Очеретько Наталія Олександрівна,
студентка Донецького державного
університету управління
e-mail: natali.kyprin.-7@mail.ru*

*Жидченко Віктор Дмитрович,
к.е.н., професор Донецького
державного університету управління*

Промисловість є однією з провідних галузей економіки, що створює фундамент науково-технічної трансформації, економічного зростання та соціального прогресу суспільства. Проблеми модернізації промисловості України зайняли досить помітну нішу в наукових дослідженнях останніх років. Актуальність такого їх

напрямку обумовлена тим, що загрози і виклики економічному розвитку нашої держави, пов'язані з технологічною відсталістю вітчизняної промисловості, набрали «критичну масу», значно обмежує можливості успішної реалізації конкурентної стратегії і перспективи економічного зростання країни. Хід кризових процесів також додав аргументів на користь модернізації промисловості [3].

Прискорення процесів глобалізації і становлення постіндустріальних товариств безпосередньо пов'язані з якісними змінами в розвитку світового промислового виробництва. Воно залишається важливою галуззю матеріального виробництва, отримуючи нові якісні риси у глобальних технологічних системах, а також підвищуючи свій вплив на економічний і соціальний розвиток людства [4].

На сьогоднішній день рівень розвитку коксохімічної галузі також потребує модернізації та відкриття нових ринків збуту, впровадження нових технологій. Ця галузь може бути однією з самих конкурентоспроможних, бо в Україні, а саме в Донецькому регіоні, є потенціал у напрямку кваліфікованих кадрів, новітніх технологій, ресурсів та менеджменту. Всі ці складові у сукупності можуть дати ефективний результат для покращення діяльності коксохімічних підприємств.

У сучасних умовах посилення негативного впливу світової фінансової кризи на економіку України оздоровлення вітчизняних коксохімічних підприємств, які входять до гірничо-металургійного комплексу, потребує суттєвих змін стратегії та ринкової орієнтації їх подальшого соціально-економічного розвитку.

Ця проблема розглядалась у роботах багатьох провідних українських учених-економістів: О.І. Амоші, І.П. Булеєва, В.М. Гейця, М.О. Кизима, А.Г. Мазура, М.Г. Чумаченко та інших.

На сьогодні прикладом підприємства, яке впроваджує нові технології та рухається у напрямку стратегічного оздоровлення механізму функціонування є ПАТ «ДОНЕЦЬККОКС». Серед заходів, які підприємство у своєму короткостроковому плані намагається виконати, на перший план виходить зміна технології виробництва доменного коксу високої якості із трамбованої шихти зниженої спікаємості.

В даний час висувуються підвищені вимоги до механічних і фізико-хімічних властивостей коксу, що пов'язане з прагненням доменників знизити його питомі витрати при виробництві чавуну за

рахунок часткової заміни різними паливними добавками - пиловугільним паливом (ПВП), кусковими антрацитом і вугіллям, коксовим горішком (10-25 мм) і ін. [1].

У зв'язку з тим, що вугільна сировинна база України є дефіцитною вже протягом багатьох років, здійснюється імпорт коксівного вугілля з Росії і Казахстану, а в останні роки завозяться вугілля з США, Канади та Австралії. Участь українських вугілля в сировинній базі коксування постійно знижується. У 2008 р. частка українських вугілля в загальному обсязі поставок склала 65,68 % (18,85 млн. т).

При необхідності мати в шихті для традиційного коксування не менше 65% добреспівливого вугілля їх видобуток в Україні склав 26,8% (марка Ж - 14,2% і марка К - 12,6%), хоча частка цих вугілля в запасах становить лише 10,4% (відповідно 6,0 і 4,4 %). Тобто видобуток цих вугілля майже в три рази перевищує їх ресурси, хоча і при цих умовах потрібно їх імпорт. Частка газових вугілля ($Y=11-14$ мм) в запасах становить близько 60%, а в шихти для традиційного процесу коксування їх зміст не повинна перевищувати 15%. Однією з технологій, що дозволяють істотно скоротити в шихті частку добреспівливого вугілля, є технологія коксування трамбованої шихти [2].

Запропонована технологія має детальний аналіз процесу виробництва коксу, характеристик та побудову математичної моделі для отримання ефективних результатів.

Впроваджена на ПАТ «ДОНЕЦЬККОКС» технологія коксування із застосуванням трамбування шихти і мокрим гасінням коксу дозволяє з складу шихти (y %): М – 60, Ж – 20, ОС – 10, Т – 10 ($Y=13$ мм) виробляти кокс з наступними характеристиками міцності: $M_{25} = 88,5-89$ %; $M_{10} = 5,9-6$ %. Сухе гасіння цього коксу дозволяє підвищити його механічну міцність по M_{25} на 1,3 %, по M_{10} – на 0,5 %, за показниками «гарячої» міцності: CSR – на 7,2 %, CRJ - на 5,8 %.

Кокс мокрого гасіння зі слабкоспівливої трамбованої шихти порівняно з коксом з добреспівливої насипної шихти дозволяє знизити питомі витрати коксу в доменній печі на 5,2-6,2 %. Поєднання трамбованої шихти з сухим гасінням коксу додатково знижує питомі витрати коксу на 4,3 %, при цьому загальне зниження питомих витрат коксу в доменній печі становить 10 %.

Впровадження технології виробництва коксу з трамбованої шихти на ПАТ «ДОНЕЦЬККОКС» дозволяє вивільнити добре

спікливе вугілля в кількості 560 тис. т на рік, а сухе гасіння коксу – отримати параенергетичних параметрів у кількості 223 тис. Гкал/рік, заощадити 64,3 млн. м³ на рік коксового газу у теплосиловому цеху. Зазначені переваги для ПАТ «ДОНЕЦЬККОКС» дозволяють рекомендувати впровадження цієї технології на коксохімічних підприємствах України в більш широких масштабах.

Література

1. Дышлевич И.И., Изюмский Н.Н., Журавлёв В.А. Доменное производство Украины: новый поход к оценке качества кокса // 8-й международный семинар «Уголь в металлургии и энергетике. Сборник докладов. Ялта, 2002. – с. 21-34.
2. Рыженков А.Н., Гордиенко А.И., Ковалев Е.Т., Шульга И.В. Требования к качеству кокса для доменной плавки с использованием пылеугольного топлива и промышленный опыт производства такого кокса в Украине // Труды международной научно-технической конференции «Пылеугольное топливо – альтернатива природному газу при выплавке чугуна. 18-21 декабря 2006 г. Донецк. – УНИТЕХ. – с. 65-75.
3. Кулішов В. В. Економіка підприємства: теорія і практика: навч. посіб. / В. В. Кулішов. – К.: Ніка-Центр, 2002. – 216 с.
4. Семенов Г. А. Організація і планування на підприємстві: навч. посіб. / Г. А. Семенов, В. К. Станчевський, А. Г. Семенов і інші – К.: ЦУЛ. 2006. – 528 с.

ІНТЕГРАЦІЯ УКРАЇНИ У СВІТОВЕ ГОСПОДАРСТВО - УМОВА СТАБІЛЬНОСТІ ВНУТРІШНЬОГО І ЗОВНІШНЬОГО РЕЖИМУ КРАЇНИ

*Сергієнко Анастасія Олександрівна,
студентка Донецького державного
університету управління
e-mail:snatiks@list.ru*

*Спицина Наталья Сергіївна,
викладач Донецького державного
університету управління*

Питання про інтеграцію нашої країни в міжнародну економіку за останні роки стало найбільш актуальним, адже інтеграція України у світове господарство не лише прискорить перетворення економічної системи нашої країни, але і дасть можливість Україні стати рівноправним учасником міжнародної співпраці з країнами інших континентів.

Мета статті - показати практичне значення інтеграційних процесів для економіки України.

Даною тематикою займалося досить багато вчених, як вітчизняних так і закордонних. Так, наприклад, питанням співпраці України та ЄС займалися Білоус А.О., Гринева В.Б., Шинкаренко Т.М., Ляшенко О. та професор Вашингтонського університету Ружмон Д. Питання інтеграції України до Єдиного Економічного Простору висвітлюють своїх працях вчені Драч І.П. та Мошес А.А.

Ефективна інтеграція України у світовий економічний простір є невідкладним завданням розвитку її державності і економіки. Але для того, щоб цей процес дійсно приніс очікувані результати, необхідно усвідомити і реалізувати декілька важливих початкових положень. Існує ряд необхідних перетворень для інтеграції України у світове господарство і розвитку її зовнішньоекономічних стосунків :

1. Вироблення механізму зовнішньоекономічних зв'язків :

- на макрорівні - загальнодержавному;
- на мікрорівні - підприємств;
- на глобальному і регіональному рівнях - шляхом участі в спеціалізованих і багатоцільових економічних міжнародних організаціях.

2. Енергетичне самозабезпечення є однією з головних умов незалежності. Досягти його Україна може, якщо візьме курс на модернізацію готівки і спорудження нових екологічно чистих вугільних і газотурбінних електростанцій, на розвиток власного енергетичного машина і котлобудування, ефективного використання енергоресурсів, застосування енергозбережних технологій, скориставшись вітчизняними науковими і виробничими досягненнями розвинених країн.

3. Оскільки Україна має як природні, історичні, так і техніко-економічні ресурси, вона є носієм величезного економічного потенціалу. Але територія України слабо вивчена в геологічному і гідрогеологічному аспектах. Подальше дослідження допоможе більше продуктивно використовувати ці ресурсні можливості.

4. Рівень розвитку продуктивних сил є одним з тих техніко-економічних чинників, які в найбільшій мірі сприяють інтеграції України. Розвиваючи потужність продуктивних сил, Україна може бути гідним партнером у світових економічних зв'язках.

5. Одними з найважливіших критеріїв реалізації економічних інтересів нашої країни є забезпечення вищої економічної ефективності галузей її національної економіки, мінімізація витрат громадської праці.

Наша держава тільки входить в систему світового господарства, і від того, як цей процес відбуватиметься, залежить, передусім, можливість подальшого економічного і соціального розвитку держави як органічної підсистеми світової економіки.

В процесі інтеграції у світовий економічний простір для України будуть характерні наступні основні проблеми:

1. Україна ще не визначилася повною мірою з основними напрямками і механізмом структурної перебудови економіки з урахуванням особливостей розвитку світової системи господарювання, а також реальних можливостей і напрямів інтеграції в неї України.

2. Дуже гостро коштують питання як безпеки у сфері зовнішньоекономічних стосунків, так і взагалі економічній безпеці, які необхідно вирішувати з позиції активного конкурентного протистояння на світовому ринку.

3. Існують деякі протиріччя регіонального характеру, усунення яких можливе тільки на довгострокових договірних началах.

4. Спроби активного спілкування і діалогу з міжнародними економічними і фінансовими інститутами - як гарантами входження України у світовий ринок і оновлення економіки - доки ведуть за собою неадекватну реакцію широких кругів української громадськості.

Для подолання основних проблем на шляху інтеграції України необхідно:

1. Виробити чітку соціальну і економічну політику приходу до ринку, яка ґрунтувалася б на цілях і перспективах розвитку нашої держави.

2. Створити в Україні структури, які б забезпечували і координували функціонування зовнішньоекономічного комплексу, а також усієї інфраструктури зовнішньоекономічних зв'язків (страхового і інформаційного обслуговування, судових і арбітражних органів).

3. Активно включатися в інтеграційні процеси, з визначенням глобальних національних пріоритетів і їх збалансованості з іншими, існуючими у світовому економічному просторі.

4. Слід чітко визначити орієнтири нашої держави в розвитку його внутрішньої економіки, і у пошуках його майбутнього місця у світовому господарстві.

Таким чином, для вирішення основних проблем на шляху інтеграції України у світове господарство потрібно глибокі ринкові зміни в усій внутрішній економічній і соціальній системі нашої країни.

На сьогодні інтеграція України у світове господарство є необхідним процесом становлення і розвитку економіки нашої країни, гарантом забезпечення благополуччя народу України. У Україні як молодій незалежній державі економічна інтеграція тільки набирати темпи зростання. Для України існують такі позитивні риси активізації інтеграційної діяльності :

1. Збільшення долі співпраці України з економічно розвиненими країнами в науково-технічній і виробничій сферах.

2. Значне зростання інвестиційної привабливості нашої країни внаслідок відкритості нашої економіки для іноземних інвесторів.

3. Прискорення перетворень в економічній системі нашої країни і переходу її до ринкових стосунків.

Але разом з позитивними, слід зазначити і негативні риси інтеграційних процесів в Україні:

1. Підвищення залежності економіки нашої країни від світової політичної і економічної ситуації.

2. Можливість зниження конкурентоспроможності вітчизняної продукції внаслідок нездатності товаровиробників працювати по світових стандартах.

3. Перетворення України на сировинний придаток розвинених країн при переважанні експорту не готових товарів, а сировини і напівфабрикатів для подальшого виробництва.

Інтеграційна діяльність в Україні повинна здійснюватися по найбільш ефективних напрямках, основними з яких є участь в міжнародних економічних організаціях, здійснення багатосторонньої взаємодії з іншими державами і по можливості лібералізація зовнішньої торгівлі і залучення іноземних інвестицій. Тільки спрямованість нашої держави на вступ в систему світового господарства на рівних правах з іншими державами зможе забезпечити населенню України надійне соціально-економічне положення в майбутньому.

Література

1. Д. Т. Ликтян. Экономическая интеграция и глобализация. Проблемы современности. - Киев: КНЕУ, 2005. - 420с.

2. И. И. Дахно. Международная экономика. Учебное пособие. - Киев: МАУП, 2006. - 478с.

3. Храмов В. О. Внешнеэкономическая политика: Учебное пособие. - Киев: МАУП, 2002, -264с.

4. Евроатлантическая интеграция Украины. - Киев: Логос, 2005. - 407с.

ВПЛИВ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ НА ЕКОНОМІКУ УКРАЇНИ

*Трофимова Анна Сергіївна,
студентка Донецького
державного університету
управління
e-mail: trofimovaf-09i-1@mail.ru*

*Кошеленко Вікторія Василівна,
ст. викладач Донецького
державного університету
управління*

Однією з основних ознак сучасного розвитку світового господарства є розгортання процесів глобалізації, які справляють суттєвий вплив на систему міжнародних економічних відносин, трансформують напрями і визначають тенденції розвитку національних економік.

На сучасному етапі розвитку економіки України прослідковується значна залежність цих процесів від загальносвітових тенденцій. Це зумовлюється залученням національних трудових, матеріальних та фінансових ресурсів до системи міжнародних операцій. Разом з тим, глобалізація, яка на сучасному етапі розвитку об'єднує близько 30% країн світу, не забезпечує перерозподіл фінансових ресурсів на користь менш розвинутих країн, а навпаки зумовлює все більшу різницю у розвитку та фінансовій стабільності її учасників.

Структурна складність і багатоаспектність прояву процесів глобалізації обумовлюють міждисциплінарний статус їх дослідження, основний аспект якого є економічним, водночас незаперечною є потреба просторової оцінки комплексного впливу цих процесів.

В межах економічного напрямку проблеми глобалізації досліджували такі вітчизняні вчені як Бураковський І. [2], Дахно І. [5], Зянько В. [4], Петик М. [6], Сиденко В. [8] та інші.

Сьогодні ні в кого не викликає сумнівів теза про те, чи слід сучасний стан та перспективи розвитку регіонів України оцінювати у контексті глобалізаційних процесів. Очевидно, що позитивна відповідь ґрунтується на усвідомленні світових тенденцій зростання ролі регіонів у глобалізаційних процесах, у специфічності

регіональних і локальних форм їх прояву. Глобалізаційні процеси характерні для сучасного етапу розвитку світового господарства, мають всеохоплюючий характер і є наслідком дії нових тенденцій світового значення. Підґрунтям для цих процесів стали глибинні перетворення, які відбувалися під впливом розвитку економічних та політичних взаємовідносин між країнами. Ці взаємовідносини формують сукупність елементів глобального розвитку світового господарства.

Важливим компонентом глобалізаційного процесу й одним із основних джерел глобалізації є феномен транснаціоналізації, у рамках якої визначена частка виробництва, споживання, експорту, імпорту і доходу країни, яка залежить від рішень міжнародних центрів за межами даної держави. Провідними силами тут виступають транснаціональні компанії, що самі є одночасно і продуктом, і головними дійовими особами інтернаціоналізації.

Слід зазначити, що обсяг експорту товарів і послуг з України за дев'ять місяців 2011 р. склав 59922,3 млн. дол., імпорту – 63959 млн. дол. У порівнянні з дев'ятьма місяцями 2010р. експорт збільшився на 34,4%, імпорт – на 40,6% [7].

Особливе місце посідають проблеми співробітництва України з країнами ЄС де існує небезпека відкритої взаємодії на фоні нерівного партнерства. Разом з тим, до цих взаємовідносин Україну підштовхує низка об'єктивних обставин – необхідність окреслення вектора регіональної інтеграції, прихований і явний протекціонізм розвинених країн. Формат СНД, значною мірою диспропорційний в сфері політичного та економічного устрою, придатний переважно для комунікації на пострадянському просторі, з подальшою реалізацією проектів у вигляді двосторонніх угод.

Вплив глобалізації на національну економіку досить складний та суперечливий. Існують як позитивні, так і негативні сторони. Позитивні сторони очевидні: по-перше, це можливість брати активну участь в обговоренні режимів регулювання міжнародних економічних відносин, а не бути осторонь, як це спостерігається тепер.

По-друге, відбувається скорочення витрат на здійснення зовнішньоекономічних операцій, що є дуже важливим, оскільки загальне підвищення цінової конкурентоспроможності українських виробників найактуальніше питання сьогодення. Цим самим наша країна виконає одну з головних умов поглиблення відносин з

Європейським союзом та отримає можливість захисту інтересів України та її підприємств відповідно до міжнародних форм та процедур, що мінімально залежать від коливання політичних відносин з тією чи іншою країною.

Забезпечення інвестиційної привабливості України для іноземних інвесторів за рахунок приєднання країни до загальноприйнятих у світі регулятивних норм також є однією із позитивних сторін [1].

Так сумарний обсяг внесених з початку інвестування в економіку Україну прямих іноземних інвестицій (акціонерного капіталу) на 31 грудня в 2011 року становив 49,32 млрд. дол., що на 10,2% більше обсягів інвестицій на початок 2011 року і в розрахунку на одну особу становить 1,084 тис. дол.

Інвестиційні кошти надійшли з 128 країн світу. Країнами ЄС було внесено 39,4 млрд. дол. інвестицій, що складає 79,9% загального обсягу акціонерного капіталу, з країн СНД – 4,11 млрд. дол. (8,1%), з інших країн світу – 5,93 млрд. дол. (12,0%). У десятку основних країн-інвесторів, які охоплюють більше 83% загального обсягу прямих інвестицій, входять: Кіпр – 12,6 млрд. дол., Німеччина – 7,3 млрд. дол., Нідерланди – 4,8 млрд. дол., Російська Федерація – 3,6 млрд. дол., Австрія – 3,4 млрд. дол., Великобританія – 2,5 млрд. дол., Франція – 2,2 млрд. дол., Швеція – 1,7 млрд. дол., Віргінські Острови (Британія) – 1,6 млрд. дол. і США – 1,4 млрд. дол. [3].

Позиція, яку зараз підтримує Україна приведе до збільшення можливостей входження країни до великих міжнародних коопераційних проектів, що в перспективі можуть забезпечити істотне підвищення конкурентоспроможності та розширити можливості більш вільного доступу до зарубіжних ринків за рахунок зменшення тарифних і нетарифних перешкод.

Але для України стратегічно важливою метою має стати стимулювання структурних реформ усередині країни, спрямованих на забезпечення конкурентоспроможності у відкритому ринковому середовищі, що є стратегічно важливою метою.

Глобалізація спричинює також і негативні наслідки – виникає пригнічення розвитку окремих галузей (секторів) національної економіки, які виявляються не готовими до повноцінної міжнародної конкуренції, заміщення їх імпортом.

В умовах глобалізації спостерігається зниження ролі національної держави, втрата нею державної ідентичності, цілісності.

З метою оптимізації та інтенсифікації розвитку національної економіки у глобальній економічній середі постає необхідним забезпечити динамічний розвиток та розширення інноваційного позиціонування тих секторів виробництва, де Україна зберігає та у перспективі може наростити конкурентні переваги перед іншими країнами.

У контексті світових процесів Україна займає поки що, на жаль, одну з останніх позицій. Наші компанії в силу певних об'єктивних (стрімка девальвація гривні, постійна політична нестабільність) і суб'єктивних причин не використовують сучасну ситуацію на власну користь.

Потрібно активно вивчати досвід компаній з країн з швидкозростаючою економікою (Китай, Індія, Бразилія, Мексика та інших) для розбудови і зміцнення власної економіки та вітчизняної національно свідомої бізнес-еліти. Криза в розвинених країнах дає шанс найбільш успішним компаніям із країн, що розвиваються, зміцнити свої міжнародні позиції.

Отже, для активнішої участі України в сучасних глобалізаційних процесах варто здійснити такі кроки:

1. Поліпшити економічні відносини з Китаєм – як передовою країною світової економіки та «двигуном» процесів глобалізації;
2. Створити умови для виховання високоінтелектуальної та національно свідомої бізнес-еліти;
4. Проводити структурну політику, впроваджувати інновації;
5. Критично оцінювати рекомендації міжнародних фінансових інституцій, зважаючи їх на реалії та особливості економічної ситуації в Україні;
8. Використати досвід країн з швидкозростаючою економікою для розвитку українських компаній, здатних конкурувати на світових ринках з іноземною продукцією.

Отже, так чи інакше, спираючись на власні сили та досвід помилок та успіхів інших країн, Україні необхідно реалізувати свій потенціал і стати конкурентоспроможною європейською державою з високим рівнем економіки та добробуту нації.

Література

1. Архипович Д. Глобалізація як явище: позитивні та негативні риси [Електронний ресурс] / Д. Архипович – Режим доступу: <http://www.ji.lviv.ua/n19texts/arhypovych.htm>

2. Бураковський І.В. Глобальна фінансова криза: уроки для світу та України: наукове видання / І.В. Бураковський, О.В. Плотніков. – Харків: Фоліо, 2009. – 300 с.

3. За 2011 год в экономику Украины было вложено \$6,47 млрд. прямых иностранных инвестиций [Электронный ресурс] / Кореспондент.biz – Режим доступа: <http://gorod.dn.ua/news/ekonomika/ukraina-narastila-obem-eksporta-importa>

4. Зянько В. Глобалізація та інноваційний процес: їхній взаємовплив / В. Зянько // Економіка України. – К.:Преса України, 2006. – С.84-90.

5. Міжнародне економічне право: навч. посібник / І. І. Дахно. - 3-тє вид., перероб. і доп. - К.: Центр учбової літ-ри, 2009. - 304 с.

6. Петик, М. Україна в сучасних глобалізаційних процесах / М.Петик // Формування ринкової економіки в Україні. – 2009. – Вип. 19. – С. 530-539.

7. Показники експорту та імпорту – К.: Держкомстандарт України, 2011. – IV, 18 с. – (Національний стандарт України).

8. Сиденко В.Р. Глобализация и экономическое развитие. – К.: Феникс, 2008. – 376 с.

ВПЛИВ ГЛОБАЛІЗАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ НА РОЗВИТОК ФІНАНСОВОГО РИНКУ УКРАЇНИ: ПОЗИТИВНІ ТА НЕГАТИВНІ СТОРОНИ

*Чирак Ірина Миколаївна,
аспірант кафедри
економічної теорії
Тернопільського національного
економічного університету
e-mail: chyrak_irina@mail.ru*

*Козюк Віктор Валерійович,
д.е.н., професор
Тернопільського національного
економічного університету*

Глобалізаційні процеси, які впродовж останнього десятиліття швидкими темпами охопили практично усю світову економіку, зумовили значні її зміни у всіх сферах, в тому числі і у фінансовій. Спостерігається значне збільшення міжнародних потоків капіталу, фінансових інновацій, збільшується взаємозалежність грошових та фінансових ринків, підвищується роль міжнародних фінансових організацій у розв'язанні світогосподарських економічних проблем, зміцнюються позиції світових валют в обслуговуванні міжнародної торгівлі, посилюється взаємозалежність національних грошових систем та стратегій монетарної політики центральних банків.

Всеохоплюючі глобалізаційні процеси зачепили й Україну, тому дослідження теоретичних засад та особливостей практичного прояву фінансової глобалізації набуває особливої гостроти та актуальності. Аналізу сутності глобалізації, її причин та наслідків присвячено праці таких відомих зарубіжних вчених, як Ж. Гера, Дж. Гелбрейта, Дж.Маршала, Дж. Сакса, Дж. Сороса, Дж. Стігліца, В. Ханкеля, С.Хантінгтона та інших. Серед українських науковців, які здійснюють дослідження сутності економічної та фінансової глобалізації, її закономірностей та рушійних сил, а також взаємовпливу глобалізації на економічні кризи, можна відзначити Л.Антонюка, В. Будкіна, А. Гальчинського, В.Гейця, Г. Ділігенського, Д. Лукіяненка, З. Луцишину, Ю. Пахомова, А. Чухна та інших.

Фінансова глобалізація вважається досить суперечливим, неоднорідним процесом, що має далеко неоднаковий вплив на країни з різним рівнем соціально-економічного розвитку. Серед науковців існують різні думки з приводу наслідків процесів глобалізації, насамперед для економіки України. Вони вважають, що глобалізація може призводити як до позитивних, так і до негативних результатів.

Проведені дослідження дають змогу виокремити характерні позитивні наслідки фінансової глобалізації:

- інтеграція у світовий фінансовий ринок підвищує ефективність національних фінансових ринків;
- під впливом міжнародної конкуренції знижується інфляційний тиск, а також вартість товарів та послуг, що сприяє здешевленню ресурсів в умовах глобалізації;
- дисциплінується вплив руху іноземного капіталу на грошову владу [1, с. 8];
- висока мобільність капіталу, його значні обсяги, вигідна ціна й висока ліквідність;
- багатофункціональність фінансових ринків, тобто можливість реалізації операцій з різними видами активів (валюта, капітал, цінні папери) та надання різних видів фінансових послуг;
- комп'ютеризація та інформатизація, що дозволяє об'єднувати користувачів різних країн в єдину систему, спрощує процедури здійснення фінансових операцій;
- високі світові стандарти, професіоналізм в управлінні фінансовими потоками, що змушує учасників глобального ринку відповідати вимогам якості банківських послуг, технологій та рівня кваліфікації персоналу.

Однак, поряд із ефективним впливом на фінансові процеси, глобалізація несе за собою ряд загроз, ризиків, які можуть згубно вплинути на грошово-кредитну політику країни. До основних негативних наслідків глобалізаційних процесів можна віднести:

- загрозу виникнення та швидкого поширення фінансових криз із однієї економіки в іншу. З огляду на дію “ефекту зараження” (“contagion effect”), жодна країна не може почуватись у безпеці;
- зростання нестабільності національних фінансових ринків, які в результаті лібералізації стають більш чутливими до кризових явищ;
- вплив зовнішніх факторів на здійснення національної грошово-кредитної політики, які часто не відповідають національному характеру регулювання;

➤ у разі економічних негараздів висока мобільність капіталу стає загрозою, адже фінансові ресурси можуть безперешкодно мігрувати, завдаючи фінансовому ринку значних збитків своїм впливом;

➤ стихійний рух спекулятивного капіталу, певна відособленість фінансового капіталу від реальної економіки;

➤ деякі учасники, зокрема країни, що розвиваються, мають обмежений доступ до ресурсів на світовому фінансовому ринку, що змушує їх брати позики у міжнародних фінансових організаціях і платити міжнародним банкам дорожче порівняно з аналогічними позичальниками з промислово розвинених країн;

➤ блага фінансової глобалізації, отримані в результаті зниження і ліквідації бар'єрів між національними фінансовими ринками, розподіляються нерівномірно. Так, будучи лідерами у процесах фінансової глобалізації, розвинені країни отримують більші вигоди порівняно із країнами, що розвиваються;

➤ недоцільність та неможливість впровадження уніфікованих заходів щодо подолання нестабільності та кризових явищ для країн з різним рівнем розвитку. Як підкреслювали учасники засідання круглого столу “Реалії економічної кризи: чи є підстави для оптимізму?”, усілякі “універсальні рецепти” міжнародних організацій, здебільшого в суто монетарній сфері, часто-густо не здатні враховувати специфіку і можуть зумовити не економічне зростання, а навпаки – консервацію відсталості [2].

Отже, незважаючи на те, що фінансова глобалізація стала невід'ємним процесом ведення бізнесу на світових фінансових ринках, питання про ступінь її привабливості досить неоднозначне. Можна по-різному оцінити вплив глобалізаційних процесів на взаємовідносини України із міжнародними фінансовими організаціями: з однієї сторони, відбувається переосмислення суті та цілей діяльності фінансових інститутів, а з іншої – на жаль, українська економіка є і досі доволі слабкою і не має достатніх передумов до інтеграції у світовий економічний простір.

Проте, на нашу думку, не варто недооцінювати можливості, які відкривають глобалізаційні процеси перед Україною. Для виходу із затяжного кризового періоду та стабілізації економіки нашої держави необхідна реалізація стратегії конкурентоспроможності, застосування інноваційного типу розвитку, який ґрунтується на використанні досягнень як вітчизняної науки та практики, так і передових країн, для чого саме глобалізація відкриває нові можливості.

Література

1. Prasad E., Rogoff K., Wei S.-J., Kose M.A. Effects of Financial Globalization on Developing Countries: Some Empirical Evidence. "IMF" March 17, 2003, p. 8.

2. Круглий стіл "Реалії економічної кризи: чи є підстави для оптимізму?" Національного інституту стратегічних досліджень України. 16 червня 2009 року. – [Електронний ресурс]: <http://www.niss.gov.ua/table/1606200//index.html>.

СЕКЦІЯ 3. ІНТЕГРАЦІЯ УКРАЇНИ У ЄС: ПЕРЕВАГИ ТА РИЗИКИ

РИЗИКИ ІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ ДО ЄВРОПЕЙСЬКОЇ СПІЛЬНОТИ

*Гончарова Єлізавета Миколаївна,
студентка Донецького
державного університету
управління
e-mail: lizagoncharova92@mail.ru*

*Шкуренко Ольга Володимирівна,
ст. викладач Донецького
державного університету
управління*

У 90-ті рр. викристалізувалася зовнішньополітична орієнтація України в напрямку інтеграції до європейської спільноти. Європейський вибір відкриває нові перспективи для співпраці України з розвиненими країнами континенту, економічного розвитку, соціального й інтелектуального прогресу, зміцнення позицій держави в міжнародній системі координат.

Для України європейська інтеграція — це шлях модернізації економіки, залучення іноземних інвестицій і новітніх технологій, підвищення конкурентоспроможності вітчизняного товаровиробника, можливість виходу на єдиний внутрішній ринок ЄС.

Водночас, у процесі зближення України з ЄС неминуче діятимуть і негативні фактори євроінтеграції. Серед них: неспроможність нести фінансовий тягар внесків до ЄС; зростання конкуренції з боку фірм країн-членів ЄС у процесі лібералізації і збільшення відкритості національної економіки, що супроводжуватиметься ліквідацією неконкурентоспроможних підприємств із негативними соціальними наслідками.

Метою роботи є аналіз багатоаспектної співпраці України з країнами Західної Європи, у разі інтеграції України до ЄС: виявлення на цій основі відповідних переваг та недоліків, потенційних можливостей і загроз для України за умов її входження до Європейського Союзу.

Питанням регулювання зовнішньоекономічної діяльності в межах взаємостосунків із ЄС займалися О. Гребельник, Н. Пирець, П. Пашко, І. Бережнюк, М. Тонєв, С. Боротничек, Т. Трошкина, А. Кругленя, Я. Малик. Кожен із зазначених вчених вніс вагомий внесок до процесу євроінтеграції, але багато питань залишилися недостатньо вивченими.

ЄС є членом світового співтовариства і його роль в міжнародних відносинах виходить далеко за межі позицій та дій щодо Спільної зовнішньої політики та політики безпеки. ЄС — це також і найбільший суб'єкт світової торгівлі. Крім того, він є найбільшим фінансовим донором для країн, що розвиваються, та одним з найбільших — для Близького Сходу [1].

Україна стала першою серед країн СНД, яка уклала угоду про партнерство і співробітництво з Європейським Союзом, де було визначено правовий механізм взаємодії між двома сторонами.

Але вступаючи до будь-якого об'єднання країна повинна проаналізувати всі позитивні та негативні перспективи для себе.

Перебування України в ЄС, де діє ринкова економіка з високим рівнем конкурентоздатності, стане стимулюючим фактором для макроекономічної стабільності.

Окрім того, Україна отримає великі переваги від запровадження єдиної валюти, що, згідно домінуючих оцінок та очікувань, матиме важливі довготривалі позитивні наслідки [2].

Економічний потенціал ЄС та динаміка його розвитку дають можливість дійти висновку про те, що Європейський Союз являє собою великий ринок збуту виробів та джерело задоволення потреб України в найрізноманітніших споживчих та інвестиційних товарах. До того ж торгівля з ЄС є важливим джерелом надходження вільно конвертованої валюти, дозволяє обмежувати бартер, масштаби якого сьогодні загрожують економічній безпеці країни [3].

Актуальним питанням при вступі до ЄС повинно бути об'єднання енергетичних потенціалів країн у масштабах Євразійського континенту, посилення ролі України як енерготранзитної держави. Той факт, що Україна посідає за своїм транзитним потенціалом одне з перших місць у Європі, визначає особливу значущість вироблення та проведення ефективної транспортної політики.

ЄС стане найбільш значним ринком збуту українських товарів та джерелом зростання і розширення українського імпорту. Загальне зниження середньозваженого тарифу в результаті розширення ЄС матиме позитивну роль для українських імпортерів.

Будучи членом Євросоюзу, Україна долучиться до ефективної спільної сільськогосподарської політики Європейського Співтовариства.

Вступ України в ЄС та приєднання до Шенгенської безвізової зони містить безліч переваг у соціальному плані, оскільки забезпечує свободу пересування по європейському континенту з метою працевлаштування, навчання, лікування, відпочинку тощо.

Особливо велике значення для української економіки, в разі вступу до ЄС, буде приєднання до Лісабонської стратегії щодо підняття конкурентоздатності. Якщо в ЄС найкращий індекс конкурентоздатності має Фінляндія — 1, а найгірший у Греції — 46, то в Україні цей показник становить 84.

Внаслідок пріоритету захисту прав людини на території ЄС діють ефективні механізми надання першочергових соціальних послуг — освіта, охорона здоров'я тощо, а тому приєднання України до ЄС буде корисним у сфері соціального захисту громадян [4].

Хоча ЄС передбачає безліч зручностей для своїх країн-членів (як наприклад вільний перетин кордонів), чимало мешканців цих країн побачило у ньому небезпеку для власної національної самобутності. Референдуми про вступ до ЄС, що їх проводили країни перед ратифікацією Маастрихтського договору, яскраве тому підтвердження.

В ЄС досі не вироблено єдиної концепції подальшого розвитку інтеграційного процесу. Це все створює невизначеність у майбутньому ЄС, місця та ролі України в ньому, подальших перспектив політичного становища та стану економіки.

Одним із найістотніших негативних чинників, дія якого активізується при вступі до ЄС, зокрема з набуттям членства в СОТ, є те, що окремі вітчизняні виробники можуть виявитися не готовими до жорсткої міжнародної конкуренції. Україна має сьогодні невисокий, за міжнародними критеріями, потенціал конкурентоспроможності.

Окрім того, враховуючи, що процес вступу до СОТ пов'язаний із зниженням тарифів на окремі групи товарів, то й Україна змушена буде піти на певні поступки шляхом зниження діючих ставок

ввізного мита на чутливі товари, зокрема продукцію сільського господарства і харчової промисловості, продукцію металургії та хімії, ряд товарів машинобудівної промисловості тощо. Це може призвести до певного зростання імпорту цих товарів і відповідного тиску на вітчизняних товаровиробників.

Окрім того, високі соціальні гарантії, які Україна змушена буде надавати в умовах економічного відставання від більш розвинутих країн ЄС, неминуче позбавлять українську економіку переваг щодо дешевої робочої сили, що може загальмувати розвиток вітчизняного підприємництва.

За переконанням багатьох аналітиків та експертів, ЄС, в обмін на фінансову та економічну допомогу Україні, наполягатиме на переміщенні до України ряду шкідливих підприємств, використання України для утилізації екологічно небезпечних та радіоактивних відходів [2].

Таким чином, при вступі до ЄС Україна отримає ряд значних переваг, але щоб уникнути існуючих загроз треба поступово впроваджувати стратегічні напрями розвитку ЄС в українську економіку та розробити програму дій щодо безболісної інтеграції України, із урахуванням існуючих загроз та досвіду країн, які нещодавно вступили до ЄС.

Література

1. Малик Я. Європейский Союз [Текст] / Я. Малик, О. Киричук, І. Залуцький. — Львів, 2006. — 610 с.

2. Заплатиский С. Нищие в раю или Год жизни в элитарном обществе / С. Заплатиский // Вести сегодня. — 2007. — № 51. [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://rus.delfi.lv/news/press/vesti/.html>.

3. Черкаський І. Макроекономічна політика України в системі кредитно-фінансових відносин з Євросоюзом [Текст] / І. Черкаський // Збірник наукових праць. Вип. 26. — К. : ІСЕМВ НАН України. — С. 137.

4. Гаврись Я. Стратегії розвитку підприємств стосовно викликів глобалізації [Текст] / Я. Гаврись, Л. Сулковські // Вісн. НУ „Львівська політехніка”. Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення і проблеми розвитку. — № 457. — Л. : НУ “ЛП”, 2002. — С. 139 — 147

ІНТЕГРАЦІЯ УКРАЇНИ ДО ЄС: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПОДОЛЬШОЇ СПІВПРАЦІ

*Гусаков Валентин Сергійович,
студент Донецького
державного університету
управління
e-mail: valik199292@mail.ru*

*Шкуренко Ольга Володимирівна,
ст. викладач Донецького
державного університету
управління*

Європейська інтеграція і членство в Європейському Союзі є стратегічною метою України, тому, що це є найкращим способом реалізації національних інтересів, побудови економічно розвинутої і демократичної держави, зміцнення позицій у світовій системі міжнародних відносин. Для України європейська інтеграція - це шлях модернізації економіки, подолання технологічної відсталості, залучення іноземних інвестицій і новітніх технологій, створення нових робочих місць, підвищення конкурентної спроможності вітчизняного товаровиробника, вихід на світові ринки, насамперед на ринок ЄС.

Дослідженню проблем та перспектив інтеграції України до ЄС присвячене широке коло робіт В.Андрійчука, М.Гонака, Б.Данілішина, М.Долішнього, Ю.Макогона, Е.Саведбева, О.Чмир, М.Чумаченка.

Основними політичними вигодами послідовної європейської інтеграції є зміцнення стабільності демократичної політичної системи та її інститутів, модернізація правового поля і забезпечення прозорості національного законодавства, поглиблення культури демократії і повага до прав людини [1].

Розвиток інтеграційних процесів в Європі є звичайним явищем, що визначає теперішній та майбутній її розвиток, що ж до інтеграційного руху України до Європейського Союзу, то тут, на жаль, ситуація не втішна. Головним здобутком України є лише

визнання всіма учасниками та владними органами євроінтеграції як основного напрямку розвитку держави та тісне співробітництво з деякими країнами - учасниками Євросоюзу.

Українська проблема, без вирішення якої інтеграція України в Європу не можлива – проблема способів діяльності і результатів діяльності правоохоронної системи і правосуддя в Україні. В Європі правоохоронні органи охороняють права і свободи громадян. В Україні – це репресивна машина щодо прав і свобод громадян. Міліція може порушити кримінальну справу чи ні в залежності від здатності відкупитися. Може безкарно обікрати, покалічити чи вбити затриманого. В Європі петенціарні заклади – це не лише органи ізоляції від суспільства, але й органи перевиховання злочинців, а тюремні камери нагадують квартиру. Засуджені отримують якісну і повноцінну медичну допомогу і належне харчування. В Україні тюрми по своїй суті є концентраційними таборами з тортурами і кримінальним насиллям, що призводить до каліцтва, інвалідності і смерті в'язнів. Українські тюрми одночасно є школою «підвищення кримінальної кваліфікації» засуджених.

Наступна вимога Європи офіційна: забезпечити безперешкодну реалізацію прав підприємців. Прав на працю, на свободу підприємництва за європейськими стандартами. Для цього необхідно знищити хабарництво, рекет і рейдерство. Європейські політики переконані, що в нинішній Україні неможливо вести бізнес без хабарів, бо бізнес або вкрадуть, або відберуть, або його може штучно збанкрутити податкова, судова, правоохоронна система, митні органи та блискавичні і не передбачувані зміни законодавства України. В українських судах здійснити захист своїх прав без хабара не можливо.

Незважаючи на численні економічні та політичні проблеми, які підсилені економічною кризою держави, Україна все ж таки намагається втілити в життя власну зовнішньоекономічну стратегію, основою якої є європейський вибір, перспективна мета входження до ЄС, а також розвиток двосторонніх економічних відносин із Францією, Італією, Німеччиною.

Залишаючись за межами Європейського Союзу, Україна успішно асоціюється з процесом здійснення спільної європейської політики безпеки та оборони (ЄПБО). Наша держава бере участь у Поліцейських місіях ЄС в Боснії та Герцеговині та Республіці

Македонія. Україна активно взаємодіє з ЄС у сфері боротьби з нелегальною міграцією та організаційною злочинністю[2].

Але головними невирішеними проблемами залишаються:

1. Обмеженість надійного джерела та потенціалу розвитку експортних можливостей - стійкого платоспроможного внутрішнього ринку;
2. Слабкі позиції України у сфері високих технологій, низький рівень розвитку НТП;
3. Недостатній рівень розвитку сучасної інфраструктури, особливо інформаційної і транспортної, та видів діяльності, що підтримують присутність українських виробників на міжнародних ринках;
4. Невисокий рівень конкурентоспроможності вітчизняних виробників, їх товарів і послуг та економіки країни в цілому;
5. Відсутність масштабних інвестицій в економіку України з боку провідних європейських ТНК, що унеможлиблює входження українських виробників до їх міжнародних розподільчих систем;
6. Складнощі створення й удосконалення фондового ринку;
7. Недостатня готовність інституційної структури в Україні, брак кваліфікованих кадрів, ресурсної бази для виконання відповідних заходів [3].

Україні час зробити ревізію своїх суперечливих досягнень останнього періоду і знайти кращий шлях підвищення власного конкурентного потенціалу і здатності бути повноцінним суб'єктом міжнародних відносин. Основою успішності євроінтеграційних зусиль може стати не квапливість, а виваженість, не прагнення до формального результату, а врахування всієї сукупності реальних обставин і тенденцій. Зрештою, саме така політика відповідає справжнім європейським традиціям. Проте рано чи пізно ми інтегруємось до світових економічних систем. Звичайно, це потребуватиме нелегкої праці усіх без винятку громадян нашої держави.

Література

1. Чебаненко О. Основні результати і проблеми виконання плану дій Україна - ЄС // Політика і час - 2007. - №3. - С. 24.
2. Філоненко Р. Україна - ЄС: остаточний вибір засад розвитку держави // Віче. - 2007. №9 - 10. - С. 45.

Лісабонський Договір:аналіз впливу на відносини між ЄС та Україною у міжнародній, безпековій та оборонній політиці [Електронний ресурс] - Режим доступа: <http://www.euroatlantica.info/assets/files/Lisbon%20Treaty%20CFSP%20CSDP%20Ukraine%20book.pdf>

СТРАТЕГІЧНЕ УПРАВЛІННЯ ВИТРАТАМИ НА ШАХТАХ УКРАЇНИ І ДОНЕЦЬКОЇ ОБЛАСТІ

*Качан Артем Володимирович,
студент Донецького
державного університету
управління*

*Іванова Тетяна Леонідівна,
к.е.н., доцент
Донецького державного
університету управління*

Важливу роль в економіці Донецького регіону відіграє вугільна промисловість, тому сьогодні перед економістами та вченими постає проблема ефективного управління витратами в контексті загальної проблеми виходу вугільної промисловості з кризового стану. У вугільній галузі існує багато проблем, зокрема, це такі проблеми, як: податковий тиск, інвестиційна непривабливість промисловості, низька заробітна плата робочих, ціни на продукцію, які не виправдовують витрат на її виробництво та ін. Окрім існуючих зовнішніх проблем, у вугільній промисловості Донецької області та України взагалі існують ще *проблеми неефективного управління витратами*, які, враховуючи брак коштів, постають дуже гостро. Для вирішення цих та ряду інших проблем, а також для підвищення ефективності управління вугледобувним підприємством в цілому необхідно створення на підприємстві конкурентоспроможної системи управління витратами і розроблення стратегії управління витратами на шахтах.

Багато вчених-економістів у своїх працях розглядали проблеми обліку витрат на гірничодобувних підприємствах. Серед них можна відзначити дослідження таких науковців, як: І.Ю. Бондар і В.І.

Пахомов, Л.В. Нападовська, К. Друрі, В.С. Шишаківа, І.Л. Ямпольська, В.Н. Сердюк, С.Ф. Голов, М. Чумаченко, І. Білоусова та ін. Як правило, автори одностайні в тому, що для ефективного управління витратами є необхідним системний підхід стратегічного управління, що охоплює всі функції управління витратами виробництва і забезпечує їх повною і достовірною інформацією [1].

У даній роботі пропонується наступна модель стратегічного управління витратами, представлена на рис.1.

Рис.1. Модель стратегічного управління витратами

Вона вимагає також виявлення найбільш важливих чинників впливу на витрати виробництва з метою управління ними, оперативної реакції на їх зміни і своєчасного коригування рівня складових витрат задля забезпечення однієї з трьох конкурентних

ділових стратегій, а саме: мінімізації витрат виробництва, диференціації продукту та фокусування у певній стратегічній зоні ринку.

Дослідження проблеми стратегічного управління витратами було здійснено на прикладі ВП «Шахта ім. М.І. Калініна» ДП «ДВЕК» [2]. З метою визначення чинників впливу були зібрані реальні дані на основі інформації річних звітів підприємства шахти ім. М. І. Калініна форми №1 «Баланс підприємства» та форми № 2 «Звіт про фінансові результати» [4]. Завдання полягало в знаходженні значень показників, від яких найбільшою мірою залежить собівартість виробництва продукції. Визначення взаємозв'язків показників проведено на першому етапі за допомогою аналізу трендів їх взаємної динаміки. Обрані такі показники, які мають також найбільш синхронну динаміку змін з показником чистого прибутку підприємства.

З використанням програмного продукту EXCEL були розраховані кореляційно-регресійні моделі, які представлені у таблиці 1. У цьому комплексі моделей найвище значення значення коефіцієнту детермінації отримано для моделі $C = f$ (Опл Праці, Інш Витр), у якій собівартість виступає як функція від оплати праці та інших операційних витрат у собівартості продукції, що становлять найбільшу питому вагу у собівартості виробництва [5].

Таблиця 1

Визначення показників впливу на витрати виробництва

Функція	Рівняння регресії	Коеф. детермін R^2
$C = f$ (Опл Праці, Інш Витр)	$y = 22468,78 + 2,39x_1 + 0,49x_2$	$R^2 = 0,99$
$C = f$ (Опл Праці, Амортиз)	$y = 106662,38 + 2,63x_1 - 10,35x_2$	$R^2 = 0,96$
$C = f$ (Чисельн)	$y = 8370,15 - 5,33x_1$	$R^2 = 0,17$
$C = f$ (Видоб, Продукт Прац, Сер Зарпл)	$y = 863,55 - 0,8x_1 + 12,41x_2 + 1,20x_3$	$R^2 = 0,36$
$C = f$ (Видоб, Продукт Прац)	$y = 4752,91 - 0,007x_1 - 243,63x_2$	$R^2 = 0,36$
$C = f$ (Опл Прац, Матеріали Тривал Викор)	$y = -1484,19 - 17,57x_1 + 124,24x_2$	$R^2 = 0,94$
$C = f$ (Видоб Вуг, Площа Виїмки)	$y = 5608 - 0,03x_1 - 0,03x_2$	$R^2 = 0,69$

Виявлений цікавий факт, що найбільш вагомим параметром впливу на собівартість на підприємстві є оплата праці, а також інші операційні витрати у складі виробничої собівартості. Якщо менеджмент ігноруватиме ретельний облік і контроль двох факторів найбільшого впливу, означених у моделі, то категорія «собівартість» буде неконтрольовано зростати і призведе до ще більшої збитковості шахти. Ранжирування впливу останніх, найбільш значимих по результатах розрахунків кореляційно-регресійного аналізу факторів, представлено у таблиці 1, і їх впливом також не слід нехтувати.

Застосування методів кореляційно-регресійного аналізу для виявлення показників, що складають систему управління витратами, показало гарні результати. Сформована система показників на основі виявлених причинно-наслідкових зв'язків та визначені найбільш значущі фактори впливу на собівартість з метою управління ними для підвищення ефективності діяльності підприємства.

У цілому зроблено висновки, що перш за все, на наш погляд, потрібно зорієнтувати основні фінансово-економічні служби на необхідність ефективного контролю витрат та управління ними. Домогтися цього можна і потрібно прийняттям у якості базової конкурентної стратегії *стратегію лідерства по витратах*. В умовах об'єктивної неможливості здійснювати суттєвий вплив на якість продукції (вугілля), жорсткого регулювання цін на вугілля та зростання собівартості виробництва, така стратегія більш за все підходить для вуглевидобувних підприємств. Стратегія лідерства за витратами передбачає приділення серйозної уваги плануванню витрат, контролю виконання планів по витратах; використанню гнучкого бюджетування і більш глибокого розуміння принципів формування собівартості продукції підприємства. Крім того, ясно сформульована стратегія (основний принцип) поведінки підприємства має спонукати керівників різних рівнів до пошуку нових методів управління витратами.

Впровадження на вуглевидобувних підприємствах нормативного методу контролю витрат (зарубіжний аналог - *стандарт-костинг*) також сприяло б вирішенню низки перерахованих вище проблем. Його застосування спільно з організацією контролю витрат у *розрізі центрів витрат і центрів відповідальності* дозволило б істотно деталізувати інформацію про витрати, підвищити ефективність планування витрат і контролю за

виконанням планів. Однак застосування нормативного методу контролю витрат зажадає від підприємств *комп'ютеризації всього процесу управління і навіть збору первинної інформації*. Фахівці вважають, що на вуглевидобувних підприємствах значно поліпшити розуміння керуючою системою картини формування витрат можна за допомогою впровадження *попроцесного* обліку витрат, що на переважній більшості шахт не використовується. *Попроцесний* облік найбільш повно відповідає вимогам управління виробництвом, тому що, контроль витрат буде проводитися не тільки в цілому по шахті, а й (що дуже важливо) по окремих технологічних процесах, що розширить можливість виявлення недоліків і вжиття заходів щодо їх усунення [6].

Створення ефективного стратегічного механізму управління витратами вимагає створення на підприємстві особливого відділу з управління витратами, який у закордонній практиці носить назву *відділу (або служби) контролінгу*. Діяльність такого відділу має бути спрямована на оперативний збір та аналіз всієї необхідної для контролю витрат інформації, на розробку нових форм інформації та документів первинного обліку, на експертизу управлінських рішень, а також на вирішення завдань поліпшення економічної діяльності на підприємствах, або на вирішення стратегічних завдань вугільної промисловості.

Література

1. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні : Закон України: [від 16 лип. 1999 р. № 996-XVI, зі змінами та допов.].
2. Дубровський, Д. О. Зведення про роботу шахт ДП «Селидіввугілля» / Д. О. Дубровський // Наша зоря. – 2008. – № 99-100 (10023-10024). – С. 1-2.3. Шишкова, В. С. Оперативний облік в управлінні виробничими витратами гірничодобувного підприємства / В. С. Шишкова // Менеджер. – 2006. – № 2 (36). – С. 81-85.
3. Ямпольская, И. Л. Опыт реструктуризации угольной промышленности в странах мира / И. Л. Ямпольская // Энергетика и общество. – 2005. – № 4. – С. 43-56.
4. Голов, С. Ф. Управлінський облік : підручник / С. Ф. Голов. – 4-те вид. – К.: Лібра, 2008. – 704 с.
5. Корнєєва Т. І. Бухгалтерський та податковий облік витрат на природоохоронну діяльність підприємств вугільної промисловості /

Т. І. Корнєєва, Н. В. Рассулова // Матеріали ІХ Міжнар. наук.-практ. конф. [«Стан і проблеми оподаткування в умовах світової фінансової кризи»], (Донецьк, 20-21 лист. 2009 р.). — Донецьк : ДонНУЕТ імені Михайла Туган-Барановського, 2009. — С. 272—275.

6. Карпінський Б. А. Фінансово-господарська діяльність підприємств вугільної галузі України: реалії та перспективи / Б. А. Карпієський, Н. С. Залуцька // Фінанси України. — № 8. — 2008. — С. 63—73.

ІНТЕГРАЦІЯ УКРАЇНИ ДО ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ: ПЕРЕВАГИ ТА НЕДОЛІКИ

*Носс Вікторія Георгіївна,
студентка Донецького
державного університету
управління
e-mail: nossviktorija@rambler.ru*

*Шкуренко Ольга Володимирівна,
ст. викладач Донецького
державного університету
управління*

Різностороннє співробітництво з Євросоюзом не тільки відповідає природному геополітичному напрямку інтеграційної стратегії України, але є ключовим практичним засобом формування ефективної відкритої економіки. Національні інтереси України потребують утвердження України як впливової європейської держави, повноправного члена ЄС. Це зумовлює необхідність глибокого всебічного вивчення наслідків вступу нашої держави в європейське співтовариство.

Питання вступу України в ЄС цікавило багатьох авторів. Е. Вілсон («Українці: несподівана нація»), М. Горинь («Український шлях до Європи»), П. Рудяков та О. Ковальова («Інтеграційні можливості для України після розширення Євросоюзу»), О. Храбрый («Солодкі ідеї межі») та багато інших звернули свою увагу на цю проблему. Проте, спільної думки досі немає, тож питання залишається актуальним.

Вивчення характеру довгострокових та короткострокових факторів впливу процесів європейської інтеграції на українське суспільство, виявлення на цій основі відповідних переваг та недоліків для України за умов її входження до Європейського Союзу.

Європейський Союз (ЄС) на початку ХХІ століття вступив у новий етап безпрецедентного поглиблення інтеграції (завершення формування економічного союзу і наближення до реалізації союзу політичного) та розширення її масштабів. Євроінтеграція стає реальністю для багатьох країн Центральної і Східної Європи. Євроцентризм є найбільш привабливим і практично безальтернативним інтеграційним процесом і для України. Це вже не тільки пріоритет офіційної зовнішньої політики, але й позиція національної політичної і бізнесової еліти, переконання більшості українських громадян [1, 3, 4]. Тож цікавим є значення громадської думки щодо можливого вступу України в ЄС як в середовищі українського, так і європейського суспільства.

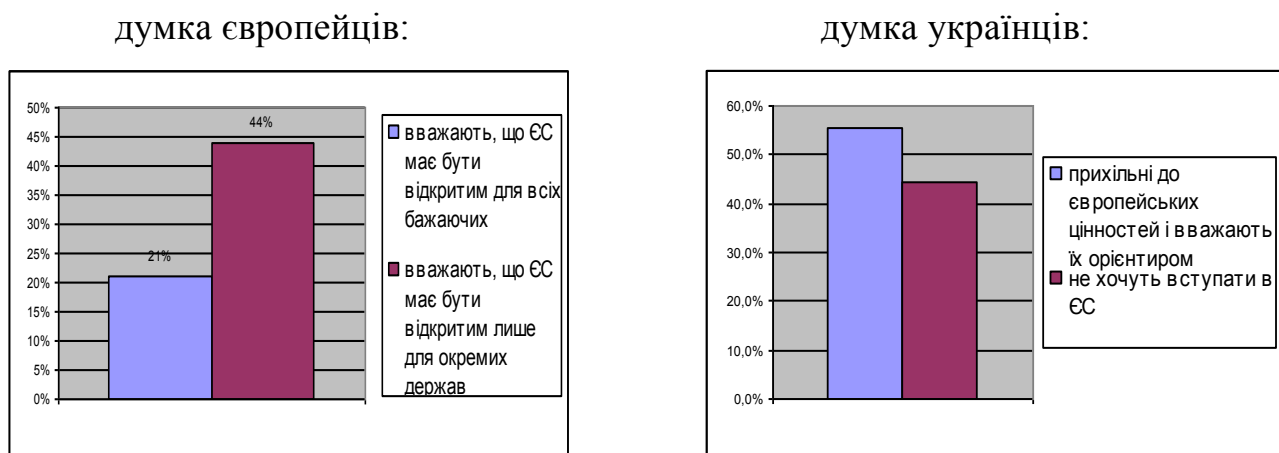

Рис.1. Громадська думка щодо можливого вступу України в ЄС

16-18 вересня 2011 року в Ялті відбувалася 8-ма щорічна зустріч Ялтинської європейської стратегії (YES). За словами євро комісара Фюле, Україна й ЄС перейшли на фінальну стадію підписання Угоди про асоціацію. Європа сподівається завершити переговори вже в нинішньому році [2]. Тож необхідно визначити, які ж переваги та недоліки має інтеграція України в ЄС (таблиця 1).

Таблиця 1

Переваги та недоліки інтеграції України в ЄС

Сфера	Переваги	Недоліки
Політична	• Будучи членом ЄС, Україна буде залучена до Спільної європейської політики безпеки та оборони (СЄПБО), яка гарантуватиме Україні державний суверенітет і територіальну недоторканість. • Стабільність політичної системи	• Небезпека втягнення України в конфлікт цивілізацій між Заходом і мусульманським світом. • Погіршення відносин з країнами СНД. • Невизначеність стратегії розвитку ЄС.
Економічна	• Забезпечення розвитку малого та середнього бізнесу. Набуває особливої значущості проведення політики продуктивної зайнятості. • Впровадження стандартів ЄС у виробництво. • Україна, будучи членом ЄС, матиме значні можливості для динамічного розвитку туристичної та рекреаційної галузі, розширення міжнародного співробітництва в цій сфері. • Об'єднання енергетичних потенціалів країн у масштабах Євразійського континенту, посилення ролі України як енерготранзитної держави.	• Можливе переміщення в Україну шкідливих виробництв. • Втрата конкурентоспроможності певних галузей. • Складність переходу на європейський рівень цін, який призводить до різкого подорожчання товарів першої необхідності.
Соціальна	• Формування середнього класу. • Реформування освіти, охорони здоров'я, соціального захисту. • Ефективний захист прав людини в інституціях ЄС.	• Поглиблення демографічного спаду. • Проблема незаконної міграції та відтоку кадрів. • Ускладнення візового режиму зі східними сусідами.
Культурна	• Поширення української культури в країнах ЄС. • Широкий доступ до інформаційного потенціалу.	• Переоцінка культурно-освітніх напрямків, що фактично означає зближення суспільної моралі з нормами країн Заходу. Крім того, ЄС є інструментом ідеологічного тиску на Україну.

Отже, ЄС, як будь-яке державне утворення, має свої недоліки, пов'язані, мабуть, з процесом становлення структури ЄС і стратегії розвитку. У зв'язку з цим, Україні під час вступу до ЄС, слід акцентувати увагу на використанні саме позитивних моментів євроінтеграції з одночасним виробленням стратегії та лінії поведінки по запобіганню перекидання на територію України зазначених загроз.

Аналіз можливих позитивних та негативних наслідків вступу України до ЄС показав, що входження до Європейського Союзу є

логічним прагненням України до цивілізованої правової держави та розбудови демократичного суспільства. Інтеграція до Європейського Союзу є шансом для України остаточно перетворитися на стабільну державу, яка володіє безліччю перспектив.

Література

1. Осадча Н.В. Характеристика процесу інтеграції України до Європейського Союзу (ЄС) // Економічний Вісник Донбасу. – 2011. - №3 (25). – с.71-81.

2. http://segodnya.novostimira.com/n_1449711.html

3. О.О.Шевченко "Вплив євро інтеграційного курсу України на стан і перспективи інноваційного розвитку національної економіки" //Актуальні проблеми економіки№5(95)2009.

4. Засади співробітництва України з Європейським Союзом (Офіційна інформація представництва України у Європейському Союзі) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ukraine-eu.mfa.gov.ua/eu/ua/556.htm>. – Заголовок з екрана.

ВПЛИВ ЗОНИ ВІЛЬНОЇ ТОРГІВЛІ З ЄВРОПЕЙСЬКИМ СОЮЗОМ НА ПРОВІДНУ ЕКСПОРТООРІЄНТОВАНУ ГАЛУЗЬ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

*Піскун Дар'я Віталіївна,
студентка Донецького
державного університету
управління*

*Борисенко Анжела Михайлівна,
ст. викладач Донецького
державного університету
управління
e-mail: lika2008-67@yandex.ru*

Метою створення поглибленої зони вільної торгівлі (ЗВТ) між Україною та ЄС є формування спільного економічного простору. Зона вільної торгівлі, з одного боку, розширює доступ українських товарів і послуг до потужного ринку ЄС, полегшує доступ європейських інвестицій в Україну. Проте, з другого боку,

полегшений доступ імпорту високоякісних товарів і послуг з ЄС до України створює додаткову конкуренцію українським виробникам. У зв'язку з цим, виникає об'єктивна необхідність підвищення конкурентоспроможності як окремих галузей, так і економіки країни в цілому.

Питання впливу зони вільної торгівлі з Європейським Союзом на економіку України є об'єктом досліджень значної кількості науковців, а саме А.А. Мазаракі, В.В. Юхименко, О.П. Гребельника, О.В. Воронової [1] та інших. Проведення оцінки впливу підписання угоди про зону вільної торгівлі дасть змогу визначити потенційні переваги та можливі ризики, що матимуть негативні наслідки для економіки України [2].

Найбільш значимим сектором української економіки є гірничо-металургійний комплекс. Він забезпечує розвиток інших базових галузей вітчизняної економіки. Сектор чорної металургії часто включають до угод про зону вільної торгівлі. Об'єднання ринків сталі та вугілля стало першим кроком до створення Європейського Союзу, а в угодах про зону вільної торгівлі, підписаних ЄС з його торгівельними партнерами, металургія згадується зазвичай у контексті надання державної допомоги. Металургійна галузь надзвичайно важлива для економіки України, а тому необхідно передбачити такі форми співпраці з ЄС, що були б вигідними для обох сторін.

Зона вільної торгівлі з країнами ЄС в частині імпорту фактично не вплине на вітчизняних виробників, оскільки з цих країн ввозиться продукція, яка в Україні фактично не виробляється.

Продукція, з якої стягується мито у 2011 р. становила 10% (0,034 млн. т) від загальної кількості імпортової продукції з країн ЄС (0,325 млн. т). Український експорт до європейських країн за останній рік зріс порівняно з 2010 роком в 1,8 рази і склав 6,9 млн.т., що свідчить про позитивну тенденцію і відновлення попиту на вітчизняну продукцію, та робить Україну одним із провідних експортерів металопродукції до країн ЄС. Щоб зменшити свою поточну залежність від азійських ринків, Україна зацікавлена в розширенні своєї присутності на європейських ринках [3].

Також варто зазначити, що більшість тарифних обмежень у торгівлі між Україною та ЄС було усунено внаслідок вступу України

до Світової організації торгівлі та купівлею українськими підприємствами прокатних потужностей у Європі.

Сьогодні визначені потенційні переваги та недоліки від створення ЗВТ між Україною та ЄС на ринку металопродукції.

До потенційних ризиків необхідно віднести:

- посилення конкурентного тиску на внутрішньому ринку металопродукції;
- витіснення національного виробника з внутрішнього ринку металопродукції;
- нестача коштів та необхідність пошуку партнерів і інвесторів з метою модернізації виробництва;
- необхідність переоснащення та зміни технологій виробництва [4].

До потенційних переваг необхідно віднести:

- створення гармонізованого правового поля для забезпечення діяльності суб'єктів торговельних відносин шляхом наближення законодавства України до законодавства ЄС;
- стимулювання розвитку конкуренції та обмеження монополізму;
- покращення доступу вітчизняної металопродукції до ринку ЄС;
- збільшення обсягів інвестицій з країн - членів ЄС у металургійну галузь України;
- розширення номенклатури товарів на внутрішньому ринку;
- гармонізація митних процедур та підвищення ефективності діяльності митних органів в контексті сприяння торгівлі;
- підвищення обсягів двосторонньої торгівлі і як наслідок збільшення надходження валютних коштів;
- покращення умов експорту української металопродукції у зв'язку з отриманням цінової переваги за рахунок скасування ввізного мита [5];
- переоснащення та модернізація вітчизняних металургійних підприємств;
- покращення доступу до якісної імпортої техніки та устаткування.

Існує багато переваг та ризиків від створення ЗВТ між Україною та ЄС на ринку металопродукції. Проте позитивні сторони переважають. Ключовим складником торговельної політики між Україною та ЄС у сфері чорної металургії буде скорочення

нетарифних бар'єрів, оскільки ставки ввізного мита є низькими (2,6–4% на специфічні товари) і скасування їх не матиме вагомого ефекту як для української економіки, так і економіки ЄС [6].

Проаналізувавши данні імпорту та експорту до європейських країн, можна сказати, що ухвалення угоди про ЗВТ між Україною та ЄС не тільки не зашкодить вітчизняним виробникам, а навпаки, може стати потужним чинником для модернізації української металургії. Вона буде позитивно впливати на розвиток внутрішнього ринку металопродукції (за різними оцінками зростання обсягів виробництва у металургійній галузі коливатиметься у межах 8–12%). Водночас максимальний ефект від угоди вітчизняні виробники металопродукції зможуть отримати тоді, коли буде досягнуто найбільш глибокої інтеграції з вільним ринком ЄС.

Література

1. Зовнішньоекономічна політика України: європейський та російський вектор: монографія / [А.А. Мазаракі, В.В. Юхименко, О.П. Гребельник та ін.] / Київський нац. торг.-економ. ун-т. – К., 2005. – 279 с.
2. Торговельна Політика України: Перспективи та Пріоритети інтеграції / Світовий Банк - К., 2004. – 174 с.
3. Виробництво основних видів промислової продукції за 2003-2010 рр. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>.
4. Про стан і перспективи розвитку економічних відносин України з ЄС (зона вільної торгівлі) та Митним союзом: Постанова Верховної Ради України від 19.05.2011 р. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3400-vi>.
5. Економіка України: стратегія і політика довгострокового розвитку / За ред. акад. НАН України В.М. Гейця – К.: Інститут економічного прогнозування.; Фенікс, 2003. – 1008 с.
6. Воронова О.В. Формування сучасної регіональної політики як необхідна умова інтеграції України в ЄС // Зб. наук. праць ЧТЕІ-КНТЕУ. – 2006. – Ч.2. – С. 35-42.

ПЕРСПЕКТИВИ ВСТУПУ УКРАЇНИ В ЄВРОСОЮЗ

*Саєнко Анастасія Станіславівна,
студентка Кременчуцького
національного університету імені
Михайла Остроградського
e-mail: Ana7tasia@mail.ru*

*Глухова Валентина Іванівна,
к. е. н., доцент Кременчуцького
національного університету імені
Михайла Остроградського*

Ідеї інтеграції набули значного поширення в сучасному світі. Європейський Союз є провідною інтеграційною організацією світу. Десятки років європейська спільнота є яскравим прикладом поєднання постійно зростаючого рівня безпеки і одночасного поліпшення життєвих стандартів суспільства.

На даний момент відносно України діє Європейська політика сусідства. Угода про партнерство та співробітництво між Україною та Європейським Союзом заклала міцний фундамент для розвитку діалогу сторін з політичних, економічних, культурних питань [1].

В даний момент проблема вступу України в Євросоюз постала перед нами в новому світі і загострилась ще більше. У зв'язку з цим питання про членство України стало одним з найактуальніших на сьогодні.

Питання вступу України до ЄС є актуальними як з теоретичних, так і практичних позицій.

Необхідно відмітити таких авторів, як І. Бураковський, Г. Немиря, О. Павлюк, В. Маштабей, в статтях яких детально проаналізована нормативно-правова база стосунків Україна-ЄС, визначено чим ЄС привабливий для України і чим Україна приваблива для ЄС як економічний партнер, намічено основні заходи щодо подальшої інтеграції України в ЄС [2].

Основним завданням співпраці між ЄС та Україною на даному етапі є розвиток тісних стосунків, які виходять за межі попереднього рівня співпраці, з метою поступової економічної інтеграції та глибшої політичної співпраці, включаючи зовнішню політику і політику

безпеки.

Керівництво України чітко проголосило, що впевнено прямує до виконання Плану дій Україна – ЄС, спільно укладеного між Україною та ЄС 21 лютого 2005р., як ключового документу для проведення реформування [3]. Відповідно до цього, сучасні політичні завдання України можна окреслити так:

1. Зміцнення демократії, захист основних прав і свобод людини.
2. Зміцнення судової системи.
3. Ефективна боротьба зі злочинністю та корупцією.
4. Реформа державного сектора.
5. Покращення інвестиційних умов.
6. Надання соціальних послуг.

Інвестиційний клімат в Україні залишається непередбачуваним у зв'язку з прийняттям нечітких законів та їх свавільним застосуванням. Через відсутність помітного вдосконалення інвестиційного клімату значне збільшення прямих іноземних інвестицій може виявитися короткотерміновим.

У політичному аспекті розширення кордонів ЄС сприятиме посиленню геополітичної ролі нашої держави в процесі формування загальноєвропейського і світового безпечного простору. Одночасно традиційно дружні відносини з сусідніми країнами можуть активізувати процес зближення України та ЄС.

Також населення України, до границь якої наближається ЄС, оцінюють процес розширення ЄС стримано позитивно. Проводячи опитування серед населення нашої держави, найбільша частина (32,1%) упевнена, що розширення ЄС поліпшить його відносини з Україною. Тільки кожний десятий (9,6%) дотримується протилежної точки зору. Зараз у суспільстві є потенціал зміцнення європейських орієнтацій населення. Його може активізувати поліпшення співробітництва України з ЄС, країнами-кандидатами, а також їхня зацікавленість в інтеграції України в європейське співтовариство. Але саме це викликає в наших громадян помітний скепсис: лише 18,4% респондентів вважають, що країни ЄС ставляться до України як до потенційного рівноправного партнера; більшість населення (62,4%) переконано, що члени ЄС або байдужі до можливого членства України в ЄС (35,4%), або ставляться до нього скептично, вважаючи, що Україна не має перспектив вступу в ЄС (27%). Не зважаючи на те,

що більшість населення України усвідомлюють факт значного економічного відставання, що стримує українську євроінтеграцію, найбільша частина громадян (39,8%) вважають реальним вихід нашої держави на економічний рівень провідних країн ЄС лише через 20 років. Однак, незважаючи на це, більшість із них (66%) переконані в необхідності вступу України в ЄС протягом найближчих 5—10 років. Очевидно, відношення громадян буде визначатися не геополітичними перевагами безпосереднього сусідства з ЄС, а конкретними результатами співробітництва з розширеним Євросоюзом і тим, чи вдасться мінімізувати можливі негативні наслідки його розширення для України.

Вигоди від вступу України до ЄС [4]:

1. Політичні вигоди - в інтересах Європейського Союзу є забезпечення миру та стабільності в межах своїх кордонів, щоб мати своїми сусідами стабільні та демократичні держави з прогнозованою і дружньою зовнішньою політикою. Будучи членом ЄС, Україна буде залучена до Спільної європейської політики безпеки та оборони (СЄПБО), яка гарантуватиме Україні державний суверенітет і територіальну недоторканість.

2. Економічні вигоди - при підтягненні економічних показників України до європейських стандартів, створенні в країні розвинутого ринку, закріпленні тенденції до економічного зростання, вдосконаленні законодавства, розбудові демократичного суспільства, як неодмінної умови вступу України до ЄС, вже саме по собі принесе Україні неабиякі економічні переваги, оскільки прагнення приєднатися до ЄС стимулюватиме керівництво нашої держави чим скоріше досягти бажаних результатів та гарантувати економічну стабільність та зростання добробуту. Перебування України в ЄС, де діє ринкова економіка з високим рівнем конкурентоздатності, стане стимулюючим фактором для макроекономічної стабільності.

3. Соціальні вигоди - головною ознакою ЄС є реальне забезпечення високого рівня життя населення, особливо в країнах першої ліги, які раніше інтегрувалися в європейську економічну систему, а тому вступ України в ЄС означатиме поступове підняття рівня життя. За таких умов Україні перспективно долучитися до регіональної політики ЄС.

Недоліки та загрози від вступу України до ЄС:

1. Політичні недоліки - середні й малі країни ЄС прагнуть зміцнення свого статусу. В ЄС досі не вироблено єдиної концепції створює невизначеність у майбутньому ЄС, місця та ролі України в ньому, подальших перспектив політичного становища та стану економіки.

2. Економічні недоліки - високі соціальні гарантії, які Україна змушена буде надавати в умовах економічного відставання від більш розвинутих країн ЄС, неминуче позбавлять українську економіку переваг щодо дешевої робочої сили, що може загальмувати розвиток вітчизняного підприємництва.

3. Соціальні недоліки - вступ України в ЄС та запровадження в ній Шенгенської зони, разом з відкриттям кордонів в Європу, в той же час принесе перешкоди з пересуванням громадян України та інших країн СНД, зокрема з Росією, Білорусією, кавказькими країнами.

Перед вступом до Європейського Союзу Україні потрібно передбачити безліч моментів, а саме:

- провести заходи щодо заохочення та захисту інвестицій, сільського господарства та агропромислового сектору;
- здійснювати підтримку малого та середнього бізнесу, економічних реформ та фінансового сектору;
- забезпечити верховенство права та відповідність найвищим демократичним стандартам.
- скоротити безробіття, значно підвищити життєвий рівень населення, економічне становище країни та вдосконалити законодавство.

Отже, при вступі до ЄС Україна отримає ряд значних переваг, але щоб уникнути існуючих загроз треба поступово впроваджувати стратегічні напрями розвитку ЄС в українську економіку та розробити програму дій щодо безболісної інтеграції України, із урахуванням існуючих загроз та досвіду країн, які нещодавно вступили до ЄС.

Література

1. Бутейко А. Наше майбутнє – наш вибір. // Віче, 2001, № 3.
2. Бураковський І., Немиря Г., Павлюк О. Україна і Європейська інтеграція // Економіка України, 2000, № 4/

3. Указ Президента України Про затвердження Стратегії інтеграції України до Європейського Союзу (із змінами, внесеними згідно з Указом Президента № 587/2000 від 12.04.2000) // Урядовий кур'єр, 2010 р. 16 липня.

4. Черкаський І. Макроекономічна політика України в системі кредитно-фінансових відносин з Євросоюзом [Текст] / І. Черкаський // Збірник наукових праць. Вип. 26. — К. : ІСЕМВ НАН України. — С. 137. 19.

ОСОБЛИВОСТІ ДЕРЖАВНОЇ ПІДТРИМКИ СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА В КРАЇНАХ ЄВРОСОЮЗУ

*Сметаннікова Марина Андріївна,
студентка Донецького
державного університету
управління
e-mail:
smetannikovama0903@mail.ru*

*Шкуренко Ольга Володимирівна,
ст. викладач Донецького
державного університету
управління*

Багатий досвід розвинених західних країн свідчить, що в умовах ринкової економіки ефективність агропромислового виробництва і розвиток сільських територій значною мірою залежать від державного регулювання й підтримки.

Державне регулювання аграрного ринку - це складний механізм, що включає інструменти впливу на прибуток фермерів, структуру сільськогосподарського виробництва, аграрний і продовольчий ринок, соціальну структуру села, міжгалузеві й міжгосподарські відносини. Регулювання існує з метою створення стабільних економічних, правових, соціальних і екологічних умов для розвитку аграрного сектора, задоволення потреб населення в продуктах харчування за соціально-доступними цінами, розвиток сільських територій. Це все пов'язано з тим, що сільське господарство має не рівні стартові умови господарювання порівняно з іншими галузями.

Тому, дана галузь потребує постійного контролю, юридичної та фінансової підтримки з боку держави.

У вітчизняній і зарубіжній економічній літературі приділено достатньо уваги адаптації аграрної політики країн Європейського Союзу (ЄС) до ринкової економіки, ґрунтом служать дослідження в працях Лі. Абалкіна, Д.П. Богиня, В.Г. Бодрова, М.П. Вітковського, А.С. Гальчинського, Й.С. Завадського, О.В. Крисального, Ю.Л. Лузана, І.І. Лукінова, В.М. Малеса, О.М. Могильного, О.М. Онищенко, П.Т. Саблука, В.В. Юрчишина та інших. Але чимало питань стосовно напрямків державного регулювання розвитку аграрного сектора в ринкових умовах залишаються недостатньо дослідженими.

На сьогодні, великий досвід у питаннях державного регулювання і підтримки сільського господарства в ринкових умовах мають країни Радянського Союзу, Сполучені Штати Америки, Канада, країни північної Європи. Його узагальнення дає змогу виділити такі основні ланки державного регулювання:

- регулювання цін на сільськогосподарську продукцію через різні механізми з метою забезпечення сільським товаровиробникам нормальних умов господарювання в роки з несприятливою для них кон'юктурою ринку;

- обмеження обсягів і регулювання структури сільськогосподарського виробництва з метою недопущення перевиробництва продукції; податкове регулювання, спрямоване на стимулювання розвитку аграрних підприємств з урахуванням їх особливостей (розміру, спеціалізації тощо);

- широке застосування кредитної форми підтримки шляхом здешевлення процентів і відшкодуванням (відстроченням) платежів основного боргу;

- економічна підтримка аграрних підприємств, що потрапили в несприятливі природно-кліматичні умови;

- регулювання експортно-імпортних операцій на сільськогосподарську сировину і продовольство;

- державне фінансування найважливіших програм розвитку аграрного сектора (боротьба з водною та вітровою ерозією ґрунту тощо);

- наукове й інформаційне забезпечення сільських товаровиробників та їх соціальна підтримка [3].

У сучасних умовах метою державних виплат в аграрному секторі у розвинених західних країнах є не стільки стимулювання виробництва, скільки рішення соціальних завдань - підтримка рівня доходів фермерів, постачання населення доступними продуктами харчування, розвиток сільських територій та аграрної інфраструктури, проведення природоохоронних заходів. У цьому є зміст сучасної Спільної аграрної політики (САП) Європейського Союзу.

Запропонованими принципами такої політики стало:

- вільна торгівля за однаковими цінами між країнами-учасниками договору;

- надання переваг продукції, яка вироблена в цих країнах, порівняно з імпортною;

- використання будь-яких механізмів для підтримки внутрішніх цін на продукцію сільського господарства [2].

Згідно зі ст. 33 Договору про створення Європейського Союзу одними з головних цілей Спільної аграрної політики є постачання населенню аграрної продукції за прийнятними цінами та збільшення доходів селян, насамперед за рахунок підвищення доходів сільгоспвиробників у розрахунку на душу населення й забезпечення їм життєвого рівня, порівняного з міським.

При цьому Європейський Союз щорічно витрачає більше 40 млрд. євро на реалізацію САП, тобто 45% свого бюджету, у той час як внесок сільського господарства у валовий внутрішній продукт ЄС становить тільки близько 2%. При цьому із всіх витрат ЄС на проведення Спільної аграрної політики 80% йдуть на дотації для підтримки цін і доходів селян [3].

Підтримка високих цін всередині ЄС - один з найдорожчих шляхів субсидування доходів, тому було ухвалене рішення про деяке зниження цін. Так, наприклад, уведені прямі доплати фермерам у випадку неперевищення досягнутого попереднього рівня виробництва ними продукції. Державні виплати здійснюються з розрахунку на гектар землі або на голову худоби в несприятливих умовах виробництва [4].

Одним з головних механізмів у системі державного регулювання аграрного ринку в зарубіжних країнах є підтримка відповідного рівня цін і цінової рівноваги. Система регулювання цін спрямована на підтримку фермерських цін на рівні, що дозволяє

товаровиробникам не тільки відшкодовувати власні витрати на виробництво, а й вести розширене відтворення.

Спільна аграрна політика ЄС передбачає використання для регулювання аграрного ринку такий інструмент, як квотування. Сутність його в тому, що підтримка цін на продукцію веде до її надвиробництва, тому вводяться квоти на виробництво її певних видів (молоко, цукор, спирт, крохмаль) з метою збереження високого рівня внутрішніх цін, недопущення надвиробництва, а також зниження витрат з бюджету ЄС.

У країнах ЄС установлені цінові дотації на придбання техніки, меліорацію земель, модернізацію ферм, У деяких державах ЄС практикуються прямі дотації з державного бюджету фермам, розміщеним у несприятливих природних умовах господарювання. Одержані виплати повинні спрямовуватися на модернізацію виробництва» Значні субсидії держави виділяються на боротьбу з водною і вітровою ерозією.

У всіх країнах з розвиненою економікою існують програми по страхуванню врожаю. Система компенсаційних платежів з державного бюджету страхує фермерів на випадок несприятливих погодних умов, повеней, епідемій і т.д. Також існують бюджетні платежі, пов'язані з «регіональною підтримкою», завдяки яким у фермерів з'являється можливість ведення сільськогосподарського виробництва на розширеній основі в зонах з несприятливими погодними умовами [3].

Таким чином, країни ЄС активно стимулюють національне сільське господарство, в якому витрати на виробництво одиниці продукції, зазвичай, вище світових, У цьому випадку враховуються імпортно-експортні можливості товаровиробників, а особливості механізму підтримки аграрного сектора в кожній країні залежать від природно- економічних, географічних, зовнішньоекономічних умов.

Підсумовуючи вищенаведене, слід зазначити, що, з одного боку, розвинені країни світу мають міцну економіку, а з другого - їх аграрний сектор у багатьох країнах характеризується слабким природно-кліматичним потенціалом. З огляду на це аграрна політика розвинених країн ЄС покликана компенсувати ці недоліки протекціоністською політикою щодо сільського господарства. Але якщо порівняти з Україною, то для неї така зміна аграрної політики є не лише не прийнятною, а була б шкідливою з огляду на слабку

економіку аграрних підприємств, виснажений їх основний капітал і низький рівень виробництва сільськогосподарської продукції.

Література

1. Онегіна В. Зміна аграрної парадигми та державна аграрна політика у розвинутих країнах / В.Онегіна // Економіка України - №11.- 2010р. - С. 62-72.

2. Світовий досвід розвитку державної політики щодо підтримки сільськогосподарського товаровиробника / Ю.С. Коваленко, І.В. Охріменко, М.І. Асаула, О.В. Демченко // Агропромисловий комплекс України: стан, тенденції та перспективи розвитку: Інформ.-аналіт. зб.: (Вин. 5) / За ред. П.Т. Саблука та ін. -К., 2009. - С.647

3. Власов В.І. Підтримка сільгоспвиробників у зарубіжних країнах // Економіка АГІК. - 2009. - № 5. - С. 22-26

4. Шпаар Д., Беме К. Реформа Общей аграрной политики в Евросоюзе и ее последствия для ФРГ // АПС: Экономика, управление. - 2008. - № 7. - С. 67-76

ЕКОНОМІЧНІ АСПЕКТИ ІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ ДО ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ

*Стешин Станіслав Сергійович,
студент Донецького державного
університету управління
e-mail: geralttthewitcher@mail.ru*

*Шкуренко Ольга Володимирівна,
ст. викладач Донецького
державного університету
управління*

Проблема інтеграції України у ЄС є актуальною, тому що протягом останніх років міжнародна інтеграція перетворилася в одну з найбільш суттєвих закономірностей розвитку сучасного світового господарства. За сучасних умов жодну державу не можна виключити з процесу всезагального світового економічного розвитку. Інтеграційні прагнення та заходи держави повинні здійснюватися з метою досягнення гармонізації взаємозв'язку соціальних інтересів,

підвищення конкурентоспроможності національної економіки і добробуту громадян.

Дослідженням проблеми інтеграції України у ЄС займалися такі вчені як: Клиновий Д.В., Прокопович Н., Тарасевич В., Литвин В. та ін. [1-3].

При розробці тактичних і економічних завдань, що стосуються інтеграції в ЄС, Україна повинна враховувати досвід інших країн. Але необхідно пам'ятати, що економіка кожної країни має свої особливості, а інтеграційні процеси характеризуються своєю індивідуальністю і неповторністю. Саме тому беззастережним є прийняття вже готових, хоча і ефективних, інтеграційних моделей. Україна повинна бути їх співтворцем, брати активну безпосередню участь у оптимізації тактичних і стратегічних цілей і завдань. Економічна інтеграція є складним і тривалим процесом, послідовними етапами якого є формування зони вільної торгівлі, митного союзу, спільного ринку, валютного союзу тощо. Лише послідовне проходження зазначених етапів дасть змогу досягнути бажаних результатів [1].

У контексті інтеграції економічного простору України в європейський необхідним є наближення українського законодавства, норми та стандарти до законодавства Європейського Союзу, яке закладає міцну основу для подальшої економічної інтеграції. Спільні зусилля у напрямку Зони вільної торгівлі ЄС - Україна, ухвалення та реалізація економічних і торговельних норм та правил, які сприятимуть посиленню торгівлі, інвестування іноземного капіталу у цю сферу, забезпечать більш швидкий вступ України до СОТ. Лише вдосконалена стійка законодавча база, що відповідатиме міжнародним нормативам та стандартам, створить стійкий плацдарм інтеграції України до ЄС.

Інтеграція України з ЄС буде відбуватися послідовно, виважено і стабільно лише за умови наявності чітко розробленої і впровадженої у життя зовнішньоекономічної політики. На сьогодні найбільш актуальними завданнями держави у проведенні виваженої зовнішньоекономічної політики є:

- регулювання розвитку зовнішньої торгівлі з безумовним дотриманням національних економічних інтересів України, підвищення ефективності зовнішньоекономічної діяльності в умовах інтеграції української економіки до світового господарства;

- сприяння розвитку експортного потенціалу, за рахунок розвитку високотехнологічних галузей, проведення політики імпортозаміщення;
- проведення політики протекціонізму у відношенні до вітчизняних виробників, які не є монополістами на внутрішньому ринку;
- забезпечення оптимальних умов для погашення зовнішнього боргу України та його обслуговування;
- впровадження високоефективної політики, що стосується соціальної сфери;
- вдосконалення законодавства в економічній сфері та наближення його до нормативних актів ЄС [2].

Під час інтеграції країни у систему світогосподарських зв'язків перед нею постає проблема, що полягає у суперечності між необхідністю інтегруватись у світову економіку, з одного боку, та необхідністю забезпечення гармонійного розвитку національної економіки, захисту національних економічних інтересів, внутрішнього ринку і вітчизняного виробника з іншого. Саме тому важливим є визначення основного кола економічних інтересів українського суспільства і можливості ефективного їх співставлення та поєднання з вимогами Європейського Союзу.

Очевидним є те, що європейська інтеграція і вступ до ЄС не є одномонетним економічним і політичним явищем. З одного боку, для розвитку України як правової економічно розвиненої держави, вступ до ЄС є необхідним і відіграє ключову роль у подальшій долі країни, з іншого - не повинні ігноруватися інтереси українського народу, повинні бути передбачені усі наслідки, що з'являться після вступу. І все ж перспективи розвитку України залежать від подальшої її економічної орієнтації. На сьогоднішній день, перспективою на майбутнє обрано шлях, що веде до вступу в ЄС. Це тривалий процес, який вимагає мобілізації усього суспільства, кардинальної зміни його свідомості [3].

Отже, для України інтеграція до Євросоюзу - це рух держави до стандартів реальної, діючої демократії та цивілізованого, соціально орієнтованого ринкового господарства. Поки що Україна та ЄС погодилися інтенсифікувати політичні, безпекові, економічні і культурні відносини, включаючи транскордонне співробітництво та спільну відповідальність у запобіганні та врегулюванні конфліктів.

При цьому наголошується, що швидкість прогресу у відносинах буде повністю залежати від зусиль України та конкретних досягнень у виконанні зобов'язань щодо спільних цінностей. Саме тому органи державної влади повинні врахувати всі зобов'язання, що взяла на себе держава перед ЄС і відповідно до них, розробити ефективну зовнішньоекономічну політику, впровадити її у життя, і лише після цього розраховувати на досягнення бажаних результатів[4-5].

Література

1. Клиновий Д.В. Проблеми і перспективи інтеграції економічного простору України в євроатлантичний простір. // Зовнішня торгівля: право та економіка. - 2006. - №4.- С. 40-45.
2. Прокопович Н. Чим є для нас європейська інтеграція? // Голос України. - 2006. -26 грудня. - С. 5.
3. Тарасевич В. Про цивілізаційні передумови інтеграційної політики України // Економіка України. - 2006. - №3.- С. 47-54.
4. Федоренко В.Г., Чуварницький О.Г., Палиця С.В., Федоренко С.В.//Економіка та держава-2010. - №9.-С.38-39.
5. Черникова О.В.//Актуальні проблеми економіки-2010.№9-с.83-87.Дацій Н.В.//Інвестиції: практика та досвід-2008. - №9-С.2-4.

ІНТЕГРАЦІЯ УКРАЇНИ В ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СОЮЗ

*Фоменко Катерина Анатоліївна,
студентка Донецького
державного університету
управління*

*Борисенко Анжела Михайлівна,
ст. викладач Донецького
державного університету
управління
e-mail: lika2008-67@yandex.ru*

Сьогодні Європейський Союз вступає в новий етап інтеграції. Відбуваються серйозні зміни в напрямках уніфікації податкових систем, зближення законодавств, введено єдину валюту - євро. В один ряд з економічними стають політичні, соціальні та екологічні

проблеми, проблеми прав людини і проблеми безпеки. Зрозуміло, що це об'єднання дуже привабливе для України як молодій європейській державі. Тому одним з найбільш актуальних завдань України виступає асоційоване членство в Європейському Союзі. Європейський Союз є унікальним міжнародним утворенням, що поєднує ознаки як держави, так і міжнародної організації. Одна з багатьох його особливостей - взаємовигідне співіснування під одним дахом майже трьох десятків суверенних держав. Це утворення має нетривалу (тільки півстолітню), проте надзвичайно динамічну історію. Кількість країн-членів ЄС з моменту заснування і до цього дня поступово збільшувалася, змінюючи як образ, так і сутність Євросоюзу [1].

Відносини між Україною та Європейським Союзом мають досить динамічний характер. Офіційно вони почалися в 1992 році, коли була проведена перша зустріч на вищому рівні і підписані перші спільні документи. З плином часу партнери стали безпосередніми сусідами і отримали додатковий імпульс для розширення та поглиблення співробітництва. Зараз як Україна, так і ЄС висловлюють зацікавленість у встановленні більш тісних відносин, які б виходили за межі співпраці і досягали поступової економічної інтеграції та поглиблення політичного співробітництва. Для України це означає проведення чергових зустрічей, поява нових ініціатив, підписання нових угод, заяв, резолюцій і тощо [2].

Україна і ЄС підтримують дуже тісні відносини на політичному та економічному рівнях. Проводяться регулярні зустрічі провідних політиків обох країн. Динамічно розвивається торгівля. ЄС є найбільшим торговим партнером України. Обсяг торгівлі України з 27 державами ЄС становив у 2010 р. 45,5 млрд. доларів. З початку поточного тисячоліття ця сума зросла більш ніж у чотири рази. Україна для деяких країн ЄС важлива як країна - транзит енергоносіїв. Коли взимку 2008-2009рр.. виникли суперечки між Україною і Росією, що призвели до відключення України від поставок російського газу, ЄС виступив посередником у вирішенні цього конфлікту. Щорічно проходить саміт ЄС - Україна, в якому беруть участь Президент України, Президент Європейської Комісії, а також Президент Ради ЄС. Україна бере участь у низці економічних та освітніх програм ЄС. За результатами останнього саміту Україна - ЄС Міністерством закордонних справ України підготовлено

розпорядження на виконання доручення Президента України "Про затвердження плану першочергових заходів щодо інтеграції України в ЄС на 2012 рік". У процесі підготовки проект розпорядження був узгоджений з 22 центральними органами виконавчої влади [3].

Метою плану заходів є забезпечення виконання причетними міністерствами і відомствами першочергових завдань у сфері європейської інтеграції, визначених положеннями порядку денного асоціації Україна - ЄС, рішеннями п'ятнадцятого саміту України - ЄС від 19 грудня 2011р., дорученнями Президента України за результатами саміту, а також продовження виконання завдань, передбачених Планом першочергових заходів щодо інтеграції України в ЄС на 2011 р. Ряд заходів плану передбачають розробку і супровід законопроектів, прийняття яких сприятиме соціально-економічним перетворенням, реалізації програми економічних реформ Президента України на 2010-2014рр.. "Заможне суспільство, конкурентоспроможна економіка, ефективна держава", підготовці до імплементації майбутньої угоди про асоціацію між Україною та ЄС. 30 березня Україна і ЄС парафували угоду про асоціацію.

Кризові явища в національній економіці України, відсутність правової бази гальмують її просування по шляху ринкових реформ. За нинішніми економічними показниками Україна не відповідає критеріям Європейського Союзу. Країні ще довго доведеться наближатися до західноєвропейських економічних, суспільно-політичних і соціальних стандартів. Сьогодні політичні чинники відіграють набагато важливішу роль у визначенні перспектив європейської інтеграції, ніж економічні. Цим треба скористатися, як це зробили свого часу економічно слабкі країни: Болгарія та Румунія, які розпочали інтеграцію "в обхід" - політичним шляхом. У всякому разі Україна має реальні перспективи розвитку відносин з Європейським Союзом. У процесі інтеграції України в економічний простір Європейського Союзу постає потреба вирішення низки конкретних завдань "назустріч Європі". Серед основних напрямів інтеграційного процесу - економічна інтеграція та розвиток торговельних відносин між Україною та ЄС [4].

Питання входження України, як і будь-якої країни, в ЄС - дуже складна комплексна проблема. На даному етапі Європейський Союз не поспішає брати на себе зобов'язання відчинити двері перед країною через слабо розвинену економіку [5]. Крім того, треба

усвідомлювати, що політика Європейського Союзу сьогодні багато в чому визначається посиленням проблем безпеки, які викликані політичною нестабільністю на європейському континенті, існуючими та потенційними регіональними конфліктами. Тому за цих умов цілком природний інтерес ЄС до України має здебільшого політичний характер, а сама Україна розглядається, перш за все, як стратегічний плацдарм на європейському континенті.

Література

1. Екарт Д. Штретеншulte. Європейський Союз – просто і зрозуміло [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.kas.de/wf/doc/kas_17802-1522-1
2. Представництво Європейської Комісії в Україні [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.delukr.ec.europa.eu>
3. Дабровські М. Оновлений Європейський союз та СНД: реалії економічного співробітництва / М. Дабровські // Недоторканий запас: дебати про політику і культуру. - 2007. - №6 - С. 211-219.
4. Бойко О.В. Міжнародний імідж України: який він і кому потрібний / Трибуна. -2006. -№ 1-2. - С. 39.
5. "Europa - The European Union On-Line" [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://europa.eu.int/>.

ПРОБЛЕМИ ВСТУПУ УКРАЇНИ В ЕС

*Хмельницька Вікторія Павлівна,
студентка Донецького
державного університету
управління
e-mail: Wikylja1609@mail.ru*

*Скопець Олена Валентинівна
асистент Донецького державного
університету управління*

Характерною рисою сучасних міжнародних відносин є активний інтеграційний процес, в який опинилися втягнутими країни практично всієї Європи, і на сьогоднішній день таким міжнародним

інтеграційним об'єднанням є Європейський Союз (ЄС), який привертає особливу увагу світового співтовариства.

Рух ЄС на схід має позитивне стратегічне значення для майбутнього Європи. Відкриваються нові, більш широкі можливості співпраці з ЄС і для України. У зв'язку з цим питання про можливість і доцільності вступу України в Європейський Союз набуває особливої значущості.

Дослідженню питань міжнародних інтеграційних процесів у світовій економіці і входженню в них України присвячені роботи вітчизняних та зарубіжних вчених: В.Андрейчука, В.Будкіна, І.Бураковського, В.Крамаренко, А.Кредісова, В.Новицького, А.Поручніка, Е. Савельєва, Ю.Макогона, А.Філіпенко, О.Шниркова, В.Леонтьєва, П.Ліндєрта, М.Портера, П.Самуельсона, Л.Скотта та ін

Отримання статусу повноцінного члена Європейського союзу як стратегічна мета України була вперше продекларована ще на початку 2005 року.

У той же час слід зазначити, що існують певні перешкоди на шляху поглиблення інтеграційних процесів між Україною та Європейським Союзом. Так, високий рівень стандартів сучасної Західної Європи часто ускладнює експорт вітчизняної продукції на ринки європейських держав. Необхідно, перш за все, виділити антидемпінгову політику ЄС, а також ряд особливостей у здійсненні зовнішньоекономічної діяльності:

- сертифікацію продуктів харчування, сільськогосподарських добрив та інших продуктів;
- підвищення імпортного мита на деякі види товарів;
- наявність акцизних зборів;
- державні закупівлі без доступу іноземних постачальників [2].

Також слід відзначити такий фактор як ціна, яку має всякого роду розширення. В даному випадку соціальна ціна, яку платить кожна держава, що вступає в Євросоюз. У той час, як кожна хвиля розширення збільшувала територію, чисельність населення та сукупний економічний потенціал Союзу, економічні показники в розрахунку на душу населення зменшувалися. Таким чином, розширюючи свій соціально-економічний і політичний простір, ЄС жертвує поточними інтересами забезпечення максимально високого життєвого рівня членів Співтовариства для досягнення стратегічних цілей.

Результати останнього соціологічного опитування Центру Разумкова свідчать, що кожен другий українець підтримує вступ України в Європейський Союз. Зокрема, прихильників союзу з ЄС - 51,2%. При цьому частка прихильників вступу до Євросоюзу протягом останніх років, за даними опитувань, стабільно перевищує частку противників євроінтеграції.

Орієнтації щодо вступу в Європейський Союз суттєво відрізняються в залежності від регіону проживання та віку респондентів.

Жителі західного і центрального регіонів найчастіше виступають за вступ України в ЄС, то жителі півдня країни - частіше проти, а в східному регіоні частка прихильників і супротивників вступу в ЄС статистично значуще не відрізняються [1].

Чим молодші респонденти, тим частіше вони виступають за вступ до Євросоюзу. Якщо серед респондентів у віці від 18 до 29 років вступ до ЄС підтримують 63%, то серед опитаних у віці 60 років і старше - 40,8%.

Роблячи вибір між вступом до Євросоюзу і вступом до Митного союзу Росії, Білорусі та Казахстану, відносна більшість опитаних (43,7%) підтримує вступ до ЄС (за вступ до Митного союзу виступають 30,5% опитаних). При цьому жителі західного і центрального регіонів віддають перевагу Європейському Союзу, а жителі півдня і сходу України - Митного союзу Росії, Білорусі та Казахстану.

Частка прихильників вступу до ЄС перевищує частку прихильників вступу до Митного союзу в молодшій і середній вікових групах (від 18 до 49 років), тоді як серед тих, кому 50 років і більше, різниця в рівні підтримки вступу в ЄС і в Митний союз статистично не значима [3].

Отже, у світлі інтенсивного інтеграційного процесу в Європі потрібно відзначити, що наша країна не може залишатися в стороні від нього. Однак, слід визнати той факт, що економічний і політичний стан України не дозволить їй у найближчому майбутньому увійти до складу Європейського Союзу, як повноправного члена. Але, незважаючи на невтішний прогноз, дуже корисною була б політика підтримки зв'язку з ЄС, оскільки вплив Союзу на Україну досить відчутно навіть на теперішньому етапі євроінтеграції. Необхідно також зауважити, що Росія, з якою ЄС в даний час поглиблює зв'язки,

є найближчим сусідом України, а значить, доцільним було б партнерство в довгостроковому періоді, що дозволило б в достатній мірі розраховувати на членство в Союзі в майбутньому.

Література

1. Богун Н.А. Перспективы вступления Украины в ЕС [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://masters.donntu.edu.ua/2004/fem/bogun/library/1.htm>
2. Иванов А.С. Российское мнение о вступлении Украины в ЕС [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://job-sbu.org/rossiyskoe-mnenie-o-vstuplenii-ukrainyi-v-es.html>
3. Вецько И.С. Условия вхождения Украины в ЕС [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://news.finance.ua/ru/~2/0/all/2011/12/02/26107>

СЕКЦІЯ 4. ІННОВАЦІЙНО-ІНВЕСТИЦІЙНИЙ ВЕКТОР ІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ У СВІТОВЕ ГОСПОДАРСТВО

ВИБІР І ОБҐРУНТУВАННЯ КОНКУРЕНТНОЇ БІЗНЕС-СТРАТЕГІЇ НА ОСНОВІ КОНЦЕПЦІЇ ЗДАТНОСТЕЙ І КОМПЕТЕНЦІЙ ПІДПРИЄМСТВ

*Бабкова Ганна Миколаївна,
студентка Донецького
державного університету
управління*

*Іванова Тетяна Леонідівна,
к.е.н., доцент
Донецького державного
університету управління*

Україна пройшла шлях від майже абсолютної відмови від державного регулювання, за виключенням макроекономічного, і досягла загальнодержавного розуміння необхідності створення системи стратегічного управління. На даний час стратегічне управління є важливим фактором успішного функціонування підприємств в складних ринкових умовах, але на жаль часто можна спостерігати в діяльності підприємств відсутність стратегічності, що і призводить їх до поразок як у внутрішній, так і міжнародній конкурентній боротьбі.

Найбільший внесок в розробку теорії стратегічного управління зробили такі відомі західні та вітчизняні фахівці в сфері менеджменту як І. Ансофф, Х. Мінцберг, А. Томпсон, А.Дж. Стринкленд, Шершньова З.С., Оборська С.В., Нємцов В.Д., Довгань Д.Є. та ін. Однак сутність теоретичних аспектів потребує подальших досліджень.

Ділова, бізнесова стратегія конкретизує і визначає шляхи реалізації корпоративної стратегії, визначає підходи, за допомогою яких підприємство буде діяти в кожній стратегічній області бізнесу. Її ще називають конкурентною стратегією, стратегією конкурентоспроможності, або стратегією завоювання конкурентних переваг. Бізнес-стратегія ширше, ніж конкурентна. Ділова, або бізнес-

стратегія, спрямована на реалізацію внутрішніх функціональних стратегій підприємства (виробничу, фінансову, управління персоналом, НДДКР, тощо), в той час як конкурентна стратегія передбачає забезпечення високої конкурентоспроможності підприємства на ринку серед аналогічних підприємств-конкурентів за рахунок власних конкурентних переваг [1].

Ділова стратегія (стратегія конкуренції), як правило, буває одночасно атакуючою й оборонною, адже одні дії можуть бути прямим наступом на ринкові позиції конкурентів, інші — спробою нейтралізувати нові методи конкурентної боротьби. Для досягнення цієї мети використовують такі конкурентні окремі конкурентні стратегії (рис.1):

Рис. 1. Види базових ділових конкурентних стратегій підприємства

Вони достатньо широко висвітлені у літературі, зокрема, [2].

Ефективна реалізація сильної ділової стратегії забезпечує підприємству загальну конкурентну перевагу, завдяки чому воно має всі підстави розраховувати на вищий рівень прибутковості, ніж у галузі, і на стратегічний успіх. В іншому разі воно ризикує програти сильнішим конкурентам і залишитися на другорядних позиціях.

Вибір і обґрунтування бізнес-стратегії здійснено на базі ВАТ «ДЗГА» на принципах комплексного підходу, який дозволив зробити

узагальнення різних стратегій і сформувати наступний стратегічний набір, представлений у таблиці 1. Її висновки отримані на основі проведеного SWOT-, SPACE – аналізу, матриць Дж. Вільсона, матриці McKinsey, конкурентного профілю середовища, регресійного аналізу, побудови оптимізаційної моделі лінійного програмування і узагальнюючого економічного аналізу.

Таблиця 1

Вибір і обґрунтування конкурентної бізнес-стратегії ВАТ «ДЗГА»

Вибір і обґрунтування стратегії ВАТ «ДЗГА» на основі:					
визначення стадії життєвого циклу підприємства	матриці І. Ансоффа «товар – ринок»	конкурентного профілю підприємства і його основних конкурентів	виявлення конкурентних переваг стратегічних груп конкурентів	матриці McKinsey (екран бізнесу)	SPACE-аналізу
Стратегія низьких витрат	Стратегія: удосконалення діяльності; розвитку ринку; товарна	Стратегія удосконалення діяльності – посилення конкурентних переваг	Маркетингова стратегія	Наступальна стратегія (агресивне зростання)	Агресивна стратегія

Натомість в межах інтеграційного і глобалізаційного підходу при розробленні ділової стратегії необхідно виокремлювати аналіз *динамічних здатностей* (dynamic capabilities) організації, які відображають здатність підприємства до інтеграції, створення та реконфігурації власних внутрішніх та зовнішніх компетенцій для адаптації до мінливого зовнішнього середовища (рис.2). Динамічні здатності, таким чином, відображають здатність підприємств створювати нові інноваційні форми конкурентних переваг, що на нашу думку, є дуже важливим для вітчизняних підприємств, які вступають в сучасні умови господарювання, виходять на глобальні ринки, які відзначаються своєю гіпердинамічністю та інноваційністю.

Відмітні організаційні здатності можуть забезпечити конкурентну перевагу та створювати дохід лише в тому випадку, коли вони базуються на діях, навичках та складних активах, які важко імітувати.

Рис. 2. Схема концепції еволюційного підходу до стратегічного управління підприємством

Підхід динамічних здатностей відрізняється від ресурсного підходу тим, що динамічні здатності розглядаються в даному випадку як дещо, що потребує розвитку, а не просто прийняття як даності [3].

В межах даного підходу ключової стратегічної ролі набуває також досвід в таких сферах, як управління дослідженнями та інноваціями (R&D), розробка продуктів та процесів, виробництво і людські ресурси, що спрямовано на входження економіки у світовий економічний простір.

Література

1. Тамбовцев В. Л. Стратегическая теория фирмы: состояние и возможное развитие // Российский журнал менеджмента. — 2010. — Т. 8. — № 1. — С. 5—40.

2. Іванова Т.Л. Стратегічне управління підприємством [текст]: навчальний посібник: у 2 ч. Ч I / Т.Л. Іванова. — Донецьк: ДонДУУ, 2009. - 223 с.

3. Ільченко І.Ю. Компетенційна модель бізнес-стратегії підприємства. — [електронний ресурс] — http://www.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/znpchdtu/2009_22_1/articles/Problem_upravleniya/27_Ilchenko.pdf

ДЕРЖАВНИЙ ІНСТИТУЦІОНАЛЬНИЙ МЕХАНІЗМ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

*Іващенко Євген Олександрович,
студент Донецького державного
університету управління
e-mail: eugene.ivashchenko@gmail.com*

*Шкуренко Ольга Володимирівна,
ст. викладач Донецького державного
університету управління*

В Україні склалася неефективна інституціональна система управління інноваційними процесами, оскільки вона зберігає традиції централізованого бюрократичного управління. Побудована на такій основі інституціональна система не сприяє політичній стабілізації суспільства, блокує природний механізм дії ринкової конкуренції і не гарантує захисту права власності.

У зв'язку з цим, у сучасних умовах потрібна принципово нова інституціоналізація інноваційних процесів - чітка їх організація, а також їх планування, контролювання, страхування, акумуляція ресурсів та ін. У свою чергу, неінституціоналізоване інноваційне поле залишається полем благих побажань, нестабільності та правового нігілізму.

Проблеми формування інститутів інноваційного розвитку в Україні досліджували сучасні вітчизняні економісти, зокрема О. Амоша, В. Гесць, Б. Данилишин, В. Семиноженко, А. Чухно, О.

Катигрובה та інші вчені. Вагомий внесок у дослідження питань інституціоналізації був зроблений зарубіжним вченим Д. Нормом [1], який надав повне визначення явищу інституціоналізації: «Інституціоналізація – це процес становлення формальних інститутів, що обмежують поведінку економічних суб'єктів, і комплементарних до них добровільних неформальних угод, «правил гри», стереотипів поведінки, традицій ведення ділової практики, контрактних відносин».

Разом з тим, незважаючи на досить широке висвітлення особливостей створення ефективного інституціонального середовища розвитку інноваційної сфери, окремі аспекти цієї проблеми не знайшли вичерпного відображення у наукових працях.

В умовах посилення ролі інститутів в житті організованого суспільства теорія інновацій у вирішальній мірі формується під впливом інституціоналізму, спрямованого на подолання існуючих опорів інновацій.

Компонентами суспільного механізму опору інноваціям в Україні є [2-3]:

1) неринковий інституціоналізм, що тяжіє до відтворення владних вертикалей, які витісняють свободу ринкового підприємництва;

2) низький рівень лібералізації (і гуманізації) економічних відносин;

3) порушення природної послідовності (стадійності) і часових рамок в процесі переходу від низького до якісно високого стану економіки;

4) стійкі порушення монетарних пропорцій - низький рівень коефіцієнта монетизації, 40%;

5) пригніченість інституційних основ соціальної спрямованості ринкових відносин;

6) надмірна фрагментарність майже всіх компонентів механізму управління системним інноваційним процесом в Україні.

Для подолання опору інноваціям в рамках інституціоналізації можливе використання двох напрямків:

1. Державна інституціоналізація.
2. Ринкова інституціоналізація.

Ефективна взаємодія даних напрямків дозволить реалізувати модель соціуму, в якому функціонує «Потрійна спіраль» (наука-влада-бізнес).

В рамках державної (національної) інституціоналізації пропонується створення нового інституту, основними напрямками роботи якого будуть теоретична, розробницька й облікова політики.

Цей інститут (ТОРВУД – теоретичне, облікове та розробницьке відомство з управління досягненнями):

1) буде головною державною установою, що відповідальна за реалізацію інноваційної політики уряду;

2) вбиратиме в себе (перейматиме функції) таких структур як Патентне бюро, Науково-дослідні інститути та ін.;

3) підпорядковуватиметься безпосередньо Президентові України;

4) входить до складу Комітету економічних реформ при Президентові України;

5) буде надавати теоретичну (консалтингову) допомогу інноваторам;

6) буде проводити облік і реєстрацію інноваційних проектів;

7) негайно імплементуватиме інноваційні проекти;

8) проводитиме обіг сертифікатів на власність – нового виду цінних паперів, що за змістом є підтвердженням власника такого сертифікату на винахід/досягнення.

Отже, держава (в особі ТОРВУДу) прийме на себе функцію інноваційного менеджера і таким чином стане гарантом легітимності процесу створення, комерціалізації та використання інноваційних розробок. ТОРВУД буде заключати з власником інтелектуальної власності договір на умовах поступки частки авторських прав. При цьому ТОРВУД бере на себе оцінку інтелектуальної власності, розробку або навіть доробку інвестиційно-інноваційного проекту, пошук інвесторів та подальший захист спільної інтелектуальної власності. При цьому будуть вигравати всі три сторони процесу:

1) автор позбавляється від необхідності шукати засоби, необхідні для виконання оцінки проекту, патентування та його реалізації та ін.;

2) інвестор отримує від держави гарантію об'єктивності та оцінки проекту;

3) держава отримує частку у перспективному проекті.

Таким чином, створення державного інституту за моделлю «ТОРБУД» призведе до синергетичного ефекту від впровадження інновацій. Розробляючи і незабаром проникаючи в одній зі сфер економічної діяльності дана інновація пошириться і в інших сферах, тим самим закладаючи основу для подальшого зростання економіки держави, ґрунтуючись на синергії від впровадження.

На підставі проведених досліджень можна зробити наступні висновки:

1) відсутність цілеспрямованої державної політики з підтримки наукових установ і підприємств, які впроваджують інноваційні програми та недостатнє фінансування державою науки спричинила значне зниження технічного рівня та конкурентоспроможності промислової продукції;

2) відчувається потрібність ініціювати розробку та впровадження державних цільових наукових та інноваційних програм, а також розширення економічних стимулів для учасників технологічних парків і підприємств, які впроваджують інновації.

Розвиток сучасної економіки забезпечується безперервним формуванням нових організаційних структур та інститутів ринкової макроекономіки. Процес інституціоналізації є певним вбудованим механізмом балансування всієї системи, щоб уникнути нераціонального впливу між інституційними суб'єктами. Інституціоналізація відображає перетворення соціальних намірів в норму і формування основ економічної взаємодії шляхом їх впровадження з допомогою владних інститутів на основі засобів правового, економічного і політичного регулювання. Охоплюючи управління інноваційною сферою з економічної, організаційної, нормативної, технологічної та соціокультурної позицій, інституціоналізація сприяє створенню комплексної системи розвитку економіки на якісно новому рівні та підвищення конкурентоспроможності на світовому ринку.

Застосування рекомендованих у статті заходів і принципів сприятиме удосконаленню процесу інституціоналізації інноваційного розвитку в Україні.

Література

1. Норт Д. Институты, институциональные изменения и функционирование экономики / Д. Норт. - Пер. с англ.

А.Н.Нестеренко; предисл. и науч. ред. Б.З. Мильнера. - М.: Фонд экономической книги «Начало», 1997. – 180 с.

2. Макаренко І.П. Проблеми побудови сучасних інноваційних систем: механізм оновлюючого руйнування / І.П. Макаренко // Вісник Київського національного університету технологій та дизайну, – 2003. – № 3. – с. 155-170.

3. Природа фирмы / Под ред. О.И. Уильямсона, С.Дж. Уинтера; Материалы научн. конф., посв. 50-летию выхода статьи Р.Г. Коуза «Природа фирмы». – Научный ред. русского перевода – П.И. Гребенников. – М.: «Дело», 2001. – 360 с.

ПРОБЛЕМИ ТА ПРІОРИТЕТИ ІННОВАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ

*Калашников Сергій Олександрович,
студент Донецького державного
університету управління
e-mail: ak--93@mail.ru*

*Шкуренко Ольга Володимирівна,
ст. викладач Донецького
державного університету
управління*

У сучасних ринкових умовах господарювання одним зі способів виводу України з кризового стану є перехід на інноваційну модель економічного розвитку, оскільки саме інноваційні зрушення здатні не тільки забезпечити високі показники економічного росту, але і вирішити певні екологічні, соціальні проблеми, забезпечити конкурентоспроможність національної економіки, підвищити експортний потенціал країни.

Економіка України, яка характеризується дешевою робочою силою, низьким рівнем новітніх технологій, високою енерговитратністю промислового виробництва майже повністю використала можливості розвитку. Саме тому постала проблема початку застосування внутрішніх джерел економічного зростання. Це можливо за рахунок підвищення конкурентоспроможності держави та

розширення виробництва і продажу вітчизняної продукції на внутрішньому і зовнішньому ринках в умовах інноваційного прориву.

Проблема інноваційної економіки розглядалася багатьма науковцями та професорами. Існує достатньо публікацій, присвячених цій темі, такі автори, як Гамідов Г.С., Іванов В.В., Гальчинський А.С. та багато інших присвятили свої роботи саме розробкам інноваційної економіки [3,4,5]. Також не можна не виділити Закон України «Про інноваційну діяльність» від 04.07.2002 та «Стратегію економічного і соціального розвитку України на 2004-2015 рр.» [2].

Метою дослідження є аналіз стану інноваційної економіки України, виявлення існуючих проблем та аргументація розробки інноваційної політики.

Більшість експертів-науковців визначають стан інноваційної економіки в Україні як кризовий. І тому необхідно активізувати використання інноваційного компонента економічного розвитку. Неможливо не враховувати, той факт, що економіка кожної національної держави, її структура, технологічні потреби, наявні наукові наробітки своєрідні і неповторні. І тому впровадження навіть суперінноваційних технологій у країну, яка не спроможна їх витримати, може виявитися не творчим, а руйнівним. Небезпечно концентрувати зусилля на реалізації інновацій, час для практичного використання яких ще не настав [6].

Світовий досвід показує, що наявність ринкових відносин – ще не достатня умова швидкого економічного розвитку. В Україні досі не створено технологічні, інституціональні та соціальні передумови для розвитку за інноваційним типом. У країні потрібно створити сприятливий інноваційний клімат, що дозволить включити інноваційну сферу в ринкові відносини, але у сучасних умовах цю умову ще не виконано.

Вихід з кризової ситуації в інноваційні сфери української економіки можливий лише за умов вирішення наступних завдань:

- створення передумов для швидкого та ефективного впровадження технічних новинок в усіх сферах діяльності;
- забезпечення структурно-технологічної перебудови як на рівні окремих підприємств, так і економіки в цілому;
- збереження і розвиток стратегічного науково-технічного потенціалу в пріоритетних напрямках розвитку;

- створення необхідних умов для збереження кадрового потенціалу науково-інноваційної сфери, недопущення еміграції висококваліфікованих наукових кадрів;

- визначення пріоритетних напрямків розвитку досліджень та розробок і забезпечення їх державного фінансування;

- застосування нових форм організації інноваційної діяльності, таких як технопарки, технополіси, «інкубатори»;

- заміна існуючої науково-технічної структури мобільними асоціаціями у вигляді малих інноваційних фірм, консалтингових компаній, тимчасових творчих колективів та інших гнучких форм діяльності;

- визначення і реалізація раціональних форм інтеграції науки та освіти, підготовки наукових кадрів і компетентних менеджерів для інноваційної діяльності;

- формування сучасного ринку інформаційної індустрії.

Також потрібно враховувати той факт, що українська економіка виснажена багаторічною економічною кризою та технологічною деградацією. На початку 90-х років XX ст. інноваційний потенціал України був набагато вищим, ніж на кінець 2011 року. Скорочення обсягів фінансування науково-технічного комплексу, зниження державної підтримки науки і інновацій, втрата стратегічного мислення та відсутність дієвої державної науково-технічної стратегії викликають ослаблення позицій для інноваційного розвитку та не дають можливості переходу до інноваційної моделі розвитку.

У таких умовах важливо сформувати ефективну інноваційну політику, яка буде орієнтована на реалізацію обґрунтовано обраних пріоритетів, які забезпечили б результативне освоєння вузького кола перспективних інноваційних рішень. Необхідно звернути увагу держави до реорганізації підприємств на основі конкурентоспроможної техніки, реалізації власних наукових досягнень.

Зважаючи на це, неможливо не зазначити спроби держави активізувати зусилля із прискорення економічного росту національної економіки за рахунок інноваційного компонента. Насамперед це розроблена «Стратегія економічного і соціального розвитку України на 2004-2015 рр.», що містить спеціальний розділ «Стратегія утвердження інноваційної моделі розвитку» (надалі – Стратегія) [2]. У Стратегії була звернена увага на необхідність

прискорення розробки інноваційної моделі розвитку як інструмента формування основ інноваційної економіки. Це необхідно тому, що країна розвивається без істотного використання результатів наукових досліджень, тоді як за кількістю науковців посідає одне з перших місць у світі [1]. Внутрішній ринок науково-технологічної продукції продовжує деградувати. У середині країни зберігається переважно екстенсивний характер інноваційних процесів, тобто інноваційна продукція освоюється, як правило, через використання наявного устаткування і технологій. Такий тип інноваційного розвитку має досить вузькі межі і нездатний підтримувати конкурентоспроможність вітчизняних підприємств протягом тривалого часу.

Як відомо, можливості ніколи не бувають постійними, вони змінюються в умовах зміцнення потенціалу держави. І для того, щоб зміцнити потенціал держави, необхідна правильна постановка фундаментальних задач, особливо щодо інноваційного розвитку економіки.

Таким чином, актуальною є розробка інноваційних пріоритетів. Як зазначено у Стратегії [5], необхідно сконцентрувати зусилля академічних інститутів, ВНЗ, суспільних наукових академій на формуванні основ для становлення шостого технологічного укладу. Наукове співтовариство повинне розробляти довгострокові прогнози науково-технічного, соціально-економічного й екологічного розвитку країни, які будуть вихідною базою для пріоритетності інновацій на десятилітній період.

Досить привабливим напрямком для України є розвиток авіакосмічних технологій, нових поколінь засобів транспорту і зв'язку. У найближче десятиліття буде пріоритетним розвиток таких галузей, як космічні навігаційні системи; глобальна система телекомунікації; розробка засобів залізничного, повітряного, автомобільного, водного транспорту з підвищеними швидкісними, енергозберігаючими і екологічними характеристиками; розвиток супутникових, оптичних і мобільних систем зв'язків, відеотелефонів, тощо.

Найважливішу роль у розвитку суспільства відіграють новітні інформаційні технології і системи тому необхідно скорегувати уявлення про їхні можливості і перспективи, при цьому сконцентрувавши сили на прикладних інформаційних технологіях гуманітарного напрямку, а саме на мікроелектроніці;

загальносистемному і прикладному програмуванні; введення національних та міжнародних інформаційних систем в галузі освіти, науки, культури, медицини, екології.

Ще одним пріоритетом є розробка систем машин і виробничих технологій нових поколінь. Це обумовлено старінням обладнання на більшості виробництв та необхідністю їх заміни.

Розглянуті вище пріоритетні напрямки в основному відповідають наміченим напрямкам Стратегії [1]. Була звернена увага на ті з них, які можуть бути скореговані з урахуванням наявних наукових досягнень, і можливостей країни. Очевидне стало те, що ресурси держави і частки сектора повинні концентруватися на порівняно вузьких науково-технологічних сферах, що забезпечують ріст конкурентоспроможності продукції і проникнення її в перспективні ринкові ніші.

Узагальнивши вищевикладене, треба зазначити, що для реалізації механізму вироблення і реалізації пріоритетів інноваційної політики треба створити ефективну законодавчу базу, оскільки чинні закони про науку не орієнтовані на розробку інноваційної політики та реалізацію великих винаходів, які лежать в основі нових поколінь техніки і технологій; сформувати систему стратегічного управління інноваційним розвитком [3, 5, 6].

Інноваційну політику, яка буде орієнтована на науково-технологічний прорив, потрібно формувати з урахуванням умов регульованої ринкової економіки і глобалізації. Необхідно створити умови для переходу до наукомісткої економіки, у якій головними факторами динамічного економічного розвитку будуть виробництво, розподілення та використання знань та інформації.

Література

1. Про інноваційну діяльність: Закон України від 04.07.2002 №40-IV
2. Стратегія економічного і соціального розвитку України (2004 - 2015 роки) – К.: ІВЦ Держкомстату України. 2004. – 416с.
3. Інноваційна стратегія українських реформ / А. Гальчинський. В. Гесць, А.Кінах, В. Семиноженко. – К: Знання України, 2010. - 324 с.

4. Гамидов Г.С., Колосов В.Г., Османов Н.О. Основы инноватики и инновационной деятельности. – СПб: Политехника, 2009. – 323 с.

5. Иванов В.В. Национальные инновационные системы: опыт формирования и перспективы развития // Инновация. – 2011. – №4. – С. 14-10.

6. Орешников А. Аспекты развития и взаимодействия национальных инновационных систем стран Европейского союза // Журнал международного права и международных отношений №3. — 2012 .

ІНТЕГРАЦІЯ УКРАЇНИ В МІЖНАРОДНИЙ ФІНАНСОВИЙ ПРОСТІР

*Капран Марія Володимирівна,
Кудряшова Вероніка Володимирівна,
студентки Донецького державного
університету управління
e-mail: Mixasap09@mail.ru,
veronikaa_1990@mail.ru*

*Скопець Олена Валентинівна,
асистент Донецького державного
університету управління*

Протягом останніх років міжнародна інтеграція перетворилася в одну найбільш суттєвих закономірностей сучасного світового господарства. Для України інтеграція у світове господарство, а саме у фінансовий простір – це рух держави до стандартів реальної, діючої демократії та цивілізованого, соціально орієнтованого ринкового господарства. Проблеми ефективної інтеграції є важливим фактором що впливають на вихід у фінансовий світовий простір. Це пояснює зацікавленість держави в їх вирішенні і розробці заходів по їх усуненню.

Були проаналізовані останні дослідження у сфері інтеграції України в міжнародний фінансовий простір, законодавчі акти та положення з цього приводу.

Однією з основних складових фінансової стратегії України є поглиблення її інтеграції в міжнародний фінансовий простір. Необхідність цього визначається двома чинниками.

По-перше, об'єктивними потребами в ресурсах. Без виходу на міжнародні фінансові ринки, без залучення прямих іноземних інвестицій (а це можливо лише за умови підтримки ринкових реформ в Україні міжнародними фінансовими організаціями) забезпечити стабільну динаміку економічного зростання буде надзвичайно складно.

По-друге, об'єктивними закономірностями розвитку сучасної економіки. В умовах її глобалізації подальший розвиток фінансової системи України можливий тільки на основі інтеграційних процесів. І це є логічним за умов глобалізації світогосподарських відносин та інтернаціоналізації валютно-фінансової сфери. Причому фінансова відкритість обов'язковим своїм аспектом повинна мати здатність країни брати участь в міжнародних кредитно-фінансових відносинах без негативних наслідків для макроекономічної стабільності держави [1].

Інтеграція України в міжнародний фінансовий простір безпосередньо пов'язана з реструктуризацією її національної фінансової системи у цілому і державного фінансового господарства зокрема. Адже, з одного боку, інтеграційні процеси можливі за умови, якщо фінансові системи окремих країн побудовані на однакових засадах і функціонують на єдиних принципах. Без проведеної в Україні фінансової реструктуризації процес її інтеграції у світовий фінансовий простір був би неможливий. З іншого боку, одним із найважливіших напрямів фінансової реструктуризації є процес поступового інтегрування у світову фінансову систему.

Проблема інтеграції України у світовий фінансовий простір є багатоплановою і передбачає вирішення кількох завдань. По-перше, це трансформація національної фінансової системи, всі складові якої мають реально функціонувати на ринкових засадах. І фінанси підприємств, і податкова та бюджетна системи, і банки та небанківські фінансові інституції мають бути у цілому уніфікованими з міжнародними вимогами. Звісно, певні національні особливості, а вони є в кожній країні, можуть зберігатись. Але ці особливості не повинні суперечити функціонуванню міжнародної фінансової системи і не стримувати інтеграційних процесів [2].

Одним із ключових завдань у цьому напрямі є оптимізація податкової системи як за складом податків та співвідношенням між їх окремими групами і видами, так і за механізмами оподаткування.

По-друге, це гармонізація українського фінансового законодавства з міжнародними критеріями і вимогами. У цьому плані дуже важливим є підготовка України до вступу в ЄС. Адаптація законодавства України до законодавства ЄС полягає у зближенні із сучасною європейською системою права, що забезпечить розвиток політичної, підприємницької, соціальної, культурної активності громадян України, економічний розвиток держави у рамках ЄС і сприятиме поступовому зростанню добробуту громадян, приведенню його до рівня, що склався у державах-членах ЄС.

Адаптація законодавства України передбачає реформування її правової системи та поступове приведення у відповідність із європейськими стандартами і охоплює приватне, митне, трудове, фінансове, податкове законодавство, законодавство про інтелектуальну власність, охорону праці, охорону життя та здоров'я, навколишнє природне середовище, захист прав споживачів, технічні правила і стандарти, транспорт.

По-третє, важливим напрямом інтеграційних процесів є вихід на світові фінансові ринки, який має забезпечити вільний рух капіталів. Тут важливі як інституційне забезпечення (розвинені банківська система, інституції фондового ринку, страхові компанії, з якими могли б і мали б бажання співпрацювати іноземні партнери), так і відповідний інвестиційний клімат у країні. Вагомим кроком у цьому напрямі було спільне підприємництво, яке дало можливість накопичити необхідний досвід. Водночас проблема повинна розглядатись ширше, а тому саме спільне підприємництво повинно трансформуватись у звичайне явище, як це є в усьому світі. Адже перехідний до ринкових умов період, коли така форма була вкрай важлива, у цілому закінчився [4].

По-четверте, процес інтеграції у світовий фінансовий простір передбачав вирішення хоча і технічного, але базового завдання — забезпечення міжнародних грошових потоків через систему міжнародних розрахунків. Адже яким би гармонізованим не було законодавство, як би не було розвинене інституційне забезпечення, без відпрацьованого механізму міжнародних розрахунків, його

надійності і відповідних гарантій міжнародне економічне та фінансове співробітництво неможливе.

По-п'яте, вкрай необхідним є організаційне забезпечення, яке полягає у відповідній взаємодії з міжнародними фінансовими інституціями, що є головними ідеологами функціонування міжнародної фінансової системи. Членство в цих інституціях і співпраця з ними — це важливий чинник визнання тієї чи іншої країни міжнародною фінансовою спільнотою. Тільки за таких умов можлива повноцінна фінансова інтеграція.

Отже, інтеграція України в міжнародний фінансовий простір передбачає вирішення як внутрішніх завдань трансформації її фінансової системи (вони детально проаналізовані вище), так і завдань налагодження механізмів міжнародного фінансового співробітництва.

Література

1. Глобалізація і безпека розвитку: Монографія / О. Г. Білорус, Д. Г. Лук'яненко та ін.; Керівник авт. колективу і наук. ред. О. Г. Білорус. — К.: КНЕУ, 2006.

2. Європейський вибір. Концептуальні засади стратегії економічного та соціального розвитку України на 2002—2011 роки: Послання Президента України до Верховної Ради України. — К.: ІВЦ Держкомстату України, 2007.

3. Міжнародні фінанси: [Навчальний посібник] / О. М. Мозговий, Т. Є. Оболенська, Т. В. Мусієць — К. : КНЕУ, 2008.

4. Офіційний сайт Міністерства фінансів [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.minfin.gov.ua/control/uk/index>

РОЗВИТОК ІНТЕГРУЮЧИХ В МІЖНАРОДНОМУ ПРОСТОРІ ВИРОБНИЦТВ МЕТАЛУРГІЙНОГО КОМПЛЕКСУ

*Колеснікова Ірина Едуардівна
студентки Донбаського
державного
технічного університету
e-mail: MZD.08.2@gmail.com*

*Шиков Микола Миколайович
канд. техн. наук Донбаського
державного
технічного університету*

При великій капіталоємкості виробництва, до якого відноситься металургійний комплекс, питання про додаткові фінансові вкладення в міжнародні інтегруючі виробництва є актуальним і своєчасним. З однієї сторони надлишок потужності збільшує амортизаційні відрахування і відповідно собівартість продукції, що знижує конкурентоспроможність продукції, а з іншого боку, недостатність потужностей може привести до росту попиту на ринку, що приведе до недоодержання прибутку конкретного виробника.

Крім цього на такі інвестиційні бізнес-процеси накладається ряд обмежень, які визначаються тим, що розвиток кінцевого виробництва може бути можливим тільки в тому випадку, якщо в кожний з розглянутих моментів часу є достатня кількість ресурсів, щоб забезпечити як роботу вже наявних до цього моменту виробництв, так і знову запланованих.

Як приклад зв'язаних виробництв металургійного комплексу візьмемо два виробництва: одне – виробництво феросіліція (Угорщина), інше – випуск сталі (Україна). Розглянемо моменти часу інвестиційного проекту

$$t_j = j, (j = 0, 1, 2, \dots, m), \quad (1.1)$$

вважаючи відомими значення потужностей у цих виробництвах у початковий момент часу $t_0 = 0$. Уведемо позначення:

X_j - випуск сталі (кількість тон, що випускаються за одну зміну) у момент t_j ;

Y_j - випуск феросіліція (кількість тон, що випускаються за одну зміну) у момент t_j .

Складемо рівняння, яке зв'яже наведені вище величини. Для цього позначимо через μ сумарні витрати, які потрібно зробити в одиницю часу, що йдуть на випуск феромарганцю і сталі. Справедливо:

$$\mu = \alpha X_j + \beta \Delta X_j + \gamma Y_j + \delta \Delta Y_j \quad (1.2)$$

де α - витрати виробництва однієї тони сталі;

β - капітальні витрати, що йдуть на збільшення випуску однієї тони сталі за одиницю часу;

γ - витрати виробництва однієї тони феросіліція;

δ - капітальні витрати, що йдуть на збільшення випуску однієї тони феромарганцю за одиницю часу;

Величини $\alpha, \beta, \lambda, \delta$ будемо вважати постійними і незалежними від часу.

Співвідношення між капіталовкладеннями виразимо у формі наступного співвідношення:

$$\beta \Delta X_j = \lambda \delta \Delta Y_j, \quad (1.3)$$

де λ - коефіцієнт пропорційності, який указує в скільки разів суми, що відпускаються на випуск сталі, більше сум які відпускаються на випуск феросіліція.

Кожному значенню λ буде відповідати визначений план динаміки розвитку двох виробництв.

Завдання полягає у відшуванні такого значення коефіцієнта λ , якому відповідає в деякому заданому змісті оптимальний план динаміки розвитку інтегруючих виробництва. Будемо вважати λ постійною величиною.

Перепишемо рівняння (1.1) і (1.2) у вигляді:

$$\mu = \alpha X_j + \beta (X_{j+1} - X_j) + \gamma Y_j + \delta (Y_{j+1} - Y_j), \quad (1.4)$$

$$\beta(X_{j+1} - X_j) = \lambda \delta(Y_{j+1} - Y_j), \quad (1.5)$$

З рівняння (1.4) і (1.5) випливає:

$$\mu = \alpha X_j + \beta(X_{j+1} - X_j) + \gamma Y_j + \frac{\beta}{\lambda}(X_{j+1} - X_j). \quad (1.6)$$

Замінивши в рівнянні (1.6) j на $j+1$ одержуємо рівність:

$$\mu = \alpha X_{j+1} + \beta(X_{j+2} - X_{j+1}) + \gamma Y_{j+1} + \frac{\beta}{\lambda}(X_{j+1} - X_j). \quad (1.7)$$

Віднімаючи з останнього співвідношення відповідно ліву і праву частини (1.6) одержуємо:

$$0 = \alpha(X_{j+1} - X_j) + \beta(1 + \frac{1}{\lambda})(X_{j+2} - 2X_{j+1} + X_j) + \gamma(Y_{j+1} - Y_j). \quad (1.8)$$

Рішення моделі зможе знизити ризики інвестиційних вкладень у процес розвитку інтегруючих виробництв: виробництво феросіліція і технологічний процес з одержання сталі, а також вибрати раціональне співвідношення капітальних вкладень в ці виробництва. На основі розрахованих даних можна визначити коефіцієнт пропорційності λ , що вказує в скільки разів суми, що відпускаються на розвиток випуску феросіліція, більше (менше) сум які відпускаються на розвиток підприємства, яке випускає сталь. На моделі просліджуються лаги (три періоду), на протязі яких спостерігаються не сталі ритми розвитку підприємств. Ці періоди визначаються нехваткою феромарганцю для задоволення виробництв сталі. При недостатньому обсязі інвестицій або при несправедливому їх розміщенні можна спостерігати зниження виробництва одної продукції у системі зв'язаних виробництв[1].

Література

1. Фінансові проблеми державних підприємств // Суспільство і економіка// 2001р. № 9

ПРОБЛЕМИ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

*Мартиненко Юлія Олегівна,
Тхір Анастасія Михайлівна,
студентки Донецького
державного університету
управління
e-mail: Julia_Mare@mail.ru*

*Романінець Руслан Миколайович,
к.е.н., доцент Донецького
державного університету
управління*

Важливою особливістю сучасного економічного зростання став перехід до безперервного інноваційного процесу. Однак для ефективного впровадження інновацій необхідно визначити і по можливості усунути проблеми, що виникають при впровадженні інновацій в економіку.

Дослідженнями в даному питанні займалися такі вчені як: М. Денисенко, Т. Воронкова, С. Лади́ка, Л. Федулова, П. Гончаров, Є. Алімпієв, М. Боярська, Іртіщева І.

Метою статті являється дослідження існуючих моделей інноваційного розвитку економіки України та виявлення існуючих проблем.

Перехід економіки на інноваційну модель розвитку передбачає створення на тлі наукомістких виробництв проривних конкурентоспроможних технологій. Наявний вітчизняний потужний науково-технічний потенціал достатній для інтенсивного інноваційного піднесення економічної сфери [1].

Проте існують чинники, які стримують інноваційну діяльність. Серед них виділяють:

- Брак власних фінансових коштів (49%);
- Неприйнятні умови кредитування (25%);
- Брак інвестицій (20%);
- Відсутність необхідного обладнання (10%);

- Тривалі терміни окупності інноваційних проектів (7%).

В умовах фінансово-економічної кризи у держави виникає ще більше труднощів в отриманні кредитів: високі процентні ставки, небажання кредитних організацій здійснювати довгострокове кредитування, припинення діяльності багатьох банків і т.д. Головними і найбільш гострими проблемами в Україні є проблеми підвищення ефективності використання наукових розробок і впровадження результатів фундаментальних і прикладних досліджень у виробництво [4].

Швидке скорочення виробничого потенціалу і зменшення витрат на його оновлення призвело нашу країну за останні роки до корінних змін стану виробничого комплексу. Інноваційна активність зменшується під впливом низьких платоспроможності та попиту, як з боку держави, так і з боку недержавного сектора економіки. В умовах скорочення попиту підприємства та організації в першу чергу скорочують обсяги виробництва наукомісткої продукції на користь більш дешевої і технологічно найпростішої.

Формування та реалізація інноваційної політики повинні ґрунтуватися на створенні такої системи, яка дозволить в найкоротший термін і з високою ефективністю використати у виробництві інтелектуальний і науково-технічний потенціал країни. Завдяки використанню нових інформаційних технологій цим потенціалом могли б користуватися як малі, так і великі підприємства всіх форм власності [3].

Дослідження стану ділової активності промислових підприємств України свідчить, що в сучасних умовах вони не використовують і не ставлять завдання використання прогресивних технологій. Разом з тим на підставі опитування працюючих на підприємствах, акцентується увага на погану якість і високу собівартість власної продукції, а також на її низьку конкурентоспроможність. Так, серед основних причин, які обмежують попит на основну продукцію промислових підприємств, названо:

- високу ціну власної продукції як наслідок високої вартості сировини, енергоресурсів і матеріалів (49%);
- високу конкуренцію з боку аналогічних іноземних товарів (23%);
- високу ціну власної продукції як наслідок високої собівартості власного виробництва (24%);

- високу конкуренцію з боку аналогічних вітчизняних товарів (20%);
- низька якість продукції, що виробляється підприємством (1,5%);
- низький дизайн власної продукції (2,5%) [5].

Однією з головних завдань національної інноваційної системи науково-технічної сфери є комерційна реалізація науково-технічних досягнень. Як показує світовий досвід, сучасні наукові підрозділи корпорацій займаються в основному прикладними дослідженнями та дослідженнями за ринковим освоєння інновацій, підтримуючи тісні контакти з носіями фундаментальних знань. Маючи сильні науково-дослідні підрозділи, компанія може випередити конкурентів у перетворенні результатів наукової діяльності в нововведення і тим самим створити основи довгострокової конкурентоспроможності [4].

В Україну на сучасному етапі розвитку економіки в провідних державних університетах, проводяться серйозні наукові дослідження. На жаль, впровадження наукових розробок, засноване на ентузіазмі розробників, не завжди досягає бажаного результату, і необхідні підтримка, співпраця та координація зусиль з працівниками промисловості.

Адаптація інноваційної діяльності до міжнародних нормам і принципам є завданням, яке повинна вирішувати інноваційна інфраструктура при формуванні національної інноваційної системи. Інституційна структура вітчизняної науки сформувалася задовго до початку радикальних політичних і економічних реформ і далеко не завжди сприяла ефективній інтеграції науки в ринкове середовище [5].

Аналізуючи проблеми інновацій в Україну, часто зосереджується увага на перешкоди інноваційному процесу, до яких належать, насамперед, недостатній розвиток ринкових відносин, трансфертних механізмів, сектора малого бізнесу, а також слабкість зв'язків науки і виробництва. Тому для активізації інноваційного процесу вважається достатнім збільшити фінансування науки, розробити відповідну законодавчу базу в сфері інтелектуальної власності та інструменти реалізації прийнятих законів, створити дійсно сприятливі умови для малого та середнього бізнесу [4].

Тим не менш, світовий досвід переконує, що цього може виявитися, занадто мало. Держава недостатньо використовують

можливості співпраці з іншими країнами в галузі інноваційної діяльності. Доцільність такого співробітництва визнана у всьому світі, так як прискорює доступ до нових технологій і ринків, сприяє освоєнню конкурентноздатної продукції, а також скорочує витрати і ризики при проведенні наукових досліджень і розробок.

Таким чином інноваційна модель розвитку передбачає створення проривних конкурентоспроможних технологій. Наявний вітчизняний потужний науково-технічний потенціал достатній для інтенсивного інноваційного піднесення економічної сфери. Проте існують чинники, які стримують інноваційну діяльність, і перш за все вони пов'язані з фінансуванням. Головними проблемами в Україні є проблеми підвищення ефективності використання наукових розробок і впровадження результатів фундаментальних і прикладних досліджень у виробництво.

Для активізації інноваційного процесу вважається достатнім збільшити фінансування науки, розробити відповідну законодавчу базу в сфері інтелектуальної власності та інструменти реалізації прийнятих законів, створити дійсно сприятливі умови для малого та середнього бізнесу.

Література

1. Аналіз економіки: країна, ринок, фірма: Учеб. для вузів / / під ред. Рибалкіна В. В. - М.: «Міжнародні відносини», 2009.
2. Борисов Е.Ф. Економічна теорія: Підручник для вузів. - М.: «Юрист», 2010.
3. Зимовець В. Фінансове забезпечення інноваційного розвитку економіки / / Економіка Україна. - 2003. - № 11. - С.9.
4. Інноваційний менеджмент / / Герчикова Н. Н. Менеджмент: Підручник. - М.: ЮНИТИ, 2011. -383 С.
5. Поляков С.Г., Степнов І.М. Модель інноваційного розвитку підприємства / / Інновації, 2003. - № 2-3 (59-60). - С. 36-38.

ІННОВАЦІЇ ЯК НАПРЯМ ІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ В СВІТОВУ ЕКОНОМІКУ

*Мішина Юлія Олександрівна,
студентка Донецького
державного університету
управління
e-mail: juliaprolisok@rambler.ru*

*Ковальова Марія Леонідівна,
викладач Донецького
державного університету
управління*

Інтеграція України в світову економіку є актуальним питанням, тому що розвиток відносин обов'язково призводить до інтеграційних процесів, а сприйняття України як надійного зовнішнього партнера об'єктивно потребує її входження у світове співробітництво на принципах рівноправності та взаємної вигоди.

Україна на даний час перебуває на початковому етапі інтеграціоналізації національної економіки, частина галузей і процесів існує за межами міжнародних потоків капіталовкладень, бере незначну участь в економічній діяльності інших країн, є недостатнім розвиток міжнародних валютних відносин. Тому стратегічні орієнтири національного розвитку мають враховувати реалії сучасного інтеграційного процесу, неможливість самоізоляції від масштабної та динамічної інтернаціоналізації. Але для цього необхідно проаналізувати сьогодишню ситуацію навколо країни, її положення у світі, перспективи отримання іноземних інвестицій в розвиток економіки. Об'єктивною можливістю для інтеграції у світове господарство є вироблення механізму зовнішньоекономічних зв'язків, по-перше, на макрорівні загальнодержавному; по-друге, на мікрорівні підприємств; по-третє, на глобальному та регіональному рівнях.

Аналіз концептуальних положень міністерств і компаній показав, що інтеграційна політика України є проекцією державно-політичних прагнень на зовнішній світ.

Сьогодишні реалії у взаємовідносинах країни зі

світогосподарською сферою характеризуються невідповідністю її економіки до високоефективних форм зовнішньоекономічного співробітництва. Сучасній українській економіці притаманний ряд негативних характеристик, які виступають як фактори, що перешкоджають процесу інтеграції.

В економіці України велика питома вага фізично та морально застарілого обладнання в складі основних виробничих фондів (понад 60%), що стала результатом переважання екстенсивних методів розвитку економіки, і насамперед її базових галузей. В економіці існують диспропорції в системі самозабезпечення ключових галузей життєдіяльності країни, майже повна зовнішня паливно-енергетична залежність, задоволення потреби в електротехнічних та кабельних виробках, продукції текстильної, целюлозно-паперової та медичної промисловості лише наполовину, відсутність виробництва каучуків, ряду продуктів органічного синтезу, устаткування для легкої промисловості, переробних галузей агропромислового комплексу тощо. Незбалансовано галузеву структуру промисловості з точки зору її соціальної орієнтації (потенціал промисловості на 90% формують важкі галузі, питома вага виробництва предметів споживання становить близько 30%, тоді як у розвинутих країнах вона досягає 50-60%) [1, с.124].

Включення України до будь-яких інтеграційних угруповань у такому стані без чіткого бачення перспектив структурної реорганізації може призвести до негативних тенденцій у всіх галузях національної економіки. І навпаки, участь України в інтеграційних процесах за умов цілеспрямованої внутрішньої структурної політики дасть змогу ефективніше і швидше виправити деформовану економіку, виходячи з таких пріоритетів структурної переорієнтації.

У процесі ринкової трансформації економіки України необхідно досягти двох цілей: здійснити реструктуризацію національної економічної системи на ринкових засадах з урахуванням внутрішніх можливостей і одночасно вийти на світові ринки на основі використання наших потенційних конкурентних переваг. Зовнішньоекономічний комплекс України є результатом впливу існуючої національної економічної системи, а також основних закономірностей розвитку, притаманних світовому господарству.

Країни, які впроваджують інноваційні ідеї, стали лідерами конкурентоспроможності, піднявши економіку і рівень життя

населення країни. До 2005 року сформувалося три інноваційні регіони - ЄС, США і Канада; Азіатський регіон (Тайвань, Ірландія, Сінгапур, Гонконг і Корея). На перше місце ці країни висували економіку, засновану на знаннях. Держави показали високі темпи розвитку за рахунок інновацій. На тлі таких конкурентів важко утримати лідерство. У рейтингу конкурентоспроможності країн світу по впровадженню нових технологій перші місця займають країни - Фінляндія, США, Швеція, Данія, Тайвань. Україна займає 84 місце, її рейтинг за останні п'ять років знизився на 24 пункти. Обсяг державних інвестицій в науку країни в п'ять разів менше, ніж потрібно для того, щоб наука країни почала працювати для її економіки.

Досягнення успіху неможливе без створення національної системи інновацій, яка формується на основі використання знань як виробничої сили, шляхом організації досліджень і забезпечення сприяння запровадженню інновацій.

В Україні інноваційна інфраструктура ще недостатньо розвинена, не охоплює всі ланки інноваційного процесу і не має системного підходу до забезпечення відповідними послугами у сфері інноваційної діяльності. Сформовані лише елементи інноваційної структури: зареєстровані і діють вісім технопарків, кілька десятків регіональних інноваційних центрів. У 2007 році створено Національне агентство інноваційного розвитку [3, с.4].

У процесі інтеграції національної економіки України до світової економічної системи необхідне створення національних високотехнічних експорто-орієнтованих виробництв. З цією метою доцільно спрямувати державну підтримку підприємствам, які мають високу базисну кваліфікацію робочої сили і намагаються вийти на ринок з новітньою продукцією. Значна частина інноваційної продукції виробляється тільки за наявності висококваліфікованої робочої сили й невеликих прямих інвестицій, які можуть бути забезпечені за допомогою спеціальних методів фіскальної і монетарної політики. Це сприятиме забезпеченню експорту інноваційних виробів на окремих підприємствах. Але введення інновацій потребує залучення чималих інвестицій.

Значна роль у вирішенні проблем реструктуризації економіки та її інтеграції у світове господарство належить прямим іноземним інвестиціям.

Прямі інвестиції забезпечують ефективну інтеграцію національної економіки у світову, завдяки виробничій і науково-технічній кооперації, служать джерелом капіталовкладень у формі сучасних засобів виробництва. Іноземний капітал сьогодні особливо необхідний в тих сферах економіки, активізація яких допоможе вивести її з кризового стану.

Прямі інвестиції мають ряд переваг порівняно з позичковим капіталом і портфельними інвестиціями, оскільки вони служать джерелом капіталу для вкладень у сферу виробництва, впровадження прогресивних технологій, ноу-хау, передових методів менеджменту і маркетингу, не збільшують зовнішній борг держави, а навпаки, стимулюють отримання коштів для його погашення [2, с.64].

Доцільно зазначити, що для України, як для держави з перехідною економікою необхідно розглянути залучення іноземних інвестицій в контексті структурних змін та економічного зростання. Пріоритетними завданнями, які необхідно вирішувати за участю прямих інвестицій є: структурна реформа економіки, технологічне оновлення виробництва, виробництво товарів широкого споживання, подолання залежності країни від імпорту.

Аналіз розвитку інвестиційної діяльності за останні роки показує її певну позитивну динаміку, розширення масштабів, видів і сфер. Так, у 2011 році обсяг іноземних інвестицій збільшився на 35661,00 млн. дол. порівняно з 2005 роком, коли розмір прямих іноземних інвестицій становив 9047,00 млн. дол. [4, с. 207].

На сучасному етапі Україна має достатньо високий науковий потенціал. Наукові установи нашої держави здатні вирішувати найскладніші науково-технічні проблеми. Багато напрацювань і розробок, особливо в галузі фундаментальної науки, матеріалознавства, літакобудування, кораблебудування, машинобудування, приладобудування вже в недалекому майбутньому можуть вивести цілий ряд галузей економіки України на рівень світових досягнень науково-технічного прогресу.

Отже, першочергове інвестування наукових досліджень, розробки прогресивних технологій і нових зразків техніки в найближчій перспективі зможуть забезпечити значне зростання виробництва, істотне підвищення якості продукції та її конкурентоспроможності на внутрішньому і зовнішньому ринках.

Як і раніше, головною перешкодою для залучення грошей в

Україну називають високий рівень корупції, а також слабку законодавчу захищеність прав власності.

До числа пріоритетних напрямків іноземного інвестування слід віднести створення в Україні сучасної інфраструктури: телекомунікації, ділову інфраструктуру, транспорт. Особливу роль в активізації інвестиційної діяльності повинно мати страхування інвестицій від некомерційних ризиків.

За умов кризового стану і наявності довгострокових негативних тенденцій у розвитку національної економіки України, а також з урахуванням її виробничо-ресурсного потенціалу та ряду порівняльних переваг, очевидно має бути етапність у проведенні нової економічної політики в цілому, і в реалізації пріоритетів структурної переорієнтації зокрема.

На першому етапі потрібно досягти фінансової стабільності, прискорити економічне зростання в цілому та зупинити процес падіння окремих виробництв і реалізації умов для виходу економіки на етап постіндустріального розвитку.

На другому етапі важливо активізувати економічний розвиток, орієнтувати політику на формування якісних позитивних тенденцій за рахунок динамічної науково-технічної та інвестиційної діяльності.

На наступних етапах, в довгостроковій перспективі можливе створення стабільних умов для становлення і саморозвитку ефективної національної економіки, як внутрішньо-збалансованої та глибоко інтегрованої структури світового господарства.

На сучасному етапі господарювання наша країна неповністю готова до глобальної інтеграції і міжнародної конкуренції. Але держава з таким потенціалом не може залишатися ізольованою. Тому її пріоритетним завданням має стати наближення вітчизняної економіки до рівня провідних країн світу шляхом активізації інноваційного процесу, підвищення стимулів до праці, покращення інвестиційного клімату, адаптації законодавства до сучасних умов господарювання, всебічну підтримку підприємництва.

Література

1. Ликтян Д.Т. Экономическая интеграция и глобализация // Проблемы современности - Киев: КНЕУ, 2005. - 420с.

2. Бондар І.Р., Інвестиційна та інноваційна діяльність // Регіональна економіка. – 2009.-№4. – с.52-70.

3. Гончар А. Коммерциализация украинского интеллекта // Діловий вісник, 2003.

4. Статистичний щорічник України за 2010 рік. Державний комітет статистики України. Офіційний сайт [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>.

ІННОВАЦІЙНО-ІНВЕСТИЦІЙНИЙ ВЕКТОР ІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ У СВІТОВЕ ГОСПОДАСТВО

*Нікішонков Сергій Сергійович,
студент Донецького державного
університету управління
e-mail: nikishonkov_sergei@mail.ru*

*Шкуренко Ольга Володимирівна,
ст. викладач Донецького
державного університету
управління*

Проблема інтеграції України у світове господарство є актуальною, тому що розвиток відносин обов'язково призводить до інтеграційних процесів, а сприйняття України як надійного зовнішнього партнера об'єктивно потребує її входження у світове співробітництво на принципах рівноправності та взаємної вигоди.

Актуальність проблеми інтеграції України у світове господарство висвітлено в працях багатьох зарубіжних і вітчизняних вчених: Ликтян Д.Т., Дахно І.І., Пахомова Ю.М., Лук'яненко Т.Г., Губцького П.В. та ін.

Інтеграція України в світове господарство - один з пріоритетів її державної політики з моменту проголошення незалежності. Як показує світовий досвід, інтеграція в сучасну світову економіку – це тривалий процес, який вимагає вироблення довгострокової економічної політики, що враховує історичні і господарські особливості кожної конкретної країни, тенденції НТП і світогосподарських зв'язків. Її реалізація полягає у структурній перебудові економіки, підвищенні конкурентоспроможності її галузей, корінній перебудові форм і методів господарських зв'язків, в

поступальному русі вперед в напрямі більшої відвертості економіки [1].

Стратегічною метою інноваційно-інвестиційної політики України повинно стати забезпечення позитивної економічної динаміки за рахунок використання комплексу "інвестиції-інновації", формування внутрішніх інноваційно-інвестиційних механізмів саморозвитку національної економіки. Виходячи із зазначеної мети, обґрунтуємо зміст завдань політики, які потребують першочергового та перспективного вирішення.

До першочергових завдань слід віднести наступні:

- створення сприятливого інвестиційного клімату та простих правил "гри";
- створення умов для нарощування внутрішніх інвестиційних ресурсів;
- стимулювання припливу іноземних інвестицій [2].

Основні напрями подальшої інтеграції України з урахуванням світової і регіональної геополітичної структури можуть бути визначені таким чином:

Країни СНД і Балтії. Зовнішньоекономічні зв'язки з цією групою країн будуть розвиватися переважно на двосторонній основі з одночасним вдосконаленням торговельних режимів на засадах взаємної рівності і спрямовуватимуться на:

- поліпшення торговельного режиму з Російською Федерацією;
- поглиблення торговельних та інших форм економічних відносин з

країнами, які не є членами Митного союзу;

- забезпечення конкурентоспроможності традиційних вітчизняних товарів на ринках країн СНД і Балтії [3].

Країни Європейського Союзу. Розвиток відносин з ЄС у довгостроковій перспективі, з огляду на геополітичний, геоекономічний і історичний європейський статус України, має залишатися одним з пріоритетів зовнішньоекономічної політики України. Метою розвитку зовнішньоекономічних відносин України з ЄС є забезпечення економічної інтеграції господарства України у загальноєвропейський економічний простір. Основні завдання зовнішньоекономічної політики України щодо ЄС:

- якомога повніша реалізація у відносинах з ЄС загальних принципів торгово-економічного співробітництва;

- забезпечення безперешкодного доступу основних товарів і послуг, що експортуються Україною на ринки ЄС;
- здобуття стабільної фінансової підтримки і технічної допомоги для успішного проведення ринкових перетворень в економіці України [4].

Країни «Великої сімки». Розвитку відносин з цією групою найбільш розвинутих країн приділятиметься значна увага, оскільки саме вони є потенційно найважливішими постачальниками нових технологій і високотехнологічних виробів, а також найпотужнішим джерелом інвестицій. Розвиток зв'язків має бути спрямований насамперед на:

- трансформацію політичного визначення України як країни з перехідною економікою в юридичний статус з отриманням усіх преференцій, що випливають з цього;
- отримання постійного і повнообсяжного статусу найбільш сприятливої нації з метою запобігання дискримінаційних обмежень у торгівлі;
- врегулювання питань щодо обмеження доступу ряду товарів українського походження на північноамериканський ринок (метали, феросплави, ядерні матеріали, текстиль тощо).

Країни Близького та Середнього Сходу. Активізація економічних стосунків з Ліваном, Кувейтом, Туреччиною, Єгиптом, Сирією, Саудівською Аравією, Об'єднаними Арабськими Еміратами та іншими країнами регіону має велике значення з точки зору забезпечення економіки України альтернативними джерелами енергоносіїв та фінансовими «портфельними» інвестиціями. Регіон може стати також великим споживачем інженерно-технічних послуг України по спорудженню промислових та цивільних об'єктів, транспортної і комунальної структури. За певних умов доцільно буде співробітничати у розвитку трансконтинентальної системи транспорту та зв'язку. Виважена політика дозволить українським підприємствам військово-промислового комплексу одержати необхідні для конверсії кошти від торгівлі військовою технікою, озброєнням та ремонтними послугами. Індія та Китай є одним із головних суб'єктів міжнародної торгівлі для України. Але подальше збільшення масштабів торгових операцій повинно доповнюватися розвитком виробничої кооперації з ефективним використанням фінансово-економічних можливостей Китаю, дешевої сировини для

легкої, харчової і хімічної промисловості — з Індії, а також науково-технічного потенціалу України. Необхідним є пошук резервів для значного збільшення експорту української продукції машинобудування і передових технологій на взаємовигідній основі, насамперед для реконструкції об'єктів, споруджених за часів колишнього СРСР [5, 6].

В основу національної політики в питаннях міжнародної економічної інтеграції повинні бути закладені ретельно вивірені й зважені рішення, що забезпечують пріоритет національно-державних інтересів. Інтеграційна діяльність в Україні має здійснюватися за найефективнішими напрямками, основними з яких є участь у міжнародних економічних організаціях, здійснення багатосторонньої взаємодії з іншими державами і за можливості лібералізації зовнішньої торгівлі з залученням іноземних інвестицій, вирішення проблеми ефективної участі у міжнародному розподілі праці та реконструювання національної транспортної мережі країни.

Література

1. Ликтян, Д.Т. Економічна інтеграція та глобалізація. Проблеми сучасності / Д.Т. Ликтян. – Київ: КНЕУ, 2005. – с.12
2. Дахно, І.І. Міжнародна економіка: навч. посібник / І.І. Дахно. – Київ: МАУП, 2006. – с.478
3. Бек К. Україна між Росією та Заходом // Національна безпека і оборона, №4, 2004р. – с.11-14
4. Литвин В. Економічні аспекти ролі України у формуванні Європи сьогодення та Європи майбутнього // Національна безпека і оборона, №5, 2004р. – с.55-56
5. Будкін В. Україна на геоекономічних перехрестях // Національна безпека і оборона, №3, 2004р. – с.27-30.
6. О. І. Ряба, Н. М. Шумило Конкурентоспроможність України та напрями її підвищення. Економічні науки. Вісник Хмельницького національного університету.– 2010. № 2. Т. 3. С.44-47.

ПРЯМІ ІНОЗЕМНІ ІНВЕСТИЦІЇ ТА ІННОВАЦІЙНИЙ РОЗВИТОК

*Омельяненко Віталій Анатолійович,
аспірант Сумського державного
університету
e-mail: sumyvit@ya.ru*

Критерій технологічного рівня сьогодні вважається одним з чинників економічного зростання - загальний обсяг світового ринку наукомістких товарів оцінюється в 2,5-3 трлн. дол. Досвід показує, що лише країни, які реалізують міжнародну інноваційну політику можуть забезпечити зростання в довгостроковій перспективі [4, 5].

В умовах глобалізації важливим фактором, що впливає на інноваційний розвиток економіки є залучення прямих іноземних інвестицій (ПІІ), яке виступає одним з каналів міжнародного трансферу технологій. Трансфер технологій характеризується як найбільш важливий фактор, через який присутність іноземних компаній у країні-реципієнті, що розвивається, може забезпечувати позитивний зовнішній вплив на економіку країни.

Взаємозв'язок іноземних капіталів та інноваційного розвитку економіки розглядається цілим рядом економічних теорій, зокрема теорією інтернаціоналізації П. Баклі та М. Кассона, конкурентної переваги М. Портера, еkleктичної парадигми Дж. Даннінга, парадигми «гусей, що летять», теорією шляху інвестиційного розвитку націй Дж. Даннінга, Р. Нарула та іншими.

Аналізуючи ПІІ необхідно зазначити про зростання ролі ТНК в цьому процесі. Якщо на початку 70-х років у світі налічувалося близько 7 тис. ТНК, у цей час їх вже 82 тис. з 810 тис. закордонних філій. На ТНК припадає: у світовому промисловому виробництві близько 50%, в експорті та імпорті – більше 70%, 4/5 світового банку патентів і ліцензій на нову техніку, технології і ноу-хау.

ТНК виступають фактором транснаціоналізації інновацій. Спеціалісти ООН констатують розширення міжнародного виробництва та зростання закордонних продажів, зайнятості та активів в ТНК. В 2010 році додана вартість у рамках світового виробництва ТНК склала приблизно 16 трлн. дол. - біля четвертої частини глобального ВВП. На закордонні філії ТНК припадає понад

10% глобального ВВП і третина світового експорту.

Відповідно до оцінок ЮНКТАД, обсяги продажів і доданої вартості закордонних філій в усім світі досягли відповідно 33 трлн. дол. і 7 трлн. дол. Крім того, їх експорт перевищив 6 трлн. дол. і склав одну третину від глобального експорту.

В той же час аспект ПІІ в міжнародному трансфері технологій є досить суперечливим, оскільки інколи ПІІ базуються на економічній експансії (так звані «market-seeking investors» та «resource-seeking investors» – інвестори, готові вкладати кошти для проникнення на нові ринки збуту та ринки сировинних ресурсів інших країн).

Аналіз свідчить, що в Україні існують певні проблемні моменти у сфері спрямування ПІІ в розвиток технологічних укладів. 95% всіх іноземних інвестицій прямують в третій і четвертий технологічні уклади (75% і 20% відповідно), і всього лише 4,5% інвестицій направляються у п'ятий технологічний уклад, в шостий не більше 1%. У технологічній частині капітальних вкладень на 83% домінує третій технологічний уклад і лише 10% припадає на четвертий; 6,1% – на п'ятий; 0,9% – на шостий [3].

У випадку неефективної політики результатом ПІІ може стати стає не підвищення добробуту місцевого населення, не підвищення стандартів життя, а прямо протилежне: зміни в системі праці, практика позикової праці, звуження трудових прав працівників і розширення їх в адміністрації підприємств, зневага нормами охорони праці, заборона на створення та діяльність профспілок на підприємствах з іноземними інвестиціями, використання з метою здешевлення продукції технологій, що забруднюють навколишнє середовище. Автор [1] наводить факти щодо ПІІ в вільні економічні зони Китаю, які відомі недоліками системи зарплати. Для порівняння, німецьким або американським робітникам-текстильникам платять 10 та 18,5 дол. в годину відповідно, а прожитковий мінімум китайського робітника в тій же галузі становить 0,87 дол. в годину.

Якщо проаналізувати оплату праці в сфері високих технологій, то річна вартість найму проектувальника систем на чипі становить (тис. дол.): в Силіконовій долині (США) – 300, Канаді – 150, Ірландії – 75, Тайвані – <60, Південній Кореї – <65, Індії – <30, Китаї – 24-28.

Економія на зарплаті призвела до закриття ТНК підприємств в країнах з високими стандартами та переміщення виробництва в Китай. Однак проведене в 1998 році дослідження виробництва товарів під

всесвітньо відомими марками в особливих економічних зонах Китаю показало, що більшість виробників найбільших світових брендів відмовляються платити китайським робітникам навіть цей мінімум.

Варто окремо зупинитися на проблемі відповідності переданих технологій місцевим умовам. Для того, щоб передача технологій зробила позитивний зовнішній вплив, ці технології повинні відповідати рівню розвитку ділового сектора країни-реципієнта, а не тільки тієї компанії, що одержить технології. Дуже важливо, який технологічний рівень ділового сектора країни-реципієнта. Наявні дані свідчать про те, що умовою більш позитивного впливу ПІІ на продуктивність праці, ніж внутрішні інвестиції, є розмір технологічного розриву між місцевими підприємствами та іноземними інвесторами (technology gap). У тих країнах, де цей розрив занадто великий і поширюється на базові сфери національної економіки, а також там, де загальний технологічний рівень країни-реципієнта низький, місцеві підприємства не зможуть ефективно використати іноземні технології.

При розробці міжнародної інноваційної стратегія Україна має діяти на випередження з метою заняття власної ніші у сфері високих технологій, особливістю яких є те, що вони самостійно створюють попит та характеризуються значними інвестиційними ризиками. Для цього варто використовувати форсайт-дослідження. Наприклад, особливістю зробленого фахівцями американської RAND Corporation прогнозу розвитку 16-ти найбільш перспективних напрямів технологічного розвитку стало врахування фактору взаємозв'язку ринкових, соціально-економічних та технічних особливостей появи та розповсюдження нових технологій на глобальних ринках.

Варто зазначити, що успішні в інноваційній сфері країни, приймають до уваги ці прогнози та обирають пріоритети. Рис. 1 демонструє результати опитування щодо бізнес-секторів, які будуть стимулювати ріст європейської економіки у найближчій перспективі.

Згідно з оцінками окремі новітні технології, переважно мережеві (ІКТ, геномна інженерія, сенсорні системи, переносні мікрокомп'ютери), залишаються доступними лише вузькому колу країн із відповідно розвиненими інститутами, що й надалі забезпечуватиме технологічне лідерство нинішніх провідних держав.

Як показує досвід країн-членів ОЕСР, заходи, що можуть бути використані владою країни-реципієнта для управління потоками ПІІ,

поділяються на три категорії: удосконалення загальної макроекономічної та інституціональної складової; створення такого середовища нормативного регулювання, яке сприяло б приходу в країну ПІІ; модернізація інфраструктури, технологій і підвищення якості підготовки людських ресурсів з метою забезпечення ефективного використання потенційних переваг від присутності іноземних компаній в економіці країни.

Рис. 1 – Сектори, що будуть стимулювати зростання європейської економіки (за результатами опитувань) [2]

В контексті розробки політики залучення іноземних інвестицій Україна має розробити програму залучення стратегічних інвесторів, профілем яких виступають high-tech галузі та імплементувати інноваційні критерії в законодавство про іноземне інвестування.

Література

1. Блюминов А. Иностранные инвестиции для Украины – путевка в третий мир [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://hvylya.org/analytics/economics/19286-inostrannye-investitsii-dlja-ukrainy-putevka-v-tretij-mir.html>
2. Звіт про прямі іноземні інвестиції в Україну [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http://www.ey.com/Publication/vwLUAssets/Ukraine-FDI-Report-2011-Ukr/\\$FILE/Ukraine-FDI-Report-2011-Ukr.pdf](http://www.ey.com/Publication/vwLUAssets/Ukraine-FDI-Report-2011-Ukr/$FILE/Ukraine-FDI-Report-2011-Ukr.pdf)
3. Полковниченко, С.О. Вплив прямих іноземних інвестицій на інноваційний розвиток економіки України / С.О. Полковниченко, Н.В. Аркадьєва // Науковий вісник ЧДІЕУ. – 2011. – № 1. – С. 78-85

4. Cheung, Kuiyin (2009) FDI, export and innovation performance of China's high-tech product industry, Journal of Academy of Business and Economics, 9, 1

5. Kathuria, Vinish (2008) The impact of FDI inflows on R&D investment by medium- and high-tech firms in India in the post-reform period, Transnational corporations, 17, 2, pp. 45-66

РЕГІОНАЛЬНІ АСПЕКТИ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

*Ховрак Інна Вікторівна,
ст. викладач Кременчуцького
національного університету
імені Михайла
Остроградського
e-mail: khovrak.inna@mail.ru*

Формування економічної стратегії України у глобальному світі засноване на інноваційній моделі розвитку і потребує реальної оцінки сучасного стану інноваційного потенціалу і перспектив інноваційної діяльності як країни, так і регіонів. Так, розвинені країни, за різними оцінками, від 75 до 100 % приросту промислового виробництва забезпечують за рахунок використання інновацій [1, с. 25].

Регіональні аспекти інноваційного розвитку знайшли одне з провідних місць в сучасних працях вітчизняних та зарубіжних економістів. Метою даного дослідження є виявлення особливостей інноваційного розвитку окремих територіальних одиниць, зокрема в Полтавської, Сумської та Харківської обл., що входять до Північно-Східного економічного регіону.

На думку вітчизняних науковців, інноваційна діяльність поєднує у собі «всі наукові, технологічні, організаційні, фінансові та комерційні дії, що реально призводять до здійснення інновацій або задумані з цією метою» [2, с. 8]. Інновації прийнято поділяти на продуктові, процесні, маркетингові та організаційні.

Не зважаючи на досить потужний науковий і науково-технічний потенціал України, який формує базу інноваційного розвитку, реальний стан економіки характеризується низькою ефективністю інноваційної діяльності. Це призводить до незадовільного технічного рівня й, відповідно, низького рівня конкурентоспроможності

вітчизняної продукції на світовому ринку. Так, частка інноваційно-активних промислових підприємств Північно-Східного регіону складає 11,8 % у Полтавській обл., 17,9 % у Сумській обл. та 19,7 % у Харківській обл. Тобто, лише кожне восьме, шосте чи п'яте підприємство, відповідно, є інноваційно-активним (табл.1).

Інноваційна діяльність в регіоні залежить від низки факторів: організаційних (законодавча та нормативно-правова база роботи підприємств: податкові, експортно-імпортні та трудові відносини); людських (рівень професійної підготовки персоналу, умов праці і засобів техніки безпеки на виробництві); фінансових (бюджетне фінансування досліджень і розробок, приватні інвестиції в інноваційну діяльність, використання венчурного капіталу); матеріально-технічних (фізичний та моральний знос устаткування, рівень технології виробництва) тощо.

Таблиця 1

Основні показники інноваційного розвитку промислових підприємств Північно-Східного економічного регіону, 2010 р.*

Показники	Полтавська обл.	Сумська обл.	Харківська обл.
Кількість інноваційно-активних підприємств, одиниць	382	235	818
у % до загальної кількості промислових підприємств	11,8	17,9	19,7
Кількість підприємств, що реалізували інноваційну продукцію за межі України, одиниць	12	13	32
Загальна сума витрат на інновації, млн. грн.	124,4	218,5	525,9
Впроваджено нових технологічних процесів	24	94	877
Освоєно інноваційних видів продукції, найменувань	72	346	191
Придбано нових технологій, одиниць	17	16	93
Обсяг реалізованої інноваційної продукції, млн. грн.	5617,452	1208,800	1473,365
у % до загальної обсягу реалізованої промислової продукції	10,4	8,8	3,1
Обсяг реалізованої інноваційної продукції за межі України, млн. грн.	382,064	1107,793	991,225
у % до загального обсягу реалізованої інноваційної продукції	6,8	91,6	67,3

* розраховано автором з джерел [3]

Варто зауважити, що незважаючи на важливість регіональних аспектів інноваційної політики, в регіонах України відсутня чітка система її формування та реалізації. На думку вчених [4, с. 137-138], регіональні аспекти інноваційного розвитку не знайшли належного відображення в Законі України «Про інноваційну діяльність» і потребують внесення доповнень до чинного законодавства: визначення правового статусу усіх суб'єктів інноваційної діяльності; характеру і правового статусу інноваційних територіальних утворень; об'єктивних критеріїв ефективності інноваційної діяльності (від фундаментальних досліджень до виробництва конкурентоспроможної інноваційної продукції; порядку надання преференцій, податкових пільг і фінансової підтримки суб'єктам інноваційної діяльності; повноважень органів місцевого самоврядування у сфері інноваційної діяльності тощо. Також важливо дотримуватись загальних принципів впровадження цілеспрямованих змін в регіональній інноваційній діяльності (табл. 2).

Таблиця 2

Принципи впровадження цілеспрямованих змін в регіональній інноваційній діяльності

Назва принципу	Сутність принципу
Принцип локальності	Всі важливі змінні повинні бути апробовані у локальних «точках зростання» (регіонах, містах, установах), супроводжуватись аналізом, бути обговореними та методично описаними.
Принцип результативності	Всі зміни повинні впроваджуватись за умови чіткого визначення очікуваних результатів та критеріїв їх оцінки.
Принцип паралельності	Зміни повинні враховувати всі рівні: від органів управління до кінцевого виконання, а також супроводжуватись інформованістю учасників, прозорістю обговорень завдань та ухвалення рішень, висвітленням та оприлюдненням перебігу та наслідків змін.
Принцип стратегічної спроможності	Необхідність осмислення стратегічної спроможності у процесі підготовки стратегічних рішень під час здійснення змін.
Принцип організаційного змісту	Необхідність впровадження стандартів процедур розробки та організації діяльності щодо забезпечення змін, які призводять до посилення контролю над змістом початкових планів.

Назва принципу	Сутність принципу
Принцип комунікативності	Рішення щодо стратегічних змін повинні обговорюватись та узгоджуватись з різними групами інтересів із застосуванням механізмів консультацій з громадськістю, суспільного діалогу і спеціально організованої комунікації.
Принцип глобального контексту	Всі зміни, які є пріоритетними для суспільства та держави, потрібно узгоджувати з інтеграційними процесами та світовими тенденціями.

* складено автором з джерел [2, с. 117-120]

В цілому, управління інноваційною діяльністю на регіональному рівні повинно забезпечувати: виконання регіональних складових державних цільових програм; постійний моніторинг та прогнозування інноваційної діяльності в регіоні; стимулювання розвитку інноваційно-активних підприємств; формування ефективно діючого цивілізованого ринку інновацій та розширення інноваційної інфраструктури, що забезпечить комерціалізацію результатів науково-дослідних і дослідно-конструкторських робіт.

Отже, Північно-Східний економічний регіон займає вигідне географічне положення, має значний науковий потенціал та висококваліфіковані кадри, необхідні для забезпечення інноваційного розвитку. Проте відсутність власних коштів для фінансування інновацій створює перешкоди для розвитку. Рішення даної проблеми можливе завдяки наданню більшої автономії органам місцевого самоврядування, посиленню фіскальних повноважень регіонального управління, залученню зовнішніх фінансових джерел (гранти, позики, непряма підтримка). Таким чином, нагальною є потреба розробки відповідних заходів щодо активізації інноваційної діяльності в регіоні за допомогою ринкових, інституційних та адміністративних важелів.

Література

1. Казмірчук, С. Інноваційний розвиток регіону: наявний потенціал, проблеми та перспективи / С. Казмірчук // Галицький економічний вісник. – 2010. – № 1 (26). – С. 25-35.
2. Соловйов, В.П. Інноваційний розвиток регіонів: питання теорії та практики: Монографія / В.П. Соловйов, Г.І. Кореняко, В.М. Головатюк. – К.: Фенікс, 2008. – 224 с.

3. Матеріали Державного комітету статистики України [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>

4. Ахромкін, Е.М. Регіональний інноваційний розвиток національної економіки: економіко-правові аспекти / Е.М. Ахромкін // Вісник Хмельницького національного університету. – 2011. – № 1. – С. 133-138.

МЕТОДОЛОГІЯ ДОСЛІДЖЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ ЕФЕКТИВНОСТІ ІННОВАЦІЙНИХ ПРОЕКТІВ

*Черноус Катерина Володимирівна,
магістрант кафедри “Фінанси та
кредит” Класичного приватного
університету
e-mail: cho-cho-choco@mail.ru*

*Салига Костянтин Сергійович,
д.е.н., професор Класичного
приватного університету*

Об’єктивна необхідність обґрунтування економічної ефективності інноваційних проектів потребує належного вивчення проблеми методології дослідження даного питання. Виходячи з цього, формуванню методології наукового дослідження економічної ефективності інноваційних проектів має бути приділено особливу увагу.

Вагомий внесок у розвиток методики наукового дослідження зробили видатні вітчизняні та зарубіжні науковці: А.Я. Баскаков, В.К. Лукашевич, А.М. Новіков, Д.А. Новіков, П.Я. Папковська, А.М. Єріна, В.Г. Чирков та інші.

Методика наукового пізнання виражає певну послідовність вирішення конкретного наукового й практичного завдання, сукупність, правила й порядок застосування використовуваних методів [1, с. 17, 18].

Такий підхід до визначення поняття “методика” не відображає практичного аспекту, тому ми вважаємо, що методика, крім сукупності методів, що використовуються, повинна враховувати й інші ознаки: період дії; найменування користувачів; мету; рівень

використання (підприємство, галузь, регіон, національне господарство); орган, що затвердив методику.

Таким чином, поняття “теорія”, “методологія” та “метод” взаємопов'язані й у єдності відображають реальну дійсність. “Теорія” – це накопичений досвід. Сукупність методів та методологія наукового дослідження минулого періоду створили теорію. Нові методи й методологія використовуються для подальшого розвитку науки, поглиблення теоретичного знання для використання на практиці [1, с. 19].

Наукове пізнання як процес і система передбачає формулювання основних методологічних питань дослідження наступним чином:

- мета – для чого проводиться дослідження;
- об'єкт – де здійснюється дослідження;
- предмет – що саме досліджується;
- метод – як досліджується [2].

Інформаційною базою дослідження є показники діяльності акціонерних товариств та організацій, які доступні в електронних ресурсах: <http://www.dividend.com.ua>; <http://www.istock.com.ua>; <http://www.smida.gov.ua>; <http://www.motorsich.com>; <http://www.pfts.com/ukr>; <http://www.stockmarket.gov.ua/ua>; <http://ssmsc.gov.ua>; <http://securities.org.ua>; <http://emission.zp.ua>.

На першому етапі наукового дослідження треба уточнити понятійний апарат, тобто терміни й поняття стосовно предмета дослідження.

Розрахунок економічної ефективності інвестицій в інноваційний проект передбачає оцінювання й вибір кращого, найбільш раціонального варіанта господарського рішення. При виборі варіанта використовуються терміни “оцінювання”, “визначення”, “обґрунтування”.

Зазвичай терміни “визначення” й “оцінювання” вважають синонімами. На наш погляд, між ними має бути відмінність. “Оцінювання ефективності” має включати не тільки “визначення показника ефективності”, а й порівняння його з нормативом, тобто з критерієм. Іншими словами, оцінювання економічної ефективності здійснюється після того, як визначено показник економічної ефективності.

Поняття “обґрунтування” інноваційного проекту пов'язує в єдине ціле етапи оцінювання й вибору. В. Чірков зазначає, що

“обґрунтування” полягає не тільки в доказі доцільності планування цього інноваційного проекту, а й можливості його здійснення [3, с. 5].

Економічне обґрунтування інвестицій в інноваційні проекти – це підкріплення переконливими доказами відповідності одержаного економічного результату заданому нормативу як обмеженню, встановленому інвестором, керівним органом або власником майна.

Тепер про критерій оцінювання економічної ефективності. Порівнюючи фактичний показник з критерієм, тобто з нормативним (плановим, заданим) значенням, роблять висновок про те, чи можна вибирати цей інноваційний проект, наскільки вигідний він.

Показник економічної ефективності інноваційного проекту виражає відношення економічного результату до витрат, що його викликали. Це співвідношення являє собою питомий, тобто відносний показник. Економічний результат використання інноваційного проекту повинен виражати наслідок витрат на його реалізацію.

Враховуючи, що економічний результат, тобто продукція, що випускається за допомогою інновацій, задовольняє потреби споживача, можна говорити про те, що вона виконує соціальну функцію. Продукція – є соціальним результатом.

Соціальний результат у широкому значенні слова має бути спрямований на кінцеву, головну мету. Такою метою є збільшення тривалості життя людини. Проміжним соціальним результатом інновацій є дотримання соціальних, санітарних та екологічних стандартів, допустимих норм, поліпшення умов і безпеки праці, ергономічних та естетичних умов, поліпшення побутових умов тощо.

Соціальний і економічний результати перехрещуються. Так, зниження загальної й професійної захворюваності та травматизму призводить до збільшення робочого часу і, отже, випуску продукції.

Встановивши, що соціальний результат є кінцевою метою, треба визначити роль економічного результату. Отже, економічний результат відіграє підпорядковану роль, проте соціальний результат залежить від нього. Для досягнення соціальних стандартів потрібні фінансові ресурси, які можуть бути отримані за рахунок економічних результатів. Економічний результат є одночасно й соціальним, враховуючи, що соціальні результати впливають на збільшення економічного результату, ми вважаємо, що доречно було б говорити про соціально-економічний результат.

Крім поняття “економічна ефективність”, є поняття “економічний ефект”. Економічний ефект є економією витрат у грошовому виразі, яку можна отримати як на стадії виробництва нової техніки, так і на стадії її застосування. Економічний ефект можна розрахувати двобічно: як різницю між витратами за двома варіантами і як різницю між додатковим економічним результатом (поданим у грошовій формі) і додатковими витратами на його отримання. Якщо економічний результат поданий у натуральному вигляді, треба виконати умови зіставності порівнюваних варіантів.

Економічний ефект є наднормативним прибутком, економією витрат живої й упредметненої праці, оскільки передбачає розрахунок різниці між витратами за варіантами, кожен з яких розраховується як сума витрат живої й упредметненої праці.

Ми вважаємо підхід до розрахунку економічного ефекту як різниці між ціною й собівартістю методично недосконалим. Такий економічний ефект назвали госпрозрахунковим [3, с. 39]. Особливість цього підходу, в якому за економічний ефект береться прибуток, полягає в такому: чим більше прибуток, тим краще варіант. У цьому випадку порушується основоположний принцип, згідно з яким обсяг продукції має бути наслідком витрат, адже на створення продукції треба витратити не лише ті складові, які включаються в собівартість продукції. При цьому підході відсутній причинно-наслідковий зв'язок між споживчою вартістю й вартістю.

Поняття “нормативний прибуток” не нове. Його використовували при формуванні ціни одиниці продукції. Величину нормативного прибутку можна встановити вольовим, директивним способом, який має бути обґрунтованим. Тоді ця величина стане заданою або планованою.

Нормативний прибуток повинен визначатися ринком як середня величина виробників цього товару. Ми вважаємо, що на планування нормативного прибутку повинні впливати держава або власник підприємства. Іншими словами, орган, який керує цією організацією.

Нормативний прибуток виступає як частина витрат живої праці. Усі витрати живої праці в грошовій формі можуть бути подані у вигляді суми витрат на оплату праці та прибутку, тобто у вигляді чистої доданої вартості. Якби витрати упредметненої й живої праці були представлені робочим часом, тоді товаровиробник прагнув би економити робочий час, він прагнув би знижувати витрати живої

праці, виражені в часі. Подання живої праці в грошовій формі і в часі суперечать одна одній. Причому грошова форма виявляє себе двобічно: товаровиробник бажає економити на оплаті праці і збільшувати прибуток. Облік прибутку у вигляді нормативної величини до певної міри згладжує цю суперечність.

Література

1. Баскаков А.Я. Методология научного исследования : Учеб. Пособие. / А.Я. Баскаков, Н.В. Туленков. – К. : МАУП, 2002. – 216 с.
2. Єріна А.М. Методологія наукових досліджень : навч. посіб. / А.М. Єріна, В.Б. Захожай, Д.Л. Єрін. – К. : ЦНЛ, 2004. – 212 с.
3. Чирков В.Г. Выбор рациональных решений / В.Г. Чирков. – К. : Техника, 1991. – 159 с.

СЕКЦІЯ 5. ОСОБЛИВОСТІ СУСПІЛЬНО-ПОЛІТИЧНОГО ТА ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ У МІЖНАРОДНОМУ ПРОСТОРІ

ІНСТИТУЦІОНАЛЬНИЙ МЕХАНІЗМ СПРИЯННЯ РОЗВИТКУ ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА В ДОНЕЦЬКІЙ ОБЛАСТІ

*Іващенко Євген Олександрович,
студент Донецького державного
університету управління
e-mail: eugene.ivashchenko@gmail.com*

*Халецька Аліна Анатоліївна,
д.н.держ.упр., професор Донецького
державного університету управління*

У Донецькій області, фіксується низький рівень розвитку громадянського суспільства, суспільно-значимої самодіяльної добровільної активності громадян. Не дивлячись на те, що кількість інститутів громадянського суспільства та сфер їх діяльності в Донецькій області постійно зростає, громадська активність дуже часто є відірваною від поточних суспільних процесів.

Отже, до основних аспектів розвитку громадянського суспільства в Донецькій області можна віднести наступне:

1. Зростання кількості громадських організацій та сфер їх діяльності в Донецькій області. Проте через недостатній рівень фінансування, а також кадрової, інтелектуальної й інституційної спроможності їх активність часто є штучною.

2. Поступова професіоналізація громадського сектора. Однак проблемою залишається несистематичність роботи, політизація громадських організацій, а також нерозуміння необхідності налагодження ефективної комунікації з органами державної влади.

3. Відсутність належних сприятливих умов для розвитку громадської сфери (на практиці, Закон України «Про об'єднання громадян» обмежує свободу діяльності об'єднань, більшість громадських організацій не мають доступу до державної фінансової

підтримки, державна політика сприяння розвитку громадянського суспільства не має відповідного інституційного забезпечення тощо).

Варто також зазначити, що в українській практиці відсутній досвід підвищення рівня взаємодії громадян, підприємницьких структур та органів виконавчої влади або місцевого самоврядування шляхом створення Інституту соціальної синергії як в окремому регіоні, так і в країні в цілому. Тому, питання створення такого Інституту є досить актуальним і потребує подальшого розгляду.

Теоретичною базою дослідження є теорії та практики створення та функціонування підприємств третього тисячоліття в зарубіжних країнах, в першу чергу – в Чехії (дослідження Зденека Міколаша).

Разом з тим, незважаючи на досить широке висвітлення особливостей створення ефективного інституціонального середовища розвитку інноваційної сфери, окремі аспекти цієї проблеми не знайшли вичерпного відображення у наукових працях.

Метою створення Інституту соціальної синергії є активізація потенціалу населення, підприємницьких структур та органів виконавчої влади або місцевого самоврядування Донецької області у вирішенні соціально-економічних питань міської громади.

Інститут соціальної синергії – це організація, що оказує інформаційно-консультаційну та організаційно-інституційну підтримку активним громадянам, підприємницьким структурам та місцевим органам державного управління та самоврядування у вирішенні суспільно-значущих питань через реалізацію соціальних і бізнес-проектів та розвиток соціального підприємництва (підприємницької діяльності, спрямованої на інновативну, суттєву та позитивну зміну у суспільстві).

Найбільш ефективною організаційною формою такого Інституту є концесія між відповідним органом виконавчої влади або місцевого самоврядування та громадською організацією, що на правах конкурсного відбору отримала права та зобов'язання щодо управління Інституту та його ресурсами. Інститут соціальної синергії повинен мати статус юридичної особи.

Сучасним світовим трендом є активізація взаємодії органів виконавчої влади та місцевого самоврядування з громадянським суспільством та підприємницькими структурами, а також посилення соціальної спрямованості останніх.

Ефективна взаємодія трьох складових дозволить реалізувати модель соціуму, в якому функціонує «Потрійна спіраль соціального партнерства» (влада-громада-бізнес).

Потенціал Інституту соціальної синергії можна охарактеризувати за п'ятьма вимірами:

- 1) вимір у змісті;
- 2) вимір у формі;
- 3) вимір у просторі;
- 4) вимір взаємодії;
- 5) вимір у часі.

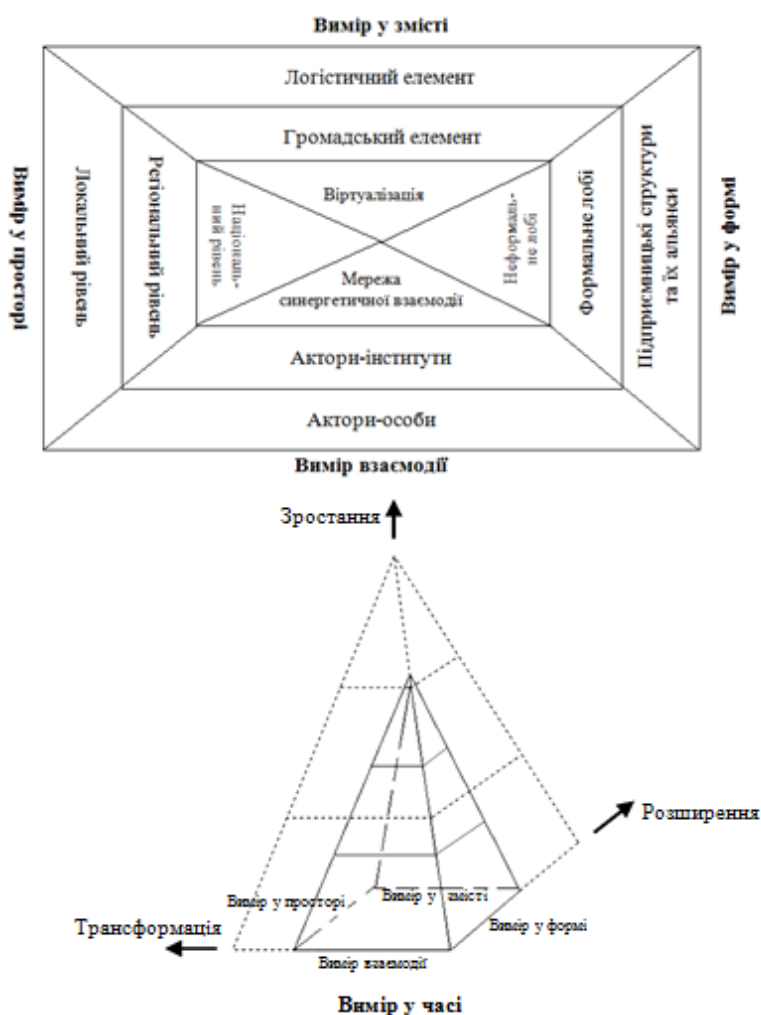

Рис. 1. Потенціал Інституту соціальної синергії у п'яти вимірах

Вимір у змісті або змістовий вимір полягає у логістичному та громадському елементах, а також віртуалізації двох вище зазначених складових.

Вимір у формі складається з сукупності підприємницьких структур та їх альянсів, формального лобі (тобто інститутів сприяння

здійснення державної політики) та неформального лобі (інститутів громадянського суспільства).

Вимір у просторі полягає у сукупності мережі Інститутів соціальної синергії в локальному (селах, селищах, містах), регіональному (обласних та міжобласних) та національному (державному) рівнях.

Вимір взаємодії або інтеракційний вимір складається з потенціалу акторів-осіб, акторів-інститутів та мережі спільної синергетичної взаємодії.

Вимір у часі потенціалу Інституту соціальної синергії полягає в його зростанні, розширенні та трансформації.

Схематично потенціал Інституту у п'яти вимірах наведений на рис. 1. Відповідно до нього, потоки інформації щодо взаємодії складових потенціалу Інституту соціальної синергії поширюється у висхідному на низхідному напрямках.

Необхідні фінансово-матеріальні ресурси: первинне фінансування діяльності Інституту повинно здійснюватись за рахунок бюджету відповідного адміністративно-територіального утворення. Подальша діяльність Інституту буде фінансуватись за рахунок бюджетних коштів, коштів фізичних та юридичних осіб (у вигляді безповоротної допомоги) та власних коштів, отриманих за рахунок здійснення підприємницької діяльності.

Теоретичне та практичне значення результатів дослідження для окремих акторів, залучених в діяльність Інституту:

1. Для місцевого самоврядування: активізація громади села, селища, міста, зростання кількості громадських організацій та об'єднань та реалізованих ними реалізованих соціальних проектів, збільшення кількості залучених коштів у проект та людського ресурсу, зайнятого в реалізації проекту.

2. Для бізнесу: іміджеформуючий ефект від реалізованого проекту, податкові та інші пільги від органів місцевого самоврядування підприємствам, що підтримують діяльність Інституту соціальної синергії та інших інститутів громадянського суспільства, відвідання тренінгів, семінарів, майстер-класів та інших видів активності, що проводить Інститут соціальної синергії на вибір підприємства.

3. Для громадських організацій та їх лідерів: отримання ресурсної підтримки діяльності (фінансової, консалтингової,

організаційної, інституційної, юридичної тощо), спрощення процедури створення громадської організації, підвищення рівня компетентності членів організації (тренінгів, семінарів, майстер-класів тощо).

Застосування рекомендованого у статті інституціонального механізму сприятиме розвитку громадянського суспільства в регіоні та в Україні в цілому.

СОЦІАЛЬНА ФУНКЦІЯ ПОДАТКІВ І ЇЇ ЗНАЧЕННЯ ДЛЯ ЕКОНОМІКИ ТА СУСПІЛЬСТВА

*Косенок Юлія Сергіївна,
студентка Донецького
державного університету
управління
e-mail: kosenokyulya@mail.ru*

*Боталова Наталія Павлівна,
к.е.н., доцент Донецького
державного університету
управління*

По тому, яким чином відбувається реалізація функцій податку можна судити про сам податок, його основні риси, значення в житті суспільства, а також про перспективи його існування і розвитку. Тому актуальною є проблема використання потенціалу податку як економічної категорії через збалансовану реалізацію його функцій.

У ході дослідження використовувалися праці російських та українських вчених і практиків у сфері оподаткування та її функцій зокрема: АМ Абдугалімова, В.М. Акімової, С.Х. Амінева, А.Д., Д.І.Гальчінського.

При всьому різноманітті досліджень залишаються недостатньо вивченими проблеми оподаткування з точки зору реалізації соціальної функції податку, а також мало вивчена взаємозв'язок розміру пенсій та бізнесу в Україні [3].

Метою роботи полягає у дослідженні реалізації функцій податку в економіці і суспільстві, вивчення залежності між середнім розміром місячної пенсії пенсіонерів за віком, по інвалідності, а також у разі втрати годувальника від результатів фінансової діяльності

підприємств в Україні, а також простежити тенденцію зростання пенсій на 2012-2013 рік..

В ході дослідження були вивчені теоретичні аспекти змісту і взаємозв'язку функцій податку, а також значення податкових вирахувань в механізмі реалізації соціальної функції податку.

Відомий вчений - економіст Бен Бернанке сказав: "по тому як реалізуються основні функції податку в державі, можна судити про те, як живуть мало захищені верстви населення" [6]. Мова йде про взаємозв'язок державного бюджету, пенсійних відрахувань і бізнесу. Для вивчення зв'язку між цими показниками були зібрані статистичні дані про результати діяльності бізнесу за кожні чотири роки і про розмір призначеної місячної пенсії пенсіонерам. У табл.1 наведені дані Державної служби статистики України з 2008 по 2011 рік [8]:

Таблиця 1

Середній розмір призначеної місячної пенсії пенсіонерам, які перебувають на обліку в органах Пенсійного фонду, грн.

Рік	За віком	За інвалідністю	У випадку втрати годувальника
2008	798,9	624,4	517,0
2009	942,7	780,7	696,6
2010	1039,6	884,6	807,9
2011	1156,0	1033,8	940,0

У табл.2 наведені дані про результати фінансової діяльності підприємств за 2008-2011 рік [8]:

Таблиця 2

Фінансові результати підприємств за 2008-2011 рік, грн.

Найменування показника	Фінансові результати діяльності підприємств			
	2008	2009	2010	2011
Будівництво	8847,5	4428,475	52145,475	93029,535
Хімічна промисловість	4426,2	3216,361	41105,466	52036,565
Фінансова діяльність	6358,4	4452,25	62251,362	72861,220
Діяльність готелів, ресторанів	9848,7	6258,12	53625,448	68893,147

Для вивчення залежності середнього розміру призначеної місячної пенсії пенсіонерам, які перебувають на обліку в органах Пенсійного фонду від результатів фінансової діяльності підприємств України був використаний регресійний аналіз. У моделі в якості функції (Y) був прийнятий середній розмір призначеної місячної пенсії пенсіонерам за віком, а в якості аргументу (X) - результат фінансової діяльності підприємств України за останні чотири роки.

Результати отриманих розрахунків наведені у табл. 3. У даній статті була застосована модель парної регресії тому, що вона дає точніші результати, ніж множинна.

Таблиця 3

Результати регресійного аналізу

Показник	Результати		
	За віком	За інвалідністю	В разі втрати годувальника
Коефіцієнт Кореляції (r)	0.83	0,79	0,81
Коефіцієнт a	957,55	793,29	715,21
Коефіцієнт b	1,102x	1,033x	1,01x
Рівняння	$Y=957,55+1,102x$	$Y=793,29+ 1,033x$	$Y= 715,21+ 1,01x$
Коефіцієнт Детермінації(R)	68,1%	62,4%	65,6%
Висновки	Розмір пенсії за віком та фінансові результати підприємств мають дуже тісний зв'язок	Розмір пенсії за інвалідністю та фінансові результати підприємств мають тісний зв'язок	Розмір пенсії у разі втрати годувальника та фінансові результати підприємств мають тісний зв'язок

Одна з основних функцій податку є соціальна (розподільча). За допомогою цієї функції податку держава забезпечує мало захищені верстви населення і всіх громадян турботою і захистом. Завдяки розподільній функції податку функціонує в країні медицина, правоохоронні органи, житлово-експлуатаційні контори. Оскільки кошти на соціальні потреби громадян відраховуються з державного

бюджету, а держбюджет наповнюється за допомогою податків від підприємств, то можна зробити висновок, що соціальне благополуччя країни та її громадян прямо залежать від тенденції розвитку бізнесу.

Література

- 1.Новіцький Н.І. Основи менеджменту: Організація та планування виробництва. / Новицький Н.І., - М.: Фінанси і статистика, 2010. - 208с.
- 2.Макроекономіка /: Підручник / К.А. Грачова, М.К. Захарова, Л.А. Одинцова і др.; Під ред. Ю.В. Скворцова, Л.А. Некрасова. - М.: Вища. шк. , 2010. -. с.470.
3. Підприємництво і держава. / Под ред. М.Г. Лапусти. - М.: ИНФРА-М, 2012. - 520с.
- 4.Хунгуреева І.П., Шабикова Н.Е., Унгаева І.Ю.Налогообложеніє: Навчальний посібник. - Улан-Уде, Изд-во ВСГТУ, 2011. - 240 с.
- 5.Економіка і статистика. / Под ред. Ильєнкова С.Д., Сиротине Т.П., Москва, - 2009. - 534с.
- 6.Економіка підприємства М.С.Мокий Л.Г. Скамай, М.І. Трубочкіна Москва 2011. - С.45

ДЕМОГРАФІЧНА СИТУАЦІЯ В УКРАЇНІ, ЇЇ РЕГІОНАЛЬНІ ОСОБЛИВОСТІ

*Кошулько Оксана Вікторівна,
студентка Кременчуцького
національного університету
імені Михайла Остроградського
e-mail: oksanakoshulko@yandex.ua*

*Беспарточна Олена Іванівна,
аспірант Кременчуцького
національного університету
імені Михайла Остроградського*

Демографічна ситуація на даний момент є однією з найболючіших. Багатьох, хвилює питання: як складеться доля нащадків і чи зможуть вони бути щасливими в країні, де немає

нормальних умов життя. На сьогоднішній день в Україні проживає 5 млн. 634 тис. мешканців. А за прогнозами дослідників в найближчі 10 років проживатиме 42 млн. Україна належить до країн з першим типом відновлення населення, який характеризується низькими показниками народжуваності, смертності, кількості шлюбів і розлучень, а також, незначним природним населенням. Згідно з інформацією, опублікованою Державною службою статистики України, за січень-грудень 2011 року в Україні народилось 502,6 тис. дітей, померло 664,6 тис. осіб. Природне скорочення склало 162 тис., що на 38.6 тис. менше ніж за аналогічний період 2010 року. Природне зростання населення спостерігалось у Волинській (+778), Закарпатській (+3872), Рівненській (+3529), Чернівецькій (+89) областях і м.Києві (+5018). В інших регіонах було зафіксовано природне скорочення населення, яке коливалось від 160 осіб у Івано-Франківській області до 29322 у Донецькій області. Міграційний приріст за 2011 рік склав 17.1 тис. осіб, що на 1 тис. більше ніж у 2010 р. На 1 січня 2012 року міське населення складало 31380,9 тис.(68.7%), сільське 14252,7 (31.3%) [2].

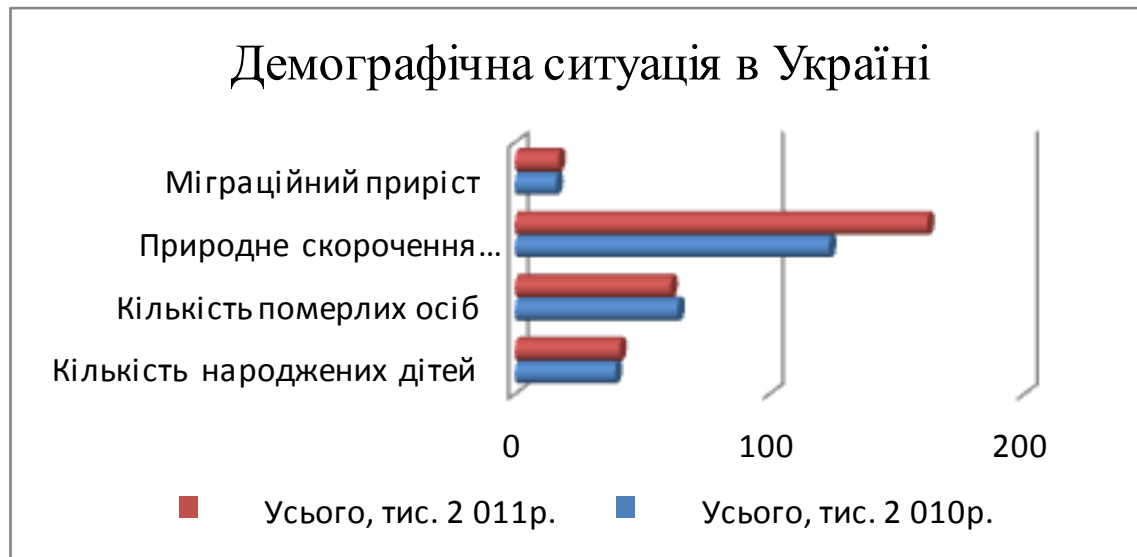

Рис.1. Демографічна ситуація в Україні

В цілому демографічна ситуація в Україні характеризується великою різноманітністю регіональних особливостей. Причому у різні історичні періоди вона мала свою специфіку.

Масштаби депопуляції (переважання померлих над народженими) протягом останніх років найбільшими були у Донецькій, Дніпропетровській, Запорізькій та Луганській областях, де раніше мав місце найвищий природний приріст населення. Низькі коефіцієнти природного приросту характерні не лише для областей Донбасу і Придніпров'я, але і для Вінницької, Київської, Кіровоградської, Полтавської, Сумської, Харківської, Черкаської та Чернігівської областей.

Другим регіоном за величиною відносних показників природного приросту населення є південні території України — Автономна Республіка Крим, Миколаївська, Одеська та Херсонська області.

До третього ареалу за близькими за значеннями показниками природного приросту населення входять Хмельницька, Тернопільська та Житомирська області. В цих областях від'ємні значення показників природного приросту є значними.

Єдиний ареал на Україні, в якому відносні показники природного руху населення мали додатне значення і протягом значного історичного періоду зберігався природний приріст населення, формується такими областями, як Закарпатська, Івано-Франківська, Рівненська, Львівська, Волинська та Чернівецька області.

Одним з основних факторів стабільного природного приросту населення цього регіону є сприятлива вікова структура населення. Тут найбільш молоде населення в Україні і природно — найвищий потенціал демографічного відтворення.

Важливими факторами, що впливають на відтворення населення, є соціальні та природні умови його життєдіяльності. Особливо гостро їх дія проявилася в областях Донбасу та Придніпров'я, де сформувалися значні гіперурбанізовані території з високим рівнем забруднення атмосферного повітря, води, ґрунтів та продуктів харчування.

Усе це знижує показники здоров'я населення, зокрема дітей. Такий же негативний вплив несприятливих природних умов проявляється і в інших високо урбанізованих регіонах України.

Негативний вплив на відтворення населення України ще довго матиме і значне радіоактивне забруднення її території. Вплив різних факторів, пов'язаних з цим явищем, погіршує стан демовідтворення.

Це стосується насамперед таких областей України, як Київська, Житомирська, Волинська, Рівненська та Чернігівська.

Несприятлива демографічна ситуація в Україні спричинена перш за все різким зниженням народжуваності, яке не забезпечує навіть простого відтворення населення, причому це стосується як сільської, так і міської місцевості. Серед причин цього є, очевидно, різке зниження життєвого рівня більшості населення України, невпевненість у своєму майбутньому та ін. В Україні зростають масштаби бездітності та одинокості сімей. До того ж, це характерно не лише для міського, а й для сільського населення. Погіршення процесів природного відтворення сільського населення України пов'язане з вкрай деформованою статеву - віковою структурою населення.

З метою на процеси відтворення населення і на позитивні процеси в цьому напрямі держава проводить демографічну політику. Демографічна політика України в сучасних умовах повинна бути направлена не тільки на стимулювання народжуваності, але і на зміцнення сім'ї, підвищення матеріального добробуту людей, зниження захворюваності і смертності. Проте заходи, щодо управління процесами відтворення населення, не дають швидких результатів [1, с. 85].

Демографічні процеси не можуть залишатися без уваги держави, оскільки вони торкаються найважливіших сфер життя людей і рівня економічного розвитку країни. З метою дії на процеси відтворення населення і на позитивні процеси в цьому напрямі держава проводить демографічну політику, яка є частиною соціально-економічної політики. У разі потреби зростання чисельності населення, як це має місце в Україні, держава впливає на процеси відтворення населення через стимулювання певної демографічної поведінки людей, що пов'язано з плануванням сім'ї, часом появи першої дитини, вибором бажаного числа дітей, інтервалом їх народження.

Література

1. Прибиткова І. Демографічна ситуація в Україні у дзеркалі Всеукраїнського перепису населення 2001 року // Соціологія: теорія, методи, маркетинг. – 2002. - № 3.

2. Статистичний дані України за 2011 рік / Державний комітет статистики України

ТРАНСПОРТНА ІНФРАСТРУКТУРА УКРАЇНИ: СТАН І ПРОБЛЕМИ ПОСТКРИЗОВОГО РОЗВИТКУ

*Медінцева Анна Олександрівна,
Зінченко Олександр Володимирович,
студенти Донецького державного
університету управління
e-mail: medinceva_anna@mail.ru,
z-alexandr@list.ru*

*Романінець Руслан Миколайович,
к.е.н., доцент Донецького
державного університету управління*

Актуальність теми визначається станом сучасної економіки України, поступово подолавшої фінансово-економічну кризу світового масштабу. Подальший розвиток національного господарства вимагає науково обгрунтованої і детально відпрацьованої комплексної програми по всіх галузях, регіонах і навіть підприємствам.

Транспортна система України представлена практично всіма видами наземного (залізничний, автомобільний), водного (морський, річковий), повітряного (авіаційний, вертолітний) і трубопровідного (нафто-, газо-і аміаку-проводи, транспортування хімічних речовин) транспорту. Розвинуто також комунальний транспорт[1].

Слід відзначити велику роль національного транспортно-дорожнього комплексу не тільки як інфраструктури зовнішньоекономічних зв'язків України, а й як важливої складової глобальної транспортно-комунікаційної системи, що забезпечує динамічний розвиток світової торгівлі. Разом з тим в Україну зростаючий попит на транспортне обслуговування супроводжується підвищенням вимог до його якісним характеристикам[2].

За роки незалежності в Україні значно (на 1141 км, або майже на 5%) зменшилася протяжність експлуатованих залізничних шляхів, проте зросла частка електрифікованих (з 35,6% у 1990р. До 44,9% в 20010г.). З більш ніж 4 тис. км водних шляхів до 2,15 тис. км зменшилася протяжність річкових водних артерій, використаних для перевезення вантажів і пасажирів. Зростають загальна протяжність автомобільних доріг. Між тим дуже повільно збільшується

протяжність автомобільних доріг, віднесених до автобанів, або тих, які мають I або II категорії. На сьогодні в Україні є лише 280 км швидкісних автомобільних доріг, що відповідають усім міжнародним нормам: це автомагістраль Київ-Бориспіль і дорога Київ-Одеса. Наявність доріг I і II категорії близько 9% і лише 2,2 тис. км з них побудовані за параметрами I категорії. В умовах зростаючих темпів автомобілізації країни це є однією з причин великої кількості ДТП, внаслідок яких держава щорічно несе економічні втрати на рівні 9млрд. дол. і гинуть близько 8 тис. чоловік. На жаль, ця проблема ще не стала предметом належної уваги відповідних державних органів влади [3].

Дуже важливі зміцнення транспортної інфраструктури на напружених напрямках руху залізничного та автомобільного транспорту (наприклад, до Криму), а також залізниці Київ-Трипілля-Миронівка; розвиток паралельного залізничного напрямку Знам'янка-Долинська-Миколаїв-Херсон-Джанкой, автомобільних доріг державного значення, великої кільцевої автомобільної дороги навколо Києва.

Для реалізації завдань щодо підвищення ефективності функціонування транспортної системи і поліпшення транспортних послуг необхідно:

- створити законодавчо закріплені економічні умови, які б стимулювали приплив вітчизняних та іноземних інвестицій в транспортні інфраструктурні проекти;

- створити умови для сталої економічної і технологічної інтеграції ТДК з основними вантажовідправниками для припливу на транспорт капіталу із секторів національної економіки, що обслуговуються транспортом;

- забезпечити розвиток транспорту, узгоджене з галузями судо-, автомобіле-і авіабудування, з виробниками засобів навантаження, пакетування і контейнеризації, а також застосування взаємовигідних схем поставки транспортних засобів та устаткування;

- удосконалити нормативно-правове регулювання з метою забезпечення учасникам транспортно-логістичного ринку рівних і сприятливих умов, функціонування логістичних центрів;

- налагодити ефективну взаємодію з приватним сектором та місцевими органами влади для визначення оптимальних місць

розташування стратегічних логістичних центрів, які б об'єднували різні види транспорту, та забезпечити їх практичне створення;

-здійснити розвиток і модернізацію транспортної та складовою інфраструктур;

-змінити амортизаційну політику - з тим щоб вона сприяла прискореному оновленню активної частини ОПФ транспортних галузей.

Важливо забезпечити виконання завдань Транспортної стратегії України на період до 2020 року в частині захисту навколишнього природного середовища і зростання енергоефективності: зменшення на 30% обсягів викидів шкідливих речовин в атмосферу, а також зниження на 15-20% енергоємності автомобільного транспорту з 43,6 г умовного палива на 1ткм до 34,8, а залізничного - відповідно, з 10,32 до 8,75 [4].

Одним з найбільш актуальних для сучасної України є питання облаштованості міжнародних транспортних коридорів. Розвиток в Україні транспортних коридорів може бути затриманий через технічну відсталість у цій галузі. Відповідно до європейських норм інтенсивність автомобільного потоку в міжнародному коридорі має становити не менше ніж 20 тис. машин на добу, а мінімальна швидкість автотранспорту – 120 км/год. Для залізничного транспорту мінімальна швидкість руху не може бути нижчою від 100 км/год, а після 2000 р. – 120–140 км/год. Крім того, шляхи необхідно повністю обладнати сервісними станціями, пунктами відпочинку, телефонним зв'язком тощо. Норми для транспортних коридорів включають також вимоги перетинати державний кордон автобусами і легковими авто за 15, потягами – за 20, а вантажівками – за 60 хв. [5]. Однак сьогодні, на жаль, жодна із цих умов в Україні не виконується.

Транспортна система України є розвинутим сучасним промислово-господарським комплексом і включає усі види транспорту – автомобільний, залізничний, повітряний, морський, річковий, трубопровідний і шляхи сполучення загального користування.

Світова транспортна система зараз переживає процес глибоких, фундаментальних змін. Ведеться розробка і затвердження Концепції розвитку транспортної системи обумовлена доцільністю інтеграції транспортної мережі України в систему міжнародних транспортних коридорів з метою: залучення додаткових обсягів транзитних

перевезень і валютних надходжень; скорочення транспортних витрат; наближення до міжнародних стандартів перевезення пасажирів і вантажів, енергетичних і екологічних показників роботи транспорту.

Література

1. Проблемы и перспективы посткризисного развития транспортной системы Украины. [Электронный ресурс]. – Режим доступа:

http://www.nbu.gov.ua/portal/natural/UZTNU/zapiski/econ/2010_1/Poteiv.html

2. Концепція розвитку транспортно-дорожнього комплексу (ТДК) України до 2015 року і подальший період. [Електронний ресурс]. – Режим доступа:

http://www.uts.in.ua/ua/kontseptsiya_rozvytku_transportno-dorozhnogo_kompleksu_tdk_ukrayiny_do_2015_roku_i_podalshyj_period.html

3. Транспортная инфраструктура Украины: состояние и проблемы посткризисного развития. / Прейгерд Д. / Научный журнал «Экономика Украины». - 2011. - №5. – С.23-32

4. Транспортная инфраструктура Украины: состояние и проблемы посткризисного развития. / Прейгерд Д. / Научный журнал «Экономика Украины». - 2011. - №6. – С.50-59

5. Біла С.О. Удосконалення державного управління ринку транспортно-транзитивних послуг в Україні // Держава та регіони. Серія: Державне управління. – 2007. – № 1. – С. 16 – 19.

ОСОБЛИВОСТІ ІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ У ЄС

*Опарін А.І., студент Донбаського
державного технічного
університету
e-mail: egemont@mail.ru*

*Шиков М. М., к. т. н., доц.
Донбаського державного
технічного університету,
м.Алчевськ*

Протягом останніх років міжнародна інтеграція перетворилася в одну з найбільш суттєвих закономірностей розвитку сучасного світового господарства. За сучасних умов жодну державу не можна виключити з процесу всезагального світового економічного розвитку. Інтеграційні прагнення та заходи держави повинні здійснюватися з метою досягнення гармонізації взаємозв'язку соціальних інтересів, підвищення конкурентоспроможності національної економіки і добробуту громадян.

При розробці тактичних і економічних завдань, що стосуються інтеграції в ЄС, Україна повинна враховувати досвід інших країн. Але необхідно пам'ятати, що економіка кожної країни має свої особливості, а інтеграційні процеси характеризуються своєю індивідуальністю і неповторністю. Саме тому беззастережним є прийняття вже готових, хоча і ефективних, інтеграційних моделей. Україна повинна бути їх співтворцем, брати активну безпосередню участь у оптимізації тактичних і стратегічних цілей і завдань. Економічна інтеграція є складним і тривалим процесом, послідовними етапами якого є формування зони вільної торгівлі, митного союзу, спільного ринку, валютного союзу тощо. Лише послідовне проходження зазначених етапів дасть змогу досягнути бажаних результатів.

При написання статті були опрацьовані літературні джерела таких авторів, як І. Бураковський, Г. Немиря, О. Павлюк, В. Маштабей, в статтях яких детально проаналізована нормативно-правова база стосунків Україна-ЄС, визначено чим ЄС привабливий для України і чим Україна приваблива для ЄС як економічний

партнер, намічено основні заходи щодо подальшої інтеграції України в ЄС. Але також треба зауважити на тому, що на даний час замало друкується статистичних даних щодо економічних зв'язків України з країнами Західної Європи, відсутні монографії, присвячені проблемі інтеграції України в Європу.

Успіхи української дипломатії і заслужене визнання позитивної ролі України в підтриманні регіональної безпеки виявилися недостатніми, аби компенсувати брак структурних реформ всередині країни. Не можна вважати серйозним аргументом пояснення розриву між намірами і деклараціями, з одного боку, та їх імплементацією, з другого, передовсім у сфері європеїзації українського законодавства, лише тяганиною парламентських процедур чи, тим паче, "неконструктивною опозиційністю" Верховної Ради.

Таким чином, сучасний стан економічних відносин між Україною та ЄС можна назвати « міжнародною торговельною моделлю співробітництва ». Її характерною рисою є те, що структура зовнішньої торгівлі України визначається порівняльними перевагами, що сформувалися ще тоді, коли Україна була частиною радянського економічного комплексу. Така ситуація виникла внаслідок цілої низки об'єктивних та суб'єктивних причин, а саме:

1. В Україні тільки розгортається процес визначення того, які фірми та товари мають формувати зовнішньоторговельний профіль країни в середньо- та довготерміновому періодах.

2. Інтеграція України в європейську економіку значною мірою гальмується структурою виробництва, успадкованою від СРСР, у минулому Україна спеціалізувалася переважно на випуску проміжної промислової продукції, тоді як виробництво кінцевих товарів знаходилося за межами республіки.

3. Архаїчна структура промисловості України залишається практично без змін. У ній традиційно переважають матеріало- та енергомісткі виробництва, наприклад, важке машинобудування, хімічна та будівельна промисловість, виробництво сільськогосподарської техніки та тракторів тощо. Високотехнологічні виробництва сьогодні не визначають промисловий профіль країни. Ось чому значна частина українських виробів малоконкуренто-спроможні або й зовсім неконкурентоспроможні на світових ринках.

4. Європейський ринок досить насичений товарами з низьким ступенем обробки, промисловими товарами споживчого призначення та сільськогосподарською продукцією. А саме ці товари сьогодні становлять основну частку українського експорту. Насиченість ринку ЄС виробами традиційного машинобудування, що їх випускає вітчизняна промисловість, означає, що утвердження України на ринку ЄС як виробника складної продукції об'єктивно вимагає активізації інноваційного процесу в країні [1].

На сьогодні, в результаті копіткої роботи відповідних міністерств та відомств України, а також плідної співпраці експертів України та ЄС в рамках Підкомітету №1 з питань торгівлі та інвестицій врегульовано більшу частину (14 з 21) існуючих торговельно-економічних претензій з боку ЄС. Розпочато роботу щодо реалізації Меморандуму міністерства в справах міжнародного розвитку Великобританії про надання технічної допомоги Уряду України у формулюванні та імплементації її торговельної політики.

Для забезпечення інтеграції в економічний простір Європи Україна визначила для себе наступні першочергові завдання: (1) набуття членства в СОТ; (2) входження в Європейську Асоціацію Вільної Торгівлі (ЄАВТ) та Європейську економічну зону; (3) створення зони вільної торгівлі Україна-ЄС. Слід відзначити, що 19 червня 2000р. в Женеві вже підписана «Декларація Україна - ЄАВТ», в якій ідеться про основні напрями та інституційні засади співробітництва сторін.

Таким чином, якщо підсумувати наведений (далеко не повний) перелік зробленого за два останніх роки, відповідь на поставлене питання щодо характеристики сучасного стану взаємовідносин України і ЄС є достатньо однозначною і, безумовно, позитивною.

Якщо брати до уваги саме ЄС у якості керівних і координаційних органів інтеграційної спільноти (а не позицію урядів окремих країн ЄС), то сучасний стан відносин з Україною можна визначити як певну паузу, яка відбиває настрої вичікування [3].

З одного боку, виконавчо-координаційні структури ЄС усвідомлюють невідповідність України інтеграційним критеріям та відстежують причини затримок у плані виконання українською стороною положень, а з іншого боку, — займають спостережну позицію щодо заходів уряду. Це головне, оскільки решту контексту взаємовідносин становлять протиріччя другорядного характеру,

пов'язані з вузькими, більш егоїстично спрямованими розбіжностями в інтересах окремих ділових груп та окремих країн.

Ситуація може змінитися на краще лише в разі створення Урядом та Парламентом України реальних умов для прискорення економічного зростання та виконання необхідних заходів як члена України у СОТ. Останнє передбачає приведення українського законодавства у відповідність до стандартів країни з ринковою економікою. Враховуючи відсутність чітких уявлень стосовно стратегії економічного розвитку та катастрофічно низький обсяг ВВП України, зробити це буде надзвичайно важко[2].

Лише виконання вимог СОТ Україні можна розпочати новий раунд переговорів з ЄС і перевести в практичну площину питання про створення зони вільної торгівлі з ЄС, як це було передбачено в Угоді 1994р. Подібний захід не слід тлумачити як перешкоду встановленню зони вільної торгівлі в межах СНД. На Заході лібералізація міжнародної торгівлі сприймається під кутом зору «глобалізації», тобто як позитивне явище. Так, голова представництва Комісії Європейського Союзу в Україні А.Ванавербек однозначно заявив: «Ми підтримуємо ідею створення зони вільної торгівлі між Україною та Росією» [4].

Таким чином можна сказати, що у України є всі шанси вступити у ЄС. Для України європейська інтеграція - це шлях модернізації економіки, подолання технологічної відсталості, залучення іноземних інвестицій і новітніх технологій, створення нових робочих місць, підвищення конкурентної спроможності вітчизняного товаровиробника, вихід на світові ринки, насамперед на ринок ЄС. Основними політичними вигодами послідовної європейської інтеграції є зміцнення стабільності демократичної політичної системи та її інститутів, модернізація правового поля і забезпечення прозорості національного законодавства, поглиблення культури демократії і повага до прав людини тощо.

Література

1. Бураковський І., Немиря Г., Павлюк О. Україна і Європейська інтеграція // Економіка України. - 2005. - № 4. - С.32-36.
2. Спаський Г. Аграрна політика країн ЄС та деякі особливості його членства // Економіка АПК. - 2007. - № 9. - С.151.

3. Пашков М., Чалий В. Україна і розширення ЄС: проблеми, наслідки, перспективи // ДТ. - 2001. - № 45 (369). - С.45-49.

4. Маштабей В. Курс на інтеграцію. // Віче. - 2000. - № 8. - С.133-135.

ІНФЛЯЦІЙНІ ПРОЦЕСИ В УКРАЇНІ ЯК ФАКТОР НЕСТАБІЛЬНОСТІ ЕКОНОМІКИ

*Подганюк О., Шаповал Ю.,
студентки Донецького
державного університету
управління*

*Романінец Р.М.,
к. е. н., доцент Донецького
державного університету
управління*

Інфляція є одним із найтяжчих проявів макроекономічної нестабільності. Вона є однією з найбільш гострих проблем сучасного розвитку економіки в багатьох країнах світу негативно впливаючи на економічні сторони життя суспільства. Забезпечення стабільності грошової одиниці є важливою передумовою економічного розвитку будь-якої країни. Створення цієї передумови є особливо актуальним для України, оскільки індекс споживчих цін як основний індикатор інфляції в Україні суттєво коливається і має тенденцію до прискореного зростання.

У сучасних українських джерелах різні аспекти дослідження процесів інфляції і гіперінфляції в Україні одержали відбиття в наукових працях Амосова А., Давидова А.Ю., Кравченка С., Теленика С., Лушина С.І., Маневича В.І., Савчука В.П., Томашика А.С., Сколотяного Ю., Петрика О. та ряду інших. Наукові теоретичні й конкретно-економічні роботи вчених внесли істотний вклад у дослідження проблеми інфляції.

Інфляція властива більшості економічно розвинутих країн світу і є основною проблемою в тих країнах, що розвиваються.

Треба визначити, що інфляційні процеси в нашій країні викликаються не тільки економічним спадом і бюджетним

дефіцитом. Деякий час грошова маса в нашій країні штучно обмежувалася. Зайві гроші вилучалися з обігу в основному за допомогою імпорту і алкоголю. Потім ситуація різко змінилася. Різко скоротилися валютні надходження і, відповідно, імпорт. Зменшився прибуток держбюджету від продажу алкогольних напоїв (кампанія боротьби за загальну тверезість). Одночасно були розгорнуті широкі соціальні програми, не підкріплені реальними матеріальними ресурсами. У зв'язку з утворенням комерційних структур (передусім банків) став неможливим місцевий розподіл грошового обігу на наявний і безготівковий.

Слід зазначити, що в 2006 році споживчі ціни зросли на 11,6%, в 2007 — на 16,6%, у період кризи — на 14,9%. З червня 2007 по червень 2008 року споживчі ціни в ЄС зросли в середньому на 4%, тоді як в Україні — на 29,3%. До того за темпами інфляції у зазначений період Україна випередила майже всі країни СНД (за винятком Таджикистану) [2, с.43].

Інфляція виникає в разі, якщо суспільство намагатиметься витратити більше, ніж дозволяють виробничі потужності економіки. Коли сукупні витрати перевищують обсяг продукту при повній зайнятості, відбувається підвищення рівня цін. Отже, надмірний обсяг сукупних витрат носить інфляційний характер. У цьому разі уряд зобов'язаний ліквідувати надлишкові витрати. Він може цього досягнути головним чином через скорочення власних видатків, а також підвищенням податків з метою скорочення доходів приватного сектору [3].

За даними Державного комітету статистики, у лютому 2009 року споживчі ціни зросли на 1,5%. В січні цей показник становив 2,9%. Тобто, темпи інфляції впали майже удвічі. За офіційними даними, індекс споживчих цін за два місяці 2009-го року становив 4,4%. Як повідомляє Державна служба статистики інфляція в Україні за 6 місяців 2011 р. склала 5,9%.

Що стосується післякризового стану інфляції, то в червні 2011 інфляція склала 0,4%, у річному вимірі - червень 2011 р. до червня 2010 р. - інфляція склала 11,6%.

За 5 місяців 2011 р. інфляція в Україні склала 5,5%. У травні базовий індекс інфляції до попереднього місяця зберігся на рівні 0,6%. Прогнозується, що в 2012 р. - 9,2%, у розрахунках грудень до грудня попереднього року.

Рис.1. Рівень інфляції в Україні

Головними причинами інфляції є такі фактори, як монополізація економіки, зростання державних затрат на військові цілі, широке використання дефіцитного фінансування, надмірна кредитна емісія, зростання кількості безробітних та ін. Деякі з них впливають і на інфляційні процеси в Україні.

Крім внутрішніх причин інфляції, існують і зовнішні фактори. Це насамперед зростання цін на імпортовані товари та послуги. Згідно з оцінками спеціалістів подорожчання нафтогазової групи енергоносіїв на 1 % зумовлює зростання оптових цін у промисловості на 0,23 %, у всій економіці — на 0,22%. Зовнішніми причинами інфляції в Україні є необґрунтоване встановлення валютного курсу при конвертації валют, доларизація української економіки.

Сьогодні в Україні є всі ознаки серйозної кризи, що знаходиться у взаємозалежності: катастрофічний спад виробництва і його низька ефективність. Криза платежів, що охопила практично всі галузі народного господарства, включаючи банківську систему. Для виходу з кризової ситуації необхідно здійснити ряд заходів:

Ревальвація гривні. Підвищення вартості національної валюти зробить імпортовані товари для українців більш дешевими, загальні темпи зростання цін сповільняться.

Скасування імпортованих мит на продукти харчування. В Україні діють високі заборонювальні ввізні мита на багато товарних позицій. Їх скасування, а також імпортованих квот, зокрема на цукор, зменшить дефіцит деяких продуктів і сповільнить темпи зростання цін.

Поява нових інвестиційних інструментів з високою прибутковістю. Зростання заощаджень та інвестицій у різні інструменти збільшення капіталу може істотно сповільнити темпи зростання споживання українців.

Масштабна модернізація промисловості, нарощування темпів зростання виробництва.

Таким чином, інфляція не є самотійною проблемою. Це — симптом того, що економіці не дають нормально розвиватися. Розвиток підприємництва та конкуренції — єдиний шлях забезпечення стабільного економічного зростання при мінімальній інфляції.

Література

1. Інфляція: сумнівні підсумки, оманливі перспективи // Дзеркало тижня. – 2009. – № 1. – с. 7.
2. Як приборкати інфляцію в Україні / Економіст. – 2010. – № 9. – с. 43-45.
3. www.bank.gov.ua– сайт Національного банку України.
4. www.ukrstat.gov.ua– сайт Державного комітету статистики України.
5. Амосов А. Інфляція і криза: шляхи виходу. – К.: Знання, 2010. – С. 50-52.

ДОСЛІДЖЕННЯ ПРОБЛЕМИ ЗАЙНЯТОСТІ НАСЕЛЕННЯ УКРАЇНИ

*Татаринська Тетяна Вікторівна
студентка Донецького державного
університету управління
e-mail: tanuxa706@mail.ru*

*Борисенко Анжела Михайлівна
ст.викладач Донецького
державного університету
управління*

Складний кризовий період в Україні сприяв загостренню низки проблем, зокрема проблеми зайнятості, напруги на ринку праці, недосконалості регулювання попиту і пропозиції робочої сили з боку держави й механізмів соціального захисту звільнених працівників. Таким чином, проблема зайнятості та соціальної захищеності населення на сьогодні є актуальною і болючою як для суспільства, так і для держави взагалі.

У зв'язку з цим виникає необхідність вивчення цих проблем з метою визначення можливостей надання цьому процесу регульованих форм. Сьогодні одним з головних напрямків становлення цивілізованого ринку праці в Україні є розробка теоретично обґрунтованої політики зайнятості. З цієї точки зору особливо актуальним стає комплексний аналіз механізму формування та регулювання зайнятості працездатного населення.

Проблемам зайнятості населення України багато уваги приділяють у своїх працях Е.Романюк, В. Близнюк, В. Будкіна, Т.Коропчук, Л.Шевченко, Н.Глевацька, В.Міхайлович та інші. У науковій літературі проблема зайнятості розглядається з економічної точки зору, а питання удосконалення державної політики в сфері зайнятості є суттєвими та потребують подальшого дослідження.

Зайнятість населення являє собою діяльність частини населення щодо створення суспільного продукту (національного доходу). Саме в цьому полягає її економічна сутність. Зайнятість - найбільш узагальнена характеристика економіки. Вона відбиває досягнутий

рівень економічного розвитку, внесок живої праці в досягнення виробництва.

В економічній ситуації, що склалася в 2009 – 2012 рр. у світі та в Україні зокрема, безробіття стало однією із основних соціально-економічних проблем, зумовивши поглиблення бідності, соціальної нестабільності, зростання злочинності, недовикористання суспільних ресурсів.

Сьогодні не відчувається покращання ситуації в жодній з країн. Державна політика України у сфері зайнятості не відповідає умовам нестабільної економічної ситуації. Різке скорочення обсягів виробництва, зменшення кількості робочих місць, зростання рівня цін призводять до збільшення чисельності безробітних, зменшення реальних доходів громадян, зубожіння населення. У кризових умовах необхідно звернути увагу на оптимізацію зайнятості, розвиток малого та середнього бізнесу, забезпечення рівних можливостей на ринку праці [1].

Падіння промисловості України в січні 2009 року було найглибшим, починаючи з повоєнних років, а будівництво різко знижує обсяги виробництва вже другий рік поспіль. Враховуючи, що промисловість та будівництво формують 1/3 ВВП, економіка України на 1/3 вже перебуває в кризі, а інші 2/3 економіки знаходяться "на підході" до кризи. "Дно" кризи поки що не спостерігається, є перспектива різкого обвалу та тривалої депресії промисловості. Спад валового внутрішнього продукту в січні 2009 року відносно до аналогічного місяця 2008 року становив близько 15 % [2]. В січні 2012 р., у зрівнянні з 2011 роком, рівень безробіття зріс до 1,9%. На 1 лютого 2012 р. в Державній службі зайнятості було зареєстровано 520,9 тис. безробітних (482,8 тис. у грудні), з них 398,4 тис. (365,3 тис. у грудні) отримують допомогу з безробіття. Середній розмір допомоги на одного безробітного становив 917 грн. (845 грн. в грудні 2011 р.). Безробіття міського населення склало 286,2 тис. осіб, сільського - 234,7 тис. [3].

Мінімальний розмір виплат на випадок безробіття встановлено фондом загальнообов'язкового державного соціального страхування на 2012 р. у розмірі 544 грн. [3].

Міжнародна організація праці (МОП) попереджає, що світ зіткнувся з терміновою необхідністю створити в найближче десятиліття 600 млн. нових робочих місць, щоб забезпечити стійке

зростання і зберегти соціальну єдність. В цілому рівень світового безробіття за прогнозами МОП в цьому році може вирости з 197 млн. до 225 млн. осіб (з 6% до 6,9%) [3].

На сучасному етапі розвитку економіки все більшої актуальності набуває нова стратегія управління процесами регіонального відтворення трудових ресурсів, яка дозволить змінити уявлення й стереотипи та створити прогресивну технологію управління зазначеною сферою. Основні чинники, що ускладнюють це завдання, пов'язані з:

- посиленням доцентрових тенденцій в економічних системах різних ієрархічних рівнів;
- послабленням мотиваційної основи продуктивної трудової діяльності.

Практична реалізація відтворення трудових ресурсів передбачається у:

- визначенні стратегічних і тактичних завдань державної регіональної політики щодо відтворення робочої сили в контексті змін у розподілі функцій і повноважень між центральними й регіональними органами влади;
- обґрунтуванні загальної схеми, форм і методів планування й прогнозування ринку праці та зрушень у сфері зайнятості населення;
- розвитку територіальної системи соціального партнерства як засобу взаємодії регіональних органів влади, профспілок та роботодавців, спрямованого на поліпшення умов відтворення робочої сили [1].

На основі матеріалу можна зробити такі висновки:

- зайнятість населення є найважливішою характеристикою ринку праці;
- питання ефективної зайнятості населення є особливо актуальним в умовах нестабільної економіки;
- до основних причини безробіття в Україні можна віднести:
 - міграцію робочої сили,
 - спад економіки і відповідне скорочення сукупного попиту на робочу силу;
 - важкі умови праці;
 - нерегулярну виплату заробітної плати.

Для вирішення проблем Держава повинна активно висувати та реалізовувати програми політики покращення зайнятості.

Основні напрями політики боротьби з безробіттям:

- оптимізація зайнятості,
- розвиток підприємництва,
- сприяння посиленню здатності працівників до адаптації,
- забезпечення рівних можливостей на ринку праці.

Література

1. Н.М. Глевацька Зайнятість населення України в умовах нестабільної економічної ситуації: основні проблеми і напрями їх вирішення// Н. Глевацька, В. Михайлович/ Наук. праці КНТУ. - Економічні науки.- 2010. - №17. - С. 25-27.

2. Економічна криза в Україні: виміри, ризики, перспективи // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nis.gov.ua>.

3. Рівень безробіття в Україні на початок 2012 року. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://news.dtki.com.ua/show/ukr/article/16435.html>

4. Про зайнятість населення: закон України від 1 березня 1991 року N 803-XII.//В редакції Закону N 662-IV від 03.04.2003. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.liga.ua

АНАЛІЗ ЧИННИКІВ ЗРОСТАННЯ ПРОДУКТИВНОСТІ ПРАЦІ НА ВУГІЛЬНИХ ПІДПРИЄМСТВАХ УКРАЇНИ

*Теряник Юлія Сергіївна,
студентка Донецького державного
університету управління
e-mail: julia_solnishko@mail.ru*

*Борисенко Анжела Михайлівна,
ст. викладач Донецького державного
університету управління*

Ринкові відносини вимагають забезпечення конкурентоздатності продукції та підприємства в цілому на основі підвищення ефективності виробництва. Основним шляхом вирішення такої задачі на вугільних підприємствах є вдосконалення праці та зростання її продуктивності.

На всіх етапах розвитку людства питанню збільшення продуктивності праці приділяли увагу економісти різних країн світу. Класичні теорії продуктивності праці представлені роботами таких великих економістів, як Дж. Кларк, Д. Рікардо, А. Сміт, А. Маршал, Й. Шумпетер. Серед сучасних вчених, які займалися цією проблемою, Кравчук Н.В. [1], Масалаб Р.Н. [2], Батченко Л.В. [3] та інші. Але проблема росту продуктивності праці на вугільних шахтах України і досі не вирішена і потребує подальших досліджень.

Підвищення продуктивності праці – процес постійний. К.Маркс та Ф.Енгельс відкрили економічний закон росту продуктивності праці та сформулювали його зміст. За визначенням К. Маркса, зростання продуктивності праці полягає в тому, що частка витрат живої праці в продуктах зменшується, а частка витрат минулої праці (втіленої в засобах виробництва) збільшується, але так, що загальна сума праці в кожній одиниці продукту зменшується [4].

Зростання продуктивності праці забезпечує збільшення реального продукту й доходу, а тому воно є важливим показником економічного зростання країни. Оскільки збільшення суспільного продукту в розрахунку на душу населення означає підвищення рівня споживання, а отже, і рівня життя, то економічне зростання стає однією з головних цілей держави з ринковою системою господарювання. Навпаки, зниження продуктивності праці призводить до інфляції, пасивного торгівельного балансу, повільних темпів зростання або спаду виробництва і до безробіття. Така ситуація нині характерна для економіки України.

Вугільна промисловість України завжди страждала від кризових явищ. Особливо це спостерігалось на початку переходу нашої країни до ринкових відносин. Це було пов'язано з багатьма причинами, а саме: більшість підприємств працюють з незначною виробничою потужністю, використовується застаріле обладнання низької якості, складні горно-геологічні умови, високий рівень корупції в галузі та інші.

На рівень продуктивності праці на вугільних шахтах впливають такі основні чинники, як: середньодобовий або середньорічний видобуток вугілля; розвиток та стан гірничих робіт; технічне оснащення та рівень використання машин та механізмів в шахті та на поверхні; гірничо-геологічні умови; структура чисельності

працівників; режим праці; прийнята організація праці; стан трудової дисципліни.

Середньомісячна продуктивність праці робітника з видобутку вугілля на вуглевидобувних підприємствах області у 2011 році становить 21,6 тонн, що на 0,8 тонн менше, ніж у 2009 році. Середньомісячна продуктивність праці робітника з видобутку вугілля на державних підприємствах становить 17,4 тонн, що на 0,5 тонн менше, ніж у 2009 році [6].

У 2012 році підприємства галузі розпочали нарощувати темпи виробництва. Зокрема, у січні вуглевидобувні підприємства України добули 6 млн 537 тис. тонн вугілля, що на 9,6 % або на 570,3 тис тонн більше за відповідний період минулого року. Обсяг видобутку вугільних підприємств державного сектору за січень 2012 року фактично склав 3 млн 317 тис. тонн, що на 214,3 тис. тонн більше плану і складає 106,9 %. Порівняно з січнем 2011 року видобуток збільшився на 286 тис. тонн [7].

Важлива роль у стимулюванні продуктивності праці відводиться організації заробітної плати та матеріального заохочування робітників. Збільшення заробітної плати та можливість придбання на зароблені кошти різноманітних та якісних товарів та послуг здійснює дуже великий вплив на зростання видобутку, відношення робітників до процесу праці.

На продуктивність праці на вугільних підприємствах впливають багато чинників. Їх аналіз – це найважливіша частина вивчення продуктивності праці, що дозволяє встановити резерви її росту, намітити та здійснити заходи щодо їх використання. У вугільній промисловості чинники, що впливають на продуктивність праці можна поділити на такі групи:

1. Технічні та технологічні.
2. Концентрація виробництва.
3. Вплив введення нових та реконструкція діючих шахт.
4. Організація виробництва та праці.
5. Гірничо-геологічні умови.

В умовах світової кризи підприємствам вугільної промисловості слід шукати перспективні резерви росту продуктивності праці, які потребують перебудови виробництва, впровадження нових технологій і інші. Для цього необхідні додаткові капітальні вкладення та значні строки виконання робіт.

Цілеспрямоване управління продуктивністю праці, розробка конкретних програм найбільш ефективного використання трудового потенціалу підприємства потребує чіткої класифікації чинників підвищення продуктивності праці. Враховуючи те, що видобувна промисловість через важкі та небезпечні умови праці є малопривабливою сферою працевлаштування для висококваліфікованих працівників, основною стратегічною лінією нагромадження людського капіталу галузі має бути розвиток професійного навчання на виробництві. Для цього необхідно, або в межах Концепції реформування вугільної галузі, або як окремий правовий документ, розробити Концепцію підвищення якості кадрового забезпечення галузі, обґрунтувати необхідні заходи щодо її реалізації [7]. Це забезпечить цілеспрямовану політику з підвищення ефективності управління персоналом вугільних шахт України за рахунок кількісних та якісних його змін.

Література

1. Організаційно-економічний механізм управління продуктивністю праці на вугільних підприємствах: Автор. дис. канд. екон. наук: 08.06.01 Кравчук Н.В. / НАН України. Ін-т економіки промисловості. – Донецьк, - 2003. – 20 с.
2. Масалаб Р.Н. Стратегия повышения производительности труда // Проблемы повышения эффективности функционирования предприятий различных форм собственности: ИЭП НАН Украины. – Д.; 2008. – С. 179 – 188.
3. Батченко Л.В. Управление социальными процессами в угольной промышленности / НАН Украины ИЭП – К., Наукова думка, 2008. – 412 с.
4. Завіновська Г.Т. Економіка праці: навчальний посібник. – К.: КНЕУ, 2007. – С. 97 – 116.
5. Проблеми реконструювання вугільної промисловості на Україні// Питання економіки. - 2003. - № 6. – С. 23-26.
6. Міністерство вугільної промисловості України: інформаційно-аналітичний звіт про розвиток вугільної промисловості України за січень-лютий 2010 року. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.mvp.gov.ua>

7. Інтерв'ю першого заступника міністра енергетики та вугільної промисловості Ігора Поповича // Урядовий кур'єр. – 2011. - № 28-29 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://nomination.in.ua>

УКРАЇНА НА МІЖНАРОДНОМУ ІНВЕСТИЦІЙНОМУ РИНКУ

*Хорольська Яна Геннадіївна,
студентка Донецького
державного
університету управління*

*Шкурєнко Ольга Володимирівна,
ст. викладач Донецького
державного
університету управління
e-mail: HorolskayaYana@mail.ru*

Інвестиції являють собою процес нагромадження капіталу, виступаючи тим самим найважливішим джерелом економічного розвитку. Розвиток інвестиційних процесів має особливе значення для України, її економічного розвитку та розширення ринкових можливостей. У народному господарстві склалась ситуація, коли потреба у фінансових ресурсах зростає швидким темпами, а можливість забезпечення цими ресурсами недостатня. За цих умов зростає значення міжнародної інвестиційної діяльності підприємств.

Головними науковцями, які досліджували актуальні проблеми інвестування та вплив інвестицій на економіку держави були: Федоренко В.Г.[3], Чернікова О.В [4], Боднар І.Р. [2],. Худавердієва В.А. [1].

Сучасні масштаби міжнародної інвестиційної діяльності впливають на розвиток усіх країн та регіонів світу. Використання світових інвестиційних ресурсів розглядається як важливий чинник розвитку національної економіки. За цих обставин особлива увага приділяється розробці та реалізації стратегії загального використання інвестицій, що передбачає поєднання іноземного капіталу з національними ресурсами. Особливої уваги набуває всебічний аналіз процесу формування заощаджень, які постають основним джерелом

інвестиційних коштів і покликані підтримувати високі темпи економічного зростання в Україні. Проте існує багато проблем, пов'язаних з заощадженням та інвестиціями в Україні це, зокрема, стосується заощаджень населення, які роблять великий вплив на темпи економічного зростання [3]. Головною причиною загального падіння обсягів капітальних вкладень є збитковість більшості українських підприємств, неприйнятні для них умови отримання кредитів, інвестиційна непривабливість для іноземного інвестора. На початку 2008р. в економіку України надійшло близько 11млрд.дол. США прямих іноземних інвестицій, що перевищувало показники 2007р. на 25,3% і становило 29542,7 млн. дол. США [4]. За даними Держкомстату у 2010 році в економіку України іноземними інвесторами вкладено 5,99 млрд. дол. США прямих іноземних інвестицій.

У цілому приріст сукупного обсягу іноземного капіталу в економіці країни, з урахуванням його переоцінки, втрат, курсової різниці тощо за 2010 рік становив 4,66 млрд. дол. США, що складає 108,5 %. За даними Державного комітету статистики України, прямі іноземні інвестиції в Україну склали понад 4,7 млрд. дол. США в 2010 році та майже 2,5 млрд. дол. США протягом 7 місяців 2011 року. Головними країнами-джерелами інвестицій вказані Кіпр (1,3 млрд. дол. США в 2010 році та 1,7 млрд. дол. США протягом 7 місяців 2011 року), Німеччина (475 млн. дол. США в 2010 році і 288,6 млн. дол. США протягом 7 місяців 2011 року), а також Нідерланди та Росія. На жаль, дана статистика не враховує той факт, що завдяки сприятливій структурі оподаткування Кіпр і Нідерланди часто використовуються як номінальна юрисдикція інвестора, хоча кінцевими вигодонабувачами можуть виступати російські, українські та інші юридичні і фізичні особи. У той же час не викликає сумніву той факт, що найважливішими інвесторами в Україну також виступатимуть Росія, як найвпливовіша сусідня держава і торговий партнер України, а також Німеччина, країна з найсильнішою економікою Єврозони і, до речі, одним з найбільших інвесторів в Росію.

У I-му кварталі 2011 року, основний приплив прямих іноземних інвестицій припав на фінансовий сектор (770 млн. дол. США) і металургію. Приплив інвестицій у фінансовий сектор багато в чому пов'язаний зі збільшенням статутного капіталу українських «дочок» іноземних банків. Так склалось історично, що гірничо-металургійна

промисловість, разом з сільським господарством, є одними з найбільш привабливих галузей для залучення іноземних інвестицій. Зацікавлення інвесторів до цих секторів пояснюється зростанням глобального попиту на продукцію металургії та сільського господарства, а також порівняно сильною конкурентною позицією в Україні в цих галузях. При цьому російські інвестиції представлені в низці секторів, включаючи гірничо-металургійний, фінансовий, агросектор, телекомунікації, інфраструктуру і т.д.[5].

В Україні спостерігається несприятливий інвестиційний клімат, який спричинений соціально-політичною та макроекономічною нестабільністю. Тому потрібно вжити ряд заходів, щоб його поліпшити. Це, насамперед, вдосконалити законодавчу базу, створити систему гарантій стабільності для забезпечення довгострокового фінансування інвестиційних проектів, стимулювати процес формування інвестиційних умов для інноваційного розвитку, забезпечити зростання обсягів капіталовкладень у сферу впровадження інноваційних процесів тощо.

Несприятливий інвестиційний клімат є однією з причин інвестиційної непривабливості України, до основних з яких належать [2]:

- 1) ріст рівня інфляції, яка руйнівним чином діє на всі сторони господарського життя, особливо на галузі з сезонним характером виробництва і тривалим виробничим циклом, та є перешкодою стабілізації фінансового стану підприємств;

- 2) скорочення пільг для інвесторів, наприклад, пільгових ставок оподаткування для діяльності, що здатна забезпечити доходи протягом тривалого часу, зокрема, для науково-дослідних робіт (так само заохочуються інвестиції у високотехнологічне обладнання);

- 3) нерозвиненість банківської системи, зокрема спеціалізованих інвестиційних банків із забезпеченням пільгових умов кредитування інвестиційних проектів;

- 4) нерозвиненість стимулювання розвитку фондового ринку, кредитних, інвестиційних фондів та інших фінансових інститутів, що повинні забезпечити можливість корпоративного (спільного) фінансування інвестиційних проектів вітчизняними та зарубіжними інвесторами;

- 5) обмеження можливості держави регулювати господарські процеси, криміналізація їх значної частини, яка особливо сильно

проявляється там, де відсутні сталі та загальновизнані правові обмеження, відпрацьовані інструменти підтримки законності та правопорядку.

На даному етапі, для того, щоб покращити інвестування в економіку України, потрібно вирішити наступні завдання:

1. Стабілізувати політичну ситуацію в країні; надати іноземним інвесторам правові гарантії.
2. Удосконалити систему пільг для інвесторів.
3. Створити спеціалізовані інвестиційні банки із забезпеченням пільгових умов кредитування інвестиційних проектів.

Проте цих дій недостатньо, активізація процесів інвестування повинна передбачати розробку і реалізацію комплексу заходів як на макроекономічному рівні, так і на рівні окремих суб'єктів господарювання. Заохочення іноземних інвесторів має стати органічною складовою інвестиційної політики. Держава повинна передбачити низку узгоджених рішень уряду щодо реформування державної економічної політики, спрямованої на економічне зростання та досягнення необхідного рівня інвестиційної діяльності всіх підприємницьких структур.

Література

- 1.Худавердієва В.А. Стратегія залучення інвестицій в економіку України/ В.А. Худавердієва// Фінанси України. - 2010. - №6. - с.67-71.
- 2.Боднар І.Р. Проблеми залучення іноземних інвестицій в Україну на сучасному етапі/ І.Р. Боднар// Регіональна економіка. - 2009. - №4. - с. 62-70.
- 3.Федоренко В.Г., Чуварницький О.Г., Палиця С.В., Федоренко С.В.//Економіка та держава-2010.№9.-с.38-39.
- 4.Черникова О.В.//Актуальні проблеми економіки-2010.№9-с.83-87.Даций Н.В.//Інвестиції: практика та досвід-2008.№9-с.2-4.
- 5.www.ukrstat.gov.ua/

ПОДАТКОВА ПОЛІТИКА ЯК ВАЖІЛЬ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ ДЕРЖАВИ

*Шара Вікторія Іванівна,
студентка Кременчуцького
національного університету*

*Авраменко Олена Іванівна,
ст. викладач Кременчуцького
національного університету
e-mail:helena.job@mail.ru*

Податкова система є одним з важелів регулювання економіки країни. Вводячи та скасовуючи податкові закони, підвищуючи та понижуючи ставки податків, держава регулює за допомогою ряду функцій, які впливають з їх економічної природи, суми надходжень до бюджету, розвиток різних галузей виробництва.

Податкова система України є непрозорою, з дуже неефективним адмініструванням. По суті, вона сьогодні блокує ефективний конкурентоспроможний розвиток нашої держави. Як підтверджують міжнародні експерти, серед 183 держав, які були досліджені за такими показниками, податкова система України має антирейтинг за номером 181[1].

В Україні дослідженням проблем, пов'язаних з удосконаленням податкової політики займалися В.Т.Білоус, В.М.Геєць, О.Д.Данілов, С.Д.Дзюбик, А.Я.Кізима, А.І.Крисоватий, К.В.Кузнєцов, С.Л.Лондар, серед зарубіжних учених - Н. Андел, Е.Дж. Доллан, В. Петті, Ш. Планкерт, А. Сміт, Х. Халлер та ін.

Важливою умовою економічного зростання, соціальної й політичної стабільності в суспільстві є адекватна податкова політика. Збільшення й структурна оптимізація валового внутрішнього продукту (ВВП) як основний фактор економічного розвитку країни припускає використання такої податкової системи, що повинна забезпечувати стійкі податкові надходження в бюджетну систему держави й визначати достатній рівень самофінансування господарюючих суб'єктів [2].

У сучасній науці широке розповсюдження отримала система принципів оподаткування, розроблена послідовником вчення А.

Вагнера - німецьким вченим Ф. Ноймарком, який виокремив наступні чотири групи принципів:

а) фінансово-бюджетні (достатності податкових надходжень; здатності податкових надходжень до збільшення);

б) етичні (всезагальності; співмірності; пропорційності; перерозподілу доходу та майна за допомогою податків);

с) політико-економічні (активної податкової гнучкості; пасивної податкової гнучкості; забезпечення зростання економіки; податкової нейтральності);

д) організаційно-правові (наочності; безсуперечності; прозорості; практичності; постійності; вседоступності) [3].

На сучасному етапі особливої уваги заслуговують достатність податкових надходжень та забезпечення зростання економіки.

Вирішенню цих проблем покликаний сприяти Податковий кодекс України, який було введено в дію на початку 2011 року. Проте аналіз окремих його статей свідчить, що поставленої мети не досягнуто.

Так, згідно п.п. 134.1.1. ПКУ об'єктом оподаткування є прибуток із джерелом походження з України та за її межами, який визначається шляхом зменшення суми доходів звітного періоду, визначених згідно зі статтями Кодексу, на собівартість реалізованих товарів, виконаних робіт, наданих послуг та суму інших витрат звітного податкового періоду, визначених згідно зі статтями Кодексу. Це свідчить про надзвичайно важливу роль витрат у формуванні оподаткованого прибутку підприємства.

Згідно п.п. 138.1. ПКУ витрати, що враховуються при обчисленні об'єкта оподаткування, складаються із витрат операційної діяльності та інших витрат, визначених згідно з ПКУ.

Згідно п.п. 138.1.1. ПКУ витрати операційної діяльності включають собівартість реалізованих товарів, виконаних робіт, наданих послуг та інші витрати, які беруться для визначення об'єкта оподаткування з урахуванням інших статей Кодексу, і прямо визначають особливості формування витрат платника податку.

Згідно п.п. 138.4. ПКУ витрати, що формують собівартість реалізованих товарів, виконаних робіт, наданих послуг,

визнаються витратами того звітного періоду, в якому визнано доходи від реалізації товарів, виконаних робіт, наданих послуг.

Згідно п.п. 11.2.1. Закону України «Про оподаткування прибутку підприємств» датою збільшення валових витрат виробництва (обігу) вважається дата, яка припадає на податковий період, протягом якого відбувається будь-яка з подій, що сталася раніше:

або дата списання коштів з банківських рахунків платника податку на оплату товарів (робіт, послуг), а в разі їх придбання за готівку - день їх видачі з каси платника податку;

або дата оприбуткування платником податку товарів, а для робіт (послуг) - дата фактичного отримання платником податку результатів робіт (послуг).

Таким чином, порівнюючи дату збільшення витрат згідно старого і нового законодавства, можна зробити висновок, що Закон України «Про прибуток» давав можливість підприємствам швидше включати витрати, пов'язані з виробництвом продукції, до валових витрат, ніж правила податкового обліку згідно нового Податкового кодексу України. Нові правила податкового обліку є більш фіскальними, вони сприяють зростанню сум податку на прибуток, які повинні сплачувати підприємства.

Література

1. Новосельська Л.І. Переваги та недоліки Податкового кодексу України./Л.І. Новосельська, В.А. Козанкевич /. [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: http://www.nbuv.gov.ua/portal/chem_biol/nvnltu/.

2. Корецький О.М. Податкова політика як один із важелів інвестиційної діяльності держави./ О.М. Корецький/. [Електрон. ресурс]. –

Режим доступу: http://www.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/Nvamu_upravl.

3. Вахновська Н.А. Сучасні принципи податкової політики держави. / Н.А. Вахновська/. [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: http://www.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/Ekfor/2011_4/41.

4. Податковий кодекс України від 02.12.2010 № 2755-VI. [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/2755>.

5. Закон України «Про оподаткування прибутку підприємств» від 22.05.1997 № 283/97-ВР. [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/283/97-ВР>.

РОЗВИТОК ФРАНЧАЙЗИНГУ В УКРАЇНІ: СТАН, ПРОБЛЕМИ, ПЕРСПЕКТИВИ

*Шевчик Тетяна Серіївна,
студентка Донецького
державного університету управління
e-mail: julieta_t@mail.ru*

*Борисенко Анжела Михайлівна,
ст. викладач Донецького
державного університету управління*

Франчайзинг в Україні - це метод ведення бізнесу, при якому франчайзер (компанія-власник бізнесу) надає франчайзі (фізичній або юридичній особі) право продажу товару або послуг компанії, використовуючи при цьому її бренд. Франчайзі отримує в розпорядження готову покрокову бізнес-систему розвитку свого бізнесу (франшизу), а також допомогу з боку франчайзера.

В Україні Франчайзинг почав розвиватися наприкінці ХХ сторіччя, проте справжній бум почався у 2004 році. З тих пір кількість франчайзингових мереж щорічно збільшується в середньому на 30%. Як і в багатьох інших країнах, найбільше франшиз представлено в роздрібній торгівлі, на другому місці - громадське харчування, потім - сфера послуг та виробництво [1].

Слід зазначити, що франчайзинг в Україні є перспективним напрямом економічної діяльності, і найближчими роками ми спостерігатимемо зростання цього сегменту.

Головною перешкодою на шляху франчайзингу в Україні є недосконалість правового забезпечення реалізації механізму франчайзингу. На сьогодні "Закон про франчайзинг" ще не прийнятий. Той проект закону, який представляла Асоціація та франчайзери не вигідний владі. Тому поки франчайзинг регулюють Цивільний і Господарський кодекси України [2].

В Україні в даний час функціонує близько 100 франчайзингових мереж, що представляють франчайзерів Росії, Польщі, Голландії, Франції, США та інших розвинених країн. При цьому більше 50% всіх франчайзингових договорів пов'язані з торгівлею нафтопродуктами за системою джоббінг («ТНК-Україна»,

«ЛУКОЙЛ-Україна» і «Альянс-Україна») і з діяльністю класичних ресторанів та закладів фаст-фуд («Pizza Челентано», «Картопляна хата», «МакСмак», мережа ресторанів «Козирна карта»). Крім того, по франчайзингу працюють і представники роздрібної торгівлі [3, 4].

Поширення франчайзингу в Україні пов'язане з цілою низкою переваг його використання як для франчайзі, так і для франчайзера. Так, для франчайзера це: отримання додаткового доходу при мінімальних затратах шляхом уступки прав на використання товарного знака, фірмового стилю, об'єктів інтелектуальної власності та комерційної інформації, забезпечення гарантій отримання стабільного додаткового доходу у вигляді періодичних платежів, оскільки франчайзі як самостійна юридична особа безпосередньо зацікавлена в успішному розвитку свого підприємства, просування на ринку товарів (послуг), товарного знаку і самої компанії за рахунок франчайзі, збільшення ступеня контролю на ринку, здійснення територіального розподілу ринку з метою обмеження конкуренції між франчайзі без порушення норм антимонопольного законодавства, розширення досвіду ведення бізнесу і вивчення ринку на основі зворотного потоку інформації від франчайзі.

Для франчайзі це: використання на законних підставах товарного знака чи торгової марки відомої компанії, отримання доступу до детально розробленої технології ведення бізнесу, що показала на практиці високий рівень ефективності, отримання постійної технічної, консультативної та фінансової підтримки, як на етапі розвитку бізнесу, так і в процесі його функціонування; доступ до гарантованої системи поставок; збереження юридичної та економічної самостійності, а також можливість самостійного прийняття управлінських рішень; значна економія коштів і часу на рекламі, навчанні, маркетингових дослідженнях, розробці та реєстрації власного товарного знака та торгової марки, відпрацюванні технології ведення бізнесу, а також на ведення переговорів і пошуку партнерів; придбання певного рівня захищеності від конкурентів на території дії франчайзингової угоди, підвищення статусу і нові можливості для ведення бізнесу, спрощення доступу до кредитних ресурсів, франчайзер може виступати в ролі гаранта в кредитних відносинах, крім того, фінансово-кредитні установи більш лояльно ставляться до кредитування франчайзі міжнародних компаній, часто надаючи їм фінансові ресурси на пільгових умовах [5].

Таким чином, франчайзі отримує перевірену програму дій в процесі входження в бізнес. Частка банкрутств в такій схемі ведення бізнесу значно менше, ніж в інших партнерських схемах. За статистикою, з усіх новостворених фірм в світі 85% припиняє свою діяльність протягом перших п'яти років. А з тих, хто працює за франчайзинговою схемою, лише 14% [5].

Однак розвиток франчайзингу в Україні стримується недоліками, які властиві даній технології ведення бізнесу. Так для франчайзера це: складності в розриві відносин з франчайзі, які не виконують умови угоди. Як правило, франчайзинговий договір передбачає неможливість для франчайзера одностороннього розірвання контракту з франчайзі, з цією метою останнього слід повідомити заздалегідь (як правило, за шість місяців), наявність певних проблем у контролі якості товарів, що надаються франчайзі, що викликане його відносною незалежністю; негативний вплив неефективних франчайзі на імідж і ринкову репутацію торгової марки, виплата платежів із запізненням або їх недоплата; надання неповних або фальсифікованих звітів; ймовірність розголошення комерційної таємниці.

Для франчайзі це: неможливість швидкого розриву франчайзингового договору, можлива конкуренція з боку інших франчайзі і безпосередньо франчайзера (для невиключної франшизи); відсутність підтримки з боку франчайзера всупереч обумовленим в угоді зобов'язаннями; залежність від фінансової стабільності франчайзера; ризик переоцінки позитивності іміджу і перспективності торгівельної марки або товарного знака франчайзера і т.д [1].

Слід також зазначити, що в Україні франчайзинг - задоволення не для бідних. За даними Асоціації франчайзингу, найдешевший варіант входження у франчайзинговий бізнес починається з 25000 доларів США.

Таким чином, для підтримки розвитку франчайзингу в Україні необхідне вдосконалення правової бази в напрямку підвищення захищеності як франчайзера, так і франчайзі. Для визначення назріваючих проблем і прийняття своєчасних рішень для їх ліквідації слід здійснювати детальний моніторинг всієї франчайзингової мережі. Цю функцію, а також консультаційну, освітню та інформаційну підтримку франчайзерів і франчайзі необхідно

вбудувати в систему регіональної підтримки малого та середнього бізнесу, посилити в цих процесах вплив і роль Асоціації франчайзингу в Україні.

Література

1. Плюси і мінуси франчайзингу // Робимо Гроші.- 2011.- № 9. – С. 23-26.
2. Сайт Асоціації франчайзингу (України) [Електронний ресурс] - Режим доступу: <http://www.franchising.org.ua/> Назва з екрану
3. Козицкий Д. Франчайзінг як ефективна форма організації і ведення бізнесу // Довідник економіста. - 2006. - № 1. – С. 30-33.
4. Стівен Спінеллімл., Роберт М. Розенберг, Сью Берлі Франчайзинг. - М.: «Вільямс», 2009. - С. 384.
5. Франчайзинг в Україні [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://top-franchising.com.ua/docs/> - Назва з екрану.

МІСЦЕВІ БЮДЖЕТИ, ЇХ СТІЙКІСТЬ ТА ПОДАЛЬШИЙ РОЗВИТОК

*Ярчевська Стелла Геннадіївна,
студентка Донецького
національного
технічного університету
e-mail: stella-yarchevskaya@mail.ru*

*Шумаєва Олена Олександрівна,
к.держ.упр., доцент,
Донецького національного
технічного університету*

Місцеві бюджети є важливою ланкою бюджетної системи держави, за допомогою них визначається результативність фінансування інвестиційних проектів на місцевому рівні, ефективність функціонування місцевих органів влади. Вони є основним грошовим фондом органів місцевого самоврядування, сприяють забезпеченню фінансової самодостатності розвитку територій держави, визначають ефективність впливу місцевих органів

влади на розвиток економічного потенціалу їх територій. В Україні місцеві бюджети виступають, як соціально спрямовані, що зумовлено значними обсягами розподілу фінансових ресурсів на фінансування установ освіти, охорони здоров'я, соціального захисту та соціального забезпечення, житлово-комунального господарства при незначному рівні фінансування економічних і екологічних статей витрат.

Теоретичні основи місцевих бюджетів розглядаються в роботах О.Кириленко, В. Кравченко, І. Луніної, В. Опаріна, К. Павлюк, Ю. Пасічника, І.Чугунова. Також, проблеми місцевих бюджетів і розвиток системи місцевих бюджетів були розглянуті в роботах В. Щербакової, Г. Манерова, І. Ускова.

Місцеві бюджети виступають економічною основою здійснення покладених функцій органами місцевого самоврядування, тому в наслідок браку власних фінансових ресурсів, викликаного обмеженим складом доходів місцевих бюджетів, недостатнього обґрунтування розмежування доходів (тих, що враховуються, і тих, що не враховуються при визначенні міжбюджетних трансфертів), щорічного істотного недофінансування та ін., фінансова самостійність місцевого самоврядування поставлена під питання. В умовах ринкової економіки актуальним постає питання з'ясування фінансового стану місцевих бюджетів за допомогою об'єктивної оцінки їх бюджетного потенціалу, адже різні суб'єкти ринкових відносин зацікавлені в об'єктивному визначенні бюджетного потенціалу місцевого самоврядування. Крім того, реальна оцінка бюджетних можливостей місцевого самоврядування дозволить об'єктивно оцінити дійсні потреби у фінансовій допомозі, підвищити їх самостійність у використанні свого бюджетного потенціалу.

Проблеми розробки теоретичних основ формування місцевих бюджетів досліджувались в працях багатьох вчених, але, в цих працях аспекту дослідження поточної та довгострокової стійкості місцевих бюджетів слід приділяти більшу увагу, адже саме активізація економічного розвитку регіонів є запорукою соціально-економічного розвитку держави.

Незважаючи на значні наукові роботи в області місцевих фінансів, бюджетів, прийняття відповідних документів в галузі бюджету та оподаткування, потрібні подальші дослідження, спрямовані на визначення сутності місцевих бюджетів в умовах трансформації економіки України.

Фінансова стійкість бюджету міста — це здатність органів місцевого самоврядування акумулювати обсяг доходів, достатній для покриття їх видатків і забезпечення збалансованості бюджету протягом бюджетного року. Тлумачення поняття «фінансова стійкість місцевого бюджету» потрібно підходити системно. Таким чином, фінансову стійкість місцевого бюджету треба розглядати як здатність органів місцевого самоврядування вчасно й у повному обсязі мобілізувати власні фінансові ресурси щодо виконання покладених на них функцій й надання населенню підпорядкованої території відповідного рівня суспільних благ; фінансова стійкість місцевого бюджету дає здатність більш ефективно надавати оцінку фінансовій діяльності місцевих органів влади [1,с.95].

Сутність місцевого бюджету з позиції розвитку муніципальних фінансів, як регульованої державним законодавством системи економічних відносин, пов'язаних з акумулюванням певної частини вартості національного доходу за допомогою її перерозподілу та відповідного використання цих фінансових коштів з урахуванням функцій і повноважень, делегованих вищим рівнем бюджетної системи, покладених на муніципальні органи самоврядування [2,с.110].

Місцеві бюджети це складна багато аспектна категорія, яка включає: з позиції фінансів - це фонд грошових коштів, що сприяє акумулюванню фінансових ресурсів і їх розподілу для виконання функцій і завдань місцевими органами влади; з правових позицій-це юридично оформлений документ на підставі, якого здійснюється бюджетний процес на місцевому рівні; з позиції економічної теорії - економічні відносини, що виникають між місцевими органами влади із суб'єктами господарювання, домашніми господарствами, з метою формування і використання фондів грошових коштів для забезпечення розвитку економіки муніципальних утворень і задоволення соціальних потреб населення, яке там проживає; з позиції організації та управління - це основний інструмент по здійсненню державної бюджетної політики на місцевому рівні, забезпечення соціально-економічного розвитку та фінансової стабільності; з політичних позицій-це документ в якому реалізуються інтереси політичних партій, державних і місцевих органів влади.

Стратегічна мета місцевих бюджетів полягає в своєчасному та ефективному фінансуванні соціально-економічних проектів і

программ на місцевому рівні. Реалізація цієї мети досягається в результаті вирішення наступних завдань:

1. Реалізація державної бюджетної політики на місцевому рівні. Це завдання передбачає проведення ефективної і обґрунтованої бюджетної політики, пов'язаної зі збільшенням дохідних можливостей, оптимізацією видаткових повноважень, зменшенням міжбюджетних трансфертів на рівні адміністративно-територіальних одиниць.

2. Регулювання темпів і пропорцій соціально-економічного розвитку територіальних утворень. Передбачає використання бюджету, як основного інструменту по здійсненню фінансування і підтримки пріоритетних галузей економіки, підприємницьких структур, соціальної інфраструктури на місцевому рівні.

3. Забезпечення фінансової стабільності і безпеки місцевих органів влади. Це завдання передбачає використання бюджету, як основного інструменту для забезпеченню необхідними фінансовими ресурсами місцевих органів влади, з метою виконання покладених на них соціально-економічних функцій і завдань.

4. Регулювання зовнішніх і внутрішніх запозичень на місцевому рівні. Завдяки місцевим бюджетам органи місцевого самоврядування здійснюють контроль над ефективним формуванням і погашенням внутрішніх та зовнішніх запозичень [3,с.118-119].

Певна сутність місцевого бюджету, виділені його ознаки, цілі, завдання дозволяють розкрити всю його складність і багатогранність у регулюванні і стимулюванні соціально-економічного розвитку адміністративно-територіальних утворень. В умовах трансформації економіки України, виділені ознаки, цілі, напрями впливу місцевих бюджетів повинні лягти в основу побудови нової концепції розвитку системи місцевих фінансів. Подальші наукові дослідження повинні бути спрямовані на визначення функцій, принципів, розробки ефективного механізму формування і виконання місцевих бюджетів в умовах розвитку економічного потенціалу територій країни, підвищення соціальних стандартів рівня життя населення у всіх регіонах країни.

Література

1. Щербакова В. І., Манєров Г. М. Проблеми оцінки фінансової стійкості місцевих бюджетів в умовах ринкової економіки // Економічний вісник Донбасу. – 2011. - №2.- С.233.
2. Бистряков О.Я., Вікуліна Т.Д. , Воля В.Ф. Державні та муніципальні фінанси: підручник / Наук.ред. І.Д. Мацкуляк. - М. : Вид-во РАГС, 2003. — 676 с.
3. Усков И.В. Теоретичні основи розвитку системи місцевих фінансів в Україні // Економічний вісник Донбасу. – 2011. - №2.- С.233.

СЕКЦІЯ 6. СТРАТЕГІ ЕКОНОМІЧНОЇ, СОЦІАЛЬНОЇ І ЕКОЛОГІЧНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ В МЕЖАХ СОТ

ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ І ПІДТРИМКА СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ВИРОБНИЦТВА В УКРАЇНІ

*Грибкова Наталя Сергіївна,
студентка Донецького
державного університету
управління
e-mail:gribkova-92@mail.ru*

*Борисенко Анжела Михайлівна,
ст. викладач Донецького
державного університету
управління*

Важливим інструментом підтримки сільськогосподарського виробництва є державне регулювання, яке дозволяє ефективно компенсувати негативні дії природного середовища, ринкового механізму та не допустити небажані соціально-економічні наслідки.

Можна відзначити такі основні чинники, що значно вплинули на темпи розвитку і структуру сільського господарства України. По-перше, це розпад СРСР, порушення економічних зв'язків і часткова втрата традиційних ринків збуту цукру, олії, хмелю, спирту, тваринницької продукції. По-друге, лібералізація цін, яка обернулася для сільськогосподарського товаровиробника небаченим диспаритетом цін.

Виробництво валової продукції сільського господарства в Україні за 12 останніх років скоротилось в 1,8 рази, у тому числі продукції тваринництва - у 2,2 рази. У катастрофічному становищі опинилось виробництво льону-довгунця, цукрових буряків, хмелю, винограду, м'яса і вовни. Сільськогосподарські підприємства стали хронічно збитковими. За останні сім років (з 2005 по 2011рр.) 90 % підприємств закінчували рік зі збитком [1].

Бюджетна підтримка тваринництва за 2011 рік зменшилася на 70,2 %, а порівняно з 2010 роком – на 84,5%. Це призвело до непоправних наслідків у галузі тваринництва. Тільки за останній рік

поголів'я рогатої худоби зменшилося на 8,4 тис. голів, що спричинило різке зменшення обсягів виробництва продукції. Зменшення бюджетної підтримки тваринництва викликане світовою економічною кризою, яка охопила усі сфери діяльності суспільства. У галузі рослинництва фінансувалися лише селекція, закладення багаторічних насаджень, підтримка хмелярства. Зростання державної підтримки відбулося лише в хмелярстві – на 20,1% та при закладці багаторічних насаджень – на 20,9% [1].

Вказані явища свідчать про негативні тенденції у розвитку аграрного виробництва і підтверджують відсутність розуміння на державному рівні пріоритетності розвитку цієї галузі як головної у забезпеченні продовольчої безпеки.

Інтеграція України у світове співтовариство зумовлює необхідність системного підходу до аналізу сучасних процесів розвитку сільськогосподарського виробництва з метою розробки відповідних механізмів регулювання, які здатні забезпечити швидку адаптацію галузі до нових умов господарювання. Серед них особливе місце належить обґрунтуванню теоретико-методологічних засад державної підтримки сільського господарства.

Метою державного регулювання сільськогосподарського виробництва є досягнення найбільш ефективного економічного і соціального розвитку сільського господарства. У процесі такого регулювання здійснюється економічна підтримка аграрних підприємств з тим, щоб вони, по-перше, за нормального господарювання мали необхідний рівень дохідності в умовах несприятливої ринкової кон'юнктури, і, по-друге, були зацікавлені вести виробництво в такому обсязі й асортименті продукції та її якості, які вигідні споживачам і забезпечують соціальну стабільність суспільства [2].

Державна підтримка — це складова системи державного регулювання сільського господарства, що являє собою сукупність правових, фінансово-економічних, організаційних та інших заходів держави щодо стимулюючого впливу на розвиток як сільськогосподарського виробництва, так і сільських територій у потрібному для суспільства напрямі. Проте трактування державної підтримки лише з позиції фінансової або бюджетної підтримки є неповним, оскільки вона може включати інформаційне забезпечення, системи страхування й біржового ринку [3].

Можливості підвищення результативності механізму державного регулювання вкрай обмежені. Потреба у зміні підходів до механізму державного регулювання зумовлена як необхідністю підвищення соціально-економічних параметрів розвитку сільського господарства, так і формування цілісної системи державного регулювання з метою попередження можливості виникнення кризових явищ та мінімізації негативних чинників для економіки України. Адже при збереженні нинішнього рівня показників продуктивності сільськогосподарського виробництва можливості його розвитку будуть недостатніми для підвищення рівня життя населення, гарантованого задоволення попиту на продовольство, збалансованого відтворення ресурсного потенціалу галузі. Тому тільки за рахунок збільшення обсягів державної підтримки без структурних реформ, без удосконалення системи ціноутворення розв'язати це завдання буде надзвичайно складно [2].

Література

1. Державна служба статистики України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
2. Діброва А. Д. Державне регулювання сільськогосподарського виробництва: теорія, методологія, практика / К. : ВПД „Формат”, 2008. - 77 с.
3. Кириленко І. Г. Агропромисловий комплекс України : сучасний стан та погляд у майбутнє // Економіка АПК. – 2008. - №4. – С. 15 – 19.
4. Андрійчук В.Г. Економіка аграрних підприємств. - К.: КНЕУ, 2002. – 622 с.
5. Нелеп В.М., Сидоренко М.І. Перспективне планування в сільськогосподарських підприємствах. - К.: Урожай, 2005. – 232с.

СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ

*Донська Тетяна Олександрівна,
Кравчук Марія Вікторівна,
студентки Донецького державного
університету управління
e-mail: mashka-92love@mail.ru*

*Цибулько Тетяна Леонтіївна,
к.е.н., доцент Донецького державного
університету управління*

Характерними ознаками сучасного етапу є не вирішення проблем, пов'язаних зі зміною загальної макроекономічної ситуації в Україні, бюджету країни, інфляції, платіжного балансу, валютного курсу. Точкою зростання української економіки є інвестиції. Які б не були негативні перспективи, все одно існують методи подолання цих проблем. Але для цього потребується багато фінансових витрат, яких в державі безліч.

Багато наукових праць українських економістів присвячено інтеграції України в сучасне світове господарство, серед них чільне місце посідають дослідження Д.Богині, В.Будкіна, А.Гальчинського, О.Дерев'янка, М.Дудченка, О.Живицького, О.Кириченка, С.Мочерного, В.О. Шниркова та інших вчених.

Українська економіка змушена долати наслідки економічної кризи, структурної деформації, затратний механізм ціноутворення та не конкурентоспроможність.

Серед позитивних економічних зрушень в українській економіці, важливих з точки зору її ринкових перспектив, слід вважати:

- зародження національних ринків товарів, праці та капіталу з переважно ринковим ціноутворенням, здатних задовольняти платоспроможний попит;
- становлення національної фінансово-банківської системи в цілому і регульованого валютного ринку;
- диверсифікацію та лібералізацію зовнішньоекономічних зв'язків, появу нових каналів торговельного та інвестиційного

співробітництва.

Серед основних тенденцій соціально-економічного розвитку України превалюють негативні явища і тенденції:

- не відбулася модернізація структури державного управління відповідно до об'єктивних законів розвитку ринкової економіки (зокрема, в процесі приватизації так і не створено інститут ефективних власників; не створено дієздатну систему ринкових інститутів);

- втрачено високотехнологічні виробництва, лідерство в багатьох напрямках фундаментальних досліджень;

- склалися диспропорції між реальним і фінансовим секторами економіки, а також у середині кожного з них;

- швидкими темпами зростають внутрішній та зовнішній державні борги з сумнівними перспективами не тільки їх погашення, але й обслуговування;

- криза внутрішнього інвестування набула рис системної;

- зовнішні кредити міжнародних фінансових організацій.

Загрозу політиці перспективного розвитку становлять поширення та зростаючі масштаби тіньової економіки. Засоби захисту від криміналізації економіки є недостатніми і неефективними.

Спроби перейти від адміністративно-командної економіки до ринкової та наступні намагання уникнути соціально-економічної кризи або подолати її довели, що короткострокові управлінські рішення та постанови приховують у собі прорахунки стратегічного порядку.

За експертними оцінками, нині частка тіньової економіки України фактично зрівнялася з офіційною. Зростають масштаби нелегального експорту капіталу та позабанківського грошового обігу [1].

Реально Україна має лише дві найбільші загрози економічній безпеці. Однак подолати їх буде вкрай важко навіть за умови нових зовнішніх запозичень.

Перше – це балансування державного бюджету. Дефіцит минулого року, за оцінками МВФ, сягнув 12%. Уряд має врівноважити бюджет і цього року, хоча джерел для цього практично немає.

Другий виклик – це тарифна політика, зокрема, підвищення ціни

газу та електроенергії для населення [2].

Економіка України продовжує відновлюватися після кризи, і це неспростовний факт. База економічного зростання в Україні і досі залишається надзвичайно вузькою та залежить від динаміки кількох ключових галузей.

Помітне поліпшення ситуації спостерігається в бюджетній сфері. За даними Мінфіну, станом на кінець квітня 2011 року доходи консолідованого бюджету зросли на 20% у річному вираженні. Зокрема на 44% зросли податкові надходження до держбюджету. Втім, багато в чому таке вражаюче зростання пояснюється змінами в класифікації доходів бюджету - з цього року рентні платежі перенесено з категорії неподаткових надходжень до податкових доходів. Це дало змогу уряду підвищити прогноз бюджетних надходжень 2011 року на 14 млрд. грн., а також скоротити планований дефіцит консолідованого бюджету з 3,1 до 2,7% ВВП.

Слід зазначити, що основною причиною перегляду бюджетних показників стало збільшення очікуваної інфляції, а не прискорення темпів економічного зростання. Так, прогноз дефлятора ВВП було переглянуто з 9,6 до 12,6%, тоді як для зростання реального ВВП він був поліпшений незначно — з 4,5 до 4,7% [3].

Несприятливі інфляційні тенденції спонукали до дії Національний банк. Враховуючи можливе зростання інфляції, найближчим часом ми можемо стати свідками заходів з обмеження зростання грошової маси - операції на відкритому ринку, підвищення ставок рефінансування НБУ тощо.

Щодо платіжного балансу, то загальна картина за підсумками першого півріччя 2011 року виглядає досить позитивною. Його сумарний профіцит становив 2,14 млрд. дол., що в три з половиною рази більше, ніж за аналогічний період в 2010 році. Високий профіцит фінансового рахунку в січні—квітні (3,7 млрд. дол.) було сформовано в основному за рахунок припливу капіталу за статтею «інший капітал» [4].

Також скасували ліцензування 90% видів робіт (2046 із 2268) і 30% видів діяльності (23 із 78). Крім того, більшість ліцензій стали безстроковими, і для їхнього одержання тепер треба збирати меншу кількість документів.

Крім створення загальних умов для розвитку бізнесу — політичної стабільності, сприятливого законодавчого середовища,

зниження рівня корупції, необхідно, щоб держава створила додаткові стимули. Одне з головних завдань — забезпечити ефективну та прозору роботу механізму державно-приватного партнерства. Такий підхід дасть змогу не тільки прискорити економічне зростання, а й здійснити в найближчі роки ефективну модернізацію промисловості України.

Економічна ситуація в Україні справді заслуговує на неоднозначні оцінки. З одного боку, відновлення економіки, поліпшення фіскальної ситуації і додатне сальдо платіжного балансу свідчать про сприятливі перспективи на найближче майбутнє. З іншого — фундаментальні слабкості української економіки також є очевидними. Це і низький ступінь диверсифікації економіки та зовнішньої торгівлі, і висока інфляція, і низька ефективність виробництва (зокрема енергоефективність), і відсутність довіри іноземних інвесторів.

Література

1. Сучасні проблеми економічного розвитку України. [Електронний ресурс] — Режим доступу - http://buklib.net/component/option,com_jbook/task,view/Itemid,36/catid,85/id,904/.
2. Економічні проблеми України. [Електронний ресурс] — Режим доступу - <http://www.radiosvoboda.org/content/article/1987935.html>
3. Экономика Украины демонстрирует положительную динамику. [Електронний ресурс] - Режим доступу - <http://lifedon.com.ua/economy/finance/1186-ekonomika-ukrainy-demonstriruet-polozhitelnuyu-dinamiku.html>
4. Сологуб Д. Економіка України на старті другого півріччя: поточна ситуація і перспективи // «Дзеркало тижня. Україна» №24. - 01 липня 2011р. [Електронний ресурс] - Режим доступу - http://dt.ua/ECONOMICS/ekonomika_ukrayini_na_starti_drugogo_pivrichhya_potochna_situatsiya_i_perspektivi-83706.html

ГАРМОНІЗАЦІЯ УКРАЇНСЬКОГО ЗАКОНОДАВСТВА З ЄВРОПЕЙСЬКИМ

*Кривобок Вікторія Олександрівна,
студентка Донецького
державного
університету управління
e-mail: vika1993@yandex.ru*

*Цибулько Тетяна Леонтіївна,
к. е. н., доцент Донецького
державного університету
управління*

Україна широким фронтом виходить на західноєвропейський соціально-економічний простір. Таким чином самостійність України зовсім не означає її самоізоляції на міжнародній арені. Сучасні тенденції світового розвитку ставлять перед Україною нові проблеми та потребують від неї активної участі в їх рішенні.

Європейська інтеграція - це магістральний напрям розвитку континенту, який визначить як ситуацію в самій Європі в третьому тисячолітті, так і її місце у світі. Від часу свого заснування 1957 року Європейський Союз поступово перетворився на один з найпотужніших фінансово-економічних і політичних центрів світу, ключовий компонент новостворюваної архітектури європейської безпеки, ядро системи європейських цінностей і стандартів.

Європейська інтеграція і членство в Європейському Союзі є стратегічною метою України тому, що це є найкращим способом реалізації національних інтересів, побудови економічно розвинутої і демократичної держави, зміцнення позицій у світовій системі міжнародних відносин [1].

Адаптація законодавства України до законодавства ЄС полягає у зближенні із сучасною європейською системою права, що забезпечить розвиток політичної, підприємницької, соціальної, культурної активності громадян України, економічний розвиток держави у рамках ЄС і сприятиме поступовому зростанню добробуту громадян, приведенню його до рівня, що склався у державах - членах ЄС.

Адаптація законодавства України передбачає реформування її правової системи та поступове приведення у відповідність із європейськими стандартами і охоплює приватне, митне, трудове, фінансове, податкове законодавство, законодавство про інтелектуальну власність, охорону праці, охорону життя та здоров'я, навколишнє природне середовище, захист прав споживачів, технічні правила і стандарти, транспорт, а також інші галузі, визначені Угодою про партнерство та співробітництво. Важливим чинником реформування правової системи України слід вважати участь України у конвенціях Ради Європи, які встановлюють спільні для цієї організації та ЄС стандарти.

Етапами правової адаптації є імплементація Угоди про партнерство та співробітництво, укладання галузевих угод, приведення чинного законодавства України у відповідність із стандартами ЄС, створення механізму приведення проектів актів законодавства України у відповідність із нормами ЄС.[3]

Євроінтеграція має стати першочерговим пріоритетом для всіх гілок і рівнів влади в Україні. Під цим кутом зору послідовне здійснення адміністративної реформи має містити чітку реалізацію цієї пріоритетності і забезпечити відповідні зміни в структурі міністерств і відомств та механізмах міжвідомчої координації.

Для більш плідної координації діяльності Уряду та Верховної Ради варто було б створити в парламенті спеціальний Комітет з питань європейської інтеграції. Така новація логічно відбивала б стратегічність наряду європейської інтеграції, сприяла б більшій симетричності міжпарламентських контактів і ефективнішому парламентському контролю за процесом європейської інтеграції, надто ж у наряду гармонізації законодавства України із законодавством ЄС. Комітет у закордонних справах також мав би відстежувати питання європейської інтеграції, але це не було б його основною функцією.

Особливу увагу слід приділити проблемі імплементації. Найближчим часом має бути проведена інвентаризація виконання Стратегії інтеграції і відповідних постанов Уряду, імплементації УПС. Підготовка і видання Білої книги з питань європейської інтеграції України може стати надзвичайно важливим кроком у цьому напрямі. Цілком неадекватною сучасним потребам є якість експертно-наукових розробок про європейську інтеграцію України.

Європейська інтеграція має стати не тільки пріоритетом для всіх владних структур, а й свідомим вибором суспільства в цілому. З огляду на це очевидно є потреба в широкомасштабній інформаційно - просвітницькій програмі, завдяки якій суспільство значно поліпшило б знання про природу і сутність європейської інтеграції, специфіку функціонування ЄС тощо. Це положення міститься в Стратегії інтеграції, але поки що не виконується. Ініціатива тут має належати Уряду, який повинен підтримувати постійний діалог із суспільством стосовно реалізації своєї європейської політики. Варто започаткувати постійно діючий форум для представників неурядових організацій, на якому вони мали б можливість консультуватися і дискутувати з урядовими структурами і політиками. Це, до речі, допоможе Україні краще представляти себе як сильного партнера і повноправного учасника процесу європейської інтеграції. Якщо ми хочемо, щоб нас саме такими сприймали і відповідно поводитись, треба бути готовими на рівних дискутувати з приводу всіх поточних проблем євроінтеграції, а не тільки тих, що стосуються відносин України з ЄС.

Україні також варто подбати про подолання необізнаності Європи про Україну, з цією метою Уряду варто розробити спеціальну програму "просування" України в ЄС та всіляко сприяти налагодженню й розвитку широких зв'язків з країнами-членами ЄС.

Також варто не тільки запитувати, що Європейський Союз може дати Україні, а й шукати переконливі аргументи того, що Україна може дати Європейському Союзу. Чим упевненіше ми відповідатимемо на ці запитання, тим переконливіше будемо виглядати і діяти [2].

У висновку до цього розділу можна сказати, що Європейська інтеграція - це магістральний напрям розвитку континенту, який визначить як ситуацію в самій Європі в третьому тисячолітті, так і її місце у світі. Європейська інтеграція і членство в Європейському Союзі є стратегічною метою України тому, що це є найкращим способом реалізації національних інтересів, побудови економічно розвинутої і демократичної держави, зміцнення позицій у світовій системі міжнародних відносин. Для України європейська інтеграція - це шлях модернізації економіки, подолання технологічної відсталості, залучення іноземних інвестицій і новітніх технологій, створення нових робочих місць, підвищення конкурентної спроможності

вітчизняного товаровиробника, вихід на світові ринки, насамперед на ринок ЄС.

Література

1. Указ Президента України Про затвердження Стратегії інтеграції

України до Європейського Союзу (із змінами, внесеними згідно з Указом Президента № 587/2000 від 12.04.2000) // Урядовий кур'єр, 2000 р. 16 липня.

2. Бураковський І., Немиря Г., Павлюк О. Україна і Європейська інтеграція // Економіка України, 2000, № 4.

3. Маштабей В. Курс на інтеграцію. // Віче, 2000, № 8.

ЗАРОБІТНА ПЛАТА ЯК МОТИВАЦІЙНИЙ МЕХАНІЗМ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИРОБНИЦТВА НА ПІДПРИЄМСТВАХ ВУГІЛЬНОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ

*Потапенко Ганна Євгенівна,
студентка Донецького
державного університету
управління*

*Іванова Тетяна Леонідівна,
к.е.н., доцент
Донецького державного
університету управління*

В умовах переходу української економіки на ринковий механізм функціонування найважливішими задачами вугільної промисловості є поліпшення її фінансового стану, прискорення науково-технічного прогресу, зниження витрат живої праці, механізація трудомістких робіт, поліпшення використання трудових ресурсів, зменшення збитків робочого часу тощо, що сприятиме стабілізації виробництва, пріоритетним напрямком фінансової діяльності якого повинно бути ефективне використання коштів [1]. На сьогоднішній день ситуація, яка склалася з питання розрахунків з працюючими, пояснює актуальність вибраної теми, оскільки заробітна плата – один з мотиваційних засобів підвищення зацікавленості працюючих у

результатах своєї праці, її продуктивності, збільшення обсягів виробленої продукції та поліпшення її якості.

Мотивація - це процес спонукування кожного співробітника і всіх членів його колективу до активної діяльності для задоволення своїх потреб і для досягнення цілей організації. Заробітна плата - це один з чинників, який робить мотиваційний процес кожної конкретної людини унікальним, тому що є розходження інноваційних структур окремих людей, різний ступінь впливу однакових мотивів на різних людей, різний ступінь залежності дії одних мотивів від інших.

Цим питанням присвячені наукові праці як вчених України та держав СНД (Л. Абалкіна, В. Адамчука, А. Амосова, Д. Богині, І. Бондар, І. Герчикової, В. Гупалова, А. Калини, Н. Лук'янченко, І. Сороки та ін.), так і вчених країн далекого зарубіжжя (М. Мескона, Д. Сінка, Г. Емерсона). Однак упродовж останніх років проблеми стимулювання ефективності праці в Україні залишалися, на жаль, поза увагою науковців і політиків [2].

Метою даної роботи є розробка певних методичних і практичних рекомендацій *щодо формування підходів до створення ефективної конкурентоспроможної системи оплати праці*. Ефективна мотивація трудової діяльності, індивідуальний підхід до кожного найманого працівника приведе до зростання продуктивності праці, а як результат - до бажаних успіхів та до досягнення головної місії підприємства з отримання максимального прибутку.

Показники аналізу ефективності оплати праці розраховано на прикладі ВП ДП «ДВЕК» «Шахта імені М. І. Калініна» і представлено у таблиці 1.

Таблиця 1

**Розрахунок показників ефективності оплати праці для шахти
ім. М.І. Калініна за період 2008 -2012 роки**

№ з/п	Показник	Од. виміру	2008 р.	2009 р.	2010 р.	2011 р.
1	2	3	4	5	6	7
1.	Чисельність працівників, усього	осіб	1090	1045	1074	1077
2.	Витрати на оплату праці	тис. грн.	33027	36999	44826	53492

Продовження табл. 1

1	2	3	4	5	6	7
3.	Середньомісячна зарплата, усього	грн.	2499,3	2917,5	3431,2	4114,6
4.	Загальні витрати	тис. грн.	108069	122176	160056	170967
5.	Зарплатоємність	грн./грн.	0,31	0,30	0,28	0,31
6.	Товарна вугільна продукція у грошовому вираженні	тис. грн.	40197	34920	21334	30407
7.	Зарплатовіддача	грн./грн.	1,22	0,94	0,48	0,57
8.	Виробіток 1 працівника ПВП	грн.	33862	31069	11330	28740
9.	Середньомісячна зарплата	грн.	2499,3	2917,5	3431,2	4114,6
10.	Видобуток вугілля	т	114530	141228	58890	70625
11.	Коефіцієнт випередження продуктивності праці рівня зарплати		0,79	0,79	0,31	2,12

Рекомендовано ввести у систему оцінки ефективності стимулювання і мотивації праці і справедливості її рівня показники *зарплатовіддачі* як економічної категорії, яка характеризує вартість виконаних робіт, що припадає на 1 грн. оплати праці, *зарплатоємність* — коефіцієнт, обернений до зарплатовіддачі, конкурентоспроможності зарплати як відношення зарплати аналізованого підприємства до середньогалузевої ($K_{ксз} = 0,89$),

співвідношення середньої заробітної плати із соціальними стандартами (прожитковим мінімумом), яке у 2011 р. становило $K_c = 4,63$, *співвідношення темпів зростання продуктивності праці і*

середньої заробітної плати $K_{вип}$, що у 2011 р. вже був більшим за 1 (див. табл. 1). Враховуючи, що прибутковість фонду оплати праці визначається як відношення розміру прибутку підприємства до розміру фонду оплати праці, то у 2011 р., коли підприємство мало збиток, прибутковість фонду оплати праці розрахувати було

неможливо. Тому система оплати праці на шахті за цим показником була неефективною.

Таким чином, система оплати, з позиції працівників та підприємства, потребує негайного вдосконалення. Так, з точки зору працівників, рівень оплати праці є нижчим, ніж у цілому по галузі, а з точки зору вугільного підприємства - спостерігається зростання частки заробітної плати в собівартості продукції, що негативно відображається в цілому на показниках діяльності шахти ім. М.І. Калініна при її загальній збитковості. Зазначене обумовлює необхідність визначення напрямів удосконалення системи оплати праці на підприємстві і вугільній промисловості у цілому.

Одним із шляхів мотивації має стати формування справедливої структури оплати праці за рахунок коригування постійної частини заробітної плати з урахуванням *цінності робочого місця (посади)* та його впливу на результат діяльності підприємства. Фахівці зазначають, що чим вище цінність робочого місця (посади), тим більшою має бути *постійна частина заробітної плати* [3]. Вважаємо, що при визначенні цінності робочих місць та посад на шахті доцільно переходити від методу класифікації, який використовується для розробки тарифної системи, до *бально-факторного методу*, який є більш об'єктивним та гнучким і переваги якого є вже достатньо відомими. Це буде сприяти розробці на підприємстві конкурентоспроможної уніфікованої системи оплати праці залежно від цінності робочого місця та його внеску в діяльність підприємства. З метою вдосконалення *змінної частини заробітної плати* корисно запроваджувати *преміювання* за результатами діяльності на основі *управління за цілями*. За такого підходу всім структурним підрозділам підприємства та працівникам встановлюються чіткі цілі, від виконання яких залежить розмір змінної частини зарплати підприємства. Для стимулювання праці *керівників* підприємства з урахуванням зарубіжного досвіду можна використовувати плани довгострокової мотивації, згідно з якими винагорода залежить *від зростання вартості підприємства* або досягнення довготермінових цілей. Забезпечити об'єктивність системи оплати праці, знизити трудовитрати на її експлуатацію дозволяє використання різних варіантів комп'ютерних програм, наприклад, «Т-система», яка автоматично розраховує премію

кожному співробітникові залежно від його особистого внеску й кінцевих результатів роботи підприємства.

Покращення умов праці шахти характеризують наступні фактори: забезпеченість робітників санітарно–побутовими приміщеннями; зниження травматизму на виробництві і рівня професійних захворювань; доплати за суміщення посад, компенсації за невикористану відпустку, за шкідливі умови праці; виконання заходів з охорони праці і техніки безпеки; гнучкі робочі графіки.

Важливе місце серед нематеріальних факторів мотивації також займає належний морально–психологічний клімат в колективі, оскільки реальне життя організації — це складний клубок виробничих. Питання стоїть лише в тому, щоб уникати конфліктів у колективі або робити все для їх швидкого і якісного вирішення.

Література

1. Грішнова О.А. Економіка праці та соціально-трудова відносини: підручник/О.А.Грішнова.-4-те вид., оновлене.-К.:Знання, 2009.-390с.

2. Максимец Ю.В. Мотивация труда в системе трудовых отношений. / Ю.В. Максимец / Науковий вісник НЛТУ України. – 2011. – Вип. 21.14. – с.185-191.

3. Юкіш В.В. Застосування матеріальних і нематеріальних методів мотивації лідерства на різних рівнях управління / В.В. Юкіш // Інноваційна економіка. - 2009. - № 8. - С. 62-66.

ПРОТИРІЧЧЯ ГАЛУЗЕЙ НАЦІОНАЛЬНОГО ВИРОБНИЦТВА В МЕЖАХ СОТ

*Резникова Д.М студентка
Донбаського державного
технічного університету*

*Шиков М.М., к.т.н., доцент
Донбаського державного
технічного університету,
м. Алчевськ
e-mail: daysy@i.ua*

Дослідження обумовлена приєднання України до СОТ і вагомим значенням цієї організації для подальшого розвитку національної економіки України.

Приєднання України до СОТ стало одним із стратегічних завдань зовнішньоекономічної політики держави. Без членства в цій організації, за сучасних умов, неможливо використати переваги світової торгівлі й гарантувати вітчизняним товаровиробникам міжнародно-правовий захист від недобросовісної конкуренції на світовому та регіональному ринках. Однак очікувати від вступу України в СОТ виявилися скромними. Розглянемо основні протиріччя в межах СОТ.

Зміст СОТ істотно відрізняється від заявлених цілей. З одного боку, ця організація служить для формування таких інститутів (правил гри) глобальної економіки, які максимально відповідають торговим інтересам розвинених країн у реалізації їхніх конкурентних переваг (перш за все, монополії на відтворення високотехнологічних товарів). З іншого боку, СОТ є інструментом в руках лідерів світової економіки для «злому» національних ринків країн периферії та встановлення контролю над ресурсами. До того ж від'ємне сальдо торгівлі України 2007 року порівняно з 2006-м збільшилося насамперед із «новими» країнами ЄС – на 25,06 відсотка, із «старими» – на 14,67. В останні 3-4 роки темпи приросту імпорту з країн-членів ЄС були значно вищими за темпи експорту, що зумовило зростання обсягу від'ємного сальдо [6, с. 14]. Після 2008-го

(вступ до СОТ) тенденції збільшення від'ємного сальдо ще посилюються [5, с. 2–4].

Адаптуватися в міжнародному просторі достатньо легко, коли економічна, правова, митна політика країни діють в рамках міжнародних стандартів.

Членство в СОТ передбачає в першу чергу узгодженість нормативно-правової бази, яка в Україні сформована недостатньо. Необхідно переглянути або запровадити десятки євростандартів, які наблизять Україну до загальноприйнятих норм. Нині існує ще багато запитань щодо переваг та недоліків такого вступу, майбутніх перспектив розвитку економіки України як на макро-, так і мікрорівнях. Невирішеними залишаються питання стратегії і тактики розвитку економіки після вступу до СОТ, розвитку національних переваг, пріоритетів та можливостей діяльності вітчизняних товаровиробників. Прагнення України інтегруватися у світову економіку вимагає гармонізації сучасної системи макроекономічного регулювання, і насамперед нормативно-правової бази, виробничо-технологічної та зовнішньоекономічної політики України з відповідними системами країн-членів Світової організації торгівлі. Вимогою сьогодення для українських виробників та менеджерів є вивчення й застосування міжнародних і європейських стандартів, технічних регламентів, процедур оцінювання відповідності та ринкового нагляду, які сприятимуть обміну товарами та послугами з торговими партнерами, підвищенню ефективності, якості та конкурентоспроможності на всіх рівнях: від виробництва до споживання продукції.

Така обережність стосується передусім митного регулювання, відмови від субсидування окремих галузей, ліквідації великої кількості пільг у ЗВТ. Неприємна ситуація може скластися в автомобільній галузі, котра функціонує завдяки значній державній підтримці. Зокрема, Закон України «Про стимулювання автомобільного виробництва в Україні» надає низку переваг автомобільним компаніям. А це прямо суперечить Угоді про субсидії та компенсації (ст. 3), яка діє в межах СОТ. Вступивши до цієї організації, наша держава змушена здійснювати певні зміни в сфері цього виробництва згідно з нормами СОТ, у результаті чого вартість вітчизняних автомобілів може зрости в 1,5–2 рази. У сільському господарстві також існує загроза негативних наслідків, залишається

невизначеною ситуація з митними тарифами на цукровому ринку тоді, як інші країни-члени СОТ намагаються гарантовано отримати до 20 відсотків українського ринку цукру. Небезпечними для нашої економіки є вимоги Світової організації торгівлі відмовитися від експортних квот на велику рогату худобу та шкіряну сировину, хоча, за правилами СОТ, країна-член має право встановлювати експортні квоти. Не відповідає національним інтересам і законопроект про відміну заборони на експорт брухту кольорових і чорних металів та напівфабрикатів з їх використанням. Захоплюючи ринки готових виробів, оператори світової економіки ставлять під контроль і найважливіші джерела сировини. Закріплення монопродуктової структури національних економік країн другого ешелону веде до необхідності вкладання всіх наявних ресурсів у підтримку сировинного експорту. Якщо врахувати, що контроль над товаропотоками доповнюється фінансовим контролем, управлінням зовнішнім боргом, то в наявності система міцної залежності економічної «периферії» від «центру».

Оператори світової економіки (транснаціональні корпорації та фінансові структури), використовуючи механізми СОТ і спираючись на міць своїх держав, захоплюють ніші на ринках товарів високого ступеня переробки. Звідси можна зробити висновок, що для всіх країн повинні бути єдині вимоги і зобов'язання:

- виконувати вимоги нормативної бази СОТ на всій території країни-учасниці;
- забезпечувати прозорість (транспарентність) торгового режиму;
- гарантувати рівність умов діяльності для всіх економічних агентів («надання національного режиму та режиму найбільшого сприяння»);
- гарантувати право нерезидентів оскаржити спірні питання в незалежних трибуналах.

Література

1. Моніторинг макроекономічних та галузевих показників. Міністерство економіки України. — 2006. — Жовтень. — Вип. 10 (78).

2. Гончаров Ю., Петін Ю., Сальник О. Застосування системи рейтингових оцінок як засіб ефективного управління процесом євроінтеграції // Економіка України. — 2005. — № 11. — С. 73–82.

3. Дюмулен И. И. Международная торговля услугами. — М.: Изд-во «Экономика», 2003.

4. Конкурентоспроможність економіки України в умовах глобалізації / Я. А. Жаліло, Я. Б. Базилук, Я. В. Белінська та ін. — К.: НІСД, 2005.

5. Кудряченко А. І. Європейський вибір України: досягнення, виклики та перспективи // Віче. — 2009. — № 16 (серпень). — С. 2–4.

6. Мовчан В. М. Вплив приєднання до СОТ на умови конкуренції українських виробників з фірмами країн-членів ЄС // Євроінтеграційний курс України: формування нових умов для підприємництва: Матеріали Круглого столу. — К., 2008. — С. 14 – 24.

ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ВСТУПУ УКРАЇНИ ДО СОТ

*Ярмоленко Вікторія Сергіївна,
магістрантка Донецького
державного університету
управління
e-mail: Vikusichka2503@rambler.ru*

*Шкуренко Ольга Володимирівна,
ст. викладач Донецького
державного університету
управління*

Зростаюча масштабність міжнародних торговельно-економічних відносин, поява нових форм та методів міжнародної торгівлі, її ускладнення та динамізм об'єктивно обумовили формування системи регулювання міжнародного обміну товарами та послугами, яка являє собою сукупність взаємопов'язаних принципів, норм, правил та процедур впливу на формування регіональних і товарних структур експорту та імпорту за допомогою політичних, економічних, фінансових, правових та адміністративних інструментів.

Розвиток національної макросистеми супроводжується поглибленням її інтеграції в глобальний економічний простір. Однією із знакових подій, які засвідчують активну участь вітчизняної економіки у міжнародному поділі праці, що, власне, і є найбільш характерним виявом глобалізації, та визначають умови її довгострокового розвитку, став вступ нашої країни до СОТ в квітні 2008 року.

За експертними оцінками, на початок 2008 року вступ України до СОТ мав зумовити додаткове підвищення добробуту населення на 3% та підвищення динаміки зростання ВВП до 2%. З моменту вступу до СОТ Україна отримала:

- режим найбільшого сприяння у торговельному просторі всіх країн-членів СОТ;
- зменшення тарифних і нетарифних обмежень доступу українських товарів на товарні ринки країн-членів СОТ;
- можливості захисту інтересів українських виробників згідно з процедурою розгляду торговельних спорів СОТ;
- набуття офіційного статусу переговорного процесу зі створення зони вільної торгівлі з ЄС;
- скасування квот на експорт української продукції металургії до ЄС;
- забезпечення недискримінаційного транзиту товарів і послуг.

Також прогнозувалось, що зменшення тарифів буде вигідним для секторів, які були відносно незахищеними або мали велику частку проміжного попиту (а тому виграють від зниження цін на фактори виробництва), а покращання доступу до ринків – сприятливим для експортно-орієнтованих секторів, що стикаються зі значними торговельними обмеженнями на зовнішніх ринках [2, с.7-8].

На сьогоднішній день, надзвичайно важко оцінити позитивний чи негативний ефект від вступу в СОТ, так як для українських підприємств нові експортні можливості пов'язані з вступом в СОТ нівелювалися фінансовою кризою.

Загалом, Україна демонструє очевидний прогрес в узгодженні параметрів членства в СОТ. Водночас, мають місце ряд проблемних питань, від вирішення яких у першу чергу залежатимуть перспективи співпраці України з СОТ, а саме [4, с.118-119]:

- прийняття зобов'язань України щодо рівня внутрішньої підтримки сільського господарства та стосовно його скорочення;

- формулювання умов розширеного доступу до національного ринку іноземних постачальників фінансових послуг, послуг зв'язку та телекомунікацій, транспортних послуг;

- виконання Україною вимог Угоди про технічні бар'єри в торгівлі;

- оцінка можливих наслідків вступу України до СОТ та шляхів підвищення конкурентоспроможності галузей національної економіки в умовах членства в СОТ.

До основних переваг, які здобуває і ще здобуде Україна завдяки вступу до СОТ, можна віднести [5]:

- 1) подолання дискримінаційного ставлення до України у світовій антидемпінговій політиці;

- 2) вдосконалення національного законодавства;

- 3) посилення авторитету України у міжнародній економічній політиці;

- 4) забезпечення дієвих механізмів правового захисту інвестицій та інновацій, творчого і наукового потенціалу;

- 5) розширення експортного потенціалу;

- 6) прискорення реструктуризації та модернізації національного виробництва;

- 7) відкриття широких можливостей щодо виходу на ринки більш ніж 140 країн - членів організації.

Але для України головною проблемою у використанні переваг членства у СОТ, на думку фахівців, є [3]:

- невисокий, за міжнародними критеріями, потенціал конкурентоспроможності;

- переваги вільного доступу на світові ринки більшою мірою стосуються ринків з переважно ціновою конкуренцією, тобто ринків сировинної продукції та стандартизованих масових готових виробів. Водночас це меншою мірою стосується високотехнологічних виробів, що постачаються переважно у межах замкнутих систем обігу ТНК і мінімально підлягають впливу лібералізаційних заходів СОТ. Таким чином, якщо Україна буде покладатися лише на дію ефектів торгової лібералізації, то вона ще довго буде утримуватися у сфері низькотехнологічного експорту з низьким рівнем доходів – у зоні ресурсних обмежень, що стримують темпи внутрішніх реформ;

- у міру зниження тарифів збільшується вага нетарифного регулювання, що значно менше зазнає впливу заходів щодо зниження обмежень доступу на національний ринок.

В той же час, потрібно вказати і можливі проблеми, які викликав вступ до СОТ [5]:

- використання України розвиненими країнами як ринку збуту своєї продукції;
- занепад неконкурентоспроможних галузей економіки;
- зменшення золотовалютних резервів, пов'язане із збільшенням обсягів імпорту;
- перетворення України на країну з вузькою спеціалізацією, що призведе до зростання імпортозалежності;
- дискримінація національних товаровиробників.

Таким чином, Україна повинна вжити додаткових заходів щодо забезпечення економічної безпеки. Ці заходи можна поділити на дві групи: заходи, що забезпечують захист вітчизняних товаровиробників, та заходи, спрямовані на забезпечення конкурентоспроможності вітчизняної продукції [1].

Загалом, приєднання повинне сприяти прискоренню структурних реформ і створюватиме стимули для підвищення конкурентоспроможності, для інновацій. Відбуватиметься поживавлення виробництва в окремих експорто-орієнтованих галузях економіки. З'явиться можливість застосування механізмів справедливого вирішення торговельних спорів; буде отримане міжнародне визнане право використання виважених (обґрунтованих) заходів захисту внутрішнього ринку [4, с. 119].

Хоча Україна вже набула членства у Світовій організації торгівлі, але ще не повністю долучилася до міжнародних багатосторонніх механізмів регулювання глобальної економіки. Відтак, поки що Україна не є активним учасником глобалізації і мало впливає на формування правил світової торгівлі. Водночас, через зовнішньоторговельні зв'язки вона істотно залежить від коливань світової економіки [1].

Таким чином, членство у СОТ розглядається як системний фактор розвитку національної економіки, лібералізації зовнішньої торгівлі, створення передбачуваного середовища для залучення іноземних інвестицій, що відповідає національним інтересам України.

Література

1. Єфіменко О.О. Перспективи та наслідки приєднання України до СОТ [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://nauka.hnpu.edu.ua/sites/default/files/fahovi%20vudannia/2009/statti%20Ekonomika%208/25.html>
2. Ляпін Д.В. Членство України у СОТ: нові можливості та виклики для бізнес-асоціацій / Серія «Школа професійної освіти для бізнес-асоціацій. Модуль G: бізнес-асоціації та СОТ» / За заг. ред. Д.В.Ляпіна, Авт.: Ляпін Д.В., Мовчан В.М. та інші. – К.: Ін-т власності і свободи; LAT&K, 2010. – 104 с.
3. Петрова Г.Є Вступ України до СОТ: умови та наслідки [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://www.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/Dtr_ep/2009_2/files/Econ_02_2009_Petrova.pdf
4. Франків Т.Д. Україна і СОТ. / Економіко-соціальні проблеми виставкової діяльності: матеріали круглого столу / за редакцією першого проректора ДАКККіМ, професора Власової Г.В., доктора економічних наук, професора Гуткевич С.О.– Київ: ДАКККіМ, 2009. – 140 с.
5. Яворський О.А. Вступ України до СОТ: переваги і проблеми [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://old.niss.gov.ua/Table/Jalilo18/004.htm>